ULFERS-DAGBOEK

ROTTERDAM D. BOLLE

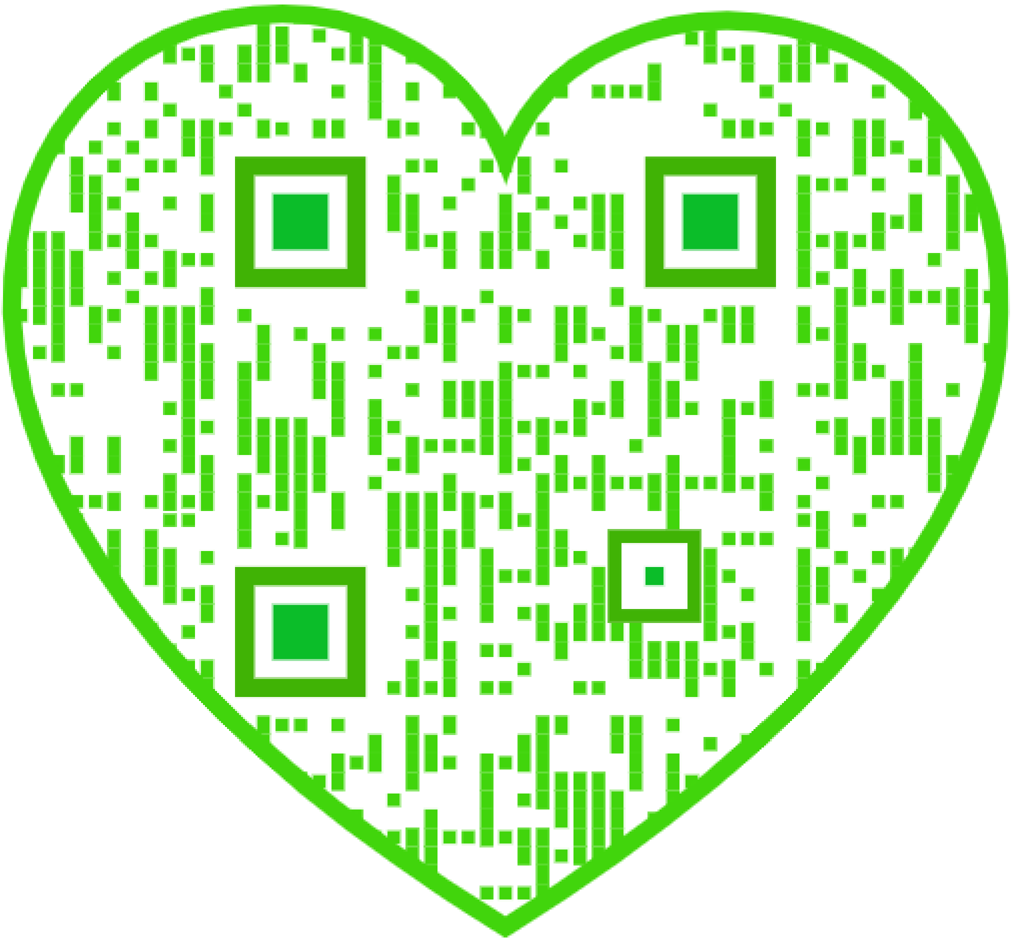

DAGBOEK.

DAGBOEK

DOOR

S. ULFERS.

VOOR ELKEN DAG DES JAARS EEN BIJBELSCHE GEDACHTE.

ROTTERDAM,
D. BOLLE.

Stoomdrukkerij, D. van Sijn & Zoon — Rotterdam.

EEN WOORD VOORAF.

Voor elken dag des jaars een Bijbelsche gedachte, — zoo schreef ik op het titelblad. En mijne bedoeling er mede is de volgende:

Als ik het leven van de menschen die ik ken, — en die ik niet ken durf ik er ook bijnemen, — goed beschouw, dan merk ik op, dat alle dagen bijna geheel ingenomen worden door gedachten, die altijd betrekking hebben op de dingen die vergaan. Ik veroordeel dat niet met hardheid; het moet wel bijna zoo zijn, het kan bijna niet anders; de maatschappij, en de moeite om te bestaan nemen ons zoo bijna geheel in beslag. Maar waarom, zoo heb ik bij mijzelven gezegd, zou ik niet beproeven om onder die vele gedachten van den dag er éène tusschen te werpen, die uit een andere wereld gegrepen is, en die de eigenlijke ziel des menschen toch liever heeft in den grond dan al die andere gedachten die vermoeienis zijn?

Welnu, dit dagboek is de proef geworden, om die éène gedachte, aan Gods Woord ontleend, te mengen onder de andere vele gedachten van elken dag. Ik weet dat zij sterker zal zijn, zij alleen, dan de andere te zamen! Zelfs het zwakke Gods is sterker dan de menschen!

S. ULFERS.

OPMERKING.

Het spreekt vanzelf, dat de feestdagen niet altijd zullen samenvallen met de datums, die daarbij opgegeven zijn. De welwillende lezer zal natuurlijk voor zichzelven dan wel een rangschikking maken, waardoor, bijvoorbeeld door een kleine verschuiving, hij toch de stof op den feestdag te lezen krijgt, die voor dien feestdag bestemd is.

1 JANUARI.

Lezen: Psalm 91.

PSALM 91 : 2. *Ik zal tot den Heere zeggen: Mijn toevlucht en mijn burgt, mijn God op wien ik vertrouw.*

Wat zal ik zeggen op dezen dag? Zal ik uitzien in de toekomst als een, die vrees heeft, omdat het leven moeilijk is, en omdat elke dag genoeg weer zal hebben aan zijn eigen kwaad? En zal die vrees mijn verwachtingen somber kleuren als een hemel, waar de opkomende wolken het blauw droevig maken, en waar het licht van de zon gaat schuilen, zoodat er schaduwen vallen op den weg? En zal die vrees mij doen roepen als een die geen hoop heeft en geen moed, zoodat kleingeloof het begin zal wezen van het nieuwbegonnen jaar? Neen, neen, „ik zal tot den Heere zeggen: Mijn toevlucht en mijn burgt, mijn God op wien ik vertrouw!"

Wat zal ik zeggen op dezen dag? Zal ik uitzien in de toekomst als een, die vol begeerten is, en die hoopt dat het komende jaar al die begeerten vervullen zal? Al de vrienden, die op dezen dag komen, wenschen mij het goede en het schoone; het is een dag van wenschen. En al dat wenschen heeft de begeerte gewekt. Zal ik hopen op rijk brood, op eer van menschen, op bewaring der mijnen, op vreugde na vreugde, en zal ik zeggen: „Geef mij dat?" Neen, ik zal tot het begeeren zeggen: „Zwijg," en tot het verlangen: „Wees stil." En als er een woord mij van de lippen komt, dan zal het geen

ander zijn dan dit tot den Heere: „Mijn toevlucht en mijn burgt, mijn God op wien ik vertrouw!”

Ik zal niet vreezen, en ik zal niet begeeren. Maar ziende op de dagen die weer komen willen, met al hun goed en al hun kwaad, zal ik stil zijn, in een groote en diepe stilte. Tot het geluk zal ik niet zeggen: „Kom!” En tot den tegenspoed zal ik niet zeggen: „Drijf af!” Tot de vreugde zal ik niet zeggen: „Blijf!” En tot de smart niet: „Ga weg!” Tot den moed zal ik niet zeggen: „Staal mij!” en tot de vrees niet: „Verlaat mij!” Maar ik zal het al laten komen, laten komen, het een en het ander; en terwijl het komt, zal ik zeggen, stil aan Gods oor: „Mijn toevlucht en mijn burgt, mijn God op wien ik vertrouw!”

---

2 JANUARI.

Lezen: Psalm 50.

Psalm 50 : 15. *Roep mij aan in den dag der benauwdheid: Ik zal er u uithelpen, en gij zult mij eeren.*

Uw God is een God, die het niet zien kan, dat een ziel omkomt; die smart heeft als een ziel smart heeft. Uw God is een God, die in Zijn hemel geen geluk kent, als Hij ziet dat uw ziel hier rampzalig is. „Ik zal komen,” zoo roept Hij elken dag; evenals Hij geroepen heeft in den nacht van Bethlehem; „Ik zal komen, en Ik kom ter verlossing; gij zult gered zijn, o ziele, die Ik liefheb!” Uw God is een God, die u niet laat op den weg uwer verdoemenis, waar de Booze u gebracht heeft, maar die nederdaalt elken dag, zooals Hij in Bethlehem nedergedaald is, en die u zoekt en roept: „Waar zijt gij, o menschenkind? hier ben Ik, Ik, uw Heiland!” Uw God

is een God, die elken dag spreekt zooals Hij eens gesproken heeft op Golgotha: „Weent gij, o menschenkind, om vergiffenis? zie, Ik schenk u die vergiffenis, in Christus' bloed is al uw zonde vergeven; ween niet meer!" Uw God is een God, die elken dag spreekt, zooals Hij eens in den hof der opstanding gesproken heeft: „Treur langer niet, gij menschenwereld; ook uw laatste tranen droog Ik af; den eersten dood en den tweeden dood, beiderlei dood doe Ik te niet; uw opstandingsontwaken zal in Mijn hemel zijn!"

Waar is er een God, die gezegd heeft: „Roep Mij aan in den dag der benauwdheid: Ik zal er u uithelpen?" Wie is een God Hem gelijk? Ik zal Hem eeren.

---

3 JANUARI.

Lezen: Lukas 3:1—16.

LUCAS 3 : 16*b*. *Deze zal u doopen .... met vuur.*

Het is geheel iets anders met vuur gedoopt te worden, dan met water. Het laatste doet de dienaar des Evangelies, meer kan hij niet doen; maar het eerste, dat doet God wel eens in ons leven. Den vuurdoop Gods kan geen Christen ontgaan. Wat is dat?

Elke zelfverloochening is een vuurdoop. Elk ontzeggen van wat ons vleesch wel zou willen, is een vuurdoop. Elk losmaken van de dingen der wereld, het moge goud zijn of zilver, het moge vriendschap zijn of liefde, het moge eer zijn of macht, elk losmaken daarvan is een vuurdoop. Al wat pijn doet aan den ouden vleeschelijken mensch, al wat eisch is der onthouding, door de hoogste Heiligheid ons opgelegd, is een vuurdoop. O, soms zijn

het niet maar enkele gloeiende kolen, die God ons op het hoofd legt, of maar enkele sintels die Zijn gerechtigheid ons in de opene hand legt, zonder dat wij ons daarvan mogen ontslaan, — maar stralen van vuur zijn het over ons heen; een vuurregen, over hoofd en schouders, en over het gansche lichaam, zoo dat wij meenen te wandelen in spranken, waarmede God ons heeft omgord! De drie jongelingen in den vurigen oven zijn wij, maar mèt de aantastbaarheid door het vuur! De vlammen zijn om ons heen; de vlammen lekken aan onze kleederen, de kleederen der eigengerechtigheid; zij lekken aan het vleesch zelf; zij branden tegen de zonden en smetten en vlekken onzer ziele aan. Het is een brand die ons omringt; een brand, door God aangestoken! In laaien gloed moet het gebouw van den ouden mensch ondergaan; en niet eerder houdt de brand Gods op, voor dat van dat gansche oude gebouw niets meer staat, geen dak, geen muur, geen hout, geen steen; en voor dat dat gansche gebouw een ruïne is, een ruïne is, stof tot stof! Dat is: met vuur gedoopt te worden.

Ik durf u haast dien vuurdoop niet toewenschen. Maar, — als zoo de nieuwe mensch de vrijheid krijgt, die de nieuwe mensch moet hebben?

---

4 JANUARI.

Lezen: Lukas 3 : 15—22.

LUCAS 3 : 16*b*. *Deze zal u doopen met den Heiligen Geest.*

Is de wensch al eens bij u opgekomen: „Dat is iets, dat ik ook zou willen: dat ik door Christus met den Heiligen Geest gedoopt werd?” Als die wensch in uw hart

eens opkwam! Niet maar vandaag alleen, maar morgen ook, en overmorgen alweer; altijd maar aan; totdat op zekeren dag die wensch vervuld werd, en de doop des Heiligen Geestes over u kwam! Als dat eens uw gebed werd, en uw begeerte, waar alle andere begeerte bij ging achter staan!

O, wat zou er dan iets van u worden, wat zou er dan iets van u groeien, wat gij tot nu toe nog niet zijt geweest! Ziet: achter u zou wegvallen: een leven van ongeloof of van half-gelooven; met heerlijke bewustheid zoudt gij zeggen: „Nu geloof ik in de vergeving der zonden; het is vast geworden; de Geest heeft dat geloof in mij gewerkt!" Achter u zou wegvallen: een leven van ongerechtigheid; met heerlijke bewustheid zoudt gij zeggen: „Ik voel het: ik sterf af aan de zonde; ik heb nu lust om heilig te worden en rein; ik voel het, dat doet de Geest!" Achter u zou komen te liggen een leven van laag-bij-den-grond; met heerlijke bewustheid zoudt gij zeggen: „Nu streef ik naar hoogere dingen; ik ben losser van de aarde; ik krijg een wandel in de hemelen; van den Geest word ik gedragen naar de sfeeren, waar de eeuwige dingen zijn!" Achter u zou wegvallen: een leven van lauwheid en lafheid; met heerlijke bewustheid zoudt gij zeggen: „De geestdrift is over mij gekomen; ik moet wat doen; ik moet wat werken, werken voor mijn naaste, langs wien ik vroeger heenliep tegenover hem voorbij; ik moet mij aan hem geven; al wat ik ben, al wat ik heb, het zal voor hem zijn, zooals Jezus heeft gedaan; van den Geest word ik gedreven!" O, het zou alles zoo nieuw worden!

5 JANUARI.

Lezen: Johannes 3:1—15.

JOHANNES 3 : 2*a*. *Deze kwam des nachts tot Jezus.*

Ik weet, welke menschen nooit tot Jezus zullen komen, des nachts niet, en des daags niet.

Dat zijn die menschen, die aldus denken: „Ik ben reeds zeer godsdienstig, dus ik kan tevreden zijn, en behoef voor een ander niet onder te doen. Ik ben deugdzaam en braaf, meer dan vele burgers in mijne stad, en ik kan dus met een gevoel van zelfvoldaanheid vrede hebben met mijn manier van leven, en ik behoef niets hoogers te zoeken." Dat zijn die menschen die aldus denken: „Ik doe zoo goed de wet van God als ik kan, laat ik dus gerust wezen over mijn toekomst in de eeuwigheid; God zal mij daar wel een eeuwige belooning geven, omdat ik aan God altijd het Zijne en aan de menschen het hunne gegeven heb." O, de eigengerechtigen, de zelfvoldanen! Hoe zullen zij ooit tot Jezus kunnen gaan?

Daar is maar één gevoel dat tot Jezus doet gaan; en dat is het gevoel van schuld, schuld tegenover de menschen en schuld tegenover God. En eerst waar dat boven is gekomen in de ziel, komt de ziel het bij Jezus zoekende vragen, of er bij Hem wellicht verlossing is van die schuld, welke verlossing de ziel nergens gevonden heeft. Wie zijn er ooit tot Jezus gegaan dan die zondebewustzijn voelden?

6 JANUARI.

Lezen: Johannes 3:22—36.

JOHANNES 3 : 30. *Hij moet wassen, maar ik minder worden.*

Als Johannes zijn aanhang teleurstelt, omdat hij zich niet voor den Messias wil uitgeven, en zijn volgelingen hem daarom beginnen te verlaten, dan, merkwaardig! schijnt hij niet eens bedroefd, dat zij van hem gaan afvallen! Integendeel, hij moedigt hen aan, om van hem heen te gaan. Als zij zich nu maar gaan voegen bij Jezus, dien hij hun heeft aangewezen als den werkelijken Messias, dan is het hem goed, ook al wilden zij allen dan gaan, zoodat hij alleen achterbleef in de eenzame woestijn! Hij is geen kleine geest, die neringziek is, en die graag al zijn lieve schaapjes om zich houdt, alsof er geen betere weide zou kunnen zijn dan bij hem. Verre van daar! Neen, hij moedigt hen aan, om zich bij Jezus te scharen; zijn aanhang moet de aanhang van Jezus worden. „Hij moet wassen, maar ik minder worden." Dat is zijn lijfspreuk, de spreuk, die hij altijddoor uitspreekt tegenover zijn menschen. Op alle manieren zegt hij het hun; altijd is hij bezig om het hun duidelijk te maken; en het wordt hun duidelijk. Hij krijgt het gedaan: zijn aanhangers loopen over; zelfs zijn eigen leerlingen, die hem het naaste staan, beginnen over te loopen. Hij vindt het goed, hij heeft het hun zelf aangeraden; dat is juist wat hij wil! En hij verblijdt zich allen dag, als hij ziet, dat het zoo komt. Zoo heeft hij den weg bereid voor den Messias. Dat is zijn taak. En zooals aan den

hemel, wanneer de zon opgaat in zijne heerlijkheid, de maan zich terugtrekt bescheiden, en ondergaat, — zoo gaat hij vrijwillig onder, de groote profeet, en blijde doet hij het. De zon, de Christus, moet heerschen!

O, van hoe weinig Christenen, van hoe weinig predikers en leeraars schijnt dat de taak! Hoevelen hebben zoowat niets van die taak begrepen!

---

7 JANUARI.

Lezen: Mattheus 5:1—16.

MATTHEUS 5 : 9. *Zalig zijn de vreedzamen, want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.*

O, dat een ieder die waarachtig Christelijk leven in zich heeft, medearbeide om in de kerk en in het vaderland den band des vredes vaster te snoeren tusschen kinderen één huizes! Een iegelijk achte den ander uitnemender dan zichzelven; dat bevordert den vrede. Leg niemand een geloofsjuk op, dat gijzelf nauwelijks met een vinger aanraakt; bind niemand waar gijzelf niet gebonden wilt zijn; dat bevordert den vrede. Oordeel niet over eens andermans geweten; wij hebben immers gewetensvrijheid sedert drie eeuwen; dat bevordert den vrede. Waardeer een ander in zijn doen, zooveel gij kunt; de menschen zijn nog niet zoo heelemaal dwaas, en misschien nog niet half zoo dwaas als gij wel denkt; dat waardeeren van een ander, dat niet oordeelen over een ander, dat bevordert den vrede. Denk er om, dat dit Christelijke plichten zijn van Christenen onderling, en dat het wel erg is om geërgerd te worden, maar dat het

nog veel erger is om ergernis te geven. Denk er om, dat de broederlijke liefde de hoogste Christelijke deugd is, en dat als gij de liefde niet hebt, al hadt gij het zuiverste geloof, gij niets meer zoudt zijn dan een klinkend metaal. „Zalig zijn de vreedzamen, want zij zullen Gods kinderen genaamd worden!”

---

8 JANUARI.

Lezen: Exodus 3:1—14.

LUKAS 11 : 2*a*. *Wanneer gij bidt, zoo zegt: Onze Vader, die in de hemelen zijt.*

Welken naam zullen wij onzen God geven, als wij tot Hem bidden? Jezus antwoordt: „Als gij bidt, zoo zegt: Onze Vader, die in de hemelen zijt!” Het is zeer zeker van eenige beteekenis, hoe wij God aanspreken; van die aanspraak des gebeds hangt dikwijls het geheele karakter van ons gebed af. Dat bepaalt aanstonds de verhouding waarin de mensch zich tot God plaatst, en het duidt dadelijk de gedachte aan, die de bidder van zijn God heeft. Laat de mensch denken, zooals de Chinees doet, dat zijn God een booze geest is, gereed om altijd kwaad te doen, en het bidden van zulk een mensch zal niet veel anders zijn dan een in het hart gevoelde vijandschap, die voor een oogenblik huichelachtige woorden kiest om den boozen geest af te leiden; zulk bidden is geen godsdienstige handeling meer. Laat de mensch denken, zooals de Griek deed, dat zijn God er een is zooals hijzelf is, iemand met dezelfde menschelijke zondige hartstochten als hijzelf, en hij zal dien God vleeschelijke

dingen vragen; en van godsdienst is daar geen sprake meer. Laat de mensch zich zijn God denken, zooals de Jood soms deed, — en ik kom de waarlijk vroome groote Israëlieten niet te na, — dat God namelijk niet meer is dan een heilige rechtvaardige rechter, en zijn vrees zal zoo groot zijn, dat hij des Heeren naam niet eens meer durft uitspreken, zooals de Jood dan ook niet durfde. Neen, zooals ik zeg: het geheele karakter van een gebed hangt af van de verhouding, waarin een mensch zich tot zijn God stelt, van den naam dien hij aan God in de aanspraak des gebeds geeft. Daarom, dat Jezus ons geleerd heeft, om God alzoo aan te spreken: „Onze Vader, die in de hemelen zijt," opdat Hij, zooals de Catechismus zoo schoon zegt, „van stonde aan in het begin van ons gebed in ons de kinderlijke vreeze en toevoorzicht tot God verwekke, die de grond onzes gebeds zijn, namelijk, dat God onze Vader door Christus geworden is, en dat Hij ons veel minder afslaan zal hetgeen wij van Hem met een recht geloof bidden, dan onze vaders ons aardsche dingen ontzeggen."

---

9 JANUARI.

Lezen: Psalm 8.

MATTHEUS 6 : 9*b*. *Uw naam worde geheiligd.*

Hoe veel wordt de naam des Heeren gebruikt, en hoe weinig geheiligd! Daar zijn geen menschen, die den naam des Heeren meer gebruiken dan de ijdele menschen. Men zou meenen: de vromen, de geloovigen, de godvruchtigen, moesten den naam van God het meest

gebruiken. Neen! de ijdele lieden, die hebben den naam van God het meest in den mond. Men zou denken: dat zijn juist de menschen, die voor dien naam bang moesten zijn; die liefst niet over God zouden willen spreken; en die zelfs niet aan dien naam zouden willen herinnerd zijn! Maar vreemd! Zij juist zijn het, die altijd over God beginnen te spreken; zij juist zijn het, die altijd bezig zijn over Hem te denken; die altijd over Hem beginnen, op alle manieren. Ik begrijp natuurlijk heel goed, hoe dat komt. Zij kunnen niet los van God; zij hooren altijddoor de Godsstem in hun binnenste; zij hebben last van hun geweten, dat hen altijd aan Gods wetten herinnert; zij zitten vol van God, aan allen kant omringd door de alomtegenwoordigheid Gods; zij zijn bezet van voren en van achteren; dat is het, waarom zij altijd over God beginnen waar en met wien ook! Als wij eens wilden optellen, wie in zijn leven het meest den naam van God genoemd heeft, de vrome of de ijdele man, — dan zou het blijken, durf ik zeggen, dat de ijdele man dien naam honderdmaal en duizendmaal meer genoemd heeft dan de vrome man, al was het alleen maar in zijn vloeken. Arme menschen, — welk een afgrond gaapt er tusschen hun doen, en het doen van den vrome, die Christus' gebed heeft leeren bidden: „Uw naam worde geheiligd!"

---

10 JANUARI.

Lezen: Lukas 11:14—26.

LUKAS 11 : 4*b*. *Verlos ons van den Booze.*

Zal ik nog gelooven, dat er een Satan is, of niet? De menschen zeggen mij, dat ik het niet meer doen moet;

dat het oud bijgeloof is, en dat een verstandig man nu beter weet. Maar hoe heeft Christus geloofd? Heeft onze Heer geloofd alleen maar in afgetrokken boosheden, of ook in de persoonlijkheid van het booze? Heeft onze Heer geloofd in het booze, of in den Booze? Is Satan voor Hem geweest een natuurmacht ten kwade, of een zichzelf bewuste persoonlijkheid? Onderzoek het eens, wat onze Heer er van gezegd en gedacht heeft, en denk er dan ook zoo over.

Dag en nacht omgaat hij uwe ziel, Satan, zoekende u te vangen. Gelijk de leeuw, briesschende van honger, de kudde schapen omgaat, des nachts, om straks met één sprong de klauwen te slaan in het schaap, dat het verst van den herder is gelegen op de grazige weide, zoo omgaat hij uwe ziel. Gelijk de slang, die loerende verborgen is in het gras, straks voortschiet om het hert, dat zijn dorst lescht aan de frissche waterstroomen, met zijn machtige kronkelingen in een te drukken en de beenderen te verbrijzelen, terwijl zij uit den giftigen bek het doodend venijn uitspuwt, zoo doet hij met u, o mensch! Gelijk in de duisternis de pijl des onzichtbaren verraders den krijgsman het hart komt doorboren, zonder dat hij weet van waar of door wien die pijl is afgeschoten, zoo is ook de pijl des Boozen reeds in uw ziel ingedrongen, eer gij het weet of bezint. Moet ik nog gelooven dat hij er is, en twijfelend vragen of hij er is, terwijl ik reeds zijn slachtoffer ben? O Heere, verlos ons van den Booze!

11 JANUARI.

Lezen: Mattheus 6:19—34.

MATTHEUS 6 : 26. *Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaien, noch maaien, noch verzamelen in schuren, en uw hemelsche Vader voedt nochtans dezelve: gaat gij dezelve niet zeer veel te boven?*

Ik zou wenschen dat iedereen die in broodzorg is, en die zijn er altijd meer dan men denkt, zich in zulke dagen dit woord van Jezus wilde herinneren. Ik weet dat broodzorg geen kleine zorg is; dat het verschrikkelijke dagen zijn als de zorg om ons fortuin het huis binnensluipt; als eerlijk verdiend geld door onophoudelijke rampen het huis uitgaat, terwijl niets binnenkomt; als alle toegangen gesloten zijn; als er nergens meer raad is of hulp; en als de dag na den dag aanbreekt met altijd denzelfden schrik: „Geen werk, geen brood!" Menschen die in weelde zijn, kunnen zich dat doodeenvoudig niet voorstellen; maar voor wie ze beleefd heeft, zijn dat dagen van vreeselijke verschrikking, dagen van wanhoop, — zij weten het, en God weet het!

Welnu, waarom gelooven wij in zulke dagen juist het minst aan zulk een woord als dit hier van Jezus? Voor hen die in broodzorgen zijn, is dit woord gesproken! Laat hen toch op Hem vertrouwen, in Hem gelooven! O geeft het Hem over: de zaak van uw nooddruft, uw handwerk, uw nering, uw handel, de heele wijze van uw broodzoeken! Durft eens wat aan Hem over te geven! En laat iemand eens zeggen, als hij kan, dat het niet uitkomt, wat de Psalmdichter heeft geroepen: „Ik ben

jong geweest, ook ben ik oud geworden, maar ik heb niet gezien den rechtvaardige verlaten, of zijn zaad zoekende brood."

---

12 JANUARI.

Lezen: Mattheus 7:1—14.

MATTHEUS 7 : 1. *Oórdeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt.*

Oordeelen, ja, dat doen wij, dat doen wij allen dag, wij onbarmhartigen, die wij zijn! Wat is het iets anders, dat de geest van Christus van ons wil! Een gansch ander werk hebben wij te doen aan de gevallenen. In den regel hebben de gestruikelden niemand, aan wien zij hun hart eens kunnen uitstorten. Zij zijn zoo alleen met hun zonde. De zonde, vooral de geheime zonde, plaatst den mensch zoo alleen en zoo eenzaam met zichzelven. Het hart, dat gescheiden is van God, voelt zich ook gescheiden van andere harten, en gaat alleen zijn weg, met niemand tot metgezel dan het besef van zijn zonde. De gevallen broeder of zuster vraagt om medelijden, meer dan iemand weet, en heeft behoefte aan een ander menschelijk hart, dat weten en gevoelen kan wat hij lijdt. Duizend en duizend beladen harten rondom ons roepen het met vragende oogen: „Is er niemand die zich met mij wil inlaten? O, kom en draag mijn last met mij, o help mij!" Welaan, wilt gij u daartoe leenen, o gemeente van Christus? Wilt gij ophouden met uw hard oordeel over de zondaars, en wilt gij hun schuldbelijdenis

uitlokken en aanhooren vol medelijden, en dan hen terecht brengen, dat is: tot Jezus leiden? Doe dat, „opdat gij niet geoordeeld wordt!"

---

13 JANUARI.

Lezen: Jesaja 30:1—15.

JESAJA 30 : 7*b*. *Stilzitten zal hunne sterkte zijn.*

Juda was in nood in de dagen van Jesaja, den profeet. De vijanden waren sterk, en de vijanden waren vele. En in zijn angst ging Juda tot Egypte, en riep het Egypte te hulp. Van daar wachtte het hulp, en wachtte het redding. Met Egypte tot bondgenoot zou het zijn vijanden kunnen staan, en zijn onafhankelijkheid kunnen bewaren. Aller oogen in Juda waren in die dagen op Egypte gevestigd. — Alleen Jesaja zag niet uit naar dien kant. De profeten waren verlichtte staatkundigen. „O! dat mijn volk hooger wilde uitzien!" zoo dacht hij, en zoo riep hij; „als het wilde wederkeeren tot God; en als het weer wilde gelooven, dat God redder kon zijn; en als het weer wilde vertrouwen op Hem, die de Machtige Jakobs is; zij zouden niet beschaamd worden; hoe zou Gods arm nederkomen met stralen en vuur, en hoe zouden zij vernietigd worden, de vele vijanden!" De geheele staatkundige wijsheid, die betracht moest worden, vatte hij samen in die weinige woorden: „O volk, stilzitten zal uwe sterkte zijn!"

Waarom is het toch zoo moeilijk, ook in ons kleine huisselijke leven, om in stilheid onze sterkte te zoeken? Waarom is het toch zoo moeilijk, ook in ons verborgen

zieleleven, om in stilzitten onze sterkte te zoeken? Als wij, bij de moeiten en zorgen in huis, bij den tegenspoed in brood, en bij den tegenslag in de opvoeding der kinderen, eens geen hulp gingen zoeken waar wij geen hulp mogen zoeken! Als wij, bij den nood en den angst onzer ziele door de zonde, eens de bijwegen verlieten, waar wij getracht hadden om lafenis te vinden voor dien nood en dien angst! Als wij eens gingen stilzitten, als met de gedachte: „Neen, niemand kan mij helpen, alleen God nog kan het doen!" En als wij dan eens gingen wachten, wachten, geloovig wachten!

O! hoe zou het blijken, dat dat stilzitten en wachten een arbeid is, een arbeid is, veel zwaarder wel dan alle arbeid, dien wij in het werk zouden willen stellen om den nood af te weren; maar hoe zou het ook blijken, dat dat stilzitten en wachten een arbeid was, die tot stand zou zien komen wat door al dien anderen arbeid niet kon worden gedaan.

---

14 JANUARI.

Lezen: Lukas 6:37—45.

LUKAS 6 : 41. *Wat ziet gij den splinter, die in uws broeders oog is; en den balk die in uw oog is, merkt gij niet?*

De Christenen van alle eeuwen hebben altijd met splinters in de oogen geloopen; wie van hen was er ooit volmaakt? Maar wat opmerkelijk is, is dit, dat die splinter altijd zoo de aandacht van de ongeloovigen getrokken heeft; dat zij er allen zulke scherpe oogen voor hadden; dat zij altijd het opmerkten, en dat zij het de

Christenen verweten hebben, niet volmaakt te zijn. Waren zijzelven dan volmaakt?

De menschen, die de Christenen zoo kunnen beschuldigen van onhebbelijkheden, zijn die er dan vrij van? Als de Christenen huichelachtig zijn, zooals zij beweren, — zijn de wereldlingen dat dan niet? Als de Christenen zich aanstellen, — is er bij de wereld geen aanstellerij? Als de Christenen wel eens gebrek aan liefde hebben, — heeft de wereld zoo overvloedig lief? Als de Christenen eens een onreine in hun midden hebben, — zijn de wereldlingen zoo zedelijk en rein, en getuigen hun woorden, hun daden, en hun boeken van zooveel reinheid? Als de Christenen vervelend zijn in hun praten, — zijn de kinderen der wereld altijd gezellig en aardig? Als de Christenen weinig aantrekkelijk zijn, zijn die anderen het wel? Ik geloof, dat, over het geheel genomen, de Christenen in den loop van hun achtien-honderd-jarig bestaan de vergelijking wel aan kunnen durven!

Het is ook tot die kinderen der wereld, dat Christus gezegd heeft: „Wat ziet gij den splinter, die in uws broeders oog is; en den balk, die in uw oog is, merkt gij niet?"

---

15 JANUARI.

Lezen: Lukas 12:22—32.

LUKAS 12 : 22. *Zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten zult, noch voor het lichaam, waarmede gij u kleeden zult.*

De gedachte hoe men zich kleeden zal, eigenlijk een heel eenvoudige zaak, neemt veel tijd in beslag. De gedachte wat wij eten en drinken zullen, eigenlijk een heel

eenvoudige zaak, neemt veel tijd in beslag. Hoevele uren van het leven brengen sommige menschen met kleeden en met eten en drinken door? Hoeveel drukte brengt altijd een bruiloft mede, zoo, dat met visites, recepties, diners en soirées van bruidegom en bruid een slachtoffer gemaakt wordt, en zoo dat men in veertien daag nergens anders aan denken kan, en de helft van het gezelschap zegt: „Nu, gelukkig dat het voorbij is!" Hoeveel drukte brengt altijd een begrafenis mede; want het moet zoo deftig mogelijk gaan; eenvoud moet niet; vertooning moet er bij; ijdelheden van een begrafenis zijn dezelfde als ijdelheden van een bruiloft; zij verschillen alleen in kleur. En al roept de ziel van menigeen bij al dien roes van het dagelijksche leven met een heel kleine stem: „Denkt gij nu nooit meer aan mij? moet ik maar vergeten worden?" het antwoord is tot die ziel: „Nu ja, dat kan wel wezen, dat gij wat veronachtzaamd wordt, maar ik heb er geen tijd voor; kleeding en voedsel en bruiloft en begrafenis gaan voor!" Alsof er nooit was gezegd: „Laat de dooden hunne dooden begraven!" En alsof het leven niet meer was dan het voedsel, en het lichaam dan de kleeding!

---

16 JANUARI.

Lezen: Lukas 12:35—48.

LUKAS 12 : 48*b*. *Een iegelijk, dien veel gegeven is, van dien zal veel geëischt worden; en dien men veel vertrouwd heeft, van dien zal men overvloediger eischen.*

Hoe moeten wij handelen met de zonden van andere menschen? In den regel tellen wij de zonden van anderen

te licht of te zwaar. De maatschappij valt hierin altijd in de uitersten Zij is zeer laks in de berisping der zonden, of zeer gestreng. Zooals in de eeuw van Donatus was zij te gestreng; daar was geen herstel bijna te hopen voor de gevallenen. In andere tijden vergaf de maatschappij of de kerk de zonden te gemakkelijk, en de zonde werd weer des te gemakkelijker gedaan. De maatschappij is bovendien in dezen niet strikt eerlijk of rechtvaardig. Is er een man, met vele talenten begaafd, een genie, of een die rijk is en voornaam, en begaat deze ergerlijke dingen, onbetamelijke onzedelijkheid of dwaasheden, dan, nu ja, dan lacht de wereld er een weinigje om, en noemt zij zulks excentriciteit, en vergeeft zij het, en is zij zeer barmhartig en verdraagzaam. Het publiek is niet hard jegens zijne lievelingen. Maar zijn er anderen, die deze voordeelen niet hebben van geboorte of stand, die geen talenten hebben noch genie, en begaan deze eenige maatschappelijke zonden, al is het maar een duizendste deel in vergelijking van die anderen, dan, dan staat het publiek in toorn op; dan vraagt het, wat er van de maatschappij worden moet als zulke dingen ongestraft toegelaten worden, en met volle zwaarte valt het oordeel verpletterend op de ongelukkigen.

Hoe moeten wij handelen met de zonden van anderen? Christus' stelregel van beoordeeling in dezen was: „Een iegelijk dien veel gegeven is, van dien zal veel geëischt worden; en dien men veel vertrouwd heeft, van dien zal men overvloediger eischen." Dat is heel iets anders dan de wereld oordeelt!

17 JANUARI.

Lezen: Johannes 4 : 1—26.

JOHANNES 4 : 23. *De ure komt en is nu, waarin de ware aanbidders den Vader zullen aanbidden in geest en waarheid: want de Vader zoekt ook al dezulken, die hem alzoo zullen aanbidden.*

Als gij daar een mensch ziet, die eenigzins anders denkt dan gij over de eeuwige dingen, moet gij dan aanstonds het oordeel over hem vellen: „Hij is niet van Christus, de Christus is niet in hem?" Daar zijn hoofdpunten in de waarheid, en daar zijn ondergeschikte punten in de waarheid; maar die in wie weet hoe ondergeschikte punten nu andere gedachten heeft dan gij, is die nu geen geloovige, is die nu niet een kind van God? Hij kan hetzelfde van u beweren, volgens uw eigen manier van redeneeren, en zeggen: „Gij denkt anders dan ik, dus gij zijt geen geloovige, geen kind van God!" Dat is een mooie manier van doen!

Als daar, om het voorbeeld ruimer te nemen, een kerkgenootschap is, dat in de ondergeschikte punten een andere belijdenis uitspreekt dan uw kerkgenootschap, is dat een reden om te zeggen: „Daar in dat kerkgenootschap is de Christus niet?" De lieden van die kerk zouden dezelfde manier van redeneering kunnen volgen, en zeggen: „Gij hebt niet dezelfde belijdenis als wij, dus bij ulieden is de Christus niet!" Een manier van doen, waarbij van weerskanten het oude geschreeuw zou kunnen herhaald worden: „Des Heeren tempel, des Heeren tempel, des Heeren tempel is deze!" Een zoodanig geschreeuw, waarboven de zachte woorden van den Christus

niet eens zelfs maar zouden kunnen gehoord worden: „De ure komt, wanneer gij noch op dezen berg, noch te Jeruzalem zult aanbidden; de ure komt en is nu, dat de ware aanbidders den Vader zullen aanbidden in geest en waarheid; want de Vader zoekt ook al dezulken, die Hem alzoo aanbidden."

---

18 JANUARI.

Lezen: Johannes 4:27—42.

JOHANNES 4 : 35*b*. *Heft uwe oogen op, en aanschouwt de landen: want zij zijn alreede wit om te oogsten.*

Daar is onder de menschenwereld een veel grooter oogst te halen, dan het oog zou willen doen gelooven. Wat meent gij? Al die menschen die daar roepen: „Ik geloof niets meer!" gelooven veel meer dan gij denkt of dan zijzelven weten. De groote levensvragen branden daarbinnen, en hun diepste ziel bemoeit zich meer met de eeuwige dingen dan de oppervlakte te zien geeft. Zij zijn er nimmer los van, en zij hebben meer oogenblikken dat zij gelooven dan dat zij niet-gelooven. Al dat geschreeuw van: „Ik geloof niets meer," is maar een overschreeuwing van de ziel die wel gelooft. — Wat meent gij? Al die menschen die daar roepen: „Ik wil met God niet meer te doen hebben," meenen dat veel minder dan gij denkt of dan zijzelven weten. Hun hart is evenals het uwe zoo geschapen dat het buiten God niet kan; zoo geschapen, dat het nooit van dien God los is, en altijd weer naar dien God heenmoet, zoo dikwijls als het van Hem afgedwaald is. Hun hart komt om zonder God, zij

weten dat, zij voelen dat; en zij voelen dat met eeuwigen honger en dorst. En als zij het hardste roepen: „Ik wil met God niet te doen hebben!" dan is dat maar als een droomschreeuw, het spreken van een die in den slaap praat; hij heeft slechts wakker te worden geschud, om aanstonds het tegenovergestelde te zeggen. Rijp voor den oogst is al dat volk! rijp voor den oogst! O, dat er toch meer arbeiders waren om dien oogst voor Christus binnen te halen!

---

19 JANUARI.

Lezen: Mattheus 13:24—30, en 36—43.

MATTHEUS 13 : 25*m. En zaaide onkruid midden in de tarwe.*

Natuurlijk, — toen die booze man onkruid wilde zaaien op het veld van den ander, dat hij het zaaide niet op een hoek van het veld apart, maar midden in de tarwe! Dat heeft ons wat te zeggen.

Hebt gij uw leven als een zondig leven wel eens goed onder oogen genomen? Gij leidt een wetenschappelijk leven, — goed! Gij leidt een maatschappelijk leven, — goed! Gij leidt een leven aan de kunst gewijd, — goed! Gij leidt een leven aan uw zaken gewijd, — goed! Maar hebt gij er dikwijls over gedacht, hoe gij ook een zondig leven leidt? Dat zondig leven van u ligt niet als iets aparts naast of buiten het andere leven; maar het weeft zich door dat andere leven heen. Het mengt er zich door. Men kan niet zeggen: „Zie, dat is nu mijn wetenschappelijk leven, en daarnaast ligt mijn zedelijk leven." Neen, want het is in de wetenschap, dat de zonde zich mengt.

Men kan niet zeggen: „Zie, dat is nu mijn maatschappelijk leven, en daarnaast ligt het terrein van mijn zedelijke leven." Neen, want in dat maatschappelijke leven van u mengt zich de zonde. Men kan niet zeggen: „Zie, op dat terrein leef ik voor mijn zaken, en op dit terrein leef ik voor de zedelijkheid en voor den godsdienst." Neen, want het is in de zaken, dat de zonde zich mengt. Men kan niet zeggen: „Zie, in dat deel van mijn leven wijd ik mij aan de kunst, en in dit deel wijd ik mij aan de zedelijkheid en aan den godsdienst." Neen, want het is in de beoefening van de kunst, dat de zonde zich mengt. De zonde is niet iets, dat in het leven van een mensch apart wil blijven staan, op een hoek van het veld, — neen, wee ons! de booze vijand heeft het onkruid gezaaid „midden in de tarwe."

---

20 JANUARI.

Lezen: Johannes 5:30—47.

JOHANNES 5 : 44. *Hoe kunt gij gelooven, gij die eere van elkander neemt, en de eere die van God alleen is, niet zoekt?*

Eerzucht, — zoowaar gij een weinigje geluk in uw leven wilt kennen, moet gij aan eerzucht gespeend zijn. Dat is een honger waar gij aan lijdt, als gij aan eerzucht lijdt. Een honger die onverzadelijk is. Elke eer die gij bereikt, maakt u hongerig naar de volgende eer. Als gij het zoover gebracht hebt dat tien menschen u prijzen, dan wilt gij dat honderd menschen u prijzen. Als gij het gedaan hebt gekregen dat de knechts voor u buigen, dan wilt gij ook nog dat de vrije mannen voor u buigen.

„Geef, geef!" zegt het eergierig hart; maar het is nooit voldaan; nooit zal het zeggen: „Nu hebt gij genoeg gegeven!" En het geluk van den eerzuchtige is als het geluk van den hongerige die geen eten genoeg heeft, en als het geluk van den dorstige die zijn dorst met enkele druppels water lesschen mag, en wel met druppels zout water, die den dorst slechts te grooter maken. Zoowaar gij een weinigje geluk in uw leven wilt hebben, moet gij aan eerzucht gespeend zijn!

Maar wat nog erger is voor den eerzuchtige, is dit: dat hij zich niet moet verbeelden een geloovige te zijn! Geloof en eerzucht gaan niet samen. Arme Christenen! daar zijn er nog altijd zoovelen die meenen dat zij het wel beproeven kunnen, of die twee niet te vereenigen zijn! Zoo lang zij dat doen, — zijn zij niet van Christus!

---

21 JANUARI.

Lezen: Mattheus 8:1—13.

MATTHEUS 8 : 9*b*. *Ik zeg tot dezen: Ga, en hij gaat; en tot den anderen: Kom, en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat, en hij doet het.*

Krankheid komt eenmaal tot iedereen, in elk gezin. Doordat de zonde op aarde is gekomen, is zij ook gekomen; en niemand ontgaat haar, in de jeugd, of op rijperen leeftijd, of in den ouderdom. Een kind wordt niet gespaard; al vinden wij, ouders, de jonge bloem nog zoo mooi, straks hangt zij verwelkt op den ranken steel; en zwevend tusschen leven en dood, houden wij ons het hart vast, met de donkere gedachte: „Wat zal het zijn?" een vraag die zelfs de kundige geneesmeester

niet beantwoorden kan. — De sterke man wordt niet gespaard; de krankheid is sterker dan hij; en neergeworpen op het ziekbed als door een sterken worstelaar, vecht daar het licht des levens met de duisternis des doods, zonder dat die daar bijstaan zich in den strijd kunnen mengen; wie zal het winnen? zij moeten stil zijn en afwachten. — De grijsaard wordt niet gespaard; zooals tegen den ouden boom de stormwind aangiert, de takken breekt, den stam schudt, zijn wortelen losrukt, zoodat de oude boom overhangt, en nog maar één rukwind behoeft om gansch te vallen, — zoo komt de krankheid tegen den grijsaard. Wie wordt er gespaard? Hoe zullen wij ons houden onder de krankheid, als zij tot ons komt?

O, ik leer dat de krankheid een dienstknecht Gods is. Als God zegt: „Kom!" dan komt zij. Als God zegt: „Ga!" dan gaat zij. En de meeste menschen hebben alleen het oog op dat komen en dat gaan van de krankheid. Maar er is nog een derde wat God tot haar zegt, en dat is: „Doe dat!" En wie van de menschen let daar op, dat God aan de krankheid wat te doen heeft gegeven bij ons? Wat de krankheid bij ons te doen heeft, dat is immers nog gewichtiger dan haar komen en gaan!

---

22 JANUARI.

Lezen: Lukas 7:36—50.

LUKAS 7 : 48. *En hij zeide tot haar: uwe zonden zijn u vergeven.*

Niemand onbarmhartiger dan de zedemeesters in den regel! Een onhebbelijke gewoonte hebben zij: de ge-

woonte van de zondaars te verwijten in plaats van te helpen! Terwijl zij recht loopen, zeggen zij tot den kreupele: „Waarom loopt gij kreupel? Het is zeker uw eigen schuld dat gij kreupel geworden zijt? Ook kan het de schuld uwer ouders zijn!" Terwijl zij veilig aan den kant staan, roepen zij den verdrinkende toe: „Waarom zijt gij ook in het water gevallen, gij hadt niet zoo dicht bij den kant moeten komen, het is uw eigen domme schuld!" Verwijten doen zij, die brave wettische mannen, maar zelf te water springen en de hand ter redding uitsteken, dat doen zij niet!

Hebt gij wel eens opgemerkt, wat de Christus doet en zegt, als Hij tot u komt in uw ongeluk, o zondaar? Heeft de Christus ook de onbarmhartigheid der zedepreekers, om u verwijten te doen? Ziet hier hoe Hij doet: Als daar een zondares aan Zijn voeten weent en die nat maakt met tranen, dan mogen de wetmenschen haar verachten en verwijten, — maar Hij zegt: „Uw zonden zijn u vergeven!" En zoo doet Hij altijd. Als Hij tot ons komt in onze droefheid en in ons ongeluk, dan slaat Hij alle verwijten over. Hij doet maar één ding: Hij vergeeft.

Zullen wij het eens onthouden: verwijten redt niet, maar vergeven, dat heeft er velen gered!

---

23 JANUARI.

Lezen: Mattheus 8:14—22.

MATTHEUS 8 : *22b. Laat de dooden hunne dooden begraven.*

Wat hebben wij het druk met onze plichten; plichten jegens de dooden en jegens de levenden! Wij worden

omringd door plichten, echte en onechte. Want alsof het nog niet genoeg was met die echte plichten, zoeken wij ook nog allerlei andere plichten, die geheel niet op onzen weg liggen, en die andermans plichten zijn, maar die wij toch op onze eigene schouders nemen, alsof zij de onze zijn. De eenvoud is weg in het begrip van plichten. Wij begeven ons vrijwillig op het gebied van weldadigheid, en vergeten dat het weldoen aan huis moet beginnen. Wij gaan in verpleging van zieken, en laten t'huis de eigen zieken liggen. Wij gaan andere gezinnen helpen, en vinden het niets erg om er met fijne handen grof werk te doen, en laten t'huis een oude moeder zelve het huishoudwerk verrichten. Wij vinden het noodig om andere eenzame lieden te verplegen en ons gezelschap te geven, en laten t'huis een ouden vader zijn avonden alleen doorbrengen. Een openbare arbeid van weldadigheid trekt meer attentie dan een stille arbeid van weldadigheid t'huis. Hoeveel aanstellerige philanthropie is het bederf van eigen huis en haard! En of de ziel van zoo'n philanthroop al eens den moed neemt om met een heel kleine stem te zeggen: „Gij denkt aan iedereen, maar denkt gij nu nooit eens aan mij? moet ik maar vergeten worden?" het antwoord is: „Nu ja, dat kan wel wezen, maar ik heb geen tijd voor u; mijn vele andere plichten van weldadigheid en van maatschappelijk leven gaan voor!"

O gij menschen van velerlei plicht: laat de dooden hunne dooden begraven!

---

24 JANUARI.

Lezen: Markus 5:1—17.

MARKUS 5:9. *En hij vraagde hem: Welk is uw naam? En hij antwoordde, zeggende: Mijn naam is Legio, want wij zijn vele.*

De zonde is niet tevreden voordat zij zich van elk terrein van het menschelijk leven heeft meester gemaakt. Geef haar een vinger, en de geheele hand neemt zij. Zooals inkt doet in schoon water, en op dat water niet blijft liggen als een afgezonderde plek, maar heel dat water troebel maakt en vuil, zoo is de zonde in uw leven ook niet maar een plek, een afzonderlijke plek, maar een bestanddeel van al wat gij zijt. Zij vermenigvuldigt zich met den dag, met het uur, met de seconde. Zij blijft nooit alleen, maar daar worden er altijd velen uit haar. Als Christus vraagt aan den man in de steenrotsen: „Welk is uw naam?” dan antwoorden de booze geesten in hem: „Wij zijn er duizend!” Elke zonde huwt zich met een andere, en de kinderen van dat huwelijk zijn weer zonden, weer andere. Enkelvoudige zonden zijn zeldzaam; de meeste menschen lijden aan samengestelde zonden. Het is afschuwelijk. En hun aanval is altijddoor tegen de menschelijke ziel; zoodat, wie kan er zeggen, welk mensch nog weerstand kan bieden op den duur tegen zoodanige vermenigvuldiging van zonden in hem? Het is afschuwelijk, die vermenigvuldiging!

Laat Christus komen, en de onreine geesten kunnen niet meer blijven, Godlof! Of het er één of velen zijn, zij moeten in de zwijnen, als een betere woonplaats voor hen dan de mensch, die naar Gods beeld is geschapen!

25 JANUARI.

Lezen: Johannes 6:28—40.

JOHANNES 6 : 37*b*. *Die tot mij komt, zal ik geenzins uitwerpen.*

Welke smart is wel de grootste? Wij zijn wel eens arm geweest, maar dat is ons niet zulk een smart geweest als die wij over de zonde hadden. Wij zijn wel eens krank geweest, maar dat heeft ons niet zulk een pijn gedaan als onze zonde; die deed ons veel meer pijn. Wij zijn wel eens verdrukt geweest door onze medemenschen, door hun oneerlijk doen, of door hun laster, — maar de verdrukkingen onzer eigen zonden wogen ongekend zwaarder; dat overtrof alles. Wij hebben aan het sterfbed onzer dierbaren gestaan, op hun graf, maar de tranen daarbij vergoten zijn zoeter geweest dan de tranen die wij gestort hebben in spijt of in wroeging over begane misdaden. Alle andere smart die wij ooit geproefd hebben, was zuiver, ongemengd, smart op zichzelve; maar de smart over onze zonde was bitter, als van veel mengsel, was helsche smart!

O zoek genezing bij de menschen, daar is geen genezing voor; zij kunnen u niet helpen. Zoek afleiding als gij wilt, daar is geen afleiding voor. Baad u in het goud, het goud wascht geen zonde af. Dompel u in het genot, boven dat water steken de zonden nog altijd het hoofd op. Zoek eer en zoek macht, zij wegen niet op in de weegschaal tegen de wroeging, die schaal is zwaarder. Zoek troost in de muziek, geen lied zingt die smart weg. Zoek hulp bij de wetenschap, geen wetenschap heeft daar baat voor. Spiegel uzelven een beter leven voor, uw

onmacht lacht met uw voorgenomen verbetering. Zing uw ziel in slaap met schoone voornemens, uw ziel schrikt telkens wakker, nog even ver als zij was.

Als er geen Christus was, die geroepen had: „Die tot Mij komt zal Ik geenzins uitwerpen," wat zouden wij doen?

---

26 JANUARI.

Lezen: Psalm 73.

JOHANNES 6 : 67. *Jezus dan zeide tot de twaalven: Wilt gijlieden ook niet weggaan?*

Wij zijn dikwijls op het punt geweest om weg te gaan van achter Jezus. Wij kwamen op een punt in ons leven, dat wij dachten, dat wij maar met de wereld moesten gaan mededoen; want wij zagen, dat iedereen zoo deed, en dat wij zulk een eenzaam standpunt innamen onder de menschen; iedereen was zelfzuchtig en zocht het zijne; waarom zouden wij ook niet zoo doen? Zelfs de kinderen Gods waar wij mede omgingen, waren verfijnd zelfzuchtig, en bedrogen de andere menschen, om maar hun voordeel te erlangen en vooruit te komen en groot te worden, en geld te krijgen en de eerste plaatsen te hebben; ook deden zij dat met een schijn van geloovigheid en rechtzinnigheid en met dierbare betuigingen van instemming met de leer der vaderen, — zoo dat wij een walg kregen van het Christendom rondom ons, en dachten, dat het maar beter was om ons niet meer in te laten met die broeders, en ons van het Christendom af te scheiden, en ons te voegen bij de booze kinderen der wereld, die ten minste oprecht waren in hun boosheid, —

in één woord, zooals ik zeide: wij waren op het punt om met de wereld maar te gaan mededoen; — maar, daar stond eensklaps de Heer voor ons, met die vraag van Zijn droefheid: „Wilt gij ook maar niet weggaan?" En wij bedachten het, dat als wij Hem liefhadden, wij voor Hem moesten overhebben de verdrukkingen der rechtgeloovige broeders, evengoed als de verdrukkingen der wereldsche zondaars, en dat wij maar moesten doorgaan met ons eenzame standpunt. Dat is een vraag tot behoudenis, die vraag van onzen Heer: „Wilt gijlieden ook niet weggaan?"

27 JANUARI.

Lezen: Johannes 6:60—71.

JOHANNES 6 : 68. *Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.*

Als gij geloofspunten hebt, waarin gij bij u zelven niet zeker zijt, sla dan de Evangeliën op, en zeg dan: „Ik zal eens zien wat mijn Heere Christus daarvan zegt." En als gij het gevonden hebt, wees dan gehoorzaam, en geloof het, zooals Hij het gezegd heeft. Als gij geloofspunten hebt, waarvan de eene mensch u dit leert, en de andere mensch weer wat anders, zoodat gij soms verlegen en verward raakt door al de stemmen die om u opgaan, sla dan de Evangeliën op, en zeg dan: „Ik zal eens zien wat mijn Heere Christus daarvan zegt." En als gij het gevonden hebt, wees dan gehoorzaam, en geloof het zooals Hij het gezegd heeft.

Als gij uw gelooven wildet laten afhangen van uzelven of van anderen, och arme! dan zoudt gij allen dag wat

anders moeten gelooven. Neen onderwerp u in geloofszaken aan uw Heer. Wie heeft de eeuwige dingen ooit zoo geweten zooals Hij? En wie heeft klaarder dan de dag ons de eeuwige dingen zoo geopenbaard zooals Hij? Als iemand, die door de wereld om mij heen reeds duizend malen bedrogen is, zeg ik klaaglijk, maar nu blijde: „Heer, tot wien zou ik heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens!"

---

28 JANUARI.

Lezen: Mattheus 15:21—31.

MATTHEUS 15 : 23*a*. *Doch hij antwoordde haar niet een woord.*

Op Zijn rondreizen is Jezus gekomen buiten de grenzen van het Heilige land. Hij had altijd Zijn woorden en Zijn wonderen alleen voor de kinderen van Gods huis gehad; in Israël alleen was de zegen van Zijn komst gevallen. Ging Hij nu ook buiten de grenzen van Kanaän Zijn weldaden brengen, ook in der heidenen land de kranken en dwalenden genezen en terecht brengen? Zeker; al was het brood voor de kinderen, de kruimels mochten toch voor de honden zijn, die daar lagen onder de tafel hunner heeren! En zoo was Jezus gekomen op Zijn rondreizen buiten de grenzen van het Heilige land. En zie, daar komt reeds een van die heidenen, zooals iemand die uit de duisternis komt tot het licht, dat hij ziet. Het is een vrouw, een vrouw, die genezing wil zoeken bij Hem, genezing voor een kind, dat zij heeft.

„Heere,” zoo roept zij, „Heere, gij Zoon Davids, ontferm u mijner, mijn dochter is deerlijk van den duivel bezeten!” En zij roept de krankheid uit van haar kind, heel niet als andere menschen, die denken: „O, laat andere menschen niet weten, wat mijn kind scheelt!” maar over alle schaamte heen, als iemand die denkt, dat de menschen in de buurt het toch allen al weten, dat zij een krankzinnig kind heeft; voor de menschen behoeft zij het niet meer te verbergen. Zij roept, zij roept al gaande achter den Heer; en zij voelt, dat zij roepen zal tot zij verhoord wordt, of teruggestooten. Als die Heer haar niet helpt, dan ja, dan zal zij wel altijd een krankzinnig kind houden; dan zal nooit iemand haar meer kunnen helpen.

Doch Hij antwoordde haar niet een woord!

O God! zoo is Uw doen duizendmalen in mijn leven! Maar ik zal U niet aanklagen om Uw stilzwijgen! Wat ik doen zal, is: achter U aan loopen, en roepen, en roepen! Slechts van ééne gedachte bezield!

---

29 JANUARI.

Lezen: Mattheus 15:21—31.

MATTHEUS 15 : 23*b*. *En zijne discipelen, tot hem komende, baden hem, zeggende: Laat haar van u, want zij roept ons na.*

Wat de discipelen toen gedaan hebben, dat is: zich stellen tusschen een arm zondares en den Heiland. Zij hebben niet geweten in dien dag, wat groot kwaad dat

wel is, om zondaars te verhinderen tot hun Heer te komen. Die onervaren mannen hebben in het begin van hun leertijd zooveel niet geweten, dat zij eerst later geleerd hebben een groot kwaad te zijn. Maar als zij het toen beseft hadden, wat groot kwaad dat is, als een mensch een ander verhindert om tot Jezus te komen, zij zouden niet gezegd hebben: „Heer, zend die vrouw weg!" maar zij zouden geholpen hebben, dat die vrouw ruimte kreeg tusschen de opdringende menschen, en zij zouden geholpen hebben, dat die vrouw tot vlak bij Jezus gekomen was, en zij zouden haar voorbede geweest zijn.

Ziedaar iets, wat nog allen dag geschiedt, en wat geenzins ter eere en geenzins ten voordeele is der gemeente van Christus. Ik heb het zoo dikwijls opgemerkt, en de kinderen der wereld merken het ook altijd op met zeer scherpe oogen: wat dikwijls de zondaars verhindert tot Jezus te komen, dat is het gedrag der volgelingen van Christus. Wie de zondaars dikwijls in den weg staan om geloovigen te worden, dat zijn: de geloovigen zelven. De geloovigen kunnen zoo mooi altijd afgeven op de ongeloovigen, en met een zekere hooge minachting op hen neerzien, en hen slecht vinden om hun niet-gelooven; maar zij bedenken niet, dat zij zelven wel eens de schuld er van zijn, en dat zijzelven het oordeel er van zullen hebben te dragen. God geve ons een zoo heilig Christelijk leven, dat de zegen er van vanzelf ook moge afvallen op die niet gelooven!

30 JANUARI.

Lezen: Mattheus 16:21—28.

MATTHEUS 16 : 24. *Zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zich zelven, en neme zijn kruis op en volge mij.*

Het leven van Christus is één zelfverloochening geweest van het begin tot het eind! Wie heeft zich ooit zoo verloochend zooals Hij? Hij was iemand die nooit geld heeft bezeten; daar hoort zelfverloochening toe om geen geld te willen bezitten. Hij is iemand geweest die alle gemakken des levens heeft opgegeven om anderen te dienen; daar hoort zelfverloochening toe om anderen te dienen. Hij is iemand geweest die de eer niet heeft geacht, en die zoover ging in de waardeering van de eer, dat Hij de schande verachtte; daar hoort zelfverloochening toe om ook de eer op die waarde te taxeeren. Hij was iemand die de vriendschap der menschen er aan gaf om de vriendschap van Eén te behouden, van God; daar behoort zelfverloochening toe om de vriendschap der menschen op die waarde te schatten. In welke zaak heeft Hij zich niet verloochend?

En nu weet ik wel, dat het u zwaar zal vallen, om Zijn eisch der zelfverloochening te vervullen, maar als Hij nu eenmaal dien eisch stelt? Zwaar, — ja natuurlijk is die weg zwaar! Zwaar, omdat gij voelen zult, dat uw menschelijke natuur er tegen opkomt; die natuur wil anders. Zwaar, ook omdat gij ziet, dat gij wat excentriek wordt op die manier, dewijl de andere menschen niet zoo doen; het is zoo verleidelijk om maar te zijn zooals allen,

en ook den zelfzuchtige te spelen. Zwaar, omdat uw eigen verstand zal zeggen, dat gij met uw zelfverloochening de zelfzucht van anderen bevordert. En zwaar om zoo vele redenen meer! Maar als het nu Zijn eisch eenmaal is? Gij moet, op straffe van niet achter Hem te mogen! Daar is geen keus!

---

31 JANUARI.

Lezen: Markus 9: 1—10.

MARKUS 9 : 2. *En na zes dagen nam Jezus met zich Petrus, en Jakobus, en Johannes, en bracht hen op een hoogen berg bezijden alleen; en hij werd voor hen van gedaante veranderd.*

Zooals die drie discipelen Jezus hebben gezien, zoo wenschten wij Hem ook wel eens te zien. Zij zagen Hem met kleederen, zeer blinkende, wit als sneeuw; zij zagen Hem heerlijk als een der hemelsche geesten, neen, heerlijker dan die; zij zagen de heerlijkheid des Eengeborenen van den Vader, die Hij had eer de wereld was; zij zagen het hemelsche licht dat in en om Hem was; en zij zagen Mozes en Elia kleiner dan Hem, sprekende zooals dienaren spreken met hun vorst.

En wij, wij hebben van Jezus nog niets gezien, nog niets, tenzij Zijn dienaarsgestalte. Wij zien Zijn menschelijk lichaam, aan het lichaam van andere menschen gelijk, geen gestalte dat Hem iemand zou begeerd hebben. Wij zien Zijn armelijk kleed, een kleed Hem geschonken, omdat Hijzelf er geen koopen kon. Wij zien Zijn dakloos rondtrekken van plaats tot plaats, heden hier en morgen

daar, zooals de bedelaars zwerven van stad tot stad. Wij zien Zijn striemen en Zijn wonden, zooals de striemen en wonden aan boosdoeners geslagen. Wij zien Zijn kruis, Zijn lijden en sterven, een sterven als der goddeloozen, die van God en menschen zijn verlaten.

En al wat wij meer aan Hem zien, dat gelooven wij maar, dat gelooven wij maar. Dat Hij opstond, en van het graf verrees; dat Hij naar den hemel weer voer; dat Hij daar boven engelen en machten een eere verkreeg, en naast God op den troon Zijn zetel besteeg, om te heerschen eeuwiglijk,.... dat gelooven wij maar.

O! dat wij Hem zien mochten, zooals de drie discipelen Hem hebben gezien! Dat het ons zoo gemakkelijker mocht worden gemaakt, om te gelooven, om te gelooven wat nu wel het moeilijkste voor ons is!

Op dien wensch, op dien zoo natuurlijken wensch van een zwak menschelijk hart, weet ik maar één antwoord: Geduld. Het zal komen, dat hemelsche gezicht, dat allen Hem zullen zien; niet alleen wij, die, al was het zoo moeilijk, toch in Hem hebben geloofd; maar ook zij, die Hem hebben doorstoken, en die Hem nog altijd blijven honen met een doodsteek in Zijne beenderen, met niet te gelooven.

---

1 FEBRUARI.

Lezen: Mattheus 17:1—13.

MATTHEUS 17 : 8. *En hunne oogen opheffende zagen zij niemand dan Jezus alleen.*

Och, zagen wij ook maar altijd Jezus alleen, en geen anderen! Wij hebben inderdaad genoeg aan den

Christus, en kunnen de anderen zeer wel ontberen. In de redding uit mijn zonden heb ik genoeg aan mijn Heer; geen ander kan mij helpen; Hij alleen kan het doen; weg met al de andere maatschappelijke of kerkelijke zaligmakers! In de vele wegen, waar mijn ziel tusschen kiezen moet, en daar zijn verderfelijke wegen onder, heb ik genoeg aan dien éénen Gids; weg met al die andere maatschappelijke en kerkelijke gidsmannetjes! In de vele smarten en droefheden, die ik heb, en die meer zijn dan ik iemand laat merken, heb ik genoeg aan dien éénen Vertrooster; weg met al die andere maatschappelijke en kerkelijke vertroosters! In de vele lasteringen en verketteringen, waar ik aan kan blootstaan, want wie kan dit ontloopen, heb ik genoeg aan de goedkeuring van dien éénen Heer; weg met de goedkeuring van die er een doel mede hebben! Zij zoeken allen het hunne; zij zoeken allen het hunne! En niemand van hen kan tot mij zeggen, wat mijn Heer tot mij zegt: „Ik heb Mijn leven voor u gegeven!" Christus is alles. Laat Christus alles voor u blijven. En als gij dien éénen grooten schat gevonden hebt, dien éénen grooten diamant, — draag dan dien diamant alleen, laat hem u genoeg zijn; en laat geen kerkelijk juwelier u zeggen, dat uw diamant nog veel schooner zou zijn, als hij er zijn kleine stukjes glas om heen zette. De diamant schittert het schoonst zonder iets daarbij. Neen, — Jezus alleen!

2 FEBRUARI.

Lezen: Lukas 9:51—62.

LUKAS 9 : 54*b*. *Heere, wilt gij dat wij zeggen, dat vuur van den hemel dale, en dezen verslinde, gelijk ook Elia gedaan heeft?*

De geest van Jakobus en Johannes, op dien dag, is nog dikwijls de geest van vele vromen. God moest de goddeloozen maar in eens verderven! Dan zou Hij zich nog eens als een sterk God betoonen!

Zou God werkelijk zooveel beter doen, met er maar op in te slaan als een oud held uit den tijd der barbaren? Is dat sterk, dat men een ander doodslaat? En is dat zwak, dat men de goddeloozen in het leven laat? De menschen weten eigenlijk niet, wat sterk, en wat zwak is. Ik geloof dat wij een heel ander begrip moeten hebben van zwak en sterk. Stel u voor, dat God het eens zoo deed, zooals de vittende vrome het dan wil hebben: Als God nu eens werkelijk de goddeloozen verdierf, overal verdierf; en altijd klaar stond met den steenenregen en den bliksem; — wat voor God zou dat zijn? Welk een denkbeeld van verhevenheid en liefde zouden wij nog van Hem kunnen hebben, en hoe zou de wereld Hem zich moeten voorstellen als den grooten beul, die aangesteld was om op aarde altijddoor het werk van een scherprechter te doen? Vandaag deze doodstraf; morgen die doodstraf; overmorgen weer aan een ander de straf des doods, en zoo altijd door! Een afgrijselijke God zou het worden!

Maar bovendien: dooden is geen kunst. Dooden,

verderven, te niet doen, uitroeien, dat is geen kunst; ik zie er niets sterks of godewaardigs in. En wie het beste en het meeste dooden kan, — dien wedstrijd gaat God met den Duivel niet aan! En gelijk heeft God! Zou dat de manier zijn om de wereld beter te besturen? Op de menschen, die zoo zouden willen, past het antwoord van Jezus: „Gij weet niet van hoedanigen geest gij zijt!"

---

3 FEBRUARI.

Lezen: Lukas 10:25—37.

LUKAS 10 : 31 en 32. *En bij geval kwam een zeker priester denzelfden weg af: en hem ziende, ging hij tegenover hem voorbij. En insgelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaats, kwam hij en zag hem, en ging tegenover hem voorbij.*

Wij Christenen kunnen de ongeloovigen op verschillende manieren behandelen. Een van die manieren is: hen heelemaal te laten liggen, waar zij liggen, en zooals zij liggen. En dat is iets, dat wij dikwijls doen. Wij kunnen hen zoo negeeren, ons niet met hen bemoeien, hen laten begaan, met of zonder verder nadenken, wat er van hen terecht moet komen. Dat is de manier van vele Christenen.

En zij doen dit zoo, omdat zij al genoeg met zichzelven te stellen hebben. „Zal ik nog tegen u strijden, ik heb al grooten strijd met mijzelven genoeg!" zeggen zij; „zal ik u ook nog helpen om zalig te worden, ik word zelf nauwelijks zalig!" Of zij doen zoo, omdat er een gebrek van liefde bij hen is. Of zij doen zoo, omdat zij

gewoon zijn, hoog neer te zien op de booze kinderen der wereld, die slecht zijn, terwijl zijzelven zoo goed zijn! Of zij doen zoo, omdat zij bang zijn om met ongeloovigen in aanraking te komen; daar is een vrees bij hen, om met die menschen aan de praat te komen; zij zijn van hun minderheid tegenover hen zich dikwijls bewust. Maar om welke reden dan ook: dat is een van de manieren der geloovigen om met de ongeloovigen te handelen, dat wil zeggen, in het geheel niet met hen te handelen.

Wat zijn die Christenen beter dan de priester en de Leviet, die aan den verslagene voorbijgingen? Zulke menschen hebben niets van Jezus, den barmhartigen Samaritaan.

---

4 FEBRUARI.

Lezen Johannes 7:25—39.

JOHANNES 7 : 37*b*. *Zoo iemand dorst, die kome tot mij en drinke.*

Als een fontein van water, zoo was Jezus; en die wilden, kwamen en ontvingen water uit eeuwige diepten geweld, wonderbaar water dat niet meer dorsten deed in eeuwige toekomsten. Zij mochten komen zoovelen zij wilden, in getalen zonder eind, Zijn diepte was onuitputtelijk; zij werden niet te leur gesteld, niemand ging ledig heen. Al die menschelijke harten die eerst van al de dingen, de schoone en genietelijke dingen dezer wereld, geproefd hadden, zoo dat die harten toch nog bleven zoeken, toch nog bleven roepen om het andere, het éene, dat zij nog niet hadden, en dat meer was dan de wereld

hun scheen te kunnen bieden, — bij Hem vonden die harten het, allen die maar komen wilden. Vergiffenis van zonden, zonden die zwaar drukten, en die zij niet van zich af hadden kunnen wentelen; verzoening van oude en nieuwe schuld, die pijnigend hen gekweld had van de dagen hunner jeugd, en die niet afliet hen te kwellen op hun ouden dag; herstelling van den vrede tusschen God en hen, zonder welke herstelling zij voelden, dat zij niet konden leven of gelukkig zijn; overwinning van die noodlottige macht, die zij in zich voelden, en die altijddoor hen weer neertrok in het slijk van een lager en duister bestaan; toevoeging van die waarachtige heiligheid waar die harten naar uitgingen zooals de honger uitgaat naar brood, en zooals de dorst uitgaat naar water, — dat alles wat het menschelijk hart behoeft om waarachtig gelukkig te zijn, — Hij kon het geven, almachtig en groot, Hij kon het geven overvloeiend en mild! En Hij gaf het, stroomend, stroomend, zelf de bron, zelf de fontein der laving die nooit uitgeweld was!

Zoo was het in den dag, toen Hij het uitriep: „Zoo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke.” Maar zoo is het immers nog?

---

5 FEBRUARI.

Lezen: Johannes 7:40—53.

JOHANNES 7 : 49. *Deze schare die de wet niet weet, is vervloekt.*

Al de menschen, die wij voor zoo zeer onzedelijk houden, dat plebs, dat vuile volk, — zij hebben in hun

hart neigingen en gevoelens, waar, indien zij ze u wilden laten merken, gij verstomd over zoudt staan. Die onzedelijke lieden, die dronkaards, die ontuchtigen, dat laagste volkje, — zij hebben een harden meester, en zulk een harden dienst, dat zij zuchten om er onder uit te komen. De zonde is zoo bitter, en zij gevoelen zoo al de bitterheid er van, dat zij wilden er nimmer van geproefd te hebben. O, konden zij van dien meester af, die, zooals zij met sidderen gevoelen, hun zielen verderft! De ontuchtige, als de strikken niet zoo aan hem waren, hij zou van heden af anders zijn! De dronkaard, als die fataliteit niet over hem was, hij zou van heden af anders zijn! Onder het lachen van de ontuchtigen en onder het vloeken van de dronken mannen, onder het geschetter van alle onzedelijke lieden, van welk soort ook, hoor ik de stomme zielsgebeden als de zielsgebeden van die geen hoop durven hebben. „Een schare die de wet niet weet, en vervloekt is," zeggen de wetgeleerden en farizeën, de brave lieden, die hoog staan in eigengerechtigheid, en geen medelijden hebben; „vervloekt volk, dat verloren gaat, en het verdient!" Neen, juist het volk, dat de Heilige Geest bezig is te overtuigen van zonde en van gerechtigheid en van oordeel, en waarvan Christus gezegd heeft: „De Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren is!" O, veracht niet de schare, die de wet niet weet en vervloekt is!

6 FEBRUARI.

Lezen: Johannes 9:24—41.

JOHANNES 9 : 38. *En hij zeide: Ik geloof, Heere: en hij aanbad hem.*

Gelooven, is dat een gemakkelijke zaak? Is dat een daad, die ook flauwhartigen, die ook lafhartigen kunnen doen? Neen, zeg ik u; ten allen tijde is gelooven een daad geweest, waar de mensch al zijn moed toe noodig had. Ziet op dien blindgeborene, die ook durfde gelooven. Daar waren weinige zulke menschen in Israël, in zijn dagen. Welnu, mijn lezer, uw moed vraag ik, uw moed om te gelooven.

De Rabbi's in onze dagen gebieden u ook in hun hooge waardigheid: „Geloof niet in Jezus, het is toch te dwaas!" Heb den moed om te zeggen: „Ik geloof toch in Hem, want Hij heeft mij genezen; Hij heeft mij van mijn zonde genezen, wat gijlieden mij niet hebt kunnen doen." De menschen van onze dagen gebieden u ook: „Al wie in Jezus gelooft, wij verklaren hem voor onwetenschappelijk en dom en achterlijk en ouderwetsch!" Heb den moed om te zeggen: „Ik geloof toch in Hem, want Hij heeft mij genezen; ik wil den smaad der domheid wel dragen, Zijn dwaasheid is mij beter dan alle wijsheid der wereld." De menschen onzer dagen gebieden u ook: „Geloof niet in Jezus; wie het doet, wij bannen hem uit, en stooten hem uit onze kringen, uit onze gezelschappen, uit onze samenleving; wij zullen hem alleen laten staan, wij zullen met hem niet te doen willen hebben!" Heb den moed om te zeggen: „Ik geloof toch in Hem, want Hij heeft mij genezen; ik durf wel

alleen staan; ik heb het voor Jezus over, dat ik uitgestooten word, dat is mijn Jezus wel waard!" O durf eens, als een moedig man, om tegen de heele wereld in, in Hem te gelooven; wie is het waard zooals Hij?

---

7 FEBRUARI.

Lezen: Lukas 11:37—54.

LUKAS 11 : 52. *Wee u, gij wetgeleerden, want gij hebt den sleutel der kennis weggenomen; gijzelven zijt niet ingegaan, en die ingingen hebt gij verhinderd.*

In de woestijn komt er soms een reiziger, na den langen dag van zijn loopen, bij de oase. „Daar zal ik rust hebben," denkt hij, „rust van mijn lange loopen, en van mijn vermoeienis. Daar zal ik koelte hebben en schaduw, onder de palmen, en verademing van de hitte, de hitte, die mij bijna gedood heeft. Daar zal ik dadels vinden voor mijn honger, en daar zal ik water vinden uit de frissche bron voor mijn dorre tong!" En terwijl hij het zegt, de reiziger, rept hij de schreden, om met zijn laatste krachten de oase te genaken.

Maar op eenmaal, daar hoort hij, dichtbij gekomen, van uit de struiken bij de bron, het gebrul, het gebrul van den leeuw!

En als zijn knieën niet verstijfd zijn van schrik, en als zijn tegenwoordigheid van geest hem niet begeeft, dan, dan wendt hij de schreden, die man, vluchtend, om zijns levens wil, zoo snel als zijn voeten hem dragen; terug, terug, diezelfde woestijn weer in, vanwaar hij is gekomen; den eenen dood ontloopend om den anderen

te vinden! De arme, hij kon bij de bron niet genaken, om de leeuwen!

Wee hun, den Christenen, die den sleutel der kennis wegnemen; die zelven niet ingaan; en hen die ingaan wilden, verhinderen! Zij zijn die leeuwen!

---

8 FEBRUARI.

Lezen: Lukas 12:1—21.

LUKAS 12 : 20. *God zeide tot hem: Gij dwaas, in dezen nacht zal men uwe ziel van u afeischen: en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn?*

Als den mensch eens zijn fortuin ontnomen wordt, of als hij eens ziek komt te liggen, — hoe kan dat een ontwaken wezen uit een roes, waarin hij te voren geleefd heeft! Vroeger had hij geen tijd om eens kalm over de dingen te denken; zijn gelddoel nam hem te veel in beslag; nu komt die kalmte over hem als de kalmte des doods, en met klare oogen ziet hij de waarde der dingen. O, hoe kan men bij het naderen van den dood een hekel krijgen aan wat men vroeger zoo liefhad en naliep; de waarde en de onwaarde der dingen is dan aan het licht getreden. Wat geld waard is, taxeert men het beste op een sterfbed. Wat feesten waard zijn, taxeert men het beste op een sterfbed. Wat mooie kleedij waard is, taxeert men het beste op een sterfbed. Wat onze letterkunde waard is, taxeert men het beste op een sterfbed. Wat onze schoone kunsten waard zijn, taxeert men het beste op een sterfbed. Wat de aanstellerij in modemanieren waard is, taxeert men het beste op een sterfbed.

Dan namelijk, als al die dingen wegvallen, omdat een woord Gods gesproken heeft: „Gij dwaas, in dezen nacht zal men uwe ziel van u afeischen!" Dan, als er nog maar één behoefte overblijft, de behoefte naar wat de ziel wil; en als er nog maar één kreet overblijft, de zielekreet: „Ik verga van honger!" En als er nog maar één ding van waarde blijkt: de verlossing van zonden! En als er dan nog maar één helper van waarde blijkt: Jezus Christus, die vrede geeft door het bloed des kruises! De menschen weten niet te taxeeren!

---

9 FEBRUARI.

Lezen: Lukas 14:1—15.

LUKAS 14 : 15. *En als een van degenen, die mede aanzaten, deze dingen hoorde, zeide hij tot Jezus: Zalig is hij die brood eet in het koninkrijk Gods.*

„Gij zijt een bekeerd man geworden," zoo zeide tegen een Christen een der vrienden uit zijn vroeger zondig leven; „gij zijt een bekeerd man geworden, maar waarom hebt gij dat gedaan?"—„Ik had genoeg van mijn zonde, ik wilde een rein man zijn, en Christus heeft mij daarin geholpen," was het antwoord. „Zoo," hernam de eerste, „ik dacht, dat gij bang waart geworden voor het oordeel, en dat gij nu bij tijds wildet zorgen een plaats in den hemel te krijgen." — „Ik moet zeggen, dat ik daar niet om heb gedacht," antwoordde de wedergeborene in alle eenvoudigheid. Als het ooit goed is gezegd, waar het iemand om te doen moet zijn als hij een Christen wordt, dan is het door dien man gezegd. Waar wilt gij een Christen om worden? Om later in den hemel te

komen? Ziet, dat moet uw voornaamste reden niet zijn! Waar wilt gij een Christen om worden? Om de persoonsverandering en om de heiligmaking, die er aan verbonden is? Ja? Dan is het goed. Om de brooden moet men het koninkrijk Gods niet zoeken!

O, ik bid u: onderzoek u eens nauw op dit punt. Het is een fijn onderscheid, maar waar veel van voor u afhangt. Hebt gij u bekeerd om eenmaal den hemel als loon te ontvangen op uw bekeering, dan zijt gij niet werkelijk bekeerd; maar hebt gij het gedaan om eindelijk toch eens een heilig en rein mensch te zijn, dan is er kans dat uw wedergeboorte er werkelijk eene geweest is. Bovendien: daar is een droomerig Christendom, dat in droomerig verlangen zich uitstrekt naar de toekomst van een hemelleven; dat roept maar: „Zalig is hij, die brood eenmaal mag eten in het Koninkrijk Gods, in den hemel!" Maar daartegenover is een Christendom, dat daadwerkelijk om zich grijpt in het werkelijke leven tot een invloed, tot een strijd, zoo het moet, en dat om de brooden daarboven nauwelijks denkt; dit laatste is het ware Christendom.

---

10 FEBRUARI.

Lezen: Lukas 18:1—17.

LUKAS 14 : 11*a*. *Een iegelijk die zichzelven verhoogt zal vernederd worden.*

De trotschaards zullen een dag in hun leven hebben, dat de vernedering zal aankomen als een tegenstander die machtiger is dan zij. God vernedert de hoovaardigen, en Hij is die tegenstander. In dien dag zullen zij vergaan

van spijt, dat zij zoo dwaas zijn geweest van zich altijd wat verbeeld te hebben, van zich in een anderen toestand inverbeeld te hebben dan waarin zij werkelijk verkeerden. Als zij zullen voelen, niet mooier, niet knapper, niet voornamer te zijn geweest dan een ander, en niet van een ander soort geweest te zijn dan de andere menschen; en als zij zullen voelen onder de aanstellers behoord te hebben! Als hun heerlijkheid van hen afgenomen, en hun glans zal vergaan zijn! Als zij al hun gewichtige aanstellerige manieren zullen afleggen, en nog blijde zullen zijn, dat zij nog eens aangesproken worden door iemand, waar zij vroeger met verachting op hadden neergezien! En als aan den levensdisch de Gastheer zal zeggen: „Ga lager zitten," en hij met schaamte de laagste plaats zal beginnen te bekleeden. Dan begint hun verlaging, dan begint hun teleurstelling, die voortgezet wordt tot in het eeuwige leven; een teleurstelling waar God de eenvoudigen van hart voor bewaart, en die geen aanstellers zijn geweest. O, leg af uw hooge gedachten; God en de menschen vinden dat gij een aansteller zijt!

---

11 FEBRUARI.

Lezen: Lukas 14:12—24.

LUKAS 14 : 23*b*. *Ga uit in de wegen en heggen, en dwing hen om in te komen, opdat mijn huis vol worde.*

Ik heb eens een arm man zien staan voor het groote ijzeren hek van een der buitenplaatsen, zooals de rijken in ons land ze bezitten. Daar liep een steenen muur rondom die plaats, en men kon niet over dien muur heenzien naar binnen. Maar bij den ingang, waar het

zware ijzeren hek was, daar kon men den blik slaan naar binnen; en daar stond die arme man. Met zijn handen hield hij het ijzerwerk vast, en met het hoofd voorover gebogen bijna tusschen de tralies, zagen begeerige oogen wat daar binnen was. Wat zij zagen, die oogen?

Hooge schaduwrijke boomen, waar het beter onder was dan op den zonnigen landweg, dien hij geloopen had, waar hitte en stof den gang zwaar gemaakt hadden. Waterrijke vijvers, waar het water opsprong in fonteinen, en neerviel in kristaldruppels, en waar hij wel een frisschen dronk uit zou willen, hij die dorst had gekregen van den langen weg. Grasrijke velden, met bloembedden daartusschen, waar de vlinders over zweefden, zelven vliegende bloemen. En verder naar achter, tusschen al die kleuren en schaduwen in: het landhuis zelf van den heer, het groote, het schoone huis!

Hij zag het alles, die arme man aan het ijzeren hek, begeerig; de pracht, de lust, de rust van die plaats indrinkende met oogen die niet verzadigd konden worden van aanzien, — tot eensklaps hij zich omwendde, wrevelig, bitter, wild toornig, met de woorden: „Daar is niets van voor mij!" En toen hij heenging, verder den heeten zonnigen landweg weer op, toen was zijn gang hem zwaarder dan eerst, toen hij die pracht nog niet had gezien, en toen nog geen begeerte in zijn hart was geweest.

O zaligheid! dat de groote Heer van het hemelsche Paradijs den ingang niet weigert in Zijn lusthof; maar dat Hij zelfs aan Zijn dienstknecht heeft geboden: „Ga uit in de wegen en heggen, en dwing hen om in te komen, opdat Mijn huis vol worde!"

12 FEBRUARI.

Lezen: Lukas 15:11—32.

LUKAS 15 : 17. *En tot zichzelven gekomen zijnde, zeide hij: Hoevele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger?*

Daar is heel wat toe noodig geweest om den verloren zoon zoover te brengen. Niet eer voor hij alles kwijt is geraakt, komt hij tot zichzelven. Hij komt niet tot inkeer, als hij de helft zijner goederen verteerd heeft, ook niet als van die helft weer de helft gaat, en zoo door. Hij komt niet tot inkeer, als de vrienden hem gaan ontvallen, een voor een, omdat er niet veel meer bij hem te halen is. Hij komt niet tot inkeer, als de schande van een verloopen arm man over hem begint te komen, en de menschen hem beginnen te ontwijken. Hij komt niet tot inkeer door zijn gewetenskloppingen, ach! met dat geweten heeft hij nog al kunnen afrekenen. Neen, dan eerst, als hij alles, alles kwijt is, het laatste van zijn geld en den laatste van zijn vrienden; als de onmogelijkheid er is om aan eten te komen; als hij het merkt dat in de oogen der menschen een zwijn nog nuttiger dier is dan hij, — want den zwijnen geeft men den draf, en hem weigert men dien; — eerst als hij de totale mislukking ziet van zijn wereldbeschouwing; eerst als hij niet dieper kan, en de laatste uitweg hem afgesloten is, — eerst dan komt hij tot zichzelven, en schreeuwt hij dien jammerkreet des vergaans: „Ik verga van honger!"

Waarom moet het bijna altijd eerst zoover met den zondaar komen, voor hij tot den Vader terugkeert?

Waarom niet reeds halverwege in de zonde den terugweg aanvaard? Ik geloof dat ik het weet: dat heeft de valsche schaamte gedaan; zoolang de valsche schaamte nog één bedeksel vindt om aan te trekken, al is het een oud vod, komt de mensch tot den terugkeer niet; eerst als hij naakt staat van armoede, dan valt de valsche schaamte weg, en komt de ware schaamte; en die, die drijft tot den Vader!

13 FEBRUARI.

Lezen: Johannes 11:1—29.

JOHANNES 11 : 28*b*. *De Meester is daar, en hij roept u.*

Wil iedereen wat van u, Jezus wil ook wat van u. Laat iedereen een aanspraak op u gelden, Hij laat ook een aanspraak op u gelden. Wat is het, dat de Christus van u wil? Komt Hij tot u met het gezegde: „Gij moet Mij ook wat van uw krachten geven; gij geeft iets van uw krachten aan uw werkkring, maar, nu aan Mij ook wat?" Begeert Hij een deel van uw talenten, van uw gaven en van uw vermogens, om er profijt van te hebben voor Zijn koninkrijk? Komt Hij tot u met het gezegde: „Gij geeft een deel van uw hart aan uw ouders, een deel van uw hart aan uw vrienden, een deel van uw hart aan dengene dien gij weldra gaat liefhebben als een bruidegom of een bruid, — maar gij moet Mij ook een deel van uw hart geven?" Vraagt Hij een deel van alles wat gij hebt en van wat gij zijt?

Neen, dan hoort gij het niet goed, niet goed! „De Meester is daar, en Hij roept u." De Meester! Dat wil zeggen: die meer is dan de maatschappij, die meer is

dan uw vrienden, die meer is dan een vader of moeder, die meer is dan een bruid of bruidegom; de meeste van allen, de Meester! Die recht op u heeft; die recht op u heeft gekregen door iets dat zij allen niet hebben gedaan; namelijk, door Zijn overgave voor u aan het kruis, toen Hij in een dood zich gaf voor u, zooals niemand van die anderen ooit voor u heeft gedaan! Die recht op u heeft, omdat Hij daar staat met doorboorde handen, en met doorboorde voeten, en met een doornenkroon op het hoofd; welke teekenen van bloed het luide verkondigen: „Dat deed Ik voor u, zoo deed niemand voor u!" De Meester, die niet half u wil hebben, maar geheel!

---

14 FEBRUARI.

Lezen: Johannes 12:1—11.

JOHANNES 12 : 6. *Dit zeide hij niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, en de beurs had, en droeg hetgeen gegeven werd.*

Heeft Judas één oogenblik van geluk beleefd, telkens als hij uit de gemeenschappelijke kas der discipelen zich iets toeëigende, door zijn geldzucht gedreven? Waren het gelukkige droomen die hij droomde, als hij bij zichzelven overlegde wat hij in de toekomst doen zou, als hij nog meer geld zich zou toegeëigend hebben, en toen hij daar bij zijn verkregen schat ook nog de dertig zilverlingen toevoegde? Een man als Mattheus, die andere discipel, die eens veel geld bezeten had, en die eens op de roepstem van Jezus al zijn bezittingen en zijn heele tolhuis had weggegeven, was gelukkiger dan hij! Die eens aan geld-

zucht zich overgegeven heeft, zal ook, al heeft hij millioenen gekregen, er niet genoeg aan hebben; maar hij zal nog goudvelden willen hebben, en bij de goudvelden nog diamantmijnen; en hij zal er een vloek aan willen wagen, den vloek van duizenden en duizenden, met wier bloed zijn geldzucht is betaald in den oneerlijksten oorlog! De geldzucht, in grootere of kleinere mate heeft dat in zich, wat het geluk verstoort, verstoort bij anderen en bij zichzelven. Daarom, vlied voor de slang! Alleen indien gij een man van zelfbeheersching zijt, grijp haar bij den staart, als Mozes; en wat eerst een te vreezen slang is, zal een staf zijn om te gebruiken op den levensweg. Want zoo is het geld: een slang of een staf. Maar een staf is het alleen voor die over haar kunnen heerschen! Ook God maakt rijk; maar als God rijk maakt, voegt Hij er geene smart bij!

---

15 FEBRUARI.

Lezen: Johannes 12:20—43.

JOHANNES 12 : 43. *Zij hadden de eere der menschen lief, meer dan de eere Gods.*

Dat is een moeilijke strijd, die in ons leven telkens terugkeert: te kiezen tusschen de eere Gods en de eere der menschen. De menschen zijn soms zoo vriendelijk, en dan komen zij, en zij bieden ons eere, gunst, goedheid, vriendschap en liefde; — maar het is dan alles onder ééne conditie: „Laat van uw God af, en doe met ons mede, want wij hebben van God ook afgelaten." De eere der menschen is zoet, en wij kunnen er moeilijk buiten; wij leven immers zoo te midden der menschen, en de

breuk met de menschelijke samenleving zou te groot zijn, gingen wij die breuke eens beginnen. Dat geeft dan de strijd, de strijd die zoo dikwijls in ons leven terugkomt.

Want aan den anderen kant staat God, die ook wat ons biedt. Zijn eere, gunst, goedheid, vriendschap en liefde biedt Hij ons ook: maar alweer ook onder één conditie: „Zijt heilig, zooals Ik heilig ben." En in ons hart voelen wij, dat die eisch goed is en recht; in ons geweten voelen wij dat het zoo moet, zoo moest. Wat zullen wij kiezen? Het is een strijd, waarbij wij vragen: „Waarom is toch dat nooit te vereenigen, die aanbieding der wereld en de aanbieding Gods?" Wij zouden, kon het naar onzen wil geschieden, de eere van beiden willen hebben. En wij bemoeien ons om te zien of het niet te doen is dat wij beiden verkrijgen; en veel gewetensgeknoei is er het gevolg van.

Hoe bij de meeste menschen die strijd afloopt, zegt het Godswoord ons, als daar geschreven wordt: „Zij hadden de eere der menschen lief, meer dan de eere Gods."

Wee ons, als bij onzen strijd dat ook de telkens terugkeerende einduitslag is! Want verloren veldslagen, dat zijn het dan altemaal!

---

16 FEBRUARI.

Lezen: Mattheus 22:1—14.

MATTHEUS 22 : 5. *Maar zij, zulks niet achtende, zijn heengegaan, deze tot zijn akker, gene tot zijn koopmanschap.*

Als de uitnoodiging komt van den Heere tot zondaars om binnen te komen in Zijn koninkrijk, hoevelen hebben dan ooren voor dien roep? Zij hebben te veel andere

dingen die hen bezig houden. Het is een tijdsverschijnsel, dat onrustbarend is geworden. De menschen hebben te veel werk, zij hebben het te druk; zij hebben een akker, zij drijven koopmanschap. Het arbeidsleven neemt hen te veel in beslag. Ook hebben zij te veel pleizier, behalve dat werk, waar zij zich aan moeten wijden; en dat genot jagen zij niet na, maar het genot jaagt hen na. De levensomstandigheden leiden er toe, dat de menschen niet zichzelven kunnen zijn; zij zijn altijd een ander dan zij eigenlijk zijn. En zoo onrustbarend neemt dit verschijnsel toe, dat niet alleen anderen zoo zijn, maar dat wij op een goeden dag merken, zelven ook tot zulk soort menschen te behooren. Wij zijn wat de tijd van ons maakt; wij zijn wat de omstandigheden van ons maken; wij zijn wat het leven van ons wil. Wij zijn alles, behalve onszelven!

Laat ons er de oogen toch eens voor open hebben; en laat ons den draaikolk toch eens uit, met Gods hulp! Zoo, dat wij zeggen gaan: Wat er ook van kome, de roep van mijn Heer is toch meer dan akker of koopmanschap!

---

17 FEBRUARI.

Lezen: Mattheus 23:1—12.

MATTHEUS 28: 10*b*. *Een is uw Meester, namelijk Christus.*

Als maar één uw Meester is, dan behoort alles wat gij hebt en zijt, alleen Hem toe; dan moet Hij ook meester zijn in alles. En dat wil Hij ook. Niet maar een deel vraagt Hij, maar u geheel; dat heele hart, al die vermogens en krachten en talenten. Niet slechts naar

enkele appelen aan den boom strekt Hij de hand uit, maar den heelen boom wil Hij, met al de appelen daaraan. Niet slechts enkele schoven van het land wil Hij, maar al de schoven van den heelen akker wil Hij in Zijne schuren. Alles begeert Hij, Hij is ook de Meester! Hij wil niet een plaats hebben in uw wetenschap, zoowat de plaats van een wijsgeer; maar het middelpunt van uw wetenschap wil Hij wezen, het laatste doel van uw wetenschap. Hij wil niet een plaats hebben in uw kunst, zoowat de plaats van een mooi model; maar het middelpunt van uw kunst wil Hij wezen, het laatste doel van uw kunst. Hij wil niet een plaats hebben in uw koopmanschap, zoowat het bankje van den jongsten klerk; maar het middelpunt van uw koopmanschap wil Hij wezen, het laatste doel van den handel. Hij wil niet een plaats hebben in uw huiselijk leven, als gij een huishouden gaat opzetten, zoowat een stoel, zooals men aan iederen anderen gast een stoel aanbiedt; maar het middelpunt van uw huiselijk leven wil Hij zijn, het laatste doel van uw huiselijk leven. Hij wil alles, Hij is ook de Meester!

Hoe kunnen sommigen dan zich laten regeeren door twee, tien of honderd meesters? Daar is er toch maar één?

18 FEBRUARI.

Lezen: Lukas 22:1—13.

LUKAS 22 : 2*a*. *En de overpriesters en de schriftgeleerden zochten, hoe zij hem ombrengen zouden.*

Ziedaar de raad der menschen, die den Raad Gods zal verijdelen.

Die overpriesters en die schriftgeleerden, zij zijn gezeten op den stoel van Mozes. En zij zouden er zoo gaarne op blijven zitten. Zij hebben eer en aanzien bij het volk, en zij zouden zoo gaarne die eer en dat aanzien blijven houden. Zij hebben rijkdom, overeenkomstig hunnen staat, en zij zouden zoo gaarne dien rijkdom willen behouden. Zij hebben alle genieting, die rijke en machtige menschen hebben kunnen, en zij zouden zoo gaarne die genietingen willen blijven doorgenieten. In één woord: zij zijn gezeten op den stoel van Mozes, geestelijke en wereldlijke heerschers van een groot volk in een koninklijk-priesterlijke stad! Maar, nu is uit Galilea die Jezus gekomen, die man van uit Nazareth, van waar niets goeds kan komen; en heeft die nu het voornemen om hen van den stoel van Mozes af te storten? Hebben zij dat niet begrepen? En hebben zijzelven Zijn toeleg niet duidelijk uit Zijn redenen gehoord en verstaan? Laten zij Hem begaan, dan komt Hij op dien stoel van Mozes te zitten, met Messiaswaardigheid; en dan is het uit met hun eere en met hun macht, en dan is het met hun aanzien en met hun rijkdom en met hun genietingen gedaan! En ziedaar de raad der menschen: de eerwaardige priesters, zij beraadslagen en vinden, dat er maar één weg is, om hun plannen van wereldbeheer en wereldgenot niet in duigen te zien vallen; en die ééne weg is: dat zij Jezus doen sterven!

Maar de onwetenden, de niets-wetenden: ook in hun domste woede tegen den Messias doen zij niets anders, dan den Raad Gods volbrengen, die het gewild heeft, dat „gelijk door de ongehoorzaamheid van één mensch

velen tot zondaars gesteld zijn, alzoo ook door de gehoorzaamheid van éénen velen tot rechtvaardigen zouden gesteld worden."

---

19 FEBRUARI.

Lezen: Spreuken 21:20—31.

SPREUKEN 21 : 30. *Daar is geen wijsheid, en daar is geen verstand, en daar is geen raad tegen den Heere.*

Ik heb dit nooit sterker bewaarheid gezien, dan in de eindgeschiedenis van den Christus.

Daar kwamen zij samen, de voornaamsten van het Joodsche volk. Zij beraadslaagden tegen den Christus. De wijsheid was er, in dien raad; ook het verstand had er zitting. Die Christus moest te schande gemaakt; Zijn macht moest gebroken; Zijn leer moest vernietigd; dat alles zou bereikt worden, als Hijzelf maar dood was; en tot dien dood spanden zij samen in hun wijsheid, en in hun verstand, en in hun raad. En met hun wijsheid en hun verstand en hun raad brachten zij het ook zoover; die Christus stierf, stierf aan het kruis!

Maar hoe stonden zij beschaamd in hun wijsheid en in hun verstand en in hun raad, toen het bleek op den derden dag, bij de opstanding van Christus, dat zij gefaald hadden, en dat die gedoodde Christus weer leefde, toch leefde! Die Persoon leefde; die leer was er nog, en zou de wereld vervullen; die macht was er nog, en zou de eenige macht der wereld blijken voor alle eeuwen! De Raad van God, daar kon niemand iets tegen!

Laat ons toch in alle dingen ons voegen naar dien

Raad! Dat is de eenige Raad, die bestaan zal! Laat ons toch niets daartegen smeden; want: „Daar is geen wijsheid, en daar is geen verstand, en daar is geen raad tegen den Heere!"

20 FEBRUARI.

Lezen: Hebreën 10:1—13.

HEBREËN 10 : 7. *Toen sprak ik: Zie, ik kom, — in het begin des boeks is van mij geschreven, — om uwen wil te doen, o God!*

Dat is hier van Christus gezegd. Had Hij niet van den beginne af gesproken, toen de Vader een plan beraamde, om de zondige menschenwereld te verlossen: „Zie, hier ben Ik, Ik kom om Uwen wil te doen?" Hij kende het heilsplan in eeuwigheid beraamd, en eenswillend met den Vader had Hij zich ten dienst en ten offer gesteld. En Hij was er voor nedergedaald, had zich ontledigd van al Zijn heerlijkheid; om dat heilsplan te vervullen was Hij komen wonen onder de menschen. Zijn leven was een doen van den wil des Vaders.

De Vader wilde, dat de menschen op aarde zich zouden bekeeren van hunne booze werken, en Jezus wilde dat ook; daarom predikte Hij van stad tot stad, van de dorpen af tot in de hoofdstad. De Vader wilde, dat de droevigen zouden getroost worden, en Jezus wilde dat ook; daarom riep Hij de vermoeiden en de beladenen tot zich, om hun rust te geven, en om hunne tranen van de aangezichten af te wisschen. De Vader wilde, dat de menschen Hem zouden kennen als een vader en als een liefderijk God; en daarom, dat Jezus den Vader openbaarde, en in zichzelven liet zien, hoe de Vader was;

en daarom, dat Hij, in Zijn gansche persoonlijkheid, in al Zijn doen en laten zich zoo gedroeg, en zoo vertoonde, dat het geloof aan een vaderlijk God wel moest geboren worden in de hoofden en in de harten van allen, die Hem zagen.

Maar nog meer: Had die Vader niet van Zijn Zoon geëischt een gehoorzaamheid, een gehoorzaamheid tot den dood? Welnu, daar is Hij, gaande tot den dood! Gehoorzaam aan den wil des Vaders, acht Hij eigen vleesch en eigen leven niet, acht Hij eigen eer en eigen genieting niet, maar gaat Hij naar Jeruzalem, en werpt Hij zich midden in den drom Zijner vijanden, opdat zij met Hem doen al wat de raad Gods te voren besloten had, dat zij met Hem doen zouden. Gehoorzaam aan den wil des Vaders komt Hij daar in de stad, die de profeten doodt, om er ook Zijn leven te laten, Zijn leven te laten tot een rantsoen voor velen. Dat men Hem grijpe! Dat Judas Hem verrade! Dat Kajafas Hem veroordeele! Dat Pilatus Hem ter kruisiging overgeve! Dat Hij sterve! Voor Hem de dood, voor de wereld het leven! Zoo wil de Vader het, zoo wil Hij het! Wie heeft er ooit den wil des Vaders gedaan zooals Hij?

---

21 FEBRUARI.

Lezen: Jesaja 53.

JESAJA 53 : 5*m*. *De straf, die ons den vrede aanbrengt, was op hem.*

O, gij zelfvoldane mensch, gij eigengerechtige, gij hoogmoedige, gij verbeeldingskranke mensch! ga, en meet aan de vreeselijkheid van Jezus' lijden de grootheid

uwer zonde af! Ga, en peil eens met uw oogen de diepte van den afgrond van Zijn lijden, en leer dan eens bij den blik in die diepte zeggen: „Zoo bodemloos diep is mijn schuld en zonde ook!" Ga, en zie in de schande der naaktheid, waarin Hij werd ten toon gesteld, de rechtvaardigheid die er in liggen zou, als gij eens ten toon gesteld werd in de naaktheid uwer zonden, en als het eens voor de gansche wereld openbaar kwam, wat de onbekende misdaden zijn die gij bedekt houdt! Ga, en zie Hem in het gelaat dat daar neerhangt op de borst; en zie daar hoe het bloed uit de wonden door de doornenkroon dat edel aangezicht bevlekt, hoe het de haren van Zijn hoofd bevlekt; — en zeg dan: „O God, is mijn schuld zoo groot, dat dit Hem moest aangedaan worden?" Ga, en als gij nog eenig gevoel in het hart hebt, buig u dan neder, op die plek, aan den voet van dat kruis, en sla uw handen om het hout, en bid: „O God, wees mij zondaar genadig!"

Het zou eens kunnen wezen, dat daar zoo de kennis uwer zonde bij u boven kwam, en dat door de kennis der zonde ook het begin kwam van een wedergeboorte, waarbij gij voor goed zoudt afgeleerd hebben, om ooit meer in uzelven iets goeds te zien!

---

22 FEBRUARI.

Lezen: Johannes 13:1—17.

JOHANNES 13 : 7*b*. *Wat ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan.*

De dagen zullen komen, dat gij een zelfverloochening zult moeten betoonen, waarin uw vleesch niet veel lust

zal hebben. En gij zult opzien tot uw Heiland, die het van u gevergd heeft, met vragende oogen; doch Zijn antwoord zal geen ander zijn dan: „Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan."

De dagen zullen komen, dat de tegenspoeden over u zich zullen uitgieten, de tegenspoeden die u zullen neerdrukken in tranen en verbijstering van smart. En gij zult door uw tranen uw Heiland aanzien met vragende oogen; doch Zijn antwoord zal geen ander zijn dan dit: „Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan."

De dagen zullen komen, dat Hij zelfs zoover zal gaan, dat Hij Zijn doornenkroon zichzelven van het hoofd zal nemen, en op uw hoofd zetten; dat Hij Zijn kruis zich van de schouders zal nemen, en op uw schouders leggen. En gij zult opzien tot uw Heiland, terwijl gij breekt onder dien last, met vragende oogen; maar Zijn antwoord zal altijd wezen: „Wat Ik doe, weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan."

Hoe zal het wezen: zult gij moed hebben om te gelooven ook in den onbegrepen Heer?

---

23 FEBRUARI.

Lezen: Johannes 16:22—33.

JOHANNES 16 : 33*b*. *Hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.*

Jezus sprak dit woord op den avond voor Zijn dood; toen Hij met Zijn discipelen, die nog niet zoo heel veel droomden van het gevaar waarin hun Heer verkeerde,

aan den avondmaaltijd zat, die hun laatste maaltijd met Hem zijn zou, en welke Jezus voor alle eeuwen tot een gedachtenismaal, tot een sacrament heeft gemaakt. Jezus zelf wist wel dat Hij sterven zou; Hem stond Zijn dood wel duidelijk voor oogen in al de verschrikkelijkheid, waarmede die dood komen zou. Alles zag Hij vooruit, — de haat Zijner vijanden, die morgen losbarsten zou, Zijner vijanden die dan vrij spel zouden hebben; het verraad van een Zijner discipelen, die daarjuist nog het brood met Hem gegeten had; de verloochening en de ergernis Zijner andere discipelen, die allen aan Hem zouden geërgerd worden. Alles zag Hij vooruit: Zijn smarten, angsten, pijnen, pijnen aan een verschrikkelijk kruis, verlatenheid, en dood! Alles zag Hij vooruit: de overwinning Zijner vijanden die morgen juichen zouden in het gevoel hunner overwinning bij den ondergang van het nieuwe koninkrijk der hemelen dat Jezus had willen stichten op aarde, maar waarvan niets komen zou! Jezus wist dat alles, terwijl Hij daar aan dien maaltijd zat, en toch, — toch sprak Hij daar: „Hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen!" Hoe kon Hij het zeggen?

Als wij leerden om ook andere begrippen te hebben van nederlagen en overwinningen, wij zouden bij menige nederlaag juichen als die het gewonnen hadden, en wee! wij zouden weenen bij menige overwinning, als die het verloren hadden!

---

24 FEBRUARI.

Lezen: Johannes 17.

JOHANNES 16 : 27*a*. *De Vader zelf heeft u lief.*

Christus heeft niet gewild, dat wij God voor een bloot rechter zouden aanzien, zonder meer. Hij heeft niet gewild, dat wij God zouden vreezen met een vreeze die Hem ontloopt. Hij heeft niet gewild, dat wij ons God op een afstand zouden denken; ach, die afstand wordt al vaak genoeg gemaakt door onze zonde! Hij heeft niet gewild, dat wij God zouden verdenken en met achterdocht bejegenen. Neen, Christus heeft gewild, dat wij ons tot God in nauwe betrekking zouden stellen, zooals een kind hier beneden tot zijn vader staat. Hij heeft gewild, dat wij Hem ons zouden voorstellen, niet als een God met wien wij hiernamaals zouden te doen krijgen, maar met wien wij hier reeds telkens te doen hebben; en dien wij mogen en kunnen vertrouwen zonder achterdocht, vertrouwen met geheel ons hart. Daarom, dat Christus bij Zijn onderwijs telkens Zijn hoorders, en vooral Zijn discipelen gemeenzaam trachtte te maken met die gedachte: dat God hun Vader was. Dan eens, door zooals in de gelijkenis van den Verloren Zoon hun te doen gevoelen, dat God altijd Vader bleef, ook al ging de mensch van Hem af in den vreemde. Dan weer door in de Bergrede zoo heerlijk te leeren, dat God een Vader is ook in Zijn zorgen voor de gewone dagelijksche nooden. Dan weer door den hemel voor te stellen als Zijn, maar tegelijk als ons vaderhuis, waar vele woningen waren en schatten, die onze erfenis waren. Maar bovenal door des Vaders liefde op die ondubbelzinnige wijze te

betoonen aan het kruis, zoodat wie er nog aan twijfelde, daar allen redelijken twijfel moest laten varen, en erkennen: Ja, zulk een God, die Zijn Zoon opoffert om Zijn andere kinderen te redden, die is ook over die andere kinderen een Vader!

Wie God nu anders wil aanzien, en al de smarten daarvan hebben, die moet het zelf weten! Maar Christus heeft het hem anders geleerd!

---

25 FEBRUARI.

Lezen: Lukas 22:24—34.

LUKAS 22 : 32*a*. *Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude.*

Het geloof dat gij eens beleden hebt, — denkt gij niet, dat het zou kunnen wezen, dat het na eenigen tijd ging verzwakken? Daar zijn zoovele menschen geloovig begonnen; maar denkt gij niet, dat er velen afvallen na eenigen tijd? Zou het bij u niet kunnen gebeuren, dat straks het geloof ging verdwijnen? Zie, allen dag zal het ongeloof niet ophouden, met bij u aan te komen. Het zal tegen u spreken van buiten af, door den mond van de menschen met wie gij in aanraking komt; door den mond van uw vrienden met wie gij verkeert; door het geschreven schrift van de boeken die gij onder de oogen zult krijgen, heel mooie boeken; door wat gij gewoon zijt de publieke opinie te noemen, die zoo machtig is. En het ongeloof zal tot u zeggen: „Wij gelooven allen anders; gelooft gij nu alleen dàt? Waarom staat gij zoo alleen met uw ouderwetsch geloof? Stelt gij u

niet eigenlijk aan als een zonderling?" En evenals van buiten af, zal het ongeloof tot u spreken van binnen uit. Diep in uw hart zal er een verleidende stem u willen overtuigen, dat het wijzer, dat het verstandiger zou wezen, als gij het geloof maar liet varen; dat gij toch alles niet zoo gelooven kunt wat daar staat in de Schrift, en wat de predikers op den kansel wel gelieven te vertellen; en dat zulks goed was toen gij een kind waart, maar dat dat nu toch niet meer zijn kan, nu gij groot zijt geworden; en nog vele dingen meer! O, in die weifelende tijden, in die dagen van verzwakking des geloofs, — wat zal er heerlijker voor u wezen, dan het te weten, dat de Christus gezegd heeft: „Ik heb voor u gebeden dat uw geloof niet ophoude?"

---

26 FEBRUARI.

Lezen: Mattheus 26:30—36.

MATTHEUS 26 : 31*a*. *Toen zeide Jezus tot hen: Gij zult allen aan mij geërgerd worden in dezen nacht.*

Wat al geërgerde Christenen loopen er rond! Het zijn niet alleen kinderen der wereld die op God boos zijn, Zijn eigen lieve kinderen zijn het soms zoo erg op Hem! En wat Zijn kinderen tegen Hem hebben is dit: Het gaat zoo gebrekkig met Zijn koninkrijk. De kerk bloeit niet. Het koninkrijk der hemelen komt zoo langzaam, zoo sukkelend; en het kon zoo anders komen, het kon schitterend komen, zoo dat de kinderen der wereld er verbaasd van stonden, en jaloersch er van opzagen; het kon komen met geweld, met geweld! Zooals

Jezus, zoo heeft ook Zijn kerk een dienaarsgestalte! Afschuwelijk!

O, laat het toch bij de Christenen eens uit zijn met die ergernissen! Als het God belieft om het Christendom langzaam te doen groeien zooals de eik groeit, en niet zooals de wonderboom van Jona groeit, die in één nacht groot was, — goed! laat ons dat dan ook goed vinden, en het niet beter willen weten! Zoo'n wonderboom vergaat ook weer in één nacht! Als het God belieft om Zijn Christelijke kerk op aarde een dienaarsgestalte te geven, en niet een heerschersgestalte, — goed! laat ons dat dan ook goed vinden, en het niet beter willen weten! De dienaars hebben de wereld altijd meer geholpen dan de heerschers! Is nog altijd de domme ergernis der discipelen de onze?

---

27 FEBRUARI.

Lezen: Markus 14:32—42.

JESAJA 53 : 3*a*. *Hij was veracht, en de onwaardigste onder de menschen, een man van smarten, en verzocht in krankheid; en een iegelijk was als verbergende het aangezicht voor hem.*

Het leven van Jezus, zooals het in de Evangeliën voor ons beschreven is, doet zich aan ons voor altijd als een leven van contrasten. Dan eens zien wij Jezus als den sterke, voor wien niets te groot of te machtig is; en dan weer zien wij Hem als den zwakke, die in het stof ligt, verbroken. Dan eens zien wij Hem als den volheerlijke, aan wien de glans van een godenzoon uit

den hemel nog schittert; en dan weer zien wij Hem als een, aan wien gedaante noch heerlijkheid is; als wij Hem aanzagen, zoo was er geene gestalte, dat wij Hem zouden begeerd hebben. Dan eens zien wij Hem als een overwinnaar, dan weer als iemand die de nederlaag lijdt. Dan eens zien wij Hem, stralende van blijdschap, die niet van deze wereld is; en dan weer zien wij Hem overgegeven aan een smart, zooals niet te dragen is. Dan eens zien wij Hem geëerd, op de handen gedragen, door een heel volk, dat palmtakken spreidt op Zijn weg; en dan weer zien wij Hem, zooals onze tekst Hem beschrijft: veracht, de onwaardigste onder de menschen, en een iegelijk als verbergende het aangezicht voor Hem.

Welnu, zoowel het eene als het andere is nuttig en troostrijk voor ons. De beschouwing van Jezus als den sterke, den machtige, den blijde, den overwinnaar, — is voor ons, Christelijke gemeente, uitermate troostrijk, opbeurend, bemoedigend. En elk Paaschfeest toont dat. Maar die andere beschouwing van Jezus als den verachte, den zwakke, den lijdende, den stervende, — ook die beschouwing, is voor ons niet minder nuttig en troostrijk. Ja, wilden wij de vraag stellen, het zou werkelijk een vraag zijn, welke beschouwing ons in het leven het meeste getroost heeft: die groote gestalte van den overwinnenden machtigen Jezus, of die verachte gestalte van den lijdenden stervenden Jezus!

28 FEBRUARI.

Lezen: Mattheus 26:47—58.

MATTHEUS 26 : 52. *Toen zeide Jezus tot hem: keer uw zwaard weder in zijne plaats: want allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan.*

Ik heb den mensch niet geschapen: ik heb dus geen recht op zijn bestaan. Gelijk ik hem geen geld en geen goed ontrooven mag, zoo mag ik ook het dierbaarste dat hij heeft, zijn leven, niet ontnemen. Moord is diefstal van iemands leven. Hoe wordt nog altijd hierin gezondigd, en hoe lang zal hierin nog gezondigd worden! Daar is de oorlog. Daar is bijna geen jaar in welke eeuw ook, of de oorlog heeft zich verwoestend en moordend overal getoond. Het kanongedonder zwijgt nooit meer. De rook der verbrande steden en dorpen stijgt altijd opwaarts, en vermengt zich met de wolken. Het vergoten bloed drenkt de velden, en roept ten hemel. Van land tot land gaat de oorlogstoorts, ramp en ellende brengende. De zonen worden uit het ouderlijk huis gesleurd, ten strijde; de vaders dikwijls mede. Daar op het verre strijdtooneel, daar worden zij doorschoten, ter neer gesabeld of vertreden van de hoeven der paarden. En tehuis, waar moeders en dochters wachten op hun terugkomst, worden ook deze de slachtoffers van den oorlog. Wat is de oorlog anders dan moord op groote schaal? Ik weet wel: de oorlog is een noodzakelijk kwaad, zoo men zegt, en gewettigd soms. Maar welk kwaad kan noodzakelijk genoemd worden en gewettigd? Neen, men spreke zoo niet! De oorlog is barbaarsch, en onmenschelijk, en onchristelijk. En vreeselijk is het, dat de

wereld in al de eeuwen van beschaving en Christendom, die er reeds achter ons liggen, nog steeds den oorlog niet heeft afgeschaft zooals elk ander recht van den sterkste dat reeds afgeschaft is!

Een bazuin, een bazuin geve men ons! En steeds en nog eens zullen wij uitroepen, wat die Israëliet reeds verkondigde, van God geleerd: „Gij zult niet dooden!" En wat die Nazarener verkondigde: „Keer uw zwaard weder in zijne plaats: want allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan!"

---

29 FEBRUARI.

Lezen: Ruth 1:1—22.

RUTH 1 : 16*b* en 17*a*. *Waar gij zult heengaan, zal ik ook heengaan; en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; uw volk is mijn volk, en uw God mijn God; waar gij zult sterven, zal ik sterven, en aldaar zal ik begraven worden.*

Zoo spreekt een kind tot haar moeder, en het is de volkomen liefde die haar zoo groote en onvergelijkelijke woorden in den mond geeft. Die twee zullen één zijn, en daar is niets dat die eenheid verbreken zal; het moeilijke leven zal die eenheid niet verbreken; en de dood, die ook anders alles scheidt, zal die eenheid ook niet verbreken. Gelukkige moeder, die zoo haar kind hoort zeggen! En gelukkige dochter, die zoo tot haar moeder kan spreken!

Het is tegenwoordig wel wat anders. „Uw God is mijn God niet meer, moeder," zoo zegt nu de dochter; „mijn geloof is wat anders dan uw geloof; wij jonge

menschen gelooven niet meer zoo als de ouderen; gij kunt natuurlijk uw geloof houden, maar ik houd ook het mijne; wij zijn met den tijd medegegaan; uw God is uw God, en mijn God is mijn God; als ik er ten minste nog een God op na zal houden!" En zoo spreekt ook de zoon tot zijn vader, in het gevoel van een ontwikkeld man te zijn, tot welke ontwikkeling naar zijn denken zijn vader het nog niet heeft gebracht. Het hart der kinderen is anders dan het hart der vaderen; en zij raden niet half wat smart zij de ouders aandoen met die oogenschijnlijke onafhankelijkheid en zelfstandigheid!

Wie zal het hart der kinderen bekeeren tot het hart der vaderen? En wanneer zal de tijd er weer wezen, dat een jonger geslacht het zich geen schande meer rekenen zal om terug te keeren tot het geloof der ouders, om te zeggen: „Uw God is mijn God?"

---

1 MAART.

Lezen: Mattheus 27:1—10.

MATTHEUS 27 : 4*b*. *Zij zeiden: Wat gaat ons dat aan? Gij moogt toezien.*

Hoe! zouden booze lieden elkander trouw zijn in den nood? Zij hadden een contract gemaakt, Judas en de overpriesters, maar verder dan dat contract ging hun verbond niet. Het was geen vriendschap die hen had samengebracht, maar eigenbelang. Toen het contract vervuld was, was hun verhouding tot elkander ook uit. Toen Judas zijn geld binnen had, en die raadslieden Jezus gebonden in hun macht hadden, wat was er toen nog voor gemeenschap tusschen de twee partijen? De over-

priesters zouden hem op straat zelfs niet meer gegroet hebben. Natuurlijk! En als Judas nu spijt heeft en het uitroept, — wel, dan zeggen zij natuurlijk: „Wat gaat ons dat aan? Gij moogt toezien!" En als Judas straks in radeloos berouw den dood zoekt, op de afgrijselijke manier zooals hij dien gevonden heeft, — wel dan zullen de raadslieden lachen om dien dwaas, en zij zullen het voordeel ook nog hebben van de dertig zilverlingen terug te hebben, die zij dan juist gebruiken kunnen om een nieuw kerkhof aan te leggen, wat juist noodig was. En met een verschrikkelijk sarcasme zullen zij in staat zijn om Judas' lijk daar het eerste te laten nederleggen, als het zoo uitkomt. Trouw, wie zoekt er trouw bij booze lieden?

O, zoek toch uw vrienden niet onder de boozen, en leg het niet aan met de geweldenaars; want bij hen is de trouw niet!

---

2 MAART.

Lezen: Lukas 23:1—12.

LUKAS 23 : 11. *En Herodes met zijne krijgslieden hem veracht en bespot hebbende, deed hem een blinkend kleed aan, en zond hem weder tot Pilatus.*

Onze Heere Christus heeft harten waarin Hij gediend wordt, heeft huizen en kerken waarin Hij gediend wordt, — maar hoevele harten staan daartegenover, waar maar zelfs de naam van Jezus genoeg is om een spot op de lippen te brengen? Hij heeft vele vijanden, onze Heer; maar welke zijn feller dan die met Hem spotten?

Gij kunt een vijand van Hem zijn door onverschilligheid, door in gedachteloosheid nooit aan Hem te denken,

door jaren daarheen te leven zonder eenige belangstelling te gevoelen. Of gij kunt, verder in uw vijandschap gevorderd, in uw gesprekken met de menschen Hem bestrijden, en het uzelven en anderen altijddoor vertellen dat Jezus niet de vereering moet hebben die Hem gegeven wordt. Of gij kunt, nog verder in uw vijandschap gevorderd, Hem positief gaan haten; dat is: heel dikwijls en heel veel aan Hem denken, altijd aan Hem denken, nooit meer los zijn van de gedachte aan Hem, — zooals dat is, als men iemand haat, — en daarbij Hem vervloeken in uw binnenste. Of gij kunt, en dat is wel de ergste vorm van vijandschap, over Hem gaan spotten; den lach krijgen om uw mond, als gij eens aan Hem denkt; u verre boven Hem plaatsen, en op Hem neerzien, Hem niets achten, Hem verachtelijk achten; en als gij u verwaardigt om een woord over Hem te zeggen, dat woord dan zoo zeggen, dat anderen om Hem lachen, Hem uitlachen!

Dat spotten is een goedkoope kunst. Een verloopen man kan het. Een onzedelijk man kan het. Een dronken man kan het. Dat kan Herodes zelfs. Ik begrijp niet, dat ooit een fatsoenlijk man zich tot spot kan leenen. Ik begrijp, dat Jezus met geen woord tegen Herodes heeft gesproken.

---

3 MAART.

Lezen: Romeinen 5:1—11.

ROMEINEN 5 : 6. *Christus als wij nog krachteloos waren is te zijner tijd voor de goddeloozen gestorven.*

„Voor de goddeloozen," — dat is het groote geheim waarom Jezus zich vrijwillig in Zijn lijden begaf; vrij-

willig, Hij die het niet had behoeven te doen; Hij die het had kunnen ontloopen; Hij die wel koning had kunnen zijn in diezelfde stad waar men Hem gekruisigd heeft. „Voor de goddeloozen," — dat is het groote ge heim, waarom ook geen God uit den hemel is tusschenbeiden getreden, en Hem heeft laten begaan in Zijn lijden, en de booze wereld heeft laten begaan in haar mishandelen en spotten en kruisigen.

Neem deze gedachte weg uit de lijdensgeschiedenis; zeg, dat Jezus in niemands plaats dat alles daar geleden heeft, — en ik begrijp niets meer van die geschiedenis. Ik begrijp dan die doornenkroon niet meer. Ik begrijp dan het kruishout niet meer. Ik begrijp dan dat: „Eli, Eli!" die verlatenheid niet meer. Ik begrijp dan dat: „Mij dorst!" niet meer. Ik begrijp dan niets, niets meer van die gansche moordgeschiedenis, dan dit: dat God weg is, en dat de wereld boos is, en dat het goed zou zijn om niet geboren te zijn geweest!

Maar mèt die gedachte er in, met die gedachte achter en onder elk tafreel van Jezus' lijdensgeschiedenis, — wordt die vreeselijke moordgeschiedenis een reddingsgeschiedenis, een schitterende openbaring van Gods eeuwige liefde, die gezegd heeft: „Ik offer Mijn Zoon voor de goddeloozen;" en een schitterende openbaring van de liefde des Zoons, die gezegd heeft: „Ik zal sterven, Mijn Vader, voor de goddeloozen!"

4 MAART.

Lezen: Markus 15:1—15.

JOHANNES 18 : 37*a*. *Pilatus dan zeide tot hem: Zijt gij dan een koning?*

Dat Pilatus geen koning in Jezus kon zien, natuurlijk! Hij was zelf maar een kleine koning, een landvoogd over een kleine plek gronds op de aarde; en de andere koningen, die hij in zijn leven ontmoet had, waren ook maar kleine koningen. Hij had nooit groote gezien, zoodat toen hij er werkelijk een zag, hij niet wist dat deze er een was!

Die het begrepen heeft wat uw keizers nimmer begrepen hebben, dat een koning er is voor zijn volk, en het volk niet voor den koning, zoodat hij zich overgeeft in den dood, opdat het volk leve, leve in eeuwigheid, — die is een koning, Pilatus!

Die het middel gevonden heeft om alle harten aan zich te onderwerpen zonder zwaard en zonder geweld, door de liefde, zoodat die harten in vrijwillige onderwerping sterker aan hem gebonden zijn dan door de sterkste slavenketenen, — die is een koning, Pilatus!

Die zijn overwinningstocht door de landen voortzet zonder spoor van bloed en tranen achter te laten, en zonder verwoestingen; van volk tot volk overal vrede brengende, en in dien milden gang onder zijn voeten zelfs de woestijnen herscheppende in bloeiende paradijzen, zoodat ook het laatste volk zich overgeeft in die vrijwillige onderwerping, en juicht: „Wij ook, wij halen hem binnen, wij willen geen anderen, hij zal het wezen!" — die is een koning, Pilatus!

De aarde heeft geen koning voortgebracht Hem gelijk! Ook de laatste knie zal zich voor Hem buigen, èn zich gelukzalig achten!

---

5 MAART.

Lezen: Jeremia 31:31—40.

JEREMIA 31 : 34*b*. *Ik zal hunne ongerechtigheid vergeven, en hunne zonden niet meer gedenken.*

Als ik mijn kind, dat wat slechts heeft gedaan, vergeef, vergeef, — dan zou het wel vreemd van mij zijn, als ik daarna het nog verwijtingen ging doen, en als ik met verwijtingen nog eens de heele geschiedenis ging ophalen. Dat kind zou tegen mij zeggen: „Vader, ik dacht dat u mij vergeven hadt, en begint gij nu weer met verwijten?" En nog erger dan vreemd zou het zijn, onbegrijpelijk onmogelijk zou het zijn, indien ik na de vergiffenis aan mijn kind nog weken en jaren over zijn misdaad sprak, en altijd weer daar op neer kwam. Zou het kind, in dien tijd groot geworden, mij niet zeggen op zekeren dag: „Vader, ik geloof niet dat gij mij ooit hebt vergeven, want nog altijd spreekt gij daarover tegen mij, en doet gij mij verwijten!"

Zeker, mijn lezer, bij het echte vergeven behoort: het niet meer gedenken, het vergeten, het voor altijd zwijgen over de misdaad. Zie, dat is het ook, wat ik van mijn God lees in de Schrift, op veel plaatsen lees in de Schrift. O heerlijke vertroosting! Het vergeven van God is het echte vergeven, is het ware vergeven. Als God vergeeft, zegt Hij: „Nu spreek Ik er nooit meer over; Ik zal er nooit meer aan denken; en geen van Mijn engelen zal

er ooit over spreken; en niemand in den hemel zal er ooit over spreken; daar zal nooit meer aan gedacht worden; het zal zijn alsof die misdaad nooit is geschied!" O heerlijke vertroosting! voor u en voor mij! Want zie, ik zou het zeer vreeselijk vinden, indien in den hemel in mijn zaligheid ik nog telkens de vernedering moest dragen van in het openbaar te moeten hooren wat ik voor eeuwig in de zee der vergetelheid zou wenschen bedolven te zien. Ik zou het daar niet kunnen dragen. Maar, — wij behoeven er geen vrees voor te hebben. God zegt eerst: „Ik zal hunne ongerechtigheid vergeven;" en dan zegt God: „Hunne zonden zal Ik niet meer gedenken." Gelukkig, daar spreekt later niemand meer over; het zal niet eens geweten worden; zoo kan God zonden vernietigen na de vergiffenis. Dat is zeer heerlijk, o mijn God!

---

6 MAART.

Lezen: Johannes 18:33—40.

JOHANNES 18 : 38*a*. *Pilatus zeide tot hem: Wat is waarheid?*

De aarde heeft ten allen tijde godsdienstleeraars en godsdienststichters gehad; maar wie is er een geweest als Jezus? Wie heeft als Hij ons de verborgen dingen der eeuwigheid kunnen openbaren? Wie heeft als Hij ons de poorten des doods kunnen open maken, om ons door die poorten een blik te gunnen in hetgeen daarachter is? Wie heeft als Hij ons de hemelen getoond, met al de zaligheden die de hemel bevat? Wie heeft als Hij ons den eeuwigen God leeren kennen, zoodat wij

dien God kennen gelijk Hij is, een Vader, die Zijn menschenkinderen liefheeft, zooals niemand hen liefheeft? Wie heeft als Hij ons den waren weg naar een gelukkig leven geleerd, zoodat wie doet wat Hij heeft gezegd, gelukkig is in zijn hart zoolang hij leeft? Wie heeft als Hij ons den waren weg geleerd naar een gelukkige eeuwigheid, zoodat wie doet wat Hij heeft gezegd, niet dwaalt noch te leur gesteld wordt, maar zeker aanlandt in de streken des eeuwigen levens, waar de zaligheden zijn? Wie heeft als Jezus de waarheid der tijdelijke en eeuwige dingen geopenbaard?

Hoe kon Pilatus dan vragen: „Wat is waarheid?" En hoe kunnen de menschen dan nog loopen te doen, alsof zij de waarheid willen vinden? Opzettelijke negatie van wat Jezus geleerd heeft, is het, als men doet alsof men de waarheid wil zoeken!

---

7 MAART.

Lezen: Jesaja 59:1—12.

JESAJA 59: 2. *Uwe ongerechtigheden maken een scheiding tusschen ulieden en tusschen uwen God: en uwe zonden verbergen het aangezicht van ulieden dat hij niet hoort.*

Wanneer zijn wij in een toestand dat wij van God verlaten zijn? Is dat, als een mensch in tegenspoeden is; in tegenspoeden, die op den akker onzen oogst verderven, en die op de werkplaats onze bron van inkomsten aantasten, zoodat straks een volle kas een ledige kas is, en een weeldebrood een grof brood is geworden? Maken de tegenspoeden een scheiding tusschen God en onze

ziel? En mogen de menschen dan zeggen: „Nu ben ik van God verlaten?”

Zegt het toch niet, gij die zoo spoedig gewoon zijt om dat te denken! Tegenspoeden zijn de voorhoven des Heeren. Overvloeden zijn veelmeer de voorhoven des Satans. Treedt ze te gemoet, de tegenspoeden; treedt ze binnen, de tegenspoeden; dat zijn kameren die deuren hebben, welke toegang verleenen tot een troonzaal die daarachter is; en die troonzaal is van God. Daar is niemand dichter bij God, dan die in den tegenspoed is. Nog maar één schrede, nog maar de overgave als de overgave van een die zegt: „Ik kan mijzelven niet meer helpen, help gij mij nu, o God!” en hij is binnen in de troonzaal, staande in de tegenwoordigheid Gods. Neen, in tegenspoeden zijn is niet: van God verlaten zijn!

Niets anders dan uwe ongerechtigheden maken een scheiding tusschen ulieden en tusschen God. En niets anders dan uwe zonden verbergen het aangezicht van ulieden dat Hij niet hoort.

---

8 MAART.

Lezen: Johannes 19:1—7.

JOHANNES 19 : 2. *En de krijgsknechten een kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten die op zijn hoofd, en wierpen hem een purperen kleed om.*

Dat in de lijdensgeschiedenis de figuur niet ontbreekt van Jezus met de doornenkroon, dat is aan de soldaten te danken. Als die figuur van Jezus met de doornenkroon eens ontbroken had in die rij van tafreelen? Zou er dan

niet aan ontbroken hebben wat Jezus op het schoonst en edelst gemaakt heeft, zoodat wij ons geen grootere schoonheid of adel kunnen denken dan die gestalte, dan „dat hoofd, bedekt met wonden, belaan met smart en hoon, dat hoofd ten spot ombonden met eene doornenkroon?" Schilders hebben het beproefd uit te malen, maar hebben de onmacht van hun verwe gevoeld. Dichters hebben het beproefd uit te spreken, en hebben de armoede der dichtkunst gevoeld. De geloovigen van alle eeuwen hebben hun diepste aanbidding het onwillekeurigst en het vrijwilligst aan die figuur gegeven, aan de figuur met de doornenkroon, en zij hebben gevoeld dat zij nog aanbidding gebrek hadden. Als eenig soort van menschen op dien dag iets heeft kunnen doen om Jezus op het grootst en het edelst te doen uitkomen, dan hebben die soldaten het gedaan. En zij hebben het nog wel in hun onwetendheid gedaan; zij hebben het nog wel in hun vervloekte wreedheid gedaan, en in een demonische lust tot spotten! Stom volk en satanisch geboefte, — maar dat in zijn onwetend doen voor alle eeuwen aan de menschheid te zien heeft gegeven het beeld van Gods Zoon op het schoonst en het grootst. Dat hebben de krijgsknechten gedaan!

Mijn schoonheidsgevoel zou dat tafreel niet gaarne missen. Maar mijn liefdegevoel voor Jezus zegt: „Ach, had mijn zonde het niet noodig gemaakt!"

9 MAART.

Lezen: Jeremia 29:1—14.

JEREMIA 29 : 11. *Ik weet de gedachten, die ik over u denk, spreekt de Heere: gedachten des vredes en niet des kwaads, dat ik u geve het einde en de verwachting.*

Vroeger had ik altijd gedacht, in mijn onwedergeboren toestand: „Dat zijn gedachten des kwaads, die God over mij denkt! Natuurlijk, ik ben een zondaar, en God is zoo heilig; dat kan niet anders, Hij moet mij wel haten; en zeker zal ik mijn straf wel ontvangen te een of ander tijd." Altijd was dat aangezicht van toorn grimmig tegen mij gekeerd; en mijn leven lang heb ik God gevreesd, zoo dat als ik Hem maar ergens had kunnen ontvluchten, ik zeker verre van Hem was weggevloden. Ook ondersteunde, als ik zoo dacht, ook ondersteunde mijn kwade geweten deze gedachten; o, had ik maar ergens Hem kunnen ontgaan!

Maar als mij nu iets op aarde heeft verbaasd, van al de dingen die mij verbaasd hebben, dan is het dit geweest, dat ik gemerkt heb, dat dat een vreeselijke vergissing van mij is geweest. Want God is mij eens tegengekomen op mijn weg, zoo dat ik Hem niet ontwijken kon; en toen moest ik Hem wel aanhooren en aanzien; en wat Hij mij zeide was dit: „Ik weet de gedachten, die Ik over u denk, gedachten des vredes, en niet des kwaads." Mijn verwonderde ooren konden het niet gelooven; en toen mijn oogen opzagen, zagen zij een vriendelijk aangezicht, zacht, zooals mijn oogen nooit iets zachts hadden gezien. „Is dat God?" vroeg ik verbaasd; „is Hij zoo?" En later is diezelfde God mij vele malen

tegengekomen; en altijddoor heb ik mij verbaasd. Maar sedert weet ik het ook voor goed, en twijfel ik nimmer meer aan Zijn zachte vriendelijke liefde voor mij. Ik ben genezen van mijn oude dwaling; en mijn heele leven is van aanschijn veranderd voor mij.

O, mocht een ieder van die dwaling worden genezen!

---

10 MAART.

Lezen: Lukas 23:13—31.

LUKAS 23 : 28*b*. *Weent niet over mij, maar weent over uzelven, en over uwe kinderen.*

Als wij de lijdensgeschiedenis van Jezus lezen, laat er toch wat meer bij ons wezen dan aandoening. Ik weet hoe de menschen voelen bij die geschiedenis. Men raakt dan zoo eenigzins aan den sentimenteelen kant. De aandoeningen worden opgewekt. Het medelijden komt boven bij het gezicht van een man die zoo verschrikkelijk moet lijden. De afschuw over menschelijke boosheid prikkelt die aandoening nog meer. Het treffende van de onschuld die lijdt, en zoo lijdt; het treffende van de vergevensgezindheid; en dan eindelijk het sterven, het sterven zelf, gevolgd door dien somberen stillen gang van Jozef en Nikodemus met het lijk in lijnwaad gewikkeld onder de duistere boomen in zijn hof, — ik weet het, dat doet verzinken in stemmingen vol droef gepeins, waarbij de tranen niet ontbreken; — och! die arme lijdende Jezus!

Dacht gij dat Jezus medelijden van u wilde hebben? Medelijden met bewondering gemengd? Wat is mede-

lijden en bewondering? In de gebouwen, waar de tooneelspelers spelen, geven de vrouwen die het spel aanzien, ook haar tranen in de aandoenlijke oogenblikken van het spel, en zij wisschen die tranen af met de zakdoeken waarmede zij tegelijkertijd wuiven; en daar geven de mannen ook hun bewondering aan den held van het stuk; zij wuiven die bewondering uit. Aan onze aandoeningen heeft Jezus niet veel; en een tooneelspel is dat lijden op Golgotha niet geweest, bij den hemel niet! Geeft uw bewondering aan een ander! En als gij weenen wilt: „weent niet over Hem, maar weent over uzelven en over uwe kinderen!"

---

11 MAART.

Lezen: Jesaja 44:22—28.

JESAJA 44 : 22*a*. *Ik delg uwe overtreding uit als een nevel, en uwe zonden als een wolk.*

Als de dageraad opgaat achter de groote donkere bergen, en de hemel daar kleur krijgt van goud en van zilver en van wit, dan ligt de vlakte beneden nog in een duister waas, en in een nevel gehuld, een nevel, die ligt over akkers, en huizen, en boomen en bloemen. Maar als straks de zon, de zon zelf, daar boven de bergen verschijnt, stralend en sterk, en het dal gaat vol worden van licht en van warmte, dan verwijden zich de nevelen, en zij vluchten uiteen, als vreezend voor het licht; dan trekken zij opwaarts, langs de zijden des bergs, zich samenpakkend, zich oplossend, al hooger, tot weldra, verdwenen, het gansche dal daar schittert in kleuren van

de zon over de akkers en bosschen gegoten. Waar zijn de nevelen gebleven?

Als bij het naderen van een onweder de hemel gaat donker worden van winden en wolken, en die donkerheid zich zet voor de zon, zwart en uitdagend, dan spreidt zich die donkerheid ook over de aarde, en over de straten der stad, en over de huizen, en over de torens der kerken; en leeg loopen die straten en pleinen: van menschen, die huiswaarts willen, en van kinderen, die niet meer spelen durven. Maar als straks de bliksem schiet, en de donder rolt, dan lossen die wolken zich op, zich op in stroomen waters, aldoor, aldoor; tot langzaam de hemel weer licht wordt en helder, en weldra de zon weer voorkomt, overwinnaar, en de kerken en torens weer blinken in goud van de zon over hen henen gegoten. Waar zijn de wolken gebleven?

Ziet, zegt de Heere: „Als die nevel delg Ik uwe overtreding uit, en als die wolk uwe zonden!" Die in Christus zijn verzoening heeft gevonden, en die dat wonder der zonderlinge genade aan zijn ziel heeft ervaren, vraagt juichend verbaasd, als stralend in het licht van een eeuwige zon: „Waar zijn mijn overtredingen, waar zijn mijn zonden gebleven?"

---

12 MAART.

Lezen: Psalm 8.

PSALM 8 : 5. *Wat is de mensch, dat gij zijner gedenkt, en de zoon des menschen, dat gij hem bezoekt?*

In het gevoel van mijn kleinheid kan ik het soms niet gelooven, dat God onzer gedenkt, en dat Hij ons

bezoekt. Zie, ik kom wel eens op het kerkhof, en dan zie ik de graven van al de menschen van mijn stad. Daar liggen zij, de grooten en de kleinen, de sterken en de zwakken, de goeden en de boozen; de dood heeft hen allen gelijk gemaakt. Wie denkt er nog om hen? Een korten tijd is het, dat de achterblijvenden daar nog komen, om hen te beweenen, en dan worden zijzelven daar bijgelegd. De moeder wordt naast het kind gelegd, dat zij beweend heeft; de man naast de vrouw, zonder wie hij meende geen dag meer te zullen kunnen leven; straks liggen zij er allen. En op een zekeren dag zal men komen, om de graven weg te ruimen, en plaats te maken voor de volgende geslachten, die ook er een plaats komen vragen, en die er een plaats zullen krijgen. Stof, stof wordt de mensch, en wie zal weten, dat hij er geweest is onder de millioenen die er geweest zijn? Zou zijn geboorte wel noodig geweest zijn, vraag ik dan; zou het gemerkt zijn, als hij er niet geweest was? En zou het tooneelspel zijn gang niet gegaan zijn, ook al was die eene speler achter de coulissen gebleven? Wat is een mensch onder de millioenen? Dat is de gedachte, die het kerkhof bij mij opwekt. En straks, als ik van daar weerkeer in de volle drukte van mijne stad, dan denk ik door in het zelfde gevoel: „Wie ziet er naar mij om, onder die honderden, die mij voorbijgaan? Wie kent mij? Wie stelt er belang in mij? Ik ben een eenzame; zou ik er niet evengoed niet kunnen zijn, als wel zijn? Wat voor verschil maakt het?"

O, in dat gevoel van de kleinheid van den mensch, kan ik het haast niet gelooven, dat God mijner gedenkt,

en dat Hij mij bezoekt. En, — ik zou het ook niet gelooven, als het kruis van Christus het mij niet schitterend getoond had, dat Hij mijner gedenkt, en dat Hij mij bezoekt!

---

13 MAART.

Lezen: Lukas 9:18—27.

LUKAS 9 : 23. *En Hij zeide tot allen: Zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zichzelven, en neme zijn kruis dagelijks op, en volge mij.*

Daar was een man, Simon, die 's morgens heel vroeg naar zijn werk was gegaan, tegen dat de zon opging. En zijn beide zoons, nog jongens, waren met hem medegegaan, en hadden ook gearbeid. Toen het tegen negen uur liep, dachten zij, dat het goed was, om huiswaarts te keeren; de arbeid had hongerig gemaakt, en zij wilden hun morgenbrood hebben.

Op den huisweg, bij de poort van de stad, zagen zij verbaasd een menigte menschen daaruit stroomen, schreeuwend, opgewonden, zonder orde. Daar liepen ook gewapenden tusschen, de lansen staken hoog in de lucht. Nieuwsgierig traden de drie mannen nader. „Dat zijn soldaten, die iemand ter dood gaan brengen, vader!" zeide een van de jongens. En zij stonden stil om het beter te bezien. En wat zij zagen, was dit.

In het midden der soldaten liep een man, die een groot kruis op den schouder droeg; aan dat kruis zou hij straks gehangen worden. Maar hij kon niet meer, de last was hem te zwaar. Hij struikelde, beproefde om weer op te staan, door de soldaten aangestooten met hun ruwe manier, maar bleef liggen, het kruis boven op

hem. Al het volk drong tegen de soldaten aan, om het gezicht er van te hebben.

Voor dat hij het wist, was Simon, die het dichtst bij stond, door de soldaten aangegrepen, met den roep: „Hier, draag op dat kruis!" — „Ik wil niet, ik wil niet," schreeuwde Simon, en hij worstelde. Maar het waren sterke armen, die hem dwongen. En straks liep Simon, met het kruis van den veroordeelde op den rug, naar de gerichtsplaats, omstuwd door de duizenden, die ook met hem spotten, en die hem kenden, en die hem toeriepen: „Moet gij hangen, Simon? Wat hebt gij gedaan Simon?" Een spot, dien hij diep voelde, en niet kon verdragen. Eerst op de gerichtsplaats mocht hij het hout van de schouders werpen, en heen vluchten, om aan de schande te ontkomen, en zich te bergen in zijn huis, waar het morgenbrood hem niet smaken kon, in de vernedering, zooals hij nog nooit een vernedering had ondergaan.

Later, verhaalt de overlevering, werd die Simon een Christen; en ook zijn twee zoons, Alexander en Rufus, werden Christen, pilaren der eerste gemeente.

O, als er een zegen rust op het onvrijwillig dragen van het kruis, wat zal de zegen zijn op het vrijwillig dragen er van?

---

14 MAART.

Lezen: Filippensen 2:1—13.

FILIPPENSEN 2 : 8*b*. *Gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruises.*

Daar is geen weg, waar meer vrede en geluk op bloeit, dan op den weg der gehoorzaamheid. En nu hebt gij

iemand gekregen, aan wien gij hebt gehoorzaam te zijn; dat is Christus.

De mensch is een wezen, dat altijd aan iemand of aan iets moet gehoorzamen; hij is er op aangelegd. En de onafhankelijkste naturen, die zeggen: „Ik kan geen meester verdragen," zijn de grootste slaven; zij weten zeer wel waarvan. Als de mensch niet aan Christus gehoorzaamt, dan gehoorzaamt hij aan iemand anders, of aan iets anders. Wij zijn wat slaafsch van natuur. En wij onderwerpen ons dan aan een ander mensch, of aan de wereld, of aan den lust of aan de zonde. Aan de eene of andere gehoorzaamheid ontkomt gij niet!

Wat of wie is nu beter aan wien gij u onderwerpen kunt dan Christus? Ik heb nog geen beteren Heer gevonden. Als er één de heerschappij over uwe ziel waard is, dan is Hij het. Daarom, bij de twee groote levensvragen: „Wat moet ik toch gelooven?" en „Wat moet ik toch doen?" o! antwoordt toch altijd: „Ik zal gelooven wat mijn Heere Christus geloofd heeft;" en „ik zal doen wat mijn Christus gedaan heeft." De levensvragen, waar men gewoon is zooveel leven over te maken, zijn zoo moeilijk niet op te lossen.

En bovendien: gehoorzaamheid in geloof en wandel, dat heeft Hij wel aan ons verdiend, die zelf is „gehoorzaam geweest tot den dood, ja, den dood des kruises."

15 MAART.

Lezen: Exodus 23:1—13.

EXODUS 23 : 4. *Wanneer gij uws vijands os, of zijn dwalenden ezel ontmoet, zoo zult gij hem dien ganschelijk wederbrengen.*

Het gebeurde soms in Israël, dat een landbouwer op zijn veld een os of een ezel aantrof, waarvan hij zeggen moest: „Die is de mijne niet; hoe is deze op mijn veld gekomen?" Dat was dan een os of een ezel, die van den eigenaar was weggeloopen of verdwaald. En dan was het een inzetting onder de Israëlieten, dat zulk een man dien os of dien ezel moest terugbrengen bij den eigenaar; ook al was die eigenaar zijn vijand, zoo mocht hij toch den dwalenden os of ezel niet laten dwalen, maar moest hij hem wederbrengen naar dien vijand.

Indien men zulks doen moet aan een os of ezel, wat moet men dan doen jegens een mensch, dien men dwalende vindt op wegen der zonde? Hoe kan men zoo hardvochtig zijn, om een verloren mensch maar te laten begaan in zijn zonde? En hoe zal die hardvochtigheid mogen zeggen: „Ben ik mijns broeders hoeder?" Evenals dien eigenaar een schade wordt toegebracht, als hem zijn os of ezel niet wordt wedergebracht, zoo wordt ook aan God een schade toegebracht, als wij God den verloren mensch niet wederbrengen; want ook die verloren mensch hoort God toe, en is des Heeren eigendom. O gemeente van Christus, weet dan uw plicht, dezen namelijk: dat gij Gods verdwaald en verloren eigendom terugbrengt, zooals gij ook wedergebracht zijt op den dag van Golgotha.

16 MAART.

Lezen: Johannes 19:12—22.

JOHANNES 10 : 19*b*. *Jezus de Nazarener, de Koning der Joden.*

„Neen weg dat opschrift!" riepen de Joden, „wij willen niet dat deze koning over ons zij!" Arm volk! dat zoo zijn eigen, zijn hoogst geluk heeft van de hand gewezen! Dwaas volk, dat zijn gouden eeuw heeft teruggewezen, juist toen die gouden eeuw voor goed over hen heeft willen aanlichten! Dwaas volk, dat juist, toen het op zijn weg bij de poorten van zijn beloofde Paradijs aankwam, met volle verblindheid bevangen, met stof en met slijk wierp naar die poort, een razende, en dat Paradijs den rug toekeerde, om terug te gaan in zijn ballingschap en vermoeienis, en om te zwerven en te dolen op de aarde! Arm dwaas volk, dat zulks deed, toen het in zijn verblinde razernij uitriep: „Neem weg dat opschrift, wij willen niet dat deze koning over ons zij!"

Maar Pilatus heeft dat opschrift niet weggenomen. En niemand heeft dat gedaan. Evenals een koninklijk man vele titels en vele namen heeft, welke titels aanduiden, van welk land hij vorst is, en van welk land hij graaf is, en van welk land hij hertog is of heer, — zoo heeft de koninklijke Jezus vele namen en waardigheden, en een Zijner namen is: Koning der Joden! Geen oproer, geen revolutie rooft Hem dien titel. Dat volk is het Zijne, en blijft het Zijne, en zal nog eenmaal het Zijne zijn in volle werkelijkheid, als het van allen nutteloozen opstand afziende, zich geven gaat, geven gaat aan Hem, wanneer Hij komen zal op de wolken des hemels! Die titel blijft!

17 MAART.

Lezen: 1 Petrus 2:13—25.

1 PETRUS 2 : 24*a*. *Die zelf onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft op het hout.*

Hebt gij wel eens opgemerkt in uw leven, o zondaar, hoe dat gaat, als de Christus tot u komt? Houdt Hij dan zedepreeken tegen u? Houdt Hij dan redevoeringen tegen u als een leeraar der deugd, die u opwekt om toch wat braver te worden dan gij zijt? Zegt Hij woorden als deze: „Gij moet goed zijn; gij moet nu toch heiliger gaan worden; gij moet de geboden betrachten?" Wee, dat zou spot zijn! Verschrikkelijke spot tegen u, onmachtige! Daar is niets meer cynisch dan den zedemeester te spelen tegen gevallenen. Daar is niets meer bespottend dan een onmachtige aan te zetten om allerlei dingen te doen die hij door zijn onmacht niet doen kan. O, de onbarmhartige zedemeesters! Is dat geen spot om tot den blinde te zeggen: „Gij moet zien?" Ja, kon hij maar zien! Is dat geen spot om tot den lamme te zeggen: „Loopen, loopen?" Ja, kon hij maar loopen! Is het geen spot om tot den verdrinkende te zeggen: „Zwemmen, zwemmen?" Ja, kon hij maar zwemmen! Is het geen spot om tot den kranke te zeggen: „Gezond zijn, gezond zijn?" De barmhartigheden der zedemeesters zijn wreed! Christus heeft niets van die menschen. Ziet hoe Hij doet, als Hij de zondaars ontmoet: zonder preek neemt Hij onze zonden over, in Zijn lichaam, en draagt die op het hout. Dat is helpen!

18 MAART.

Lezen: Galaten 3:13—29.

GALATEN 3 : 24*a*. *De wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus.*

Wij menschen, in onzen onwedergeboren staat, hebben de wet niet liefgehad; wij hebben haar gehaat. Altijd stonden die tien geboden voor ons, en wij vergrimden, als die woorden tot ons geweten doordrongen, daar weerklank vonden tegen onzen zin, en als geeselslagen waren, die pijn deden in de ziel. Toorn werkte die wet, naar de uitdrukking van den Apostel. Maar wat die wet toch deed, was dit: zij dreef ons tot Christus; zij deed den dienst van een engel, tot wien de Heere gezegd had: „Dwing hen om in te gaan!" En ons gevangen nemende, en vasthoudende, drijvende, dwingende, slaande, bracht zij ons tot in de tegenwoordigheid van den Zaligmaker; „de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus." Zonder de slaande engelen schijnt de mensch het niet te kunnen doen.

Maar omgekeerd, — brengt Christus ons tot de wet terug. Nu Christus ons heeft vrijgemaakt, verandert de wet op eens van aanschijn. Dat onverbiddelijke: „Gij zult," dat voor den zondaar slechts toorn te weeg brengt, wordt nu, in het hart van den wedergeborene met een juichend: „Ik mag," verwelkomd; en blijde gaat hij roemen: „Hoe lief heb ik Uw wet, o Heere!" En de tien geboden worden de biografie van een verloste ziel. De weg eens menschen is van Sinaï tot Golgotha, maar van Golgotha naar Sinaï terug; doch om daar, aan de hand van Christus niet meer te vreezen voor de donderen

en bliksemen. Des Heeren geboden zijn zijne vermakingen dag aan dag. En zoo wordt door Christus de wet niet te niet gedaan, maar tot vervulling gebracht.

---

19 MAART.

Lezen: Markus 15:25—32.

MARKUS 15 : 31 en 32. *En insgelijks ook de overpriesters met de schriftgeleerden zeiden tot elkander, al spottende: Hij heeft anderen verlost, zichzelven kan hij niet verlossen. De Christus, de Koning Israels kome nu af van het kruis, opdat wij het zien en gelooven mogen.*

Spot, — dat is al van de minste soort vijandschap die er is, van de laagste soort die er is; — immers omdat de spot er altijd op berekend is om anderen en juist wel de zwakken, van het geloof in Christus af te houden. Zelf ongeloovig zijn, is menschelijk slecht; maar anderen ongeloovig te maken of te houden, dat is demonisch slecht. Zelf buiten het koninkrijk Gods te blijven, is menschelijke manier; maar anderen verhinderen binnen te gaan, is der duivelen manier. En dat is het wat den spot altijd aankleeft. Daar zit de opzettelijkheid in; de opzettelijkheid om besmettelijk te zijn, en op anderen de besmetting over te brengen. De spotter heeft er niet genoeg aan, dat hijzelf ongeloovig is; maar zijn naaste moet het ook zijn; en de besmetting moet overgebracht worden; en die besmetting moet overgebracht worden al lachende, al lachende, met een minne geestigheid van laag allooi. Neen, — de man die onder geestige woorden aan een moeder haar kind ontnemen zou om het in het water te werpen, al lachende, is niet meer slecht dan de

man die de ziel al lachende haar laatste rest geloof afneemt. En de ziel die bij den spot van anderen teruglacht, is even krankzinnig als die moeder krankzinnig zijn zou, wanneer ook zij lachen zou bij het zien verdrinken van haar kind. Als ik ooit den Heere Christus zou willen gaan haten, dan zou de spot nog nimmer de vorm zijn, waarin ik mijn vijandschap zou willen gieten! Zij zijn zeer laag gevallen, die zoo doen!

---

20 MAART.

Lezen: Romeinen 5:1—21.

ROMEINEN 5 : 19. *Gelijk door de ongehoorzaamheid van dien éénen mensch velen tot zondaars gesteld zijn, alzoo zullen ook door de gehoorzaamheid van éénen velen tot rechtvaardigen gesteld worden.*

Zie Jezus Zijn kruis dragen over de straat naar Golgotha. Dat was gehoorzaamheid. Zie Hem weerloos zich met nagelen aan dat kruishout laten slaan, als zij op Hoofdschedelplaats zijn aangekomen. Dat was gehoorzaamheid. Zie Hem de pijnen lijden, van oogenblik tot oogenblik, van uur tot uur, veel lange uren lang. Dat was gehoorzaamheid. Zie Hem van stuk tot stuk zich overgeven aan den dood, den dood, die alles aan Zijn lichaam sloopen mag, op de verschrikkelijkste wijze sloopen mag, als met folterwerktuigen; de dood mag het doen. Dat was gehoorzaamheid. Zie Hem daar vernietigd worden, die de Heer des levens was, in wiens hand alle dingen waren, hemel en aarde; zie Hem het hoofd buigen, den geest geven. Dat was gehoorzaamheid.

Gehoorzaamheid aan 's Vaders wil, die gewild had in Zijn eeuwigen Raad, dat op dien weg en door zulk offer de verlossing der menschheid zou gewrocht. Was er ooit gehoorzaamheid zoo groot in hemel en op aarde?

O eeuwig schoon licht, dat er op den kruisheuvel valt! O eeuwig schoon licht, dat de mysteriën van het kruis verklaart! Geen schuldige door eigen zonde onderging daar de straf der rechtvaardigheid, — maar de onschuldige, opdat door de gehoorzaamheid van dien éénen velen tot rechtvaardigen zouden gesteld worden!

---

21 MAART.

Lezen: Johannes 1:29—37.

JOHANNES 1 : 29. *Zie het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt.*

Wat hangt Hij daar smartvol, mijn Jezus! Dat aangezicht, dat edel aangezicht, met bloed is het bevlekt, met bloed van de wonden, door de doornenkroon gemaakt. Die handen, die uitgestrekte handen en voeten, met bloed zijn zij bevlekt, met bloed van de wonden, door de nagelen gemaakt. Die rug, met bloed is hij bevlekt, met bloed van de wonden, door de striemen gemaakt. En dat bloed, het lekt aan den kruispaal, en drupt op den grond. Wat vreeselijk gezicht!

Wat hangt Hij daar stil, mijn Jezus! Geen wringen en trekken der ledematen; geen rukken als van een die los wil. Geen vertrekken van het aangezicht, geen kreet, geen schreeuw als van een die er af wil. Stil en overgeven en zacht, en verzoend met Zijn lot, en welbe-

rustend. Die, ook als Hij spreekt, in zeldzame woorden, dan de ziel vertoont van een die zich niet verzet, eenswillend met den Vader die het zoo heeft gewild. Was er ooit zoo een gezicht, als wat mijn oogen daar starende aanschouwen?

Laat dankbaarheid aan Zijne voeten weenen! Want, dat is „het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt."

---

22 MAART.

Lezen: Hebreën 10:11—22.

HEBREËN 10 : 11 en 12. *Een iegelijk priester stond wel alle dagen dienende, en dezelfde slachtoffers dikwijls offerende, die de zonden nimmermeer konden wegnemen. Maar deze, één slachtoffer geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand Gods.*

Welk priester heeft als Jezus zoo zijn priesterroeping verstaan, om in te treden tusschen God en een zondige menschenwereld in? Welk priester heeft als Jezus zoo een zondige menschenwereld liefgehad, als met de gedachte: „Ik moet voor die zondige wereld doen wat ik kan, en haar behouden?" Welk priester heeft als Jezus voor die zondige wereld gebeden opgezonden, gebeden opgezonden om den heiligen toorn Gods af te wenden? Welk priester heeft als Jezus voor die zondige wereld offers gebracht, offers van een geheel leven vol gehoorzaamheden en wetsvervullingen; en bij die offers nog het hoogste offer gebracht van Zijn eigen leven, als bij de gedachte: „Ik heb nu niets meer als offer te geven; Ik heb alles gegeven; nu zal Ik ook nog mijn leven geven, mijn leven! Wellicht dat dit offer van

mijn leven de verzoening voor God zijn kan en zijn mag, waardoor de wereld vergiffenis verwerft en behouden wordt?"

Ik heb nooit een priester gezien als Jezus. En sedert dien dag dat Hij Zijne bediening ten toppunt voerde op Golgotha, erken ik Hem voor mijn eenigen priester. Ik ken geen anderen meer; en die er nog zijn, zijn er te veel!

---

23 MAART.

Lezen: Job 34:21—37.

JOB 34 : 29*a*. *Als hij stilt, wie zal dan beroeren?*

O mijn God, wie heeft ooit zoo verstaan om de stilte in mijn hart te brengen? Gij waart het; en zooals Gij het deedt, zoo kon het geen ander! Toen Gij spraakt, in den dag dien ik niet vergeten zal: „Ik heb vergeven!" en toen Uw Heilige Geest op het kruis van Christus wees, en zeide: „Dat is het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt!" toen kwam die stilte, voor het eerst in een lang leven, dat nog geen stilte had gekend. Het rumoer van de stemmen der vele beschuldigers, dat altijd om mij heen had geklonken, en dat ik geen zwijgen kon opleggen, maar dat altijd harder riep, de ooren verscheurende tot het hart pijn had, dat rumoer hebt Gij doen verstommen; er is geen aanklacht meer. Verbaasd heb ik gevraagd: „Waar zijn de beschuldigers gebleven?" Ongeloovig zag ik om, en rond; zij konden toch niet weg zijn voor goed? Straks zouden zij wederkomen, met nieuwe kracht, en de aanklachten weder verheffen; straks zou de scheurende toon weer de pijn in mijn hart

doen ontwaken; straks zouden al de oude zonden weer opstaan, met de opgeheven handen, mij jagende van oord tot oord, rusteloos, een zwervende en dolende! Wee, ik vreesde den ouden angst; ik vreesde de oude roovers van mijn pas gevonden stilte; ik vreesde het oude schreeuwen der vreeselijke beschuldigers! En bang als een die een schat heeft gevonden, maar die denkt straks dien schat weer te moeten laten vallen, zag ik op naar Uw aanschijn, Heere, een smeeking in de duistere oogen. Toen kwam Uw antwoord, zooals ik van niemand een woord heb gehoord: „Als Ik stil, wie zal dan beroeren?" O mijn God, wie heeft ooit zoo verstaan om de stilte in een hart te brengen?

---

24 MAART.

Lezen: Lukas 23:35—43.

LUKAS 23 : 42. *En hij zeide tot Jezus: Heere, gedenk mijner als gij in uw koninkrijk zult gekomen zijn.*

Daar is de moordenaar, aan het kruis, in zijn laatste oogenblikken. Wat een mensch! Zijn verstand heeft hem altijd in den steek gelaten, en zijn wil en zijn kracht ook; hij is toch een slecht mensch geworden. Doch één oogenblik van persoonlijke aanraking met Jezus doet bij hem, wat nooit iets anders heeft kunnen doen: hij wordt een nieuw mensch. Is de kracht van de aanraking met Jezus zoo groot?

Maar zoo is het met meerderen geweest. Daar is Magdalena; haar goed verstand, en haar goede wil, en haar eigen kracht hebben haar niet kunnen behoeden,

dat zij een verloren vrouw is geworden; doch één oogenblik van persoonlijke aanraking met Jezus maakt van haar, wat nooit iemand of iets van haar heeft kunnen maken. Zoo is het met zoovelen geweest. En dat is alle eeuwen zoo geweest; waar door het Evangelie de zielen met Jezus in aanraking werden gebracht, daar kwam het: een wedergeboorte, een bekeering, waar niemand ooit meer gedacht had, dat nog een bekeering zou mogelijk geweest zijn. Daar kwam het: een verlossing, een wondere verlossing, soms als in één oogenblik; daar kwam het nieuwe leven, sterk en machtig, waarbij een oud en zondig leven als in een tijd van lang geleden kwam te liggen. Onoverwinnelijke zonden gingen te voet liggen, als getemde wilde beesten; en voor het eerst in ons leven kwam het gevoel van reinheid over ons, zooals een gevoel van een, die altijd in vuile kleederen heeft geloopen, en die nu een wit kleed smetteloos blank om de schouders heeft gekregen.

Beproef het ook eens: één oogenblik van aanraking met Jezus!

---

25 MAART.

Lezen: Psalm 103.

PSALM 103 : 2 en 3. *Loof den Heere, mijne ziel, en vergeet geene van zijne weldaden; die al uwe ongerechtigheden vergeeft, die al uwe krankheden geneest.*

Gij kunt u God voorstellen op velerlei wijze, en aan Hem denken onder velerlei gestalte en velerlei gedaante. Maar is deze gestalte uws Gods, zooals gij Hem hier in dezen Psalm hoort beschrijven, niet juist de gestalte,

zooals de behoefte uwer ziel Hem het liefst heeft? Laat anderen zich hun God denken als een God in toorn en eeuwige gestrengheid; denk gij Hem u als een God van onmetelijke liefde. Laat anderen zich hun God denken als ver, ver weg, op oneindigen afstand; denk gij Hem u als een God, die dicht bij u gekomen is, als een, die het aan uw oor is komen vragen: „Wat is uw bede? Ik ben hier om die te verhooren." Laat anderen zich hun God denken, als een van wien het twijfelachtig is, of Hij u wel redden wil van de verdoemenis waarin gij uzelven gebracht hebt; denk gij Hem u als een, die zelfs Zijn eengeboren Zoon gegeven heeft om u van die verdoemenis te verlossen. Laat anderen zich hun God denken als een die niet vergeeft, of misschien niet vergeven wil; denk gij Hem u als een die reeds, die reeds vergeven heeft, en die dat gedaan heeft op den dag der kruisiging van Zijn Zoon. „Loof den Heere mijne ziel, en vergeet geene van Zijne weldaden; die al uwe ongerechtigheden vergeeft, die al uwe krankheden geneest."

---

26 MAART.

Lezen: Psalm 49.

PSALM 49 : 8. *Niemand van hen zal zijn broeder immermeer kunnen verlossen: hij zal Gode zijn rantsoen niet kunnen geven.*

Waren uwe zonden klein en weinige, ik zou zeggen, het offer tot uitwissching uwer zonden zou ook maar klein en gering behoeven te zijn. Gij zelf, of uw broeder, of uw vriend zou dat offer misschien wel kunnen brengen

in den eenen of anderen vorm. Maar meet nu aan de grootheid van het rantsoen dat Jezus voor u bracht, ook de grootheid af en de vreeselijkheid van uw zonde. Dat tot uitwissching van uw zonde niemand minder moest komen dan de Zoon Gods uit den hemel; dat Hij daarvoor Zijn eeuwig koninklijken troon moest vaarwel zeggen; dat Hij daarvoor Zijn scepter moest nederleggen; dat Hij daarvoor hier op aarde een ellendig leven moest gaan doorbrengen onder goddelooze menschen; dat Hij daarvoor dat vreeselijke lijden moest gaan doormaken; dat Hij tot uitwissching uwer zonden het offer moest brengen van Zijn geheele goddelijke persoonlijkheid, — neen, dat is iets, waardoor gij het voelen moet, hoe groot, hoe vreeselijk die zonde van u wel moet zijn!

Ik begrijp niet, dat er menschen zijn, die van zichzelven denken kunnen: „Ik, ik ben zoo heel slecht niet." Ik begrijp niet, dat er menschen zijn, wier betamelijk gevoel van eigenwaarde zoo hoog gestegen is, dat het een onbetamelijk gevoel van eigenwaarde is geworden. Ik begrijp niet dat er menschen zijn, die van zichzelven altijd zulk een doorloopend gevoel van voldaanheid hebben, dat zij zich nooit iets leelijks te verwijten hebben. Ik begrijp niet, dat er menschen zijn, die altijd in de wereld rondkijken met een gezicht alsof zij zeggen willen: „Is er iemand die iets op mij aan te merken heeft?" Hoe kan iemand zoo zijn, in het aangezicht van het kruis?

27 MAART.

Lezen: Johannes 3:11—21.

JOHANNES 3 : 16*a*. *Alzoo lief heeft God de wereld gehad, dat hij zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft.*

Waarom is dit voor de ongeloovigen zoo moeilijk te gelooven? Stel, het ware eens anders geweest:

Gesteld: die liefde, die Vaderliefde had gezegd: „Neen, ik geef Mijn Zoon niet over aan de wereld, Ik houd Hem bij Mij in den hemel." Gesteld: die Vaderliefde had gezegd: „Neen, Mijn Zoon moet niet naar de aarde, dat is geen woonplaats voor Hem; dat is een zondige aarde, en Mijn Zoon is te rein voor een zondige aarde; die wereld is zoo verdorven slecht, en onder de slechten moet Hij niet wonen, daar is Hij te heilig voor; die menschen zijn zoo verdoemelijk verloren, daar moet Hij niet onder verkeeren, daar is Hij te heerlijk schoon voor." Gesteld: dat God had gezegd: „Ik heb Mijn Zoon zoo lief, en Mijn Vaderliefde gebiedt Mij, dat Ik Hem aan geen gevaren bloot stel, dat Ik Hem aan geen gebrek, en aan geen armoede, en aan geen krankheid, en aan geen dood blootstel; Hij moet niet naar de wereld, Ik geef Hem niet over." Gesteld: dat God gezegd had: „Ik heb Mijn Zoon zoo lief, Hij is Mijn eenige dien Ik heb; Ik houd Hem hier in den hemel, en Ik zal Hem al het goede van den hemel geven; Ik zal Hem hier op den troon laten; Ik zal Hem den hemel nog schooner maken, dan hij reeds is; Hij zal het goed hebben, Mijn dierbare Zoon, en Hij zal al de zaligheden hebben die Mijn Vaderliefde voor Hem scheppen kan; Hij blijft hier, Ik geef Hem niet over!"

Stel u God zoo voor. Zouden de ongeloovigen dat gemakkelijker gelooven dan zooals het nu is: dat Hij alzoo lief de wereld heeft gehad, dat Hij Zijn eengeboren Zoon wel gegeven heeft?

---

28 MAART.

Lezen: Psalm 22.

MATTHEUS 27 : 46. *Mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten?*

Daar moet bij God wel een verschrikkelijke reden zijn geweest, dat Hij aan de verlatenheid heeft kunnen overgeven een Zoon, dien Hij anders zoo lief had. Een zoon dien men lief heeft, laat men toch zoo maar niet in handen van een gepeupel, dat goddeloos is, en dat verscheurende handen naar hem uitsteekt. Een zoon dien men liefheeft, laat men toch maar niet zoo geeselen, totdat de rug een veld van striemen vertoont, waar het bloed uitloopt; laat men toch maar niet zoo aan de menschen over, die hem de nagelen door de handen en de voeten slaan; die hem de kleederen van het lichaam rukken, om hem naakt aan de schande en de verachting over te geven; die hem een folterlijden aandoen zoo bloeddorstig, zoo ziel en geest martelend als de geschiedenis geen voorbeeld of wedergade vertoont! Een zoon dien men lief heeft, geeft men toch maar niet over aan een bende boosdoeners die alles, alles aan hem doen wat zij willen, totdat hij dood is, dood is, als een slachtoffer van al wat laag is en gemeen en satanisch! Een zoon dien men lief heeft, daar komt men toch voor op; daar

trekt men toch partij voor; daar gaat men toch vóór staan, als om met eigen lijf hem te beschutten tegen de vijanden! Dien verdedigt men toch met al de kracht en heldenmoed der vaderliefde! Dat God niet opstond van Zijn troon om Zijn Zoon te redden! Dat God niet neerkwam om met eigen handen den geliefden Zoon los te maken van het kruis! Daar moet bij God een verschrikkelijke reden geweest zijn, dat Hij geen antwoord heeft gegeven op de klacht van Zijn Zoon!

Wiens hart zegt het hem, welke die reden was?

---

29 MAART.

Lezen: Romeinen 8:28—39.

JESAJA 33 : 24. *Geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek; want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben.*

De man, die vergeving van ongerechtigheid heeft, is de man, die naar de uitdrukking van Jesaja, niet meer ziek behoeft te zijn. O, ik weet het aan welke krankheden hij niet meer ziek behoeft te zijn. Aan wroeging niet; want de wroeging is gebluscht. Aan oordeelsvreezen niet; want de oordeelsvrees is weggenomen. Aan angsten niet, dat zijn zonden nog eens ontdekt zullen worden; want God heeft die zonden in de zee geworpen, in een zee van eeuwige vergetelheid; die worden nooit meer openbaar. Hij behoeft niet meer ziek te zijn aan eenige ongerustheid over eenige ongerechtigheid in vroeger dagen bedreven; want Gods verzoening is over heel zijn leven, over al zijne dagen van jongs af. Wie is er zoo gelukkig, zoo vrij, als de man die Gods vergiffenis heeft!

Want wie zal er nog beschuldiging tegen hem inbrengen? De andere menschen? Zij zullen niets mogen zeggen, want God zal spreken: „Zwijgt, Ik heb vergeven!" Wie zal nog beschuldiging tegen hem inbrengen? De Satan? Hij zal niets mogen zeggen; want God zal spreken: „Zwijg, Ik heb vergeven!" Wie zal nog beschuldiging tegen hem inbrengen? Zijn eigen sprekend geweten? Dat geweten zal niets meer mogen zeggen, want God zal ook tot dat geweten spreken: „Zwijg, Ik heb vergeven!" En ook dat geweten, die groote beschuldiger, die nooit gezwegen heeft, zal stil zijn, in een stilte, zooals nooit de ziel heeft gevoeld met verbaasde verrukking.

Als een, die in koortsen heeft gelegen, en die in die koortsen de benauwdheid der droomen over zich heeft gehad, maar die nu wakker is geworden uit zijn ijlen, — zoo is de man, die opstaat in de verzoening van Christus; ziet, alle benauwdheid der beschuldigingen ligt verre achter hem; en zijn ontwaken is geweest als het ontwaken eens genezenen.

---

30 MAART.

Lezen: Johannes 19:25—30.

JOHANNES 19 : 28*b*. *Mij dorst!*

Daar was eens een dag geweest in Jezus' leven, dat Hij, op een reize door Samaria, bij een waterput nederzat, de beroemde put van Jakob, die bij Sichem was. Terwijl Hij daar rustte, en Zijne discipelen naar de stad waren om spijze te koopen, kwam er een vrouw om water te putten; geen goede vrouw; en in gesprek, dat Jezus

met haar aanknoopte, dat voor haar een gesprek werd van eeuwige gevolgen, gebruikte Hij deze woorden: „Zoo wie gedronken zal hebben van het water dat Ik geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water dat Ik hem geven zal, zal in hem worden een fontein van water springende tot in het eeuwige leven." Dat was een schoone dag geweest in Jezus' leven, toen Hij in de volheid van Zijn jonge Messiaskracht aan de naar vrede dorstende ziel van een slechte vrouw een bevrediging van dien dorst schonk, zooals zij het niet verwacht had!

En zie nu hier dienzelfden Jezus, roepende: „Mij dorst!" nog blijde als Hij even Zijn tong mag verfrisschen aan een spons, die medelijdende soldaten Hem toesteken! Hij die de fontein is van alle dorstigen, — moet Hij zelf roepen: „Mij dorst?"

Zeker, — dat Jezus uw dorstlesscher is, en het zijn kan, dat is, omdat Hij in uw plaats nedergedaald is waar men de oogen opendoet, zijnde in de pijn, en waar men den verachtsten Lazarus zou willen roepen om een druppel waters, aan het uiterste des vingers, tot verkoeling van de tong!

---

31 MAART.

Lezen: Jesaja 42:1—9.

JESAJA 42 : 2. *Hij zal niet schreeuwen, noch zijne stem verheffen, noch zijne stem op de straten laten hooren.*

Zie, daar komen de vijanden! Zij hebben den muur verbroken. Zij zijn door de bressen gedrongen. Door

de gevallen poorten zijn zij binnen gereden. Hun paarden zijn in de straten; woest jagen de ruiters. De ontbloote zwaarden glinsteren dood en ongeneeslijke wonden. Onder de hoeven der paarden verpletteren zij de burgers. Wild is het geschreeuw, uitdagend hun hoon. En vooraan: hun heer, een krijgsman, sterk van breede schouders, en van ijzeren arm. Als hij slaat, splijten de schedels; als hij schreeuwt, is zijn schreeuw vroolijk uit wijden mond; als hij rijdt, spat het bloed tegen de toomen; wee, wee, de arme stad! wee de overwonnenen!

Wie is het, die naar het woord van den profeet, niet zijn zal als een krijgsman, binnengedrongen in de verlorene stad, en die niet zal schreeuwen, noch zijne stem verheffen, en die niet zijn stem op de straten zal laten hooren?

Dat is de Messias: want Zijn binnenkomen in de stad is geweest als het binnenkomen van een zachtmoedige. Door de poort kwam Hij binnen, en Zijn vragen was, waar of er een kranke was, en waar of er een bedroefde was, en waar of de armen waren; want Hij had voor die allen een boodschap, een boodschap van genezing, en van vreugde, en van brood. En Zijn voortschrijden door de straten was met de zoekende oogen van een, die steeds meer ellendigen zocht, om ook dien nog te brengen Zijn kalme levenswoord. En toen Hij alle de straten was doorgegaan, en aan de andere zijde door de poort weer de stad verliet, toen was Zijn gang daar geweest niet als een onweder der jagende ruiters, maar als de stille gang van een moeder, die een kind had verloren, en die daar het kind had gezocht.

Had Hij zijn stem verheven als een krijgsman, ik ware gevlucht; maar nu Hij kwam stil als een weldoener, nu ben ik tot Hem gekomen, en wat Hij mij heeft gegeven en gedaan, dat zal in eeuwigheid mijn lof zijn!

---

1 APRIL.

Lezen: 2 Corinthen 5.

2 Corinthen 5 : 21. *Dien die geen zonde gekend heeft, heeft hij zonde voor ons gemaakt; opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in hem.*

Waarom leed mijn Heer daar zoo? Waarom?

Was het om verdiende eigen schuld, de schuld van een booswicht, die daar door de gerechtigheid achterhaald was, en loon ontving naar werk? Maar, — een booswicht heeft ander gelaat; en lijdt op andere manier zijn lijden!

Was het om een samenspanning van boozen, dat Hij daar dat lot onderging? Om een noodlottige samenloop van omstandigheden, zoodat Hij onschuldig het slachtoffer werd van machten uit de hel, de hel, die dien dag de overhand had op de aarde? Maar, — daar was toch een God in den hemel, een rechtvaardig God, die de onschuldigen bewaart, en uitredt die op Hem betrouwen!

Waarom leed mijn Heer daar zoo, en waartoe? Als er een doel is achter al de daden der Voorzienigheid, wat was dan hier het doel? Wat kon de reden zijn, dat de Voorzienigheid hier alles liet begaan, niet tusschenbeiden kwam?

Daar is geen verklaring, — tenzij, — tenzij wat daar

in dat woord is beschreven: „Dien die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt; opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem.”

---

2 APRIL.

Lezen: Lukas 23:44—49.

LUKAS 23 : 49. *En al zijne bekenden stonden van verre,... en zagen dit aan.*

Komt, komt hierbij staan, met uw zonden, met uw ongerechtigheden, met uw misdaden! En ziet het ook aan! Hier is goede boodschap voor u!

Ziet, elke smart die Hij lijdt, spreekt tot u van de ontheffing uwer smart. Elke pijn die Hij doorstaat, is een boete waarmede Hij u van uw pijn vrijmaakt. Elke zucht die Hij slaakt, is opdat uwe zuchting zou ophouden. Alle dorst die Hij lijdt, is opdat gij nimmermeer in eeuwigheid zoudt behoeven te roepen om één druppel waters, met woorden als van dien man: „Ik lijd smarten in deze vlam!” Al die wonden, waar het bloed uit vloeit, die wonden aan de handen, die wonden aan de voeten, die wonden aan den rug, die wonden aan dat hoofd, dat edel hoofd, zij spreken u van vergiffenis, van eeuwige verzoening; geen zonde zoo zwart, of dat bloed wischt ze rein! Ziet toe, naar dien man der smarten! Dat sterven, dat verbleeken van kleur, dat laatste ademhalen, dat stilstaan van den harteklop, dat ingaan in den dood, dat spreekt van een verlossing des doods voor u; dat spelt u, ootmoedige zondaar, het leven, het ingaan in het hemelsche paradijs!

Heeft ooit iemand dergelijke boodschap gehoord, zoo rijk, zoo blij, zoo eeuwig goed? Roep het uit, wat gij gezien hebt! En als gij iets voelt van wat dat kruis u te zien gaf, buig u daar dan neder, val met het gelaat in het stof, en stamel de woorden der overgave van uw hart: „Ik zal u liefhebben, mijn Jezus!"

---

3 APRIL.

Lezen: Handelingen: 13:14—42.

HANDELINGEN 13 : 38. *Zoo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door dezen u vergeving van zonden verkondigd wordt.*

Als men ons kwam prediken: „Daar is zooveel zonde, en gij, menschen, hebt al die zonde gedaan; weet, dat gij zondaars zijt, verdoemelijke zondaars!" dan zouden wij antwoorden: „Ja, dat weten wij ook wel, maar spreek er ons liever niet van; wij hebben dat al zeer lang geweten, zoolang als ons eigen hart ons al veroordeeld heeft!" Ach, wij hebben het al zoolang gevoeld; en wij zijn er nooit gelukkig bij geweest; diep rampzalig heeft ons de kennis van onze zonde altijd gemaakt; zoo rampzalig, dat wij bijna verleid werden, om te zeggen, dat de zondaars, die niets van hun zonde gevoelen, gelukkiger zijn dan wij die er alles van gevoelen. Neen, als men tot ons kwam met de prediking van de zonde zonder meer, wij zouden dien predikers den rug toekeeren als voor harde vertroosters. — Maar hoor nu, waar de Apostelen mede tot ons zijn gekomen: hun getuigenis is dit eenig nieuwe geweest: „Uw zonden zijn vergeven!" Niet: „Gij hebt zonden!" want zij wisten dat wij dat ook wisten;

maar dit nieuwe: „Uw zonden zijn vergeven!" Dat was wat wij nog nooit hadden gehoord; dat was wat de zondige wereld in verraste verbazing zette, zooals de wereld nog nooit in verbazing was geweest! En die Apostelen, zij wezen ons op Christus, en op Zijn leven, en op Zijn sterven, — Hij was het, die het gedaan had gekregen voor ons, dat die zonden vergeven waren, verzoend waren tot in eeuwigheid!

Verbaasd dat geen verdoemenis van zonden, maar vergiffenis van zonden, de boodschap is die tot ons komt, zien wij op naar den hemel, en zeggen wij: „Heer, ik kan het bijna niet gelooven, kom mijne ongeloovigheid te hulp!"

---

4 APRIL.

Lezen: Exodus 28:1—6 en 31—38.

EXODES 28 : 36 en 38*a*. *Voorts zult gij een plaat maken van louter goud, en gij zult daarin graveeren gelijk men de zegelen graveert: De Heiligheid des Heeren. En zij zal op het voorhoofd Aärons zijn.*

Als onder de Israëlieten de hoogepriester aankwam, dan, in zijn hoogvoorname kleeding, kende iedereen hem. En al zou men hem niet aan zijn kleeding herkend hebben, dan zou men het geweten hebben aan de gouden plaat, die hij aan het voorhoofd droeg, waarop voor iedereen de woorden tegenblonken: De Heiligheid des Heeren. Voor den Israëliet waren die woorden als een gedurige herinnering: „God is heilig, denk er om!" En al het volk gedacht het dan ook, telkens als de hoogepriester voorbijgegaan was.

Maar nu is er geen hoogepriester meer; en daar is geen gouden plaat meer; en de woorden zijn er niet meer. Wie zal nu aan de menschen de gestalte van den hoogepriester vertoonen? Wie zal nu aan de menschen de herinnering geven van de Heiligheid des Heeren? En wie zal nu het aan alle menschen telkens zeggen: „God is heilig!" zoo dat zij het niet vergeten?

O, ziet daar het kruis. Aan dat kruis hangt de Godszoon. Het hoofd is gebogen onder de doornenkroon. De bloeddruppelen vallen er langs. Wat ik daar aan dat voorhoofd lees, als met lichtende letteren, tusschen de bloeddruppelen en de doornen door, is dit: „De Heiligheid des Heeren!" Hij is het, de groote Hoogepriester des Nieuwen Verbonds, die nu voor de volken de gedurige herinnering is van die heiligheid Gods, die de zonde, eer Hij ze ongestraft liet, aan Zijn eengeboren Zoon gestraft heeft. „God is heilig, denk er om," zoo lees ik op dat lijdend voorhoofd; en als ik het lees, wandel ik verder, als een, aan wien de Hoogepriester voorbijgegaan is.

---

5 APRIL.

GOEDE VRIJDAG.

Lezen: Markus 15:25—37.

MARKUS 15 : 37. *En Jezus een groote stem van zich gegeven hebbende, gaf den geest.*

Zie, daar hangt Jezus aan een kruis. Aan handen en voeten doornageld, zoodat het bloed uit de wonden aan handen en voeten afdrupt naar den grond. Daar hangt Jezus, in de onnatuurlijke houding van een gehangene,

welke onnatuurlijke houding een lichaam niet lang verdragen kan, doch die dat lichaam toch maar heeft moeten verdragen van de derde ure van den dag af tot nu toe, dat is, de negende ure. Daar hangt Jezus, met een lichaam dat aan den rug de open striemen vertoont van de geeseling die Hij ondergaan heeft, uit welke striemen ook het bloed drupt, langs den kruispaal naar de aarde. O hoofd, o bloed, o wonden; hoe heeft de menschelijke wreedheid en haat het kunnen doen, het kunnen doen, om zoo een lijden, om zoo een smart, om zoo een schande te geven in één dood, in één beker des stervens gemengd! Hoe kan het zijn, dat zij Hem hebben wonden geslagen, die iedereen heeft genezen van welke wonde ook? Hoe kan het zijn, dat zij Hem de tranen hebben uitgeperst, die iedereen heeft getroost? Hoe kan het zijn, dat Hij hier moet roepen: „Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?" die allen heeft bijgestaan in hunne verlatenheid? Hoe kan het zijn, dat Hij moet roepen: „Mij dorst!" die iedereen heeft te drinken gegeven van welken dorst ook bevangen? — Dat is hier de hemel en de aarde beiden, die zich vereenigd hebben tegen één man! En als hemel en aarde het eens zijn over den dood van een mensch, hoe zal hij leven? Natuurlijk! dat hij den geest geeft!

Wat zal ik van u vragen, o lezer, vragen voor Hem, als tol van uw gevoel? Uw bewondering? Uw medelijden? Uw hoogachting? Uw eerbied? Neen, als gij iets van de kruisgeschiedenis verstaat, — dan vraag ik: uw dank!

6 APRIL.

Lezen: Jesaja 53.

JESAJA 53 : 12*a*. *Daarom zal ik hem een deel geven van velen, en hij zal de machtigen als een roof deelen.*

Van Christus is dit gezegd. Als de profeet eerst teekent in dit beroemde hoofdstuk het groote en vreeselijke lijden van den Messias, dan geeft hij als in een keerzijde de schitterende overwinning en het loon van den Christus. God zal Hem geven een deel van velen, en God zal Hem geven de machtigen als een roof te deelen. Dat is, wat van een overwinnaar wordt gezegd. Als de koning in ouden tijd ten oorlog was geweest, en de vijandige scharen had verslagen en vernietigd, dan lagen de steden bloot voor hem, dan waren die steden voor hem, en dan werd de buit verdeeld; voor den koning was het grootste deel van den buit; hij kreeg een deel van velen. En dan kwamen de burgers der steden hem smeekend te gemoet uit hun poorten, de edelen vooraan, de machtigen gekromd in onderwerping. En voor den koning waren die machtigen, als slaven om hem te dienen in zijn huis; een roof, in den oorlog gewonnen.

O, groote Christus! ook tot onze stad zijt Gij gekomen als overwinnaar! Maar wonder: sedert Gij ons hart hebt ingenomen, heeft dat hart u niet gehaat als een vreemden tiran; want wat nooit een vreemde tiran heeft ingeboezemd aan zijn onderworpenen, dat hebt Gij ons ingeboezemd: liefde! Gij ontnaamt ons niet de vrijheid, maar gaaft ons de vrijheid; Gij ontruktet ons niet eenen buit, maar schonkt ons een schat, als nimmer

in de veste was aanschouwd; Gij noemdet ons niet slaven, maar noemdet ons broeders; Gij deedt als de overwinnende koningen ons niet kruipen onder de tafel tot het oprapen van de afvallende kruimels, maar Gij hebt ons naast U gezet aan de tafel, aan Uw rechter- en aan Uw linkerhand. En eerst sedert Uw binnenkomen hebben wij het geweten, dat de andere koning die eerst regeerde, onze koning niet was, maar dat Gij onze Vorst zijt, van God gegeven.

O, mochten overal de tirannen worden verbrijzeld, en mocht overal de ware Heer der aarde Zijn koninklijken intocht houden!

---

7 APRIL.

PASCHEN I.

Lezen: Mattheus 28:1—10.

MATTHEUS 28 : 8. *En haastelijk uitgaande van het graf met vreeze en groote blijdschap, liepen zij heen om het zijnen discipelen te boodschappen.*

Als er ooit menschen zijn verbaasd geweest, dan zijn het die menschen geweest, die getuigen waren van de opstanding van Christus uit de dooden. Die verbazing betrof evenwel niet alleen het ongehoorde van zoo iets, niet alleen het uitwendige van zoo schoon en heerlijk en grootsch feit; maar veelmeer het inwendige, de diepere beteekenis van het feit, namelijk de rechtvaardiging tegenover de wereld van een, die door de wereld schandelijk was miskend! Voor de eerste Christenen was de diepe beteekenis van Jezus' opwekking dit: God heeft nu betoond, dat Hij Hem wel wil; door de opstanding

uit de dooden is Hij krachtig bewezen de Zoon Gods te zijn! En voor die eerste volgelingen van Jezus was het een verbazing met blijdschap!

Een verbazing met blijdschap. Want de overpriesters en die Hem haatten, mochten zich verbazen met vrees en met een verschrikkelijke ontzetting, als menschen die voelden het oordeel te hebben verdiend, — zij, de aanhangers en trouwe volgelingen van Jezus, zij verbaasden zich met een blijdschap als van die niet verkeerdelijk geloofden in een Heiland dien zij liefhadden zonder grenzen.

Aan de blijdschap over de opstanding van Christus, aan die blijdschap kent men de geloovigen. Laat dit kenteeken, laat dit merkteeken der wedergeboorte ook aan u gezien worden!

---

8 APRIL.

PASCHEN II.

Lezen: 1 Petrus 1:1—12.

1 PETRUS 1 : 3. *Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die naar zijne groote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de dooden.*

Mijn medegeloovige in Christus! wat zijt gij toch rijk, — met wat de opstanding van Christus voor u heeft herboren! De hoop die verstorven was, is nu wedergeboren!

Vindt gij het zwaar om een krankheid bij u om te dragen, die bezig is uw leven te sloopen, stuk bij stuk, dag aan dag? Bij het licht dier nieuwe hope bezien, is

geen krankheid meer ten doode, maar een naderen tot de volkomen genezing, als voor de oude hut des levens een nieuwe tabernakel der ziele uit uw graf gaat verrijzen!

Vindt gij het zwaar om in armoede of eenzaamheid te leven, gij weduwe of wees; en bekommert gij u in droeve somberheid over uw verlaten lot? Bij het licht van de nieuwe hope bezien, verkeert straks uw armoede in rijkdom, uw eenzaamheid in het volle bezit van uw vrienden en magen, die u verwelkomen met gejuich!

Vindt gij het zwaar, om hier op aarde miskend of bespot uw dagen door te brengen, o gij die vervolgd wordt om der gerechtigheid wil? Bij het licht dier nieuwe hope bezien, voelt gij u eenerlei lot als Jezus deelachtig, die u toeroept: „Vrees niet, ook Ik was miskend, ook Ik werd bespot; maar na het kruis kwam de gerechtigheid Gods openbaar, en Ik verrees uit den dood, die de menschen Mij aandeden; houd moed!"

Zult gij nog iets zwaar vinden, gij geloovige in Christus, gij die door de opstanding van Christus zijt wedergeboren tot een nieuwe en levende hoop?

---

9 APRIL.

Lezen: Johannes 20:11—18.

JOHANNES 20 : 15*a*. *Wat weent gij?*

Als er door de opstanding van Christus één vraag gerechtvaardigd is, dan is het deze vraag tot de wereld: „Wat weent gij?" O, ik wilde, dat geen zondaar zonder troost meer was, want daar is van de beste troost voor hem! Ik wilde dat geen zondaar zonder bemoediging was,

want daar is van de beste bemoediging voor hem! Ik wilde dat geen zondaar meer aan zijn wanhoop toegaf, want daar is van de beste hoop voor hem! Als er geen Christus was? En als Hij niet opgestaan was van de dooden? Ja, dan! Maar die Christus is er, en die Christus is naast ons. En Zijn handen dragen de teekenen der wonden. En Zijn voeten, en Zijn zijde, en Zijn hoofd dragen de teekenen der wonden. En Hij zegt: „Zie, dat heeft het Mij gekost, om Mij door de vijanden heen te slaan en u te bereiken; maar Ik heb u toch bereikt, en hier ben Ik!"

O, dat er nog zoo iets voor ons is als vergiffenis, wij hadden het nooit gedacht! Dat er nog zoo iets voor ons is als wederaanneming, wij hadden het nooit gedacht! Dat er nog zoo iets voor ons is als een opstanding uit onze zonden, een van voren af aan mogen beginnen, wij hadden het nooit gedacht! Dat er voor ons nog zoo iets is als vrede, als rust, en als een stil geweten, een stil geweten dat niet meer verwijt, wij hadden het nooit gedacht! Wij hadden het nooit gedacht, — maar het is er nu, al te maal, door de opstanding van Christus! Wie hoeft nu nog te weenen?

---

10 APRIL.

Lezen: Handelingen 2:22—36.

HANDELINGEN 2 : 36. *Zoo wete dan zekerlijk het gansche huis Israëls, dat God hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk dezen Jezus dien gij gekruisigd hebt.*

Toen de Joden Jezus kruisigden, was dat niet alleen omdat zij Hem hielden voor een slecht man in de gewone

beteekenis van het woord. Daar was in Hem nog bijzondere diepte van slechtheid. Hij had misbruik gemaakt van het Messiasgeloof der Joden. „De Messias ben Ik," had Hij uitgeroepen, „de lang verwachtte ben Ik!" Was er ooit zoo'n leugenaar, zoo'n lasteraar geweest? Dit was opzettelijk sluw bedrog, om zich tot het hoogste eereambt in den staat op te werken; zoo'n listige Galileesche boer, die koning wilde wezen, en die de andere waardige mannen in den staat op zijde wilde dringen, en die om dat eerzuchtige doel te bereiken, misbruik maakte van het heiligste geloof dat de Joden hadden: het Messiasgeloof! Zie, dat was de opinie der wereld over Hem.

Maar hoor nu: door de opstanding uit de dooden betoont God, dat God Hem niet voor een misbruiker van het Messiasgeloof houdt; dat God Hem niet voor een valschen Messias houdt. Een valschen Messias zou God toch niet de bijzondere eer hebben waardig gekeurd van Hem op te wekken uit de dooden! Gerechtvaardigd stond Jezus op eens tegenover het gansche Jodendom! En als de Joden van dien dag iets begrepen van het nieuwe feit der opstanding, dan was het dit: „Wee ons, dien wij gekruisigd hebben, is onze eigen Messias geweest!" Petrus' woord en bewijsvoering nemen wij over, en wij roepen als hij het nog altijd ongeloovige Jodendom toe: „Zoo wete dan zekerlijk het gansche huis Israëls, dat God Hem tot een Heere en Christus gemaakt heeft, namelijk dezen Jezus dien gij gekruisigd hebt."

11 APRIL.

Lezen: Lukas 24:13—35.

LUKAS 24 : 17*b*. *Waarom ziet gij droevig?*

Hoe komt het, dat het Christelijk leven voor zoo menigen Christen teleurstelling heeft gebaard? En hoe komt het, dat de Christus, hun Heer, tot hen dan de vraag komt richten: „Waarom ziet gij droevig?" O, wij weten het antwoord; het komt, omdat zij het Paaschlicht niet laten vallen op hun levensweg.

Die Emmausgangers, zij wisten het niet, dat de Heere naast hen liep; hun oogen werden gehouden. Maar hoe keerde hun blijdschap terug, toen zij Hem kenden in de breking des broods! Hoe keerde hun vreugde terug en hun vrede en al hun geluk! De zon der opstanding had maar te schijnen op hun denken, en de wereld en het leven waren van aanschijn veranderd. De teleurstelling was veranderd in beschaming, in beschamende blijdschap. Het was alles, alles weer als te voren, neen schooner, neen heerlijker! En voor geen koninkrijken hadden zij het discipelschap toen willen laten varen. Dat doet het Paaschlicht!

Daarom dat ik weet hoe het komt, dat het Christelijke leven zoo dikwijls een teleurstelling voor de Christenen is: Het is omdat een levende Christus naast hen loopt en zij weten het niet! Wisten zij het, en geloofden zij het vaster, dat Hij leefde, — hoe zou het leven dadelijk anders zich voordoen!

12 APRIL.

Lezen: Johannes 3:25—36.

JOHANNES 3 : 36*b*. *Die den Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien.*

Toen de menschen Jezus kruisigden, was dit de algemeene meening over Hem: Hij had met een weergalooze hooge gedachte van zichzelven zich uitgegeven voor een man of voor een God, die de macht had zielen in den hemel te brengen. Alsof Hij beschikte over de sleutelen des hemels, zoo had Hij gedaan; geen Mozes, geen Elia, geen profeet had den durf gehad om zichzelven de macht te verleenen van zielen binnen of buiten den hemel te sluiten; maar Hij had het gedurfd. Hij had niet alleen geroepen: „Ik weet den weg naar den hemel," maar geroepen: „Ik ben die weg!" Hij had niet alleen geroepen: „Geloof in God," maar geroepen: „Geloof in Mij!" Hij had niet alleen geroepen: „Doe de wet," maar geroepen: „Ik ben de wet; die doet wat Ik zeg, zal het eeuwige leven hebben." Duizende zielen die de zaligheid zochten, waren van den weg gebracht, op dwaalwegen geleid; en hun teleurstelling zou wezen, dat als zij dachten de zaligheid te hebben, de verdoemenis hun deel zou zijn. Als een Satan, die zich gekleed had met de lichtgestalte eens engels, was Hij de zielen vooruit geloopen, en had Hij die zielen geleid tot aan den poel des verderfs, een Beëlzebub! Zie, dat was de opinie der wereld over Hem.

Maar hoor nu: door de opstanding uit de dooden betoont God, dat God Hem niet voor een verkeerden gids ter zaligheid houdt, en voor een Satan, die listig

zielen verderft; een Satan zou God toch niet de bijzondere eer hebben waardig gekeurd van Hem op te wekken uit de dooden! Door de opwekking uit de dooden roept God het de gansche wereld toe: „Deze Jezus is het die de zielen kan zalig maken; de zaligheid geef Ik aan wie in Hem gelooft!" O, als wij iets begrijpen van het feit der opstanding, dan is het dit: dat wie den Zoon ongehoorzaam is, het leven niet zal zien!

---

13 APRIL.

Lezen: Hebreën 9:13—28.

JESAJA 53 : 10*m*. *Als zijne ziel zich tot een schuldoffer zal gesteld hebben, zoo zal hij zaad zien.*

Zooals de landman, die het tarwegraan in de aarde heeft geworpen, en die in den oogstdag zijn zaad ziet, dat opgekomen is juist uit het versterven van het graan, zoo heeft Jezus gezien Zijn zaad, geboren uit het schuldoffer door Hem gebracht. Dat is er maar niet één, die er door is behouden geworden; dat zijn er niet weinigen, dat zijn er niet honderden of duizenden geweest, maar de duizenden verdubbeld, die door Zijn schuldoffer zijn behouden geworden. Altijddoor gaat dat oogsten van Jezus. De oogst is zoo groot, dat de arbeiders te weinige zijn. Ziel aan ziel geeft zich gewonnen; volk aan volk. Het is een schare die niemand tellen kan. Als een stemme veler wateren is de zang van de verlosten, als zij zingen van het heil hun aangebracht. Daar is een gemeente op aarde, en daar is een gemeente in den hemel. Daar is een kerk die nog strijdt, en daar is een kerk die al overwonnen heeft. Twee werelden liggen

Hem te voet: de wereld in den tijd, en de wereld boven den tijd. Hij heeft een deel van velen, en Hij deelt de machtigen als een roof. Het welbehagen des Heeren gaat door Zijne hand gelukkig voort; Hij ziet het, om den arbeid Zijner ziel, en Hij wordt verzadigd. En eenmaal, dan is er geen mond meer die Hem vloekt, en zijn er geen lippen meer die Hem niet zegenen. Eenmaal, dan is er geen zaad meer, dat niet Zijn zaad is. Alle mensch op aarde en alle geest in den hemel, het is al het Zijne; al het levende Zijn eigendom: „omdat Hij Zijne ziel uitgestort heeft in den dood, en met de overtreders is gesteld geweest, en Hij veler zonden gedragen heeft, en voor de overtreders gebeden heeft."

---

14 APRIL.

Lezen: Johannes 12:20—33.

JOHANNES 12 : 24. *Voorwaar, voorwaar zeg ik u: indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft het alleen; maar indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort.*

Als er iets vruchtbaar is geweest, dan is het Jezus' sterven geweest. Is niet vergiffenis van zonden voor ons door Zijn schuldoffer gekomen? Mogen wij nu niet wandelen op de aarde als zulken die het oog weer opwaarts durven slaan, zonder vrees voor den Rechter, omdat diezelfde Rechter heeft verklaard, dat de schuld nu ís geboet? Mogen wij niet opwaarts zien met de gedachte, dat er geen verdoemenis meer is voor degenen die in Christus Jezus zijn? Mogen wij niet opwaarts zien met ongedroefde blijdschap, dat niets ons nu meer scheiden

kan van de liefde Gods die in Christus Jezus is? De zonde heeft een vernietiger gevonden, en de Booze zijn overwinnaar. De dood heeft zijn verschrikking verloren, en het oordeel zijn angst. Het geween bij ons, als het geween van die geen trooster hebben, heeft opgehouden; en het gejuich als van die voor tijd en eeuwigheid zijn gered, is aangevangen. Het aardsche leven is geen somber voortgaan meer op den weg der noodzakelijkheid naar het verderf toe, maar het aardsche leven is een wandelen geworden in de vrijheid, naar de behoudenis toe. En een blik hebben wij gekregen in oneindige verten, die als in een verschiet ons een Paradijs laten zien, en een stad, welker bouwmeester God is, en waarvan de Geest ons zegt, dat dat onze erfenis is! Zooals de landman, die het tarwegraan in de aarde heeft geworpen, en die in den oogstdag zijn zaad ziet, dat opgekomen is juist uit het versterven van het graan, zoo heeft Jezus Zijn vrucht gezien, geboren uit het sterven door Hem ondergaan! Vruchtbaarder sterven is niemand gestorven!

---

15 APRIL.

Lezen: Handelingen 3.

HANDELINGEN 3 : 26. *God opgewekt hebbende zijn kind Jezus, heeft hem eerst tot u gezonden, dat hij ulieden zegenen zou daarin, dat hij een iegelijk van u afkeere van uwe boosheden.*

De wereld hield Jezus niet alleen voor een slecht man in de gewone beteekenis van het woord, zooals er zooveel slechte mannen en vrouwen zijn. Daar was aan Hem nog bijzondere slechtheid. Hij was een volksver-

leider. Schandelijk om overwicht over het volk te hebben, en dat overwicht te gebruiken in de verkeerde richting, en ten verderve van dat volk! Zijn overwicht gebruikte Hij om de menschen van den waren godsdienst af te trekken, van den ouden godsdienst der vaderen; tot allerlei nieuwe leeringen verlokte Hij de lieden; Hij was een vrijdenker; en als zij Hem hadden laten blijven leven, dan zou de tijd spoedig aangebroken zijn, dat het heele volk den weg opgegaan was van ongodsdienstigheid, en van geheel loslaten der oude leer, der dierbare oude leer! O, Hij was zoo gevaarlijk met Zijn ongeloof! Zie, dat was de opinie der wereld over Hem.

Maar hoor nu: door de opwekking uit de dooden betoont God, dat God Hem niet voor een volksverleider houdt; een volksmenner van de valsche soort zou God toch niet de bijzondere eer hebben waardig gekeurd van Hem op te wekken uit de dooden; zulk een eereteeken zou God toch niet aan een ongeloovige en vrijdenker hebben verleend? Gerechtvaardigd stond Jezus op eens tegenover de geheele wereld; in Gods oogen was Hij een die goed geloofd had, en die het volk niet op een verkeerden weg van ongeloof geleid had. En als de Joden iets begrepen van het nieuwe feit, dan was het dit: „Wee ons, dien wij gekruisigd hebben, is de hoogste en beste der profeten geweest, die wij ooit hebben gehad!" Wanneer zal het volk Israëls het voor goed begrijpen: dat God Zijn kind Jezus opgewekt heeft, en Hem het eerst tot hen gezonden heeft, opdat Hij hen zegenen zou daarin, dat Hij een iegelijk van hen afkeerde van hunne boosheden?

16 APRIL.

Lezen: Markus 8:27—38.

MARKUS 8 : 29*a*. *Gijlieden, wie zegt gij, dat ik ben?*

Als Jezus weer eens op aarde was, en ons die vraag deed, die Hij eens aan Zijn discipelen gedaan heeft: „Gij, wie zegt gij dat Ik ben?" dan zou het antwoord van sommigen aldus luiden: „Ik zal het u dadelijk zeggen, Heer; ik zal het even aan mijn leeraar vragen, dien ik volg; en zooals hij het zegt, zoo is het!" En anderen zouden zeggen: „Ik heb daarjuist een boek gelezen, en dat boek is het geheel niet met u eens; en zooals dat boek het zegt, zoo is het: gij zijt een mensch geweest als ieder ander! Gij merkt het wel, Jezus, dat ik een wetenschappelijke overtuiging over u heb!" En nog anderen zouden antwoorden: „De publieke opinie is tegenwoordig tegen u; ik denk over u wat de meeste menschen over u denken; ik wijk nooit af van den algemeenen gedachtegang, en die is tegenwoordig: dat het niet de moeite waard is om een opinie over u te hebben!"

Ik laat dat alles in zijn waarde of onwaarde; ik heb ook mijn opinie over de opinie der menschen. Maar wat ik zeggen wil, is dit: Waarom vraagt men eens God niet, wat God van Jezus denkt en betuigt? Als God zich onbetuigd had gelaten in dit geval, dan zou ik zeggen: vanzelf, dat men te rade gaat bij leeraars en boeken en publieke opinie. Maar nu God in deze groote vraag niet stom is gebleven, maar gesproken, en duidelijk gesproken heeft? Nu God door een wonderlijk feit, door de opwekking van Jezus uit de dooden heeft getoond hoe Hij over Hem denkt? Nu, zou ik zeggen, is het onver-

geeflijk om het oordeel over Jezus te laten afhangen van menschelijk oordeel. De betuiging van God aangaande Jezus door de opstanding uit de dooden, heeft aan duidelijkheid niets te wenschen overgelaten.

---

17 APRIL.

Lezen: Romeinen 1:1—16.

ROMEINEN 1 : 4. *Die krachtiglijk bewezen is te zijn de Zoon Gods,... uit de opstanding der dooden.*

Men zegt zoo dikwijls: „Ach, God laat ons zoo in het onzekere aangaande de dingen des geloofs! Zeide God het ons maar eens meer, en duidelijk, dan wisten wij wat wij te gelooven hadden; maar God zwijgt maar, en iedereen moet maar zien, wat er van zijn gelooven of niet-gelooven terecht komt!" Maar mag men dat zeggen? Daar bij de opstanding van Jezus, heeft God daar niet gesproken; gesproken, niet eens met woorden, woorden, waarover men later twijfel kon hebben, hoe die woorden werkelijk waren geweest; maar gesproken met een daad, een ondubbelzinnige daad, waarover men niet in twijfel behoeft te zijn, hoe die daad moet opgevat worden? Voor wie wil, kan dat genoeg zijn, genoeg zijn, zoodat men weten kan, in welke richting men te gelooven zal hebben. Door de opwekking van Jezus uit de dooden, heeft God gezegd: „Hij is een zondelooze!" en ik denk nu van Jezus ook voortaan, dat Hij een zondelooze is. Door de opwekking van Jezus uit de dooden heeft God gezegd: „Hij is het rantsoen voor de zonden der geheele wereld," en ik denk nu ook voortaan, dat Hij het offer is, waardoor de vergiffenis ons toegekomen is. Door de

opwekking van Jezus uit de dooden, heeft God gezegd: „Hij is Mijn Zoon, in wien Ik een welbehagen heb," en ik denk nu ook voortaan van Jezus, dat Hij is de Christus. De geloofsvragen, al de groote levensvragen, zijn zoo moeilijk niet, zooals men gewoon is te klagen. Als de ongeloovige wereld het zoo gaarne haar dichter nazegt met een soort van wereldsmart, die geaffecteerd is: „In raadselen wandelt de mensch op aard," dan antwoord ik eenvoudig: „Dat is omdat men dat zoo wil!" In de onzekerheid heeft God ons niet zoo gelaten als men het wil doen voorkomen. Het feit van de opstanding is een geweldig antwoord geweest.

---

18 APRIL.

Lezen: Markus 16:9—20.

MARKUS 16 : 11. *En als deze hoorden dat hij leefde en van haar gezien was, geloofden zij het niet.*

Wat waren de discipelen eigenzinnig in het gelooven! Jezus had het hun vooruit gezegd, dat Hij opstaan zou van de dooden; maar, — zij hadden hun eigen ideeën over wat na den dood met een mensch gebeurde. Als een mensch gestorven was, dan moest hij begraven worden; en daarom dat zij Jezus ook begroeven. Als een mensch gestorven was, dan was het een gepaste hulde om hem specerijen te brengen, om hem te balsemen; en daarom dat zij Hem ook specerijen brachten om Hem te balsemen. Als een mensch gestorven was, dan volgde de vertering, de vertering in zoo en zooveel tijd; en in die vertering geloofden zij. Als een mensch gestorven was, dan was het uit met zijn aardsche loopbaan, en

daarom dat zij ook dachten, dat het uit was met Jezus' aardsche loopbaan. Hoe Jezus er ook over gesproken had van te voren: zij hadden hun eigen geloof over die dingen; heel eigenzinnig!

Eigenzinnigheid staat het gelooven in den weg zooals niets het in den weg staat. Van hoevelen die in onze dagen niet gelooven kunnen in de opstanding van Christus, is onberedeneerde eigenzinnigheid eenvoudig de oorzaak? Zij hebben eenmaal hun eigen ideeën, hun eigen voorstellingen van den toestand na den dood, hun eigen wetenschappelijke overwegingen, en — daar past die opstanding van Jezus niets bij, het gaat niet samen,— uit! Zij willen er verder zelfs niet over nadenken. Laat ons toch niets hebben van het eigenzinnige! De eigenzinnigheid brengt ons zoover, dat wij met de discipelen zeggen: „Ik geloof niet voordat ik zie!" En die eigenzinnigheid brengt ons zoover dat wij zelfs zeggen: „Ik geloof niet ook al zag ik het!"

---

19 APRIL.

Lezen: Psalm 80.

Psalm 80 : 18. *Uwe hand zij over den man uwer rechterhand, over des menschen zoon, dien gij u gesterkt hebt.*

Van wien is dat hier gezegd, en wie wordt hier bedoeld met dien man en met dien menschenzoon? Sommigen hebben gedacht, dat daar het volk Israëls mede bedoeld werd. Maar het is niet aannemelijk; om vele redenen niet. Neen, daar heeft de psalmist Asaph zijn koning David mede bedoeld. Voor zijn koning bidt die dichter: dat Gods hand zij over dien man van Gods

rechterhand, en over dien menschenzoon, dien God tot het koningschap heeft geroepen!

O, mocht dat ook de bede zijn van elken Nederlander op dezen dag, den jaardag van Zijne koninklijke Hoogheid, den Prins Gemaal! Zie, God verkiest soms onder de menschenkinderen een man uit, dien Hij beschouwen wil als een man Zijner rechterhand; dat wil zeggen, dien Hij als een middel wil gebruiken om groote dingen te doen voor de andere menschenkinderen. Zoo heeft God ook met dezen Prins gedaan. Wij beschouwen Hem als van God gegeven aan ons volk, in het oogenblik, toen God er aan gedacht ons volk te willen zegenen. Veel dank is er daarom op dezen dag in onze harten; des Heeren goedheid is zeer groot, dat Hij zijn volk weer bezoekt in genade. En veel beden zijn er op dezen dag in ons hart voor den Prins, wiens taak, als alle taak der koningen, een moeilijke is. Wij zien op tot God, die dezen Prins aan ons volk heeft gegeven, en onze beden, als de beden van Asaph, voegen zich samen in dat éene woord: „Uw hand, Heere, zij over den man uwer rechterhand, en over des menschen zoon, dien Gij u gesterkt hebt!"

---

20 APRIL.

Lezen: 1 Corinthen 15:35—49.

1 CORINTHE 15 : 17*a* en 18. *Indien Christus niet opgewekt is, zoo zijn dan ook verloren die in Christus ontslapen zijn.*

Vreeselijke gevolgtrekking! Niet alleen ikzelf heb geen vroolijke vooruitzichten meer, als Christus niet opgewekt is, maar ook de dierbaren die ik door den dood verloren heb, ook die zijn verloren! Natuurlijk, als er

geen opstanding geweest is, dan is er ook geen verzoening geschied, en dan zijn ook al de vorige menschen in hunne zonden gestorven! Zij zijn er wel geweest, die vroom geloofd hebben in de verzoening, maar hun geloof was een dwaling. Zij leefden in het geloof, dat Christus het in orde gebracht had bij God, maar het was niet in orde gebracht. Zij leefden in het geloof dat zij in het oordeel zich zouden kunnen beroepen op Christus aan Gods rechterhand, maar zij konden zich niet beroepen op Christus, want die stond niet aan Gods rechterhand. Zij stierven in de gedachte van op grond van Christus' verdienste den hemel te kunnen binnengaan, maar die grond viel weg onder hunne voeten. Zij stierven met een lach op het doodsgezicht, een lach om het eeuwige Paradijs, waar zij nu gingen binnentreden, maar die lach was de lach van een bedrogene en afgeleide ziel, — straks kwam de ontgoocheling, als zij hunne oogen opendeden, en zie, zij deden hunne oogen open, niet in dat Paradijs, maar zijnde in de pijn! En zoo kunt gij nu naar het graf gaan, als gij wilt, om er met uw dooden nog eens samen te zijn, maar wat gij daar denken moogt op het graf uwer dierbaren is dit: dat zij bedrogenen zijn al te maal, al te maal! Een kerkhof vol bedrogenen!

Neen, neen, ik heb de opstanding van Christus noodig, noodig voor mijn geloof dat zij behouden zijn, mijn dierbaren! Alleen door het geloof in de opstanding van Christus heb ik grond voor mijn andere geloof, dat zij leven, en dat zij zaligheid hebben, en dat ik hen zal wederzien in den dag, als ook ik zal verzameld worden tot mijne vaderen!

21 APRIL.

Lezen: Johannes 20:19—31.

JOHANNES 20 : 20*b*. *De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heere zagen.*

Hij, de Heere, was 's avonds tot Zijn discipelen gekomen, waar zij bij elkander zaten, met hun tienen. Eensklaps had Hij in hun midden gestaan, tot hun onbeschrijfelijke verbazing; Hij, dien zij dood gewaand hadden, en dien zij wisten, dat zij begraven hadden. En Hij had deze woorden tot hen gesproken: „Vrede zij ulieden!" — Het is van deze verschijning van Jezus aan de tien discipelen, dat de Evangelist deze woorden heeft gebezigd: „De discipelen dan werden verblijd, als zij den Heere zagen."

Van af dien dag, gedurende al die dagen tot Hemelvaartsdag, tot Pinksteren toe, is dat de stemming geweest bij die mannen: „Wat zijn wij blijde, wat zijn wij blijde, dat onze Heer leeft, en niet meer dood is!" Ja, ook nog na den Pinksterdag, hun heele verdere leven door,— wij kunnen het uit hun boeken en brieven lezen, — tot aan hun dood toe, is het bij die mannen een voortdurende bron van blijdschap geweest, het te weten, dat hun Heer geen doode Heer, maar een levende Heer is. Die blijdschap, bij de eerste verschijning van Jezus bij hen gewekt, heeft hun nooit meer begeven.

Welnu, — zoo vraag ik mijzelven gedurig af, — waarom zouden wij, Christenen, ook niet die blijdschap in ons hebben, al onze dagen? Als daar in die opstanding van Christus een bron van blijdschap is, waarom zouden wij dan ook niet aan die bron gaan zitten, en

water scheppen uit de fonteinen des heils? Vooral van u, gemeente van Christus, moet de wereld het kunnen zeggen, zij het met eenige jaloerschheid: „Zie eens, die Christenen, dat zijn de gelukkigste en blijdste menschen die er zijn!" Als er bij ons dat ware geluk en die ware blijdschap niet zijn, bij wie zouden zij dan wel zijn? Welaan, zoowaar dan het feit van de opstanding van Christus die bron is, — gaat zitten bij die bron, schept water uit die fonteinen, en weest vroolijk al uwe dagen!

---

22 APRIL.

Lezen: 1 Corinthen 15:12—26.

1 CORINTHE 15 : 19. *Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopende, zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen.*

Zonder de opstanding van Christus zouden Zijne jongeren bij Zijn graf gestaan hebben niet alleen met de gedachte: „Zie, nu is alle hoop op een aardsche toekomst ons ontnomen," maar zouden zij zelfs hebben moeten klagen: „Hier is tegelijk begraven alle hoop, die wij nog durfden koesteren voor de eeuwigheid." Die grafsteen die voor hen het verledene bedekte, zou, indien hij niet weggenomen was, tegelijk ook de toekomst voor hen hebben toegedekt. Want, zouden zij gezegd hebben: „Waar Hij heengegaan is, kunnen wij Hem niet volgen." In dat graf zou de hoop zelve begraven zijn geworden.

Zonder Zijne opstanding zou de aarde een groot kerkhof zijn, dat ten slotte alle leven maar toedekt en in zich bergt; en wij zouden op een schoonen lentemorgen op

den godsakker rondwandelen, en de jonge bloemen en knoppen uit de aarde zien uitspruiten, maar tegelijk moeten denken: „Die jonge bloemen die ik hier begraven heb, spruiten nimmer meer uit, die bloeien nooit meer op!" Wij zouden bij allen inspannenden arbeid en strijd in de maatschappij moeten denken: „Wat geeft het, er blijft toch niets van over." Wij zouden bij elke zelfopoffering en zieleveredeling moeten denken: „Waartoe dat? Want eenerlei wedervaart den menschen en den beesten! Wie merkt het dat de ziel der menschen opwaarts gaat naar boven, en dat de ziel der beesten nederwaarts gaat in de aarde?" En de koorden en de zegelen, die Jezus' lijksteen vasthechtten aan de rots, zouden de koorden en zegelen zijn, die tegelijk al ons werken en zwoegen heentrokken naar één grooten poel der eeuwige vergankelijkheid! Wat, in het algemeen, zou nog eenige waarde en eenige beteekenis kunnen hebben?

Verlies liever alles, dan uw geloof in de opstanding van Christus!

---

23 APRIL.

Lezen: Jeremia 8:1—9.

JEREMIA 8 : 4. *Zoo zegt de Heere: Zal men vallen, en niet weder opstaan? zal men afkeeren, en niet wederkeeren?*

Ik zag een man voor mij uitloopen, en gebrekkig liep hij. Toen er een steen op zijn pad was, dien hij niet opmerkte, stootte hij daartegen, en hij struikelde en viel. Maar hij stond op, al was het met moeite, en wreef zich het vuil van de kleederen, en liep verder, ditmaal voorzichtiger, en voor zich uitziende met zorg om niet weder

te vallen. „Zal ook een man vallen, en niet weder opstaan?" zoo dacht ik bij mijzelven.

Ik wandelde op de verre heide, de heide mij wel bekend. De pijnbosschen waren aan mijn rechterhand, en ook ter linkerhand waren zij; en voor mij, en achter mij, de blanke zandduinen, met plekken bruin en geel van erica en mos. De stad en het dorp, zij waren uren ver er van daan. Maar ik zag een man, die herwaarts ging, en derwaarts ging, en altijd wederkeerde, onzeker; van zijn weg verdwaald was die man. En ik zag hem naar mij toekomen, blijde, en mij vragen, of ik hem den weg niet kon wijzen. Straks ging hij den weg, dien ik hem wees, vroolijk, dat hij nu vrij was van dwalen. „Zal ook een man afkeeren, en niet wederkeeren?" zoo dacht ik bij mijzelven.

Maar waarom zal men dat doen als een vanzelfsprekend iets, in het dagelijksche leven, in alle dingen, het aardsche stoffelijke leven betreffende, — en waarom zal men het niet doen als men zedelijk valt, en als men zedelijk is afgekeerd van den rechten weg? O, dat is een dagelijksch gezicht, het gezicht van menschen, die zedelijk vallen, en altijd verder vallen, en nimmermeer opstaan. En dat is een dagelijksch gezicht, het gezicht van menschen, die zedelijk van den rechten weg zijn afgekeerd, en die nog verder verdwalen, willens en wetens. Is de zedelijke val minder dan die andere val? En is dat zedelijk verdwalen minder dan dat andere verdwalen?

24 APRIL.

Lezen: Johannnes 20:24—31.

JOHANNES 20 : 28. *En Thomas antwoordde en zeide tot hem: Mijn Heere en mijn God!*

Geloof eens niet in de opstanding van Christus, evenals die discipelen in de eerste dagen, — en ziedaar een eerste gevolg: uw heele beschouwing van Christus zal een gansch andere worden. Natuurlijk: Jezus valt dan voor uw beschouwing in eens terug onder de gewone menschen; Hij is er een als een ander; een prediker uit Galilea, een volksleider, een zonderling genie, een der grootste moralisten, met iets dweeperigs aan zijn karakter, een buitengewoon type, een man van vele mooie leeringen, maar die toch wat onpraktisch zijn voor het dagelijksche leven, — ziedaar, dat wordt Hij! Van de hoogte waarop het Christelijk denken Hem eerst plaatste, valt Hij in eens omlaag, tot de gelijkheid van ons, of, goed dan, van de besten van ons. En het gevolg is, dat de menschelijke ziel zich van Hem afkeeren kan of niet, zooals die ziel wil; als wij willen hebben wij niets met Hem te doen, zooals wij met andere godsdienststichters niets te doen hebben. Daar gaat de profeet-mensch Jezus, geheel uit ons gezicht; Hij mag zijn plaats hebben in de geschiedenis der beschaving, en daarmede uit!

Maar geloof nu eens wel in de opstanding van Jezus, — ik laat nu in het midden, hoe dat geloof in ons komen kan, — dan is het gevolg dit: dat gij als Thomas er toe komt, om neer te vallen voor Hem, en te zeggen, met een belijdenis die wonderlijk groot is om te hooren: „Mijn Heere en mijn God!" En als het nu zoo blijkt, wat

verschillend uitwerksel het heeft op een mensch, naarmate hij gelooft of niet gelooft, — hoe kunnen er dan nog altijd zijn, die zeggen, dat het hetzelfde is en dat het er niet toe doet, wat een mensch gelooft?

---

25 APRIL.

Lezen: Johannes 21:1—19.

JOHANNES 21 : 17*m. Hebt gij mij lief?*

O hoe dikwijls in ons leven hebben wij als Petrus een anderen weg in gewild, dan de weg van onzen plicht was! Hoe dikwijls hebben wij als Petrus ons een eigen weg willen kiezen, en gezegd: „Ik ga visschen, en ik bemoei mij niet langer meer met het koninkrijk Gods!" En hoe dikwijls was dat de verzoeking, de verzoeking, die ons wilde afleiden van de ware beginselen van eenvoud en van trouw en van rechtschapenheid! Maar altijd stond de Heere naast ons; de verzoeking kwam nooit alleen; de Heere was er ook altijd bij. En met Zijn vraag: „Hebt gij Mij lief?" wees Hij ons op eens en zoo duidelijk den weg, dat wij ons schaamden, en terugkeerden, voelende dat de eenige weg die ons paste de weg was achter Hem. O, ik bid u: luister toch met een hoorend oor naar die vraag, die de Heere u doet en telkens doet! Als gij een oogenblik hebt, dat gij een strijd hebt over wat u te doen staat in het moeilijke leven, laat de beslissing gewekt worden door de Godsvraag: „Hebt gij Mij lief?" en gij zult weten wat u te doen staat! Als gij een oogenblik hebt, dat gij uw kruis wilt afwerpen dat gij achter u aan sleept, hoor dan voor gij dat kruis van u werpt,

naar de Godsvraag: „Hebt gij Mij lief?" en ik twijfel niet, of gij zult dat kruis op de schcuders blijven houden. Deze vraag van uw Heer in de oogenblikken uwer verzoekingen, wijst u den weg zoo vast als had Hij rechtuit u gezegd: „Dien weg moet gij op!"

---

26 APRIL.

Lezen: Johannes 21:15—25.

JOHANNES 21 : 17*b*. *Heere, gij weet alle dingen, gij weet dat ik u liefheb.*

Dat is de schoonste geloofsbelijdenis, die ik ooit heb gehoord. Hebt gij wel eens een betere gehoord? Gezegend hij, die op de vraag van zijn Heer: „Hebt gij Mij lief?" dat antwoord kan geven. Velen geven op die vraag een ontwijkend antwoord, als dit: „Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik de waarheid liefheb!" Maar zou de Heere hun niet wederantwoorden: „Ik heb u niet gevraagd of gij de waarheid liefhebt, maar Ik heb u gevraagd, of gij Mij liefhebt?" Het is een ontwijkend antwoord, als men zegt: „Ik heb toch de waarheid lief, die van de vaderen ons overgeleverd is!" Het is een ontwijkend antwoord als men zegt: „Ik heb toch de kerk lief, Heere, en ik zoek de kerk er bovenop te helpen!" Het is een ontwijkend antwoord als men zegt: „Ik ijver toch voor de leer, de rechtzinnige leer, o Heere!" Het is een ontwijkend antwoord, als men van alles zegt, behalve dat éénе: „Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb!" En daar ontbreekt aan het geloofsleven van al dezulken iets, ja, daar ontbreekt aan het geloofsleven van dezulken veel, misschien alles, als zij

altijddoor dat antwoord blijven geven, en als zij Hem niet in het aangezicht durven zien, om het antwoord te geven dat Hij verlangt! Gezegend zij, die als Petrus het zullen kunnen zeggen, dat zij Hem liefhebben, ook, ook al zullen zij het als Petrus zeggen met groote droefheid, met groote droefheid, omdat er een verloochening achter die liefde heeft gezeten, en wie weet hoe veel zonden!

---

27 APRIL.

Lezen: 1 Timotheus 1.

JOHANNES 21 : 17*b*. *Jezus zeide tot hem: Weid mijne schapen.*

Wij hebben er niet altijd lust in gehad, om des Heeren schapen te weiden. Wij zijn wel eens op het punt geweest om ons af te scheiden van de kerk, de kerk, waar wij ons aan verbonden hadden in de ure van onze belijdenis. Ik roer hier iets aan wat ieder goed lid van de kerk wel eens gevoeld heeft, en juist de goede leden het meest hebben gevoeld. De kerk was zoo vervallen, had zoo vele gebreken. De waarheid was van den kandelaar geweerd. De waarheid had op den kansel moeten plaats maken voor leerstellingen, die de gedaante der godzaligheid hadden, maar de kracht daarvan verloochenden. De kerk was voor het tegenwoordige in handen van drijvers, die de kerk ten ondergang dreven met leuzen die de onwetende schare verblindden. De kerk werd beheerscht door gemeenteleden, die de kerk eigenlijk haatten, terwijl zij luidkeels riepen, dat zij de kerk zoo liefhadden. De kerk werd geleid door mannen, die eenvoudig macht zochten en eere en hulde, en dat in bedekte vormen, zoodat de

menschen het niet merkten, en mede achteraan liepen. De kerk was zoo dood, dat er van bloei geen sprake was, en van leven nog minder. De kerk was zoo verdeeld en verscheurd, dat zij de vereeniging der meest twistgierigen vormde, vol partijen, die elkander uitbanden, zoodat het een lust was voor den duivel om aan te zien. En ziet, zeg ik, — wij waren op het punt om te zeggen: „Laat die kerk naar den grond gaan; wat het oordeel waardig is, ontvange het oordeel; ik ga uit Sodom!" Maar, daar stond op eens de Heere voor ons, en Hij sprak weer: „Weid Mijne schapen!" En wij bedachten het, dat als wij Hem liefhadden, wij die kerk ook nog moesten liefhebben, haar niet mochten verlaten, en haar moesten blijven helpen, en daar redden wat daar te redden was. Wij bedachten het, dat zoolang de Heere een verdorvene kerk liefhad, wij die kerk ook nog moesten blijven liefhebben, trots al haar gebreken, en trots al de verkeerde lieden die er waren, en dat daar nog een werk voor ons te doen overig bleef, hoe moeilijk en onaangenaam dat werk ook was!

---

28 APRIL.

Lezen: Jeremia 8:13—22.

JEREMIA 8 : 13. *Ik zal hen voorzeker wegrapen, spreekt de Heere: daar zijn geen druiven aan den wijnstok, noch vijgen aan den vijgeboom, ja het blad is afgevallen; en de geboden die ik hun gegeven heb, die overtreden zij.*

Als een man zijn wijnberg heeft beplant, en een muur daaromheen heeft gemaakt, en al den arbeid heeft verricht die er aan een wijnberg is te doen, — dan zal hij

hope hebben tegen den dag des oogstes, en die hope zal zijne blijdschap wezen gedurende zijn wachten. Als een man een olijvenhof heeft geplant, in de laagte, waar het water is, en alles heeft gedaan, wat er aan een olijvenhof is te doen, dan zal hij hope hebben tegen den dag des oogstes, en die hope zal zijn blijdschap wezen gedurende den tijd van zijn wachten.

Maar als de dag is gekomen, dat de zomer ten einde is, en dat nu zijn hope moet vervuld worden; en als hij dan gaat naar zijn wijnberg en naar zijn olijvenhof; en als hij dan ziet, verbaasd, verbaasd, wat zijn oogen geloofd hadden nooit te zullen zien: dat er geen druiven zijn aan den wijnstok, en dat er geen vijgen zijn aan den vijgeboom; — dan zal hij verdrietig rondgaan om den wijnberg, aan de eene zijde en aan de andere zijde, en hij zal tusschen de stokken doorloopen, zoekende of er niet één tros is, één tros ten minste, die vertroosting kon wezen voor zijn teleurstelling. En hij zal den olijvenhof doorwandelen, en zeggen: „Misschien dat de olijf mij zal geven, wat de druif mij heeft onthouden." Maar als er dan niets is, niets, zelfs geen blad aan de takken, zoo dat de berg en de hof als een spot zijn tegen zijn oogen, — dan zal hij wederkeeren naar huis, en de tranen zullen in zijn oogen zijn, en de blijdschap des wachtens zal veranderd zijn in droefheid en verbittering der teleurstelling.

O, wat moet toch het gevoel zijn van God, van God in den hemel, die allen dag neerziet op Zijn menschenkinderen, en die als die man is, zoo dat Hij spreken moet, in een droefheid en in een verbittering, die Hij

liever niet hebben zou: „Ik zal hen voorzeker wegrapen: daar zijn geen druiven aan den wijnstok, noch vijgen aan den vijgeboom, ja het blad is afgevallen; en de geboden, die Ik hun gegeven heb, die overtreden zij!"

---

29 APRIL.

Lezen: Jeremia 12:1—13.

JEREMIA 12 : 5*b*. *Zoo gij alleenlijk vertrouwt in een land van vrede, hoe zult gij het dan maken in de verheffing der Jordaan?*

Het was een mooi land, dat zich uitstrekte langs de Jordaan. Soms slingerde die rivier zich door rotsachtig land, zich wringende tusschen een nauwen doorgang, over steenblokken, met eens zoo snellen loop. Soms vloeide zij breed en ondiep tusschen laag land, langzaam en kalm, met gras en riet aan den oever. Op plekken hingen oude boomen over het water, bladerrijk schaduwspreidend aan den kant. Schilderachtig schoon overal, of het was bij de steile oevers waar de rotsen waren, of dat het was bij de lage oevers waar het riet was en de biezen. Die het niet geweten zou hebben, zou gezegd hebben: „Daar wil ik mijn huis hebben, bij den stroom; daar zal ik mijn woonstede bouwen, voor mij en voor mijne kinderen."

Maar die in Israël woonden wisten het wel: Die rivier was gevaarlijk, zoo schoon als zij was. In den regentijd, in den regentijd, dan verhief zich die Jordaan. Dan, door het zwaar afstroomende water van alle bergen, steeg de waterstand in één dag, tot ver boven de rotsen, die anders

de wateren bekneld hielden, en vloeide het over de lage landen breed en wijd. Wild en woest ging dat stijgen, als aanrollende golven; onstuimig en sterk ging dat afvloeien, als afstroomende zeeën. De rotsen sleurden mede, en al wat er groeide op het lage land werd verwoest. Daar was niets bestand tegen die schuimende en kokende zee. Wie zou het hebben gedacht in den droogen zomertijd, bij die stille rivier, dat zij zoo wild verdervend kon zijn, als de wolken donker werden en zwaar boven het land! Dat was wat men noemde: de verheffing van de Jordaan.

O zondaar, zult gij vertrouwen hebben in den kalmen en stillen loop der zonde, en in de schoonheid van haar omgevingen, als zij zich mengen komt in het land van uw leven, en zult gij zeggen: „Die zonde mag door mijn leven wel heenstroomen; mijn woning is veilig, en het is alles schoon om mij heen?” Straks zal die schijnstille zonde zich verheffen tot een wilden vloed, tot een hartstochtelijk wilden vloed; en zult gij bestaan tegen die hartstochten, die niets meer van het stille hebben, en niets meer van het kalme? O, bouw uw huis ver weg van de Jordaan; bouw uw huis ver weg van de zonde! Want „zoo gij zoudt vertrouwen te wonen in een land van vrede, hoe zoudt gij het maken in de verheffing van de Jordaan?”

30 APRIL.

Lezen: I Corinthen 11:23—34.

I CORINTHEN 11 : 28. *Maar de mensch beproeve zichzelven, en ete alzoo van het brood, en drinke van den drinkbeker.*

Als de tijd der voorbereiding er is voor het heilige Avondmaal, zet gij u dan wel eens neder, tegen den avond, als uw arbeid gedaan is, met den Bijbel voor u? En slaat gij dan wel eens dat heilige Boek open, met de gedachte: „Heere, Gij hebt Uwen lieven Zoon Jezus Christus Zijn avondmaal laten instellen, ik wil dat nog eens lezen en herlezen?" En hebt gij dan wel eens daarna geknield in de eenzaamheid van uw binnenkamer, terwijl niemand u zag, en tot God gebeden: „Heere, mijn ziel verlangt ook avondmaal te houden; maar ik ben in duizend vreezen; ik ben zoo zondig, zoo ongeloovig, nog zoo weinig bekeerd?" En hebt gij na zulk bidden wel eens weer uwe toevlucht genomen tot dat heilige Boek, en daarin opgezocht, en nog eens opgezocht, wat vrijmoedigheid er wel toe noodig was? En zijt gij toen uitgegaan, om vrede te maken met wien gij in vijandschap leefdet? En hebt gij uwe gierigheid toen verbeterd door gaven te geven, die gij te kort gegeven hadt? En hebt gij toen meer van die dingen gedaan, die de vrijmoedigheid hinderden, en die toonden, dat gij u vanwege uwe zonden mishaagdet, en dat gij een heilig voornemen hadt om naar den wil Gods in alle geboden te leven?

Zie, hebt gij dat gedaan, — dan hebt gij zelfbeproeving geoefend, ten minste iets aan zelfbeproeving gedaan, al is zulks maar een weinig van wat de volkomene

zelfbeproeving moet zijn. Zoo doet de ernstige man, die vroom Gods wet in het oog houdt, en die des Heeren Jezus' inzetting bepeinst. En al komt zulk een al bevende en vreezende naderen, tot den disch van zijn Heer, als met de klacht: „Wat buigt gij u neder, o mijne ziel?" haastig gaat die klachte daar over in het jubelende lied: „Ik zal Hem loven, Hij is de menigvuldige verlossing mijns aangezichts, en mijn God!"

---

1 MEI.

Lezen: Prediker 2:14—26.

1 CORINTHEN 15 : 32*b*. *Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij.*

Dit is de levensleer der menschen, die zeggen dat er na den dood geen leven meer volgt. Natuurlijk, als er op dit leven geen leven meer volgt, laat men dan van dit leven maken wat er nog van te maken valt! Maar, zouden er wel werkelijk menschen zijn, die werkelijk gelooven dat het uit is met den dood? Zeggen zij het maar niet zoo? En is het maar niet een aanstellerij?

Ik heb altijd de vrijheid genomen om te betwijfelen, dat zij werkelijk zoo iets gelooven. In hun ziel gelooven zij anders. Het zijn maar hun lippen die zoo spreken. Al die menschen die daar roepen: „Daar is geen hemel!" zijn druk bezig zich een hemel te scheppen, al is het maar door dan te eten en te drinken; zij kunnen zich van de behoefte aan een hemel niet ontdoen; zij zijn alleen maar in de war met hun woorden en met hun voorstellingen, zooals een, die in de koorts ijlt, in de war is met zijn voorstellingen en met zijn woorden. Straks van

de koorts bevrijd, gelooven zij weer in den hemel, zooals die werkelijk is. Al die menschen, die daar roepen: „Ik geloof in geen hel na den dood!" zijn druk bezig om die hel te ontvlieden, door te eten en te drinken; dat eten en drinken moet hen helpen om zich van de gedachte aan een hel te ontslaan. Al die menschen, die daar roepen: „Ik geloof niet in de onsterfelijkheid der ziel, dood is dood!" roepen maar zoo: omdat niemand bij hen de vrees voor de eeuwigheid nog heeft weggenomen, en omdat niemand hun nog gezegd heeft, dat die eeuwigheid niets verschrikkends meer heeft, en door Christus een toestand geworden is, waar zij deel aan mogen hebben, zoo rijk, zoo groot, als zij met verbazing nauwelijks zullen kunnen begrijpen. Bidt, dat God de zondekoorts van hen afneme, en diezelfde lieden zullen met klaar gezicht zeggen, vroolijk: „Ik geloof in een eeuwig leven!"

---

2 MEI.

Lezen: 2 Corinthen 8:1—15.

2 CORINTHEN 8 : 11*a*. *Maar nu, voleindigt ook het doen.*

Paulus zegt dit hier tot de gemeente van Corinthe, die heel loffelijk een collecte voorgenomen had, en van welke gemeente hij nu wel wilde, dat zij haar voornemen ook ten uitvoer bracht.

Dikwijls ontmoet ik menschen, die mij spreken en vertellen van hun goede voornemens die zij hebben; zij zouden zoo gaarne een gift willen doen aan de armen, of aan een bepaald man, of aan een inrichting; zij hadden te doen met hun armoede, en waren vol medelijden. Dat

hoorde ik gaarne; het was in mijn oogen een teeken, dat die menschen veel gevoel hadden, medelijdend waren, en een gunstige uitzondering maakten op de algemeene onverschilligheid. In mijn hart prees ik die lieden, en dankte ik God, dat er nog zulke goede menschen waren.

Maar na eenigen tijd, als ik hen weer sprak, en ik hun vroeg: „Wel, waren die bestuurders van die inrichting, of waren die armen niet blijde, dat gij zoo aan hen gedacht hebt?" dan hoorde ik, wel tot eenige verbazing: „O, dat heb ik nog niet verzonden, ik heb er nog geen tijd voor gehad, ook was het mij weer uit de gedachten gegaan," en wat zij mij nog meer voor redenen opgaven. Aan zulke menschen gaf ik dan den raad, om bij hun gift, die zij zeker nu toch nog zouden opzenden, de rente te voegen, van den dag af, dat zij het vergeten hadden.

Als gij een goede gedachte in het hart hebt, mijn lezer, voer die dan uit! En ook, wacht niet met die uit te voeren!

---

3 MEI.

Lezen: 2 Corinthen 12:1—10.

2 CORINTHEN 12 : 7. *En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zou verheffen, zoo is mij gegeven een scherpe doorn in het vleesch, namelijk een engel des Satans, dat hij mij met vuisten slaan zou, opdat ik mij niet zou verheffen.*

Wat weten de menschen er van, hoe wij smart hebben over onze gebreken en zonden? Wat weten zij er van,

hoe wij soms gebukt gaan in een strijd om die dingen af te leeren, die door de kracht van de zonde zoo moeilijk af te leeren zijn? Wat weten de menschen er van, wat voor een kamp in de binnenkamer wij hebben, zij die nooit hun binnenkamer hebben gebruikt voor een gebed? Wat hebben zij zelfs in de verste verte een begrip er van, wat het moeilijke leven van een Christen is, die breken wil met al wat hem zou kunnen terugvoeren in diezelfde wereld waaruit hij ontvloden is? Wat begrip hebben zij van de stormen, waar wij middendoor zeilen, middendoor zeilen dikwijls met verlies van touw en ra en mast? Zij zeilen in glad water, voor den wind mede; waar wij altijd tegen stroom en wind in hebben te worstelen, tegen de zonde in! En dan zien zij ons schip, gehavend, met planken uit den boeg, met ingedrukte zijden, met overboord slepende masten, half lek, een wrak bijna; en dan roepen zij, in onwetendheid dat de stormen dat gedaan hebben, dat dat slecht scheepsvolk is daar aan boord! Als Jakob geworsteld heeft een ganschen nacht aan de beek Jabbok, laten de menschen dan niet verbaasd staan, dat hij hinkende is den volgenden morgen, en laten zij den hinkende niet uitlachen! Als Paulus op een dag in een stad komt, in Derbe, laten de menschen dan niet opzien over het vreemde van zijn kleeren en van zijn gelaat; als dat gelaat vol builen is, en als die kleederen gescheurd zijn, laten zij hem dan niet uitlachen; want zij weten niet, dat hij den vorigen dag is gesteenigd, is gesteenigd te Lystre! En als wij Christenen soms manieren krijgen van wat sombers en wat gedrukts, en als wij Christenen niet altijd vroolijk,

en niet altijd even vriendelijk zijn tegen de andere menschen, laten zij daar niet verbaasd over doen met verachting; want zij weten niet, dat wij een Satan hebben, die ons met vuisten slaat, opdat wij ons niet zouden verheffen over de uitnemendheid der openbaringen, die wij hebben boven de andere menschen! Wat weet de wereld van de groote veldslagen die wij voeren in ons binnenste; en wat van de groote nederlagen die wij lijden; en wat van de groote overwinningen die wij behalen? Als zij over ons oordeelen willen, dat zij een rechtvaardig oordeel oordeelen!

---

4 MEI.

Lezen: 2 Corinthen 12:14—21.

2 CORINTHEN 12 : 14*b*. *De kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de onders, maar de ouders voor de kinderen.*

Wat zal de ware verhouding zijn tusschen de ouders en de kinderen? Zullen de ouders denken: „Wij zijn er om over de kinderen te heerschen?" Heerschen, dat zou een slecht woord zijn, om de ware verhouding tusschen hen aan te duiden. Neen, als de ouders iets begrijpen van wat hun groote roeping is, dan zullen zij zeggen: „Wij zijn er om de kinderen te dienen." — „Ik zal hard werken, opdat zij brood hebben en geen honger lijden," zoo denkt de vader; en op die manier is hij bezig de kinderen te dienen. „Ik zal op mijn huishouding goede acht hebben," zoo denkt de moeder, en zij zwoegt en slooft in de duizend kleinigheden van het huishoudelijke leven om haar kinderen gezond en wel gekleed te hou-

den; en op die manier is zij bezig om haar kinderen te dienen. En zij zullen nog meer denken en doen: „Wij zullen voor hun opvoeding alles doen wat wij kunnen, en daar zelfs onze persoonlijke genoegens voor opgeven; goede mannen en vrouwen moeten zij worden in de maatschappij!" En als die ouders Christenen zijn, zullen zij nog meer denken en doen: „Wij zullen alles wat in ons vermogen is doen om hen ook zoover te brengen, dat zij God gaan liefhebben, en discipelen van Christus worden, met Gods hulp." En wat sommige ouders zoo doen hun leven lang, in duizend dingen, in vermaningen en raadgevingen, en in gebeden, en in duizend groote en kleine opofferingen, dat is met geen woorden te zeggen, — maar dat is in één woord geweest: een dienen van hun kinderen al hun dagen, schatten vergaderen voor hen, in de beste beteekenis van het woord. Laten de ouders het toch begrijpen, dat zij er zijn voor de kinderen, en niet de kinderen voor hen! En laat hen dat ook eens bedenken, als zij er een verliezen!

---

5 MEI.

Lezen: Galaten 6:1—10.

GALATEN 6 : 2. *Draagt elkanders lasten, en vervult alzoo de wet van Christus.*

Het is al heel mooi, om zijn eigen lasten goed te dragen; en komt nu de Schrift ons nog zeggen, dat wij de lasten van anderen bovendien op de schouders moeten nemen? Onze schouders zijn toch al overladen met eigen lasten, daar is geen plaats meer voor de lasten van anderen. Werden ook die nog daarbij gehoopt, wij

zouden breken onder den last, bezwijken, neervallen. En wij zouden het gezicht zien van een maatschappij, waar de een te veel, de ander te weinig droeg; sommigen alles, anderen niets. Neen, een iegelijk zal zijn eigen pak dragen. Zoo zegt zelve ook de Schrift.

Tegen deze redeneering heb ik niets, niets, dan dat zij verschrikkelijk tuchtmatig is. O, ja, laat de hoofdstelregel zijn: „Een ieder zal zijn eigen pak dragen." Laat met dien regel van tucht en orde de groote armée zich in beweging zetten, en opmarcheeren naar het verre land. Maar als straks van den langen marsch bij sommige soldaten de voeten doorgeloopen zijn, zoodat zij strompelen? En als straks bij sommige soldaten de vermoeidheid zoo groot is, dat zij neer gaan vallen, omdat zij niet zoo sterk zijn als de anderen? Zal de soldaat daarnaast hem dan laten liggen, en zeggen: „Een ieder zal zijn eigen pak dragen?" Of zal hij zeggen: „Hier, geef aan uw ransel, en dat geweer van u; dat kan ik nog wel dragen; loop nu flink aan, wij moeten beiden er komen?" Het gezicht van een groote trekkende armée is altijd het gezicht van velen, die vrijwillig dubbelen last dragen, en van velen, die geen last dragen; dat heeft de welwillendheid gedaan.

Waarom zou in de wereld het tuchtmatige grooter zijn dan het welwillende? Laat de tucht zeggen: „Een ieder zal zijn eigen pak dragen." Maar laat de welwillendheid zeggen, straks, als de nood komt: „Draagt elkanders lasten, en vervult alzoo de wet van Christus."

6 MEI.

Lezen: Filippensen 3.

FILIPPENSEN 3 : 7. *Hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht.*

Gij zult wel eens op een punt in uw leven komen, waarop wat u winst zal toeschijnen, schade zal wezen. Op een zekeren dag zult gij zeggen: „Nu ben ik op het punt gekomen, waarop het succes mij gaat toelachen; ja waarlijk, tot nu toe had ik geen succes, maar nu kan het beginnen; tot nu toe hebben mijn beginselen van eerlijkheid en recht mij zeer daarin gehinderd; maar nu kan het komen; als ik nu maar niet te strak op mijn beginselen rijd; als ik nu maar wat weet toe te geven; als ik nu maar wat toeschietelijk ben, en ook de praktijken van de andere menschen nadoe; wel, dan kom ik er ook; de heele wereld bedriegt een weinigje, nu moet ik er ook niet tegen opzien; het geheim van het succes ligt in de praktijken; toen ik een kind was, dacht ik als een kind, en handelde ik als een kind, maar nu ik een man geworden ben, moet ik ook durven handelen als een man, zooals alle mannen; daarom, leve de praktijken, leve het succes!" Dat zal een moeilijk oogenblik in uw leven zijn. En die oogenblikken zullen er meer zijn dan één; zij zullen telkens terugkeeren; het heele leven bestaat uit zulke oogenblikken. Wat zult gij dan doen?

Jezus heeft op zulke dagen gesproken, gij weet het, op dien berg der verzoeking, toen de Satan Hem ook al de koninkrijken der wereld toonde: „Ga weg, Satan!" En Paulus heeft zijn leven lang getoond, dat zijn leus

was: „Hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus' wil schade geacht." O, gij moet eens een goed begrip zien te krijgen van wat gewin, en wat schade is. Zoovele menschen, die dat niet onderscheiden kunnen!

---

7 MEI.

Lezen: Filippensen 4:1—13.

FILIPPENSEN 4 : 13. *Ik vermag alle dingen door Christus die mij kracht geeft.*

Dat geloof ik gaarne. Want van eigen kracht heb ik nooit veel hulp gezien, noch bij mijzelven, noch bij anderen. Wat ik wel van eigen kracht gezien heb, is dit: dat zij een zeer valsche hulp is in den strijd tegen de zonde. Want juist als wij haar eens noodig hebben, dan is zij er niet. Waar is zij dan? Als een nevel kan zij vervliegen, juist als ik haar noodig heb. Wanneer de verleiding aankomt, dan voel ik op eens die kracht wegnevelen; en wanneer aan de verleiding is toegegeven, dan vraag ik: „Waar was toch mijn kracht daarstraks, toen ik haar zoo noodig had?" Zij is valsch, ik kan op haar niet aan; zij is altijd voortvluchtig, en zij is er nooit op tijd. En veeleer dus, dan dat mijn eigen kracht een bondgenoot zou zijn in mijn strijd tegen de zonde, is zij er een, die heult met mijn vijand, veel meer dan ik het ooit had gedacht.

Wat ik van Christus daarentegen gezien heb, is: dat Hij er wel altijd is, als wij Hem noodig hebben. Wie, die kracht noodig had, is ooit door Hem bedrogen?

---

8 MEI.

Lezen: Colossensen 3:1—17.

COLOSSENSEN 3 : 9*a*. *Liegt niet tegen elkander.*

Gij zult menigmaal op een punt in uw leven komen, dat het u eenige moeite zal kosten om waar te zijn, beslist waar te zijn. Gij zult opmerken, dat om dan een woord van waarheid te spreken, en een handeling van waarheid te doen, iets is, dat nadeel voor uw zaak, of voor uw brood, of voor uw positie zal opleveren. Een kleine leugen is zoo gemakkelijk; leugens zijn de beste hulptroepen, die men kan laten aanrukken, vooral omdat zij altijd bij de hand zijn. Wat heeft men aan de hulptroepen die nooit bij de hand zijn? De leugen is altijd bij de hand. En gij zult opmerken in uw zwaarmoedige stemming, — want zwaarmoedig zijn wij altijd in zulk een stemming, — dat de heele wereld liegt, liegt zoo hard en zoo zacht als zij wil; dat die wereld liegt in haar woordjes, in haar lachjes, in haar manieren; liegt met een onbevangenheid als van iemand die zegt: „Kom, dat doen wij immers allemaal?" En gij zult bij uzelven vragen: „Moet ik nu alleen de ware zijn? Moet ik nu alleen niet liegen, en niet mededoen in de algemeene maskerade, en dat ten koste van veel dat mijn voordeel is?" O, dat zal een punt in uw leven zijn, waar veel van afhangen zal! Maar het zal een punt zijn, waarin gij een besliste overwinning zult hebben te behalen, zoo waarachtig gij van Christus wilt zijn. Bij Hem zijn de leugenaars niet! En in Zijn koninkrijk geldt de wet: „Liegt niet tegen elkander!"

9 MEI.

Lezen: 1 Timotheus 4:1—16.

1 TIMOTHEUS 4 : 1. *Doch de Geest zegt duidelijk, dat in de laatste tijden sommigen zullen afvallen van het geloof, zich begevende tot verleidende geesten en leeringen der duivelen.*

Daar zijn ten allen tijde ongeloovigen geweest; maar wat zich nu voordoet, is dat het ongeloof zich mengt met een ongekende brutaliteit en onverschilligheid. Daar komt nu zulk een onverschilligheid in het gelooven als de oudere menschen onder ons zich niet herinneren; zulk een uitgesproken onverschilligheid, waar vroeger de menschen zich ten minste nog voor schaamden, als zij zoo waren. Het ongeloof van nu onderscheidt zich van het vroegere, dat het van de daken gepredikt wordt wat vroeger met schroom gezegd werd, met een bescheidenheid als van die dachten: „Heb ik het wel bij het rechte eind, ik ongeloovige?" Het komt uit den mond van menschen die misschien heel knap zijn in andere zaken, maar die zich heusch niet vermoeid hebben om van het geloof zelfs maar eenige weinige kennis te nemen. Het komt uit den mond van onderwijzers, die terwijl zij les hebben te geven in hun leervakken, de kinderen van de laagste klas reeds het vloeken en spotten leeren, zoodat de kinderen later van die leermeesters kunnen zeggen, dat zij tegelijk hun leermeesters zijn geweest in dat spotten en vloeken. Het komt uit den mond van jongens en meisjes, die met een beslist gezicht er al zulk een vaste opinie over hebben als een wijsgeer van zeventig jaar zoo beslist niet eens zou durven zeggen. En het komt uit den mond van

armen, van arme menschen, die terwijl zij roepen: „Daar is geen God!" al klaar staan voor elke revolutie, waar iemand hen maar toe aansporen wil. Als wij dat zoo opmerken, — zou er reden zijn om te gaan denken, dat wij reeds in de laatste tijden zijn, waarvan de Geest spreekt: de laatste tijden, waar de wederkomst van Christus niet meer zoo verre van kan zijn?

---

10 MEI.

Lezen: 1 Timotheus 6:1—21.

1 Timotheus 6 : 9. *Die rijk willen worden, vallen in verzoeking en in den strik, en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang.*

Het is een merkwaardig verschijnsel, dat bij vele families naarmate zij rijk geworden zijn, de godsdienst in dezelfde mate verdwenen is. Zie, daar is een man uit het volk, die er zich bovenop gewerkt heeft, en een man van rang geworden is. Toen hij nog jong was, ging hij naar de kerk, met zijn vrouw; wat was het hem goed, als hij een week hard gewerkt had, om 's Zondags in de kerk te zitten! Hij was vroom in die dagen. Maar nu gaat hij niet meer naar de kerk, sedert het hem zooveel beter gegaan is in de wereld. — Vroeger las hij in den Bijbel voor zijn vrouw en kinderen, 's morgens of 's avonds. En het was hem goed, dat hij tusschen zijn vele aardsche werk in die oogenblikken ook eens aan de eeuwige dingen denken kon. Hij was vroom in die dagen. Maar nu is die Bijbel in lang niet meer voor den dag gehaald; op de tafel in de zaal, en in de boekenkast

liggen prachtwerken genoeg; maar de Bijbel, weet hijzelf, of weet zijn vrouw het nog, waar die het laatst gebleven is? De heele toon van zijn leven is veranderd; de heele toon in zijn huis is veranderd. En zijn kinderen, zijn zonen en dochters, zij durven, op diezelfde lijn voortgaande, nog heel andere dingen spreken en doen, zij, die niet zooals de ouders nog een godsdienstige jeugd gekend hebben. „Och vader," zoo zeggen zij, „daar hebben wij al lang mede afgedaan, met godsdienst!" Het is een heel gewoon verschijnsel: het eerste wat een parvenu meestal overboord gooit, dat is: zijn godsdienst! Dat is de eerste verzoeking, waarin zij vallen, die rijk willen worden; en een strik is het!

---

11 MEI.

Lezen: Hebreën 3.

HEBREËN 3 : 1*a*. *Heilige broeders, die der hemelsche roeping deelachtig zijt.*

Tot sommigen van u komt de aardsche roeping der wetenschap; en zij wil hebben dat gij u aan haar wijdt; zij belooft u van alles, de wetenschap; als in een vergezicht toont zij u een groot veld van wijsheid; en haar vruchten zijn nooit meer de vruchten van den verboden boom, gij zult niet meer sterven ten dage als gij daarvan eet. Tot sommigen van u komt de kunst; en zij wil hebben, dat gij u aan haar wijdt; zij belooft u van alles, de kunst; en onze tijd is een tijd, waarin de kunst haar belofte schijnt te houden; zij is in onze dagen niet karig met haar kransen, vooral als de kunstenaars in het bijzondere vervallen; kunst is niets anders dan anders

te zijn dan een ander. Tot sommigen van u komt de koopmanschap; en zij wil hebben, dat gij u aan haar wijdt; en zij belooft u van alles, de koopmanschap; zij toont u in een vergezicht een loopbaan van arbeid, en als loon op dien arbeid ruim brood, een prachtige positie, een mooie carrière; zij belooft u van alles, de koopmanschap; zij belooft u ook wel eens te veel. Tot sommigen komt de aardsche roeping van het huiselijke leven; en dat is voornamelijk tot de jonge vrouw; een moeder moet bijgestaan worden in de drukte van het huishouden, een drukte die de moeder niet alleen meer af kan, sedert het huisgezin ook zoo is gegroeid; of de roeping van een eigen huishouden is gekomen door den mond van den bruidegom, die nog altijd de niet minst schoone roeping van een vrouw is, sedert Eva voor Adam is geworden een hulpe tegenover hem. Tot een iegelijk van u komt het maatschappelijke leven, in de duizend vormen van dat leven.

Alles zeer goed en wel! Maar moet in al die verschillende roepingen niet openbaar worden, dat gij zijt: „heilige broeders, die der hemelsche roeping deelachtig zijt?"

---

12 MEI.

Lezen: Hebreën 4.

HEBREËN 4 : 1. *Laat ons dan vreezen, dat niet te eeniger tijd, de belofte van in zijne rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.*

Dat is een grootsche optocht, die optocht der Christenen door alle eeuwen. Ik heb nooit zulk een optocht

gezien. Daar gaat Hij vooraan, de Christus, een wolkkolom en vuurkolom in pracht, licht gevende des nachts, en schaduw gevende des daags; een zekere gids, die niet dwalen doet in de groote woestijn der tijden. Daar volgen Hem de duizenden, de duizenden, die uit een land der dienstbaarheid uit willen, en het land der vrijheid zoeken. Zij schrijden Hem na, Hem na, door het padlooze zand. Daar zijn apostelen en profeten onder, mannen die de bazuin weten te blazen, de bazuin met helderen zekeren verklinkenden klank. Daar zijn martelaars onder, die hun leven niet te dierbaar achten voor het groote doel hun voorgesteld, en die het sterven gewin achten, als dat sterven de andere reizigers kan helpen, en die alzoo volmaken het lijden van Christus. Daar zijn helden onder, onder die mannen en vrouwen en kinderen, die den weg niet te lang vinden, die den strijd tegen de woestijnduivelen niet te vreeselijk vinden, die dorst willen lijden, die honger willen verdragen, alles, om maar het hemelsche land te bereiken. Zulk een schare heb ik nimmer gezien; dat is een grootsche optocht, die optocht der Christenen door alle eeuwen!

O, als ik één vrees had, dan zou het deze zijn: van te eeniger tijd achtergebleven te zijn; en verre van die schare profeten en martelaars en helden, alleen geraakt te zijn, alleen in de woestijn, op het zand, zonder gids, en zonder steun, verloren, met den dood voor oogen! Dicht bij den Christus blijven, onder de schare der heiligen, en niet achterblijven, dat is de taak!

13 MEI.

Lezen: Hebreën 5.

HEBREËN 4 : 15*b*. *Die in alle dingen, gelijk als wij, is verzocht geweest, doch zonder zonde.*

De overste dezer wereld is ook tot Jezus gekomen, en hij heeft gezegd: „Ook Gods eigen Zoon zal mij niet ontgaan, Hij ook zal mij onderworpen zijn!" Weten wij het niet uit de Evangeliën, dat hij tot Jezus is gekomen, reeds in den aanvang van Zijn loopbaan als Messias, daar in de woestijn, toen Hem hongerde na veertigdaagsch vasten? Toen, toen kwam Satan nog tot Jezus als de verleider, als de zoetvoerige schoonspreker, als de mooi-belover, wat hij later tegenover Jezus niet meer was; toen kwam hij nog als de vriend, de schijnvriend, met lachen, verstandig meewarig: „Gij moet geen honger lijden, Gij; maak brood van die steenen! Gij moet geen lijden hebben op de wereld, maar eer; werp U van de tinne des tempels nederwaarts; en als het volk dat ziet, hoe de engelen dan zullen komen om op de handen U te dragen, zijt Gij op eens Messias, en ligt de wereld aan Uw voeten; al de koninkrijken der wereld zal ik U geven, al de koninkrijken!" Zeker is de overste dezer wereld ook tot Jezus gekomen, toen, en nog later; en later wilder, en woester; op alle manieren. Ook aan den Godszoon is de verzoeking niet voorbijgegaan, aan den Godszoon, die den menschen in alles was gelijk geworden. Maar telkens teruggeworpen, en teruggejaagd met dat: „Ga weg, Satan, achter mij!" kon Jezus zeggen, — de eenige die het ooit heeft kunnen zeggen: „De overste dezer wereld heeft aan mij niets!"

O! dat de wereld toch éénmaal het gezicht heeft gehad van een mensch, die niet bezweken is, — toch éénmaal het gezicht heeft gehad van een mensch, die rein is geweest en onzondig, onaantastbaar door den Satan, en onverwinlijk!

---

14 MEI.

Lezen: 1 Johannes 2:1—17.

1 JOHANNES 5 : 5. *Wie is het die de wereld overwint, dan die gelooft dat Jezus is de Zoon Gods?*

„Wat is het heerlijk," zoo roept Johannes uit, — want ik hoor dien triomfkreet hier tusschen de woorden door, en gij hoort dien zeker ook, — „wat is het heerlijk om te gelooven in Jezus Christus, den Zoon Gods; want die dat doet, hij is het die de wereld overwint!" Het is, alsof Johannes hier aan degenen die zijn brief lezen, een aanbeveling wil geven van het Christendom. Hij prijst het Christendom aan als iets, dat hij wel wilde dat al zijne lezers ook aannamen. En nu mogen de menschen verschillend denken over dat Christendom, dat hij brengt: — dat nieuwe geloof, die nieuwe godsdienst dien hij predikt, hij vindt, dat het aanbevelenswaardig is; hij vindt dat het algemeen moest aangenomen en aangehangen worden. En de reden, de reden, waarom het zoo aanbevelenswaardig is? Hij zegt het: omdat die gelooft dat Jezus de Zoon van God is, de wereld overwint! Merkwaardige reden! Hebt gij het wel eens meer bedacht, mijn lezer, dat het daarom is, dat gij een

Christen moet wezen? Gij zult bij de wereldoverwinnaars behooren, als gij een Christen zijt. Iedereen die niet van Christus is, wordt door de wereld overwonnen, gevangen genomen, gekluisterd, in boeien geslagen, en verliest zijn vrijheid en onafhankelijkheid. Maar die van Christus is, legt de wereld aan zijn voeten, is een vrije, een vrije, een overwinnaar! O, als dat de prijs is dien de Christen behaalt, is dat dan geen reden om een Christen te zijn? Zoowaar gij de overwinning en de vrijheid liefhebt: geloof in den Christus!

---

15 MEI.

Lezen: Johannes 14:1—14.

JOHANNES 14 : 2*a*. *In het huis mijns Vaders zijn vele woningen.*

Als ik terugdenk aan mijn jeugd, dan komt, schoon als met kleuren die de schilders niet hebben, mijn ouderlijk huis mij voor de oogen. Maar als ik goed denk, dan is het, alsof achter dat ouderlijk huis, heel ver terug, nog een ander oord ligt, dat mijn eerste vaderlijk huis is. Heel in de eeuwigheid terug ligt het; en een gevoel heb ik, dat ik zoover vandaan kom. Daar leeft in ieder mensch een stille herinnering aan dat Vaderhuis, alsof wij er vroeger geweest zijn, en daar vandaan zijn gekomen. Geheime banden binden ons aan dat eeuwig tehuis, onverklaarbare banden, maar die sterker zijn dan eenigen band dien wij kennen. Daar zijn trekkingen naar een eeuwig leven, van welke trekkingen wij de oorspron-

gen niet kennen, maar welke zoo sterk zijn bij oogenblikken, dat de trekkingen der zonde er klein bij zijn, en wij zeggen met heimwee: „Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan!" Zooals de balling een heimwee heeft naar het land waar hij niet weer komen mag, zoo hebben wij dat heimwee naar het eeuwige land. En onverklaarbare gevoelens zeggen ons, zacht als muziek: „Ik zal nooit ergens volmaakt t'huis zijn, voor ik in dat huis weer ben, het huis van mijn Vader!"

O, laat dat heimweegevoel recht veel over u komen, want wel zeer zijt gij verbasterd van den adel uwer afkomst, als gij u t'huis hebt beginnen te voelen in dit land der vreemdelingschap, dat het uwe niet is. „In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen," dat is het liefste lied dat mijn ziele in haar omzwerving wil hooren.

---

16 MEI.

HEMELVAART.

Lezen: Handelingen 1:6—14.

HANDELINGEN 1 : 9. *En als hij dit gezegd had, werd hij opgenomen daar zij het zagen, en een wolk nam hem weg van hunne oogen.*

Daar was een vrouw wier echtgenoot naar verre landen was getogen; daar moest hij zijn. En hier in haar huis was zij achtergebleven met haar kinderen, wachtende tot haar man weerom zou komen. Bij tijden kon zij niet recht opgeruimd zijn; het was haar dan een heele taak om het aangezicht vroolijk te stellen. En de

vrienden die kwamen, deden hun best om haar op te beuren en vroolijk te maken; maar het lukte niet wel.

„Waarom zijt gij weer eenige dagen zoo bedroefd?" vroegen zij haar; „gij hebt toch alles wat gij behoeft; in welk een mooi huis woont gij toch!" En dat stemde zij toe, zij kon het niet tegenspreken.

„En uw man zorgt toch goed voor u," spraken de vrienden verder; „hij zendt u geregeld het geld, dat gij noodig hebt om van te leven, en rijkelijk zendt hij het u!" En dat stemde zij toe, zij kon het niet tegenspreken.

„En gij hebt toch uw kinderen bij u," spraken de vrienden; „die zijn toch allen dag om u heen; is dat niet ontzaglijk veel waard?" En dat stemde zij toe, zij kon het niet tegenspreken.

„Welnu," spraken de vrienden, „waarom zijt gij dan bedroefd? Hebt gij niet alles, wat u vroolijk genoeg kan doen zijn?"

„O!" riep die vrouw, terwijl zij in tranen uitbarstte, „ik heb alles, ik heb alles, maar hem heb ik niet! Wanneer komt hij weder?" En die vrienden konden tegen haar niet verder meer spreken.

Wanneer komt Hij weder? De zekerheid van Zijn wederkomst is het eenige wat de gemeente van Christus kan troosten over Zijn hemelvaart!

---

17 MEI.

Lezen: Hebreën 2:1—18.

HEBREËN 2 : 9*a*. *Wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond.*

Is het niet heerlijk, om te weten, dat die Jezus, dien gij aanhangt, door God waardig geacht is om naast Hem op den hemeltroon te zitten? Geen bedrieger is Hij dus, zooals de Joden van Hem hebben geroepen; geen volksverleider, geen stichter van een valschen godsdienst, zooals de Joden van Hem hebben geroepen op den vreeselijksten dag van Zijn leven. God zou Hem anders niet hebben toegelaten in Zijn hemel, veel minder Hem de plaats aan Zijn rechterhand hebben gegeven! Geen man is Hij dus, die door dwaalleeringen de menschen op aarde op sporen heeft gebracht, waar zij nog verder dwalen dan zij eerst hebben gedwaald. God zou Hem anders niet in Zijn hemel hebben gebracht, die immers niet de hemel der valsche profeten is! Is Zijn binnengaan in den hemel voor u, gemeente van Jezus, niet het bewijs, dat God Hem gerechtvaardigd heeft voor de oogen van alle menschen als een, in wien wij gerust kunnen gelooven, en aan wiens leiding in alle dingen des geloofs wij vol vertrouwen ons kunnen overgeven?

O, ziet Hem met heerlijkheid en eer gekroond! Veroordeelen de menschen u? Hij zal hen eenmaal oordeelen; Hij heeft er de macht toe. Houden de menschen u voor een dwaas? Hij zal hen eenmaal voor dwazen verklaren, en uw dwaasheid als wijsheid openbaren. Zeggen de menschen van u, dat gij ongelijk hebt met

uw ongeloof; dat gij het niet weet, en dat zij het alleen weten? Hij zal in Zijn dag het recht aan uwe zijde stellen; en beschaamd zullen zij staan, die u hebben bespot of mishandeld om uws geloofs wil. Hebben de menschen u verdrukt? Hij zal die verdrukking van hen eischen. En als het Zijn dag is, zal Hij het toonen, dat het niet te vergeefs is geweest, dat de Zijnen in Hem hebben geloofd, in Hem hebben vertrouwd, op Hem hebben gehoopt!

---

18 MEI.

Lezen: 2 Timotheus 4:1—22.

2 TIMOTHEUS 4 : 6*b*. *De tijd mijner ontbinding is aanstaande.*

Men vertelt mij zeer heerlijke dingen van het leven, dat er begint na den dood. Ik heb er een Bijbel vol verhalen van. Ik heb daar gelezen, dat in elke plaats waar Jezus is, de armen brood hebben als een koning; de blinden er genezen van duisternis; de dooven er geheeld worden van stilte; de bedroefden vriendelijk worden getroost; de kreupelen rechtgemaakt worden; de martelaars een kroon ontvangen; en de dooden opgewekt worden. Elk verhaal in dien Bijbel vertelt mij, profetisch, hoe het zijn zal, ook in de plaats, waar Jezus nu is. Maar als ik al die verhalen te zamen neem, dan, — dan vind ik niets natuurlijker, dan dat een arm zondaar hartelijk verlangt naar die plaats.

En dan verbaas ik mij alleen, dat de arme zondaar dezer aarde er niet harder naar verlangt. En ik verbaas

mij alleen, dat er niet meer blijdschap is bij de kinderen van God, als zij, met het uur den dood naderbij komende, het uitroepen: „De tijd mijner ontbinding is aanstaande!”

---

19 MEI.

Lezen: Jesaja 40:1—11.

JESAJA 40 : 10*a*. *Ziet, de Heere Heere zal komen tegen den sterke, en zijn arm zal heerschen.*

Dikwijls denk ik er over na: hoelang de wereld nog zal zuchten onder het recht van den sterkste? Het recht van den sterkste heeft geheerscht van Kaïn af, en nog nooit is dat recht veranderd; het is nog altijd het recht, het eenige. Door de beschaving, en door het Christendom is er een leus gekomen: van vrijheid, gelijkheid en broederschap. Maar waar de beschaving der vorige eeuw die leus uitriep, was het tegelijkertijd dat zij van het recht van den sterkste gebruik maakte, en zoo was zij valsch. En waar het Christendom die leus uitriep, al achttien eeuwen geleden, daar riep zij het als een onmachtige, en weerlooze. De vrijheid is er nog niet, en de broederschap ook niet, en de gelijkheid evenmin. Als de sterken willen, dan doen zij wat zij willen. Als de machtige staten willen, dan nemen zij de kleinere staten, met moord en roof. Als de heeren willen, dan verdrukken zij de arbeiders, en als de arbeiders willen, in oogenblikken dat zij het sterkste zijn, dan steken zij de huizen hunner heeren in brand, en dooden zij hen op hun eigen erf. Als de beschaafde man wil, dan dringt hij zijn naaste

uit den weg, als hij vindt dat deze hem in den weg staat; en de beschaafde vrouw heeft ook hare middelen om hetzelfde te doen op hare manier. De gedachte der onbeschaafden uit ouden tijd: „Die sterk is zal heerschen," heeft nog niet opgehouden de gewone praktijk te wezen. Hoelang, zoo denk ik, hoelang zal de wereld nog zuchten onder het recht van den sterkste; en wanneer zal het zijn, dat de leus, die het Christendom, als de eerste, heeft opgeheven, zal werkelijkheid wezen, zoo dat de volken zich verheugen zullen, dat het alzoo is geworden?

Het zal dan zijn, en niet eerder, wanneer Christus op de wolken zal verschijnen. Als de profetie zal vervuld zijn: „Ziet, de Heere Heere zal komen tegen den sterke, en Zijn arm zal heerschen!"

---

20 MEI.

Lezen: Openbaringen 22.

OPENBARINGEN 22 : 1—5. *En hij toonde mij een zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, ... enz.*

O, gij gelukkigen, gij discipelen van Jezus! dat paradijs waar gij in ziet, terwijl gij staat bij niet gesloten maar geopende deuren, dat is van u, dat is uw erve! Die rivier van het water des levens, uw rivier! Die boomen, uw boomen! Die bloemengaarde, uw bloemengaarde! Die stad, uw stad! Dat huis, uw huis! Dat is alles het uwe! En veeleer dan u af te keeren met de bittere gedachte, die de zonde zoo natuurlijk in u opwekt:

„Daar moet ik buiten blijven, dat heb ik verbeurd," veeleer dan dat, mag de zalige gedachte, die de verzoening van het kruis werkt, u het harte doorstroomen: „Het is alles, het is alles van mij! Dat is mijn erfenis, die Gods eeuwige genade voor mij heeft weggelegd!"

Welaan, wandel dan uw levensweg, zoolang als die duren mag, met het aangezicht naar dat paradijs toe! Laat uw weg zonnig zijn en heet, het is zoo erg niet, als gij weet: „Eens rust ik uit onder de schaduw van mijn boomen." Laat uw weg u voeren door dorstige woestijnen, het is zoo erg niet, als gij weet: „Eens zit ik neder bij mijn klaterende bronnen, aan bloemenrijke zoomen." Voel u maar arm in dit leven, het is zoo erg niet, als gij weet: „Eens ben ik rijk, ben ik rijk." Voel u maar krank in dit leven, het is zoo erg niet, als gij weet: „Eens ben ik genezen, en als de hemel gezond." Voel u maar een vreemdeling in dit leven, het is zoo erg niet, als gij weet: „Eens ben ik geen vreemdeling meer, maar ben ik t'huis, in mijn huis, het Vaderhuis."

Als gij niet vroolijk uw levensweg wandelt, wie zal dan vroolijk kunnen wandelen?

---

21 MEI.

Lezen: Filippensen 1:12—30.

FILIPPENSEN 1 : 23*b*. *Hebbende begeerte om ontbonden te worden, en met Christus te zijn: want dat is zeer verre het beste.*

Als wij lang een oud huis bewoond hebben, dat bouwvallig was en verveloos en klein; en overgaan naar

een nieuw huis, dat sterk is en ruim en rijk; dan treuren wij niet. — Treur dan ook niet te veel, als uw vrienden verhuizen naar boven; en treur ook niet, als gijzelf gaat overwonen, mijn Christen!

Als een gezagvoerder lang heeft gevaren op een oud schip, dat met elke reis meer gevaar opleverde van niet bestand te zijn tegen de zee en haar macht; en hij een nieuw hecht schip ontvangt, dat de golven kan laten beuken tegen de zijden, of tegen den boeg, of over het dek; dan treurt hij niet. — Treur gij dan ook niet te veel, als uwe ziel voor het oude vaartuig een nieuw ontvangt om er de oceanen mede te gaan klieven van Gods eeuwigheden, maar hijsch de vlag in top!

Als de landman het koren in de aarde werpt, en als dat zaad straks verderft, maar in dat verderven de kiem ontwikkelt, die opspruit tot een halm, en een aar, en tot een schoone oogst-belovende plant, dan treurt de landman niet. — Treur gij dan ook niet te veel, als uw kiem, uwe ziel, het omhulsel daaromheen ziet versterven in de aarde; want een schooner vorm dan de oude hult zich om uw dan hemelsche ziel!

Denk voortaan zóó over den dood. Dat is recht Christelijk denken. Laat zulke gedachten de uwe zijn bij sterfbed of bij kerkhof. Ik twijfel niet, of meer blijdschap zal voortaan ook u doen zeggen: „Ontbonden te worden en met Christus te zijn, dat is waarlijk zeer verre het beste.”

22 MEI.

Lezen: Openbaringen 21:10—27.

JESAJA 33 : 24. *Geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek. Want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben.*

Stel u een stad voor, waar niemand meer zegt: „Ik ben ziek." Waar geen pestilentie meer rondwaart; waar op krankbedden geen pijnen meer geleden worden; waar geen ouders meer behoeven te vreezen voor het leven van hun kind, en geen kinderen weenend behoeven verzameld te worden om het sterfbed van een vader of moeder; waar geen begrafenisstoet meer door de straten trekt, en waar geen kerkhof meer is. Een stad, waar de dood niet meer is, weggebannen naar zijn eigen verre plaats.

Stel u een stad voor, waar niemand meer zegt: „Ik ben ziek;" ziek in elke andere zinnebeeldige beteekenis van het woord. Waar niemand meer zegt: „O mijne zonden, zij hebben al zoo lang over mij geheerscht, en mij verwoest; ziek ben ik, ziek van mijn zonden!" Waar niemand meer zegt: „O mijn verslaafdheid aan den drank en aan onreinigheden, zij hebben al zoo lang mij in ketenen gebonden, ik kan er niet af; ziek ben ik, ziek van die slavernij!" Waar niemand meer zegt: „O mijn armoede, die mij en mijn huis al zoo lang onderdrukt, en waar ik toch nooit onderuit kan; ziek ben ik van mijn armoede!" Waar niemand meer zegt: „O mijn rijkdom; leeg is mijn leven van al mijn weelde, leeg is mijn hart bij al mijn goud; ziek ben ik van mijn rijk-

dom!" Waar niemand meer zegt: „O mijn teleurstellingen, een opeenvolging van teleurstellingen is mijn leven; alles is mij tegen; geluk en liefde zijn voor een ander, maar voor mij niet, zoo het schijnt; hoeveel heb ik al geweend; ziek ben ik van mijn eigen tranen!"

Stel u een stad voor, waar het volk, dat daarin woont, „vergeving van ongerechtigheid" heeft. Waar geen straffende wrekende gerechtigheid huis aan huis langs gaat, om de zonden te bezoeken. Een stad, waar geen toorn Gods meer op rust. Een stad, waar de burgers elkander op markten en op pleinen juichend toeroepen: „Ik heb vergiffenis gevonden!" en waar zelfs het volk uit de achterbuurt en uit de stegen met stralend aangezicht zich bij mengt, één groot blij volk, met den kreet: „Onze ongerechtigheid is vergeven!" Stel u die stad voor, en één groote heilige verzoening over die stad, verzoening, zoo groot, zoo breed, zoo stralend, zoo blauw, als de hemel, die zich over die stad uitspant, — en gij hebt het beeld dier heerlijkheid, die Jesaja in zijn schitterende manier, zooals hij alleen dat kan zeggen, hier samenperst in die weinige woorden: „Geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek. Want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben."

Maar,..... waar is die stad?

23 MEI.

Lezen: Markus 16:15—20.

MARKUS 16 : 15. *Gaat heen in de geheele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen.*

Wat Jezus wil, is dat Zijn Apostelen niet zwijgen zullen, maar dat zij spreken zullen van de dingen die zij gezien en gehoord hebben. Die mannen, zij hebben Hem gekend, al die jaren, dat zij met Hem omgegaan hebben. Zij hebben Hem gadegeslagen; zij weten wat Hij gedaan heeft; zij weten wat Hij gezegd heeft; zij weten wat er met Hem geschied is; zij weten alles van Hem; en nu wil Jezus dat zij dat alles aan iedereen zullen gaan vertellen! Er over zwijgen, dat wil de Heer niet; in weinig jaren zou alles misschien aan de vergetelheid zijn prijs gegeven; neen, alles veeleer ruchtbaar maken; maken, dat iedereen het weet; het gaan zeggen aan wie het nog niet weten; het gaan herinneren aan wie het wel reeds wisten, maar die het wellicht weer vergeten gingen; dat was het wat de Heer wilde. Die mannen, zij mochten na Zijn Hemelvaart weer eens tot hun oud beroep willen terugkeeren; neen, dat mocht niet. Die Petrus mocht weer eens gaan zeggen: „Ik ga visschen!" En die andere discipelen mochten weer eens gaan zeggen: „Wij gaan met u!" Dat mocht niet. Predikers moesten zij nu gaan worden; sprekers, leeraars, getuigen moesten zij nu voortaan wezen, tot aan hun dood, die dood mocht komen wanneer en zooals hij wilde! — En, waar zij beginnen moesten? Daar op de plek, waar hun voeten stonden. En waar zij zich verder heen wenden

moesten? Overal heen waar die voeten hen maar zouden verder dragen. Naar de vier windstreken? Ja. De bergen over? Ja. De zeeën over? Ja. De woestijnen door? Ja. Overal heen, tot aan het uiterste der aarde!

God zij ons genadig! dat heeft Christus gezegd! En, wij zwijgen, wij zwijgen als dooden! Nog meer zwijgen, en de wereld zal weldra niet meer weten, dat er een Christus is geweest!

---

24 MEI.

Lezen: Psalm 22:20—32.

MATTHEUS 28 : 19. *Gaat dan heen, onderwijst al de volken, hen doopende in den naam des Vaders, en des Zoons, en des Heiligen Geestes, leerende hun onderhouden alles wat ik u geboden heb.*

Hoever staat het er nu mede, met die prediking onder al de volken? Kan nu reeds gezegd worden, dat al de volken de bazuinklank hooren van vrede door het bloed des kruises? Ja, de klank dringt reeds door tot bijna aan de einden der aarde, over de toppen der bergen, in de diepe valleien, over den breeden Oceaan tot aan de verste stranden. Dat is, God zij geloofd, waar! Maar, nog is het geen prediking tot een getuigenis allen volken, zóó dat het einde nu zou kunnen komen. Neen, de Zending staat nog te veel aan het begin van hare taak. Die iets weet van haar arbeid en van haar arbeidsveld, weet het ook: dat daar nog gansche velden braak liggen. Afrika's binnenland opent eerst kortelings zijn poorten

voor de eerste Evangelieboden. Azië's bewoners hebben voor de helft eerst een weinig aanschouwd van den dageraad van de Zonne der gerechtigheid. Gansch de Mohammedaansche wereld is nog gesloten geweest voor het Evangelie, dat hare deuren scheen voorbij te gaan, om andere deuren binnen te trekken. Geheel het Joodsche volk is eeuwen lang de verstooteling van de Christelijke maatschappij geweest, en heeft recht tot de klage, dat maar weinig discipelen van Jezus het hebben gezocht en aangedrongen tot de omhelzing van het ergerlijk kruis. Wat roemt men te vroeg, als zou reeds bijna allen volken het Evangelie tot een getuigenis zijn gepredikt? Naar dezen tijdwijzer te rekenen, naar de Zending gerekend, is het groote einde, de wederkomst van Christus, nog niet voor de deur. Daarom, die reikhalzend uitziet naar de wederkomst zijns Heeren, helpe de Zending; anders vertraagt hij die komst!

---

25 MEI.

Lezen: Mattheus 24:1—14.

MATTHEUS 24 : 14. *Dit Evangelie des koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volken: en dan zal het einde komen.*

De wederkomst van Christus is nog niet daar, zoo zouden wij zeggen naar deze openbaring, die de Heere hier doet. Eerst nog die prediking van het Evangelie onder al de volken, en dan eerst, dan zal het einde komen! Dat is dus nog lang, nog vele jaren, eer dat de

Heere wederkomt. Neen, deze gevolgtrekking is vrij voorbarig. Wij leven zeer snel. Ook in de Zendingwereld leven wij snel. In de laatste honderd jaren is de Zending meer dan de helft van de landen der wereld binnengedrongen in triomfrijken tocht. Vol verbazing aanschouwt ons oog haar snellen gang overal. Zij is begonnen een kracht te ontwikkelen, die menigeen de vraag op de lippen dringt: „Wat zal dit worden?" Zij is begonnen bij toeneming een legermacht van arbeiders wijd en zijd te doen voortrukken, die in de duizenden geklommen is. Geeft God, dat die breede en snelle vlucht alzoo blijft toenemen, neen, dan kan de dag zoover niet meer af wezen, dat waarlijk het geroep weerklinkt: „De Bruidegom komt!" Laat God het aantal der zendelingen grooter worden; sterkt Hij hen met waarachtige kracht; blijft Hij geven den snellen wasdom van hun plantingen, dan, dan is de wederkomst nabij!

Evenwel, wij wagen geen tijdsbepaling. Wel staat het vast: de toekomst des Heeren staat in onverbrekelijk verband met het werk der heilige Zending. En menigeen, die als Christen hoopvol uitziet naar de komst van Christus, en roept: „Kom, Heer Jezus!" maar die toch zijn ééne talent niet belegt in het rentegevend kapitaal der Zending, weet niet, dat hij vertraagt en tegenwerkt de spoedige komst van onzen Heere Jezus Christus, der volkeren God!

26 MEI.

PINKSTEREN I.

Lezen: 1 Corinthen 12:1—13.

HANDELINGEN 2 : 1—4. *En als de dag des Pinksterfeestes vervuld werd, waren zij allen eendrachtig bijeen. En daar geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid, gelijk als van een geweldig gedrevenen wind, en vervulde het geheele huis daar zij zaten. En van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van hen. En zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zooals de Geest hun gaf uit te spreken.*

De teekenen van mededeeling des Geestes zijn achterwege gebleven sedert den ouden dag. Geen mantel valt meer af als symbool, zooals bij Elia. Geen duif daalt meer neer als symbool, zooals bij Jezus. Geen vuurtong, wind, of vreemde taal is er meer, zooals bij de discipelen. Geen bewogen worden meer van de plaats, waar wij samenkomen. Geen nieuwe profetieën meer of uitleggingen dier nieuwe profetieën. Geen wonderen meer, ten minste als vergezellend symbool van de mededeeling des Geestes. De teekenen zijn niet meer. De tijd der symbolen is voorbij.

Maar God lof! de Geest zelf is gebleven. Wat toen de kern was van die uitwendige verschijnselen, de kern, God lof! is gebleven. Dat feit, de mededeeling des Geestes herhaalt zich altijddoor, ook al staat de wereld er niet bij als op den Pinksterdag om er verbazing over te hebben; ook al gaat het nu in alle stilte; ook al is

er nu geen geruischmakend loeien van een storm, die die wereld nieuwsgierig verbaasd doet samenstroomen. De Geest zelf is er nog, en Hij leeft, machtig, dezelfde wonderen van bekeering doende in donkere harten! Pinksteren is het nu nog! Pinksteren is het nu altijd!

---

27 MEI.
PINKSTEREN II.

Lezen: Handelingen 2:1—21.

HANDELINGEN 2 : 12*b*. *Wat wil toch dit zijn?*

Ziedaar de uitroep van een kwaad geweten! De meeste menschen hebben een kwaad geweten; maar de Joden in de dagen van dat Pinksterfeest hadden al een bijzonder kwaad geweten. Zij hadden den Christus gekruist, hun eigen Messias. En het volksgeweten was daar niet gerust op geweest. Als wij den menschen in die dagen in het hart hadden kunnen zien, wij zouden daarin gevonden hebben een verborgen spijt, dat zij zoo iets hadden gedaan als dat kruisigen; wij zouden in dat hart gevonden hebben een onrust als van menschen, die zich te laat bewust zijn geworden van een misdaad begaan te hebben; wij zouden in dat hart gevonden hebben een vrees, dat op die daad te een of ander tijd een oordeel Gods moest volgen. Zij liepen met kwade gewetens, de Joden in die dagen. En toen daar op den Pinksterdag te midden van een volksfeest op eens de wonderlijkste teekenen voor hunne oogen gebeurden, toen, toen ging op eens dat geweten geweldig aan den gang. En hon-

derden onder hen, ik twijfel er geen oogenblik aan, hebben gedacht: „Wee, daar begint het al, nu zal het oordeel komen. O God, gaat gij ons straffen, om de misdaad, die wij aan Jezus begaan hebben?"

Het is het kwade geweten der Joden toen zeer medegevallen: in plaats van een oordeel kregen zij een zegen: de gave des Heiligen Geestes. Laat de zondaars er toch op merken: daar is geen eind aan de ontfermingen Gods. „Wat wil toch dit zijn?" Vragen wij angstig. En zie, het is alweer een zegen!

---

28 MEI.

Lezen: Joël 2:21—32.

JOËL 2 : 28*a*. *Ik zal mijnen geest uitgieten over alle vleesch, en uwe zonen en uwe dochteren zullen profeteeren.*

O gebeurde dat! Want de geest dien onze zonen en dochteren nu hebben, is een ongelukkige geest! Is dat jeugd?

Ik vind het niet bedenkelijk dat zij vroolijk zijn, de jonge menschen; maar ik vind het bedenkelijk dat zij op hun twintigste jaar reeds een walging van de vroolijkheid hebben. Zij hebben er al te veel van gehad; zij hebben alles al geproefd, alles al heel jong geproefd, zoo jong, dat menig ouderwetsch man hun ten achter is in het kennen van alle zondige vermaken. In gewone natuurlijke omstandigheden zou men zeggen: „Nu begint voor die jonge menschen hun beste tijd, hun tijd van vroolijken moed; en wat de wereld voor goeds heeft,

zullen zij nu aangrijpen met beide handen." Maar neen, de jeugd heeft er al genoeg van gehad, en zij hebben er al een voldaanheid en een walging van, zooals een oud zondaar er zich van afkeert, die zijn beker der genietingen al lang ledig heeft, en geen anderen beker meer begeert. Is dat jeugd?

Ik vind het ook niet bedenkelijk dat zij ongeloovig zijn, de jonge menschen; ach! wie kan denken dat alle jonge menschen voor hun twintigste jaar bekeerd zouden zijn? Maar ik vind het bedenkelijk dat zij op hun twintigste jaar al een vermoeidheid op dat punt betoonen, alsof zij alle stelsels al doorgewerkt hebben. Wat Pilatus op zijn vijftigste jaar zeide: „Wat is waarheid?" dat zegt nu een jongen of een meisje van vijftien jaar, alsof zij ook reeds een studie van jaren op dat punt achter den rug hadden. Afgemat alsof zij over alles nagedacht hebben, afgemat alsof zij alle hoeken van het terrein van den godsdienst al doorgezocht hebben, nemen zij het aangezicht aan van een oud teleurgesteld wijsgeer, en zeggen zij gewichtig: „Dat kan toch niemand weten, wat of het ware geloof is!" Is dat jeugd?

O, dat de Geest kwam! En dat zij weer profeteerden, onze zonen en dochteren!

---

29 MEI.

Lezen: Prediker 12:1—8, 13 en 14.

JOËL 2 : 28*b*. *Uwe ouden zullen droomen droomen.*

Als ik het bedenk, dat een oud man of oude vrouw iemand is, die met een vroolijken moedigen blik over het

graf heen zou kunnen zien, in een schitterende toekomst vol eeuwig licht. Als ik het bedenk, dat een oud man of oude vrouw iemand is, die, wedergeboren, zonder schrik en zelfs met blijdschap de laatste schreden op den levensweg zou kunnen afleggen, met de gedachte: „Zoo aanstonds ben ik t'huis, zoo aanstonds word ik weer jong, jong in een onvergankelijken hemel!" Als ik bedenk, dat een oud man of oude vrouw iemand is, die het meest blij kan leven, omdat hij het dichtst bij zijn vaderland al is. Als ik bedenk, dat een oud man of oude vrouw iemand is, die, wedergeboren, zou kunnen zeggen: „Kinderen, ik heb over niets te klagen, ik heb mijn tijd gehad, mijn zonden zijn verzoend; en ik ben blij, dat ik spoedig den hemel zien zal." O, als ik dat alles bedenk, dan denk ik tegelijk, dat de ouderdom niet de ongelukkigste, maar de heerlijkste der leeftijden is! Bid dan, gemeente, voor uw vaders en moeders, die ouden die gij liefhebt, dat hun einde zulk een einde mag zijn! Bid dan, gemeente, dat aan uw vaders en moeders waar moge worden, wat onze tekst belooft: „Uwe ouden zullen droomen droomen!" droomen als van dezulken die in geestverrukking dingen zien en dingen hooren, welke in hun sterven een lach op hun aangezichten doen komen, een lach, zooals alleen op het aangezicht van een stervende kan liggen.

30 MEI.

Lezen: Handelingen 1:1—14.

HANDELINGEN 1 : 5. *Johannes doopte wel met water, maar gij zult met den Heiligen Geest gedoopt worden niet lang na deze dagen.*

Daar was eens een dag, toen uw vader en moeder, — misschien zijn die goede menschen er niet eens meer, — toen uw vader en moeder u als een klein kind in de kerk brachten, tot de bediening van het sacrament des doops. Gij wist daar niets van; het was in uwe onbewustheid gedaan. Toen zijt gij gedoopt geworden met water, met water.

Nu zal ik de laatste zijn om dien kinderdoop gering te schatten; het is een der heerlijkste instellingen van Christus ons achtergelaten. Maar wat dunkt u: het is onwillekeurig de gedachte van elken dienaar, die het sacrament bedient: „Ik doop u wel met water, maar de Christus, in wiens naam ik hier sta, Hij doope u eenmaal met den Heiligen Geest," — wat dunkt u, zeg ik, moet, nu gij tot jaren des onderscheids gekomen zijt, die doop in uwe onbewustheid niet vervangen worden door den doop met volle bewustheid? En moet nu die doop met water niet vervangen worden door den doop met den Heiligen Geest?

God geve het! Want, niet de met water gedoopten, maar de met den Heiligen Geest gedoopten, die zijn het, die het koninkrijk zullen ingaan; deze alleen zullen ingaan in het koninkrijk der hemelen!

31 MEI.

Lezen: Lukas 11:1—13.

LUKAS 11 : 13. *Indien dan gij, die boos zijt, weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelsche Vader den Heiligen Geest geven dengenen die hem bidden?*

Om den Heiligen Geest bidden? Wie bidt daar om? De menschen bidden om alles, maar wie bidt er om den Heiligen Geest? Soms lijkt elk ander ding den menschen begeerlijker dan die Heilige Geest!

Toch zou ik u willen aanraden, om dat tot een punt des gebeds te maken. En ik zou u willen aanraden, met dit gebed niet uit te scheiden voordat de verhooring er van gekomen is.

En nu weet ik wel, dat waar ik u toe aanspoor, wel het hoogste is, wat een mensch hier op aarde bereiken en verkrijgen kan. Ik weet, dat van alle gaven dit de grootste gave is, die alle andere gaven overtreft. „Gij, Gij zijt de beste gave, Die een hart verlangen kan; Aardsche rijkdom schat of have Hebben daar geen schaduw van," zoo zong Paul Gerhard. Maar ik weet tegelijk, dat dit een gebed is, aangenaam in de oogen des Heeren, aangenaam boven zoovele andere gebeden, die de menschen wel eens doen. Want ik weet, uit nog meer woorden van de Schrift dan dat hier boven staat, dat God den Heiligen Geest geven wil aan een iegelijk die Hem daar om bidt, en dat deze doop een doop is, die Zijn goedheid verleent aan een iegelijk, die om dezen doop Hem komt vragen. O, God geve, dat gij,

die met water gedoopt zijt, den dag beleeft, dat gij met den Heiligen Geest gedoopt wordt! Dat zou de schoonste dag in uw leven wel zijn!

---

1 JUNI.

Lezen: Johannes 15:1—16.

HANDELINGEN 1 : 8*m*. *Gij zult mijne getuigen zijn.*

Weest eerlijke getuigen, opdat de menschen het aan u zien kunnen, dat gij het meent. Als zij van u gaan denken, dat uw getuigenis niet geheel gemeend is, dan trekken die menschen zich terug; en uw huichelarij zou schuld hebben aan hun ongeloovigheid.

Weest beminnelijke getuigen, opdat de menschen het aan u zien als in een spiegel, wat de liefde van Christus is. Als zij aan uw getuigenis merken, dat gij hard zijt en onbarmhartig en liefdeloos, dan zullen zij denken, dat uw Christus ook hard is en onbarmhartig en liefdeloos; en zij zullen zich afkeeren van het Evangelie; en het zou uw schuld zijn, dat zij daarbuiten bleven.

Weest blijde getuigen, opdat de menschen het aan uw blijdschap merken kunnen, dat het een heerlijke en gelukkige zaak moet zijn om een Christen te wezen. Zij moeten niet gaan denken, dat het Christen-zijn iets vreeselijks is; want dat is het niet; er is niets zoeter dan dat.

En weest trouwe getuigen, opdat uw Heer zich over u niet schame of bedroeve, meer dan Hij zich ooit bedroeven zou over die Hem openlijk haten of vijandig

zijn. Ontrouw, dat heeft Hij allerminst aan u verdiend, Hij, die tot den dood toe getrouw is geweest! Neen, trouw, zoo dat de andere menschen denken: „Dat moet wel een goed Heer zijn, aan wien Zijn volgelingen zoo gehecht kunnen zijn!"

Eerlijke getuigen, beminnelijke getuigen, blijde getuigen, trouwe getuigen, — o God, maak het ons!

---

2 JUNI.

Lezen: Jesaja 55:1—13.

JESAJA 55 : 10 en 11. *Gelijk de regen en de sneeuw van den hemel nederdaalt, en derwaarts niet wederkeert; maar doorvochtigt de aarde, en maakt, dat zij voortbrengt en uitspruit, en zaad geeft den zaaier, en brood den eter: alzoo zal mijn woord, dat uit mijn mond uitgaat, ook zijn; het zal niet ledig tot mij wederkeeren, maar het zal doen hetgeen mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen waartoe ik het zend.*

Het woord, dat ik spreek, is als een boodschapper, tot de menschen gezonden; die boodschapper komt tot de menschen, en gaat rond van huis tot huis, waar ik het geboden heb, en doet zijn aanzegging, gelijk ik gewild heb; maar na eenigen tijd komt mijn boodschapper terug, en vertelt mij van zijn ontvangst bij degenen waar hij geweest is: hoe de een hem de deur heeft gewezen, en hoe de ander hem op straat heeft laten staan, en hoe de meesten zeer onvriendelijk zijn geweest. O, mijn arm woord, hoe ongelukkig is uw ontvangst bij de menschen,

en hoe dikwijls zijt gij al wedergekeerd, ledig, als een, die zijn doel niet heeft bereikt!

Zoo is des menschen woord. Maar het woord, dat uit Gods mond uitgaat, is een andere boodschapper; die gaat heen, en heeft macht om te doen, wat zijn Spreker behaagt; die is voorspoedig in hetgeen waartoe het gezonden is; die overwint bij de menschen, ook waar zij eerst tegenstaan, en hem de deur willen wijzen; die overreedt, ook waar hij eerst op den mond is geslagen; en, waar de zondaars eerst de ooren hebben gesloten als dooven en onwilligen voor dat woord, daar smeeken diezelfde zondaars, overwonnen, later, dat dat woord toch nimmer meer wijke van hun weg en hun huis.

O, machtig woord van God, hoe zal de gansche wereld nog eens buigen voor Uw zeggen! Als de regen en de sneeuw zijt gij, als de regen en de sneeuw, die van den hemel nederdaalt, en die derwaarts niet wederkeert, maar die de aarde indringt en doorvochtigt, en die maakt, dat die aarde voortbrengt en uitspruit, en zaad geeft den zaaier, en brood den eter! Dat woord keert nimmer ledig tot den Heer, die het sprak!

---

3 JUNI.

Lezen: Psalm 51.

PSALM 51 : 20. *Doe wel bij Sion naar uw welbehagen: bouw de muren van Jeruzalem op.*

Ziedaar iets om te bidden, iets om te bidden, — ten minste, als gij wat medegevoelt van den nood onzer

kerk! Bidt om afwending van gevaar. Bidt om overwinning over de vijandelijke machten. Bidt om een opleving van Christelijk denken en Christelijk voelen. Bidt om een Christelijke wetenschap, en om een Christelijke letterkunde, en om een Christelijke kunst. Bidt om een Christelijke veredeling van den arbeid, zoo dat de menschen weer weten, dat geld niet het hoogste ideaal is. Bidt om een Christelijke veredeling van het genot, zoo dat de menschen weer weten dat pleiziermaken niet het hoogste ideaal is. Bidt om een opwaken van het oude Protestantsche geloof, en om een op nieuw vol worden van de kerken, dat getuigen mag van een honger en een dorst naar de eeuwige dingen.

O, als het alles weer eens zoo kwam! Dat de groote lichtzinnige scharen weer zochten naar God, naar den hemel! Dat een afgedwaalde wereld weer eens vragen mocht naar den Christus, der wereld Zaligmaker! Dat er een behoudenis was van duizenden en duizenden, en een groot volk verzameld werd tot een eigendom van Christus, die de wereld gekocht heeft met Zijn bloed! Dat er zoo weer eens een tijd aanbrak, dat het leven van een groote maatschappij weer geleid was om het groote middelpunt: Christus! En dat zoo de God van hemel en aarde weer lof ontving en eer en hulde en aanbidding van alle ziel!

Ziehier iets om te bidden: „Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen: bouw de muren van Jeruzalem op.”

4 JUNI.

Lezen: Spreuken 22:17—29.

SPREUKEN 22 : 28. *Zet de oude palen niet terug, die uwe vaderen gemaakt hebben.*

Hoe paalden de oude Israëlieten de landerijen af, die zij bezaten? Grachten konden zij in dat land niet hebben als afscheiding tusschen de bezitting des eenen en des anderen; het land was te bergachtig om grachten te hebben. Hekken was op den duur te kostbaar; zij zouden altijd op nieuw moeten hersteld. Neen, zij zetten groote steenen op de grenzen van hun akker; die steenen vonden zij genoeg in het veld, en waren onverslijtbaar; liefst langwerpige steenen stelden zij rechtop, als palen. Die konden staan van geslacht tot geslacht.

Nu werd het onder de oude Israëlieten als een van de grootste misdaden geacht, om die steenen te verleggen, door bedrog, des nachts, of als niemand het merkte. Die zulks deed, was niet waardig, in de gemeente te wonen, en werd uitgebannen! Het was een gangbaar woord der eerlijkheid, die van geslacht op geslacht overerfde: „Zet de oude palen niet terug, die uwe vaderen gemaakt hebben."

Wat ik in onze dagen zie, is: dat men de palen der zedelijkheid terugzet! De zedelijkheid had in den tijd vaste perken gekregen; van ouds had God die perken gesteld; en onze vaderen hadden aan die palen niets veranderd. Maar dat verzetten van die steenen doet men nu in boeken en in redevoeringen, openlijk, niet des nachts, maar bij dag! En het gevolg is, dat hoe

kleiner het terrein van de zedelijkheid wordt, des te grooter het terrein van de onzedelijkheid wordt! In welk een tijd leven wij dan toch, en hoe kan het zijn, dat dat nu maar mag?

Zoowaar gij, o Christen, nog een akker hebt, die u toebehoort, laat niet toe, dat op uw akker dat gebeurt! Uw huisgezin is uw akker, die u ten minste nog toebehoort; zorg dat daar door niemand de steenen worden verzet!

---

5 JUNI.

Lezen: Spreuken 29:16—27.

SPREUKEN 29 : 18*a*. *Als er geen profetie is, wordt het volk ontbloot.*

Dikwijls heb ik gedacht, — en vooral 's Zondags heb ik dat gedacht, — dat het toch een overbodig en onnuttig werk was: dat preeken. Duizenden kerken, waar de menschen samenkomen. Zij bidden er, zij zingen er, zij hooren de preek. Dat is des morgens, en dat is des middags, en dat is des avonds. En dat gaat altijd zoo door van jaar tot jaar; de leeraars sterven niet uit, en het publiek is er ook, in elke eeuw. Maar wat schiet het op? Het geeft niets! Alles blijft zooals het was; de zedelijkheid is niet beter of slechter; het geloof is niet meerder of minder; met al die millioenen godsdienstoefeningen in alle landen en in alle eeuwen komt de wereld niet verder! Dat was geen opwekkende gedachte, terwijl ik over straat ging naar de kerk, om er de millioenen preeken weer met nog eene te vermeerderen.

„Satanas, ga achter mij!" zeide ik dan in de consistoriekamer, en de ouderlingen begrepen er niets van, van dien uitval, en zagen elkander aan, wie hunner hier wel bedoeld was. Wat wisten zij ook van de verzoeking die een prediker heeft, op weg naar den kansel?

Al was het alleen om tegemoet te komen aan de zwakheden der predikers, en om hen te helpen in hunne verzoekingen, zou het goed zijn, om in elke consistorie den tekst op te hangen met groote en sprekende letter: „Als er geen profetie is, wordt het volk ontbloot."

---

6 JUNI.

Lezen: Jesaja 33:1—12.

JESAJA 33 : 11*b*. *Uw geest zal u als vuur verteren.*

Daar zijn menschen, die anderen verwoesten; maar daar zijn menschen die zichzelven verwoesten, die zichzelven verteren. Zooals de oude profeet het ook reeds wist, toen hij tot sommigen zeide: „Uw geest zal u als vuur verteren." Wie zijn dat, die van hun eigen geest verteerd worden? Dat zijn die menschen, die aan hun hartstochten toegeven, zonder ze te breidelen.

De hartstochten kunnen zeer edel zijn; zooals het vuur een edele gave Gods is. Het vuur is er, om den kouden verkleumden man, die over nacht in het bosch door een sneeuwstorm overvallen is, en die bezwijmd heeft gelegen tot aan den dageraad, weder in het leven terug te brengen. Het vuur is er, om de aarde bewoonbaar te maken, waar anders de aarde geen mensch zou

kunnen herbergen. Het vuur is er, om de spijzen; het vuur is er om de metalen; wat zou de aarde wezen zonder het vuur? Maar het vuur is ook een verderf; waar de bosschen opgaan in een brand, met rook dat stijgt tot de wolken; en waar een huis in vlammen verteert, en des menschen werk tot niet terugkeert, terwijl hij het aanziet met tranen.

Maar wat zijn de hartstochten anders? Edel vuur, maar dat, ophoudend een dienstknecht des menschen te zijn, straks als een vijand tegen den mensch opstaat, als een vijand die hem verteert. Laat maar uw hartstocht verbasteren; laat hem over u heerschen; laat hem los, ongebreideld en vrij; laat hem aan u doen wat hij wil; — en straks grijpt hij u aan als een brand, wiens vlammen het gebouw van uw leven tot asch leggen. O, hoeveel menschen, die van eigen geest zijn verteerd! Daar woedt een brand in het binnenste van menigeen, waar een ander niets van ziet, maar waar die mensch zelf een pijn van heeft, die als een pijn is van verschroeiende kolen.

Dat de hartstochtelijken bidden, bidden dat hun hartstocht veredeld moge worden, en worden moge een hartstocht voor Jezus! Van de zoodanigen heb ik gezien, dat het een vuur werd, dat tot behoudenis was van henzelven en van anderen!

7 JUNI.

Lezen: Jesaja 45:15—25.

JESAJA 45 : 23. *Ik heb gezworen bij mijzelven, daar is een woord der gerechtigheid uit mijnen mond gegaan, en het zal niet wederkeeren: dat mij alle knie zal gebogen worden, en alle tong mij zal zweren.*

Zal het nog eenmaal zoo komen, dat er op de gansche aarde geen ongeloovige meer zal zijn, en dat alle menschen den Heere zullen dienen? Zal het nog eenmaal zoo komen, dat alle afgoden der heidenen, de beelden, verlaten zullen staan op hun oud voetstuk, vergaande in het bosch en in het veld, of geborgen en bewaard in museums, als blijken van vroegere menschelijke dwaasheid? Zal het nog eenmaal zoo komen, dat ook de afgoderij van de Roomsche kerk zal plaats maken voor een dienen van God in geest en in waarheid? Dat ook Israël zal naderen tot de éene, groote, heilige, algemeene, Christelijke kerk? Dat ook de laatste vrijdenkers hun kleine denken gebonden zullen leggen onder het Woord, dat nu nog gepredikt wordt als een dwaasheid en een ergernis? Zal de dag nog werkelijk komen, dat allen op de aarde aan het Evangelie gehoorzaam zullen zijn, zonder onwil, zonder twijfel, blijde en vroolijk omdat niet-gelooven en twijfelen een nachtelijke schaduw zijn geworden, die verdreven is voor goed door de opgaande eeuwige zon?

Ja, dat zal nog eenmaal zoo komen. Want de Heere heeft gezegd: „Ik heb gezworen bij Mijzelven, daar is een woord der gerechtigheid uit Mijnen mond gegaan,

en het zal niet wederkeeren: dat Mij alle knie zal gebogen worden, en alle tong Mij zal zweren."

Houd moed, o kleine gemeente van Jezus! geen vervolgingen zullen u van de aarde kunnen wegwisschen; geen eeuwen van tegenspoed zullen uw werk kunnen tegenhouden; de wijsheid der wijzen zal vergaan; het lachen der spotters zal verstommen; en in de groote toekomst der volken is er nog maar één geloof: het geloof van onzen Heere Jezus Christus! O, dat die dag verhaast werd!

---

8 JUNI.

Lezen: Handelingen 2:42—47.

HANDELINGEN 2 : 44. *En allen die geloofden waren bijeen, en hadden alle dingen gemeen.*

Ziedaar gelijkheid, vrijheid en broederschap! Hetzelfde wat de ongeloovige revolutiegeest van onze dagen ook als ideaal heeft gesteld! Zeker, maar met dit verschil, dat de grondslag voor dien toestand er was bij de eerste Christenen, en hier gemist wordt. Waar die grondslag er is, namelijk het geloof en de Christelijke liefde, daar kan het; maar waar die grondslag er niet is? Daar komt er niets van dat ideaal! De zonde, die zal het verhinderen! Leer eerst den dief zijn hebzuchtigen aard af; den sterke het misbruik zijner kracht; den moordenaar zijn bloeddorst; den kwaadspreker zijn laster; leer eerst den gierigaard zijn woeker af; den verkwister zijn dolzinnig feesten; den dwaze zijn dwaasheid, den krankzinnige zijn krankzin-

nigheid; geef alle menschen gelijke hersens, gelijke harten, gelijke vermogens, gelijke lichamen, waar de zonde geen macht over heeft, dan, dan wil ik u ook beloven, dat gelijkheid en vrijheid en broederschap er zijn zal; en dat het weer zijn zal zooals het een kort oogenblik geweest is bij de eerste Christenen, van wie wij lezen dat allen die geloofden bijeen waren en alle dingen gemeen hadden. Maar wil men dat ideaal zonder den grondslag, den eenigen grondslag waar dat ideaal op bloeien kan? Dan zal het nooit komen, en teleurstelling zullen de volken hebben, verschrikkelijke teleurstelling!

9 JUNI.

Lezen: Johannes 16:1—14.

JOHANNES 16 : 8. *En die gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel.*

Als er een heerlijke arbeid is, dan is het de stille ongeziene arbeid des Heiligen Geestes, die bezig is de wereld te overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel, en die onmerkbaar de zielen drijft tot Christus, dien de zielen moeten hebben om zalig te worden. Sla dien arbeid gade bij de menschen! Al die menschen die daar roepen: „Ik geloof niet in de verzoening van Christus, daar komt mijn verstand tegen op!" meenen dat veel minder dan gij denkt, of dan zijzelven weten. Zij zijn zich zoo bewust van hun zonden, dat zij last hebben van hun geweten, dat altijd van die zonden getuigt. Zij vreezen zoo voor een oordeel, dat zij ik

weet niet wat voor afleidingen zoeken, om die oordeelsvrees weg te bannen. Zij zoeken zoo naar verzoening met God, dat zij allerlei goede werken trachten te doen om een weinigje verzoening bij God te bewerken. Dat hart van hen roept zoo om vergiffenis, dat als zij zich maar eens wilden uitspreken, de andere menschen er verbaasd van zouden staan. En zoo verloren voelen zij zich in hun geheime oogenblikken, dat zij liefst aan den voet van Christus' kruis zouden willen uitweenen om genade en vernieuwing, als op een plaats, waar zij bij ingeving van voelen, dat dat de eenige plaats is waar een ziel kan rust vinden. Wat is dat alles anders dan de stille ongeziene arbeid van den Heiligen Geest, die gekomen is, en die bezig is om de wereld te overtuigen van zonde en van gerechtigheid en van oordeel?

---

10 JUNI.

Lezen: Lukas 13:22—35.

MATTHEUS 8 : 11 en 12. *Doch ik zeg u, dat velen zullen komen van oosten en westen, en zullen met Abraham, en Izaäk, en Jakob aanzitten in het koninkrijk der hemelen; en de kinderen des koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis, aldaar zal weening zijn, en knersing der tanden.*

De schoonste vereeniging die ik ken, is die aan welke onze Heer den naam gegeven heeft van koninkrijk der hemelen. „Hier is het geluk, het ware geluk!" zoo roept die vereeniging uit, luide en uitlokkend, zoo dat het gehoord wordt tot in de verste duistere hoeken van

een rampzalige wereld. „Hier is het bij ons. Hier is brood voor u, o armen! want wij willen u van het onze geven. Hier is vrijheid voor u, o slaven! want wij verbreken bij ons alle slavenketenen; wij zijn allen vrijen. Hier is geen verdrukking van den lagere door den hoogere, geen verdrukking van den zwakke door den sterkere; de lammerkens worden gedragen in trouwe armen, en de wolven worden buitengekeerd; en daar is niemand bij ons die geen helper heeft. Hier is bij ons niemand eenzaam en verlaten, want wij zijn allen broeders en zusters. Hier bij ons behoeft gij, o weduwe en wees! niet eenzaam uw vreemdelingspad te loopen, want bij ons woont Hij, die een Rechter der weduwen is, en een Vader der weezen. Hier bij ons, o gij kranken! is het middel tegen alle krankheid, een medicijn, welker kracht uw smart verandert in lachen, en uw pijnlijk kreunen in blij roemen. Hier bij ons, o gij stervenden, is het geheim der verjonging geen geheim, want wij geven u een eeuwigheid weder voor de spanne van zeventig jaren, die gij verliest; een onverderfelijk lichaam weder in de plaats van het verderfelijk lichaam dat gij aflegt. Hier bij ons wordt zelfs de bitterste prikkel, de stemme van een sprekend geweten, die wroeging over veel duistere daden, hier bij ons wordt zelfs die bitterste prikkel weggenomen. Wij weten, wij weten het antwoord op de vraag aller eeuwen, welke de weg is naar het ware geluk!"

Jammer, dat er in die vereeniging, het koninkrijk der hemelen, zooveel kinderen des koninkrijks zijn, die zullen buitengeworpen worden!

11 JUNI.

Lezen: Handelingen 17:16—34.

HANDELINGEN 17 : 28*b*. *Wij zijn ook zijn geslacht.*

Wij zijn van Gods geslacht. En toch, wij Christenen, hoe klein en kleinzielig zijn wij soms! Klein zijn wij soms in de verzoekingen, — en wij hebben de macht des hemels tot onze beschikking! Klein zijn wij soms in ons gevoel van armoede, in ons gebrek aan dagelijksch brood, — en wij hebben alle schatten des hemels in erfenis! Klein zijn wij soms in ons gevoel van verachtheid waarmede de wereld ons veracht, — en wij hebben de eere van God en van de engelen! Klein zijn wij soms in ons gevoel van vreemdelingen te zijn op de aarde, — en wij zullen de aarde erfelijk bezitten, de aarde zal voor de zachtmoedigen zijn! Klein zijn wij soms in de heele opvatting van ons zelven, — en wij zijn koningen en priesters in een eeuwig koninkrijk!

O, het gevoel van een koninklijk geslacht te zijn, ik wilde dat dat meer in ons was! Waarom verlaat dat gevoel ons soms? Uitverkorenen en beminden zijn wij van God! Geroepenen, geroepenen om op aarde het hoogste standpunt te vertegenwoordigen, dat een mensch maar innemen kan! Wij zijn van Gods geslacht! O, drong dat besef meer door in ons! Leefde dat sterker in onze ziel! Hoe zou ons gansche leven een anderen indruk geven voor onszelven en voor de menschen die ons omringen!

12 JUNI.

Lezen: Romeinen 2:17—29.

ROMEINEN 2 : 18*a*. *Gij weet zijnen wil.*

Wat wil God toch eigenlijk met ons?

Gods plannen met ons strekken zich niet maar uit tot aan de grenzen van dit aardsche leven alleen. Zijn plannen reiken verder. Het zijn eeuwige plannen. Daar aan de andere zijde van het graf is er ook nog een koninkrijk. En voor dat koninkrijk wil Hij u opvoeden, u bekwaam maken. Zooals de mensch is, is hij een ongeschikte bewoner van dat koninkrijk der hemelen. Hij zou er het genot niet van kunnen hebben; zijn ziel is er te aardsch voor, te zinnelijk, te zondig. Die ziel moet eerst geheel veranderd, van natuur veranderd worden, om daar zich thuis te kunnen gevoelen, en mede de genieting te kunnen hebben van de eeuwige dingen, die daar zijn. En nu is het eeuwige plan Gods met u: u zoo te hervormen, dat uwe ziel daar wel zijn wil, en daar wel zijn kan. Daartoe is de Christus gekomen, en daartoe heeft de Christus alles gedaan, wat Hij gedaan heeft. Alle zonde wil God van u af hebben; en ziet: die zonde gaat er af door Christus; Christus' rantsoen is voor u; Christus' vergiffenis is voor u; Christus' heiligheid is voor u. En als God dat alles in u bewerkt door de bekeering, en door de smarten der bekeering, en in u dat alles laat worden en groeien, totdat het geheel in u volbracht is, en daar de nieuwe wedergeboren mensch klaarstaat, gereed voor het hemelsche leven, en bekwaam voor het genot van de eeuwige

dingen, dan, dan is het oogenblik gekomen, dat God zegt: „Ik heb mijn werk gedaan, mijn raad is voltrokken, mijn heilsplan is bereikt; ga binnen, en beërf het koninkrijk, dat voor u is weggelegd van voor de grondlegging der wereld."

Wie, die dezen wil van God weet, zal niet zeggen, met dankbare blijdschap: „Heere, uw wil geschiede?"

---

13 JUNI.

Lezen: Romeinen: 3:1—20.

ROMEINEN 3 : 11*a*. *Daar is niemand, die verstandig is.*

Zou het verstand ons niet kunnen verlossen van de zonde? „Laten wij toch verstandig zijn," zeggen de menschen, „laten wij toch ons gezond verstand gebruiken, dan zullen wij nooit zulke groote zondaars worden." Goed! Maar, daar is mij duidelijk geworden: dat wij dat wel zeggen: „Laat ons verstandig zijn," maar dat wij het daarom nog niet zijn!

Het is een vreemd ding met die zonde: wij zullen heel goed bij onszelven redeneeren, en het ons voorhouden, hoe dwaas en hoe verderfelijk het zou zijn, als wij aan haar gingen toegeven, en wij zullen heel sterk door ons verstand overtuigd worden, dat wij deze of die zonde niet moeten doen, — en wij doen het toch! De overreding des verstands is niet zoo sterk als de overreding van de zonde. Het verstand verliest het bijna altijd. Meent gij dat een dief of een moordenaar of een onreine ook niet eerst bij zichzelven geredeneerd hebben?

En toch is hij gaan stelen of moorden of hoereeren. O, zij redeneeren allen, de zondaars; zij redeneeren zeer veel: — en zij doen toch allen de zonde, die zij willen.

Ik heb het verstand altijd een zwak bondgenoot gevonden in mijn strijd tegen de zonde. En in vele gevallen, dat moet ik er bij voegen, heb ik gevonden, dat het verstand zelfs geen bondgenoot maar tegenstander van mij was in mijn strijd tegen de zonde; wat heeft dat altijd geheuld met mijn vijand, en met spitsvindige redeneeringen mij verder van de baan geholpen, dan ik ooit dacht! Gij moet het eens beproeven, hoever gij het brengt met uw verstand; en dan moet gij eens zien, of het ook uitkomt, wat de Schrift zegt: „Daar is niemand die verstandig is."

---

14 JUNI.

Lezen: Romeinen 6:1—23.

ROMEINEN 6 : 14*a*. *De zonde zal over u niet heerschen.*

Hoe doet de zonde dat: over u heerschen? Zie, als gij een man van zaken zijt met een kantoor, dan wil zij meê op kantoor, en zij zal wel maken, dat zij er de eerste klerk wordt; menig grootboek is een boek dat door haar is bijgehouden. Als gij een werkplaats hebt met arbeiders, dan wil zij meê in die werkplaats onder de arbeiders; en zij zal wel maken dat zij het is, die onder de arbeiders het meeste te zeggen krijgt. Als gij een schrijver zijt, dan wil zij naast u zitten aan de lessenaar, waar gij bezig zijt uw boek te schrijven; en zij zal inkijken in de regels, die gij schrijft, en zij zal u

tusschenbeiden de pen uit de hand nemen en zeggen: „Geef hier die pen, dat zal ik schrijven;" menig boek is dan ook een werk, waar wij het aan de bladzijden kunnen zien, wie daar aan den gang is geweest. Als gij een leeraar zijt, een prediker van het Evangelie, dan wil zij meê op den predikstoel; en tusschenbeiden zegt zij: „Houd hier op met uw preeken, ik zal wel even verder de preek voor u uitspreken;" en menige preek of gedeelte van een preek is dan ook zoodanig van inhoud en strekking, dat wij moeten vragen: „Wie is daar nu eigenlijk aan het woord geweest, en wie is dien morgen de dominee geweest?" Allen arbeid, dien een mensch doet, neemt zij hem uit de hand; zij is heerschzuchtig van karakter zonder grenzen.

Daarom, dat er geschreven staat: De zonde zal over u niet heerschen!

---

15 JUNI.

Lezen: Romeinen 7:14—26.

ROMEINEN 7 : 24 en 25. *Ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods? Ik dank God, door Jezus Christus onzen Heere.*

O eeuwige gerechtigheid, wat is dat verschrikkelijk, om het gevoel bij zich om te dragen: „Ik heb gedaan wat kwaad is, en ik kan het niet meer herstellen, het is geschied!" Wat is dat verschrikkelijk, om het gevoel bij zich om te dragen: „Ik ben onheilig, ik ben onrein, en dat ik het ben, dat is door eigen schuld!" Om het

gevoel bij zich om te dragen: „Ik heb mijn God van mij vervreemd, Hij is nu verre van mij, en ik ben voor tijd en eeuwigheid aan mijzelven overgelaten! Ik heb eens toegegeven aan de zonde, en nu ben ik er onder, onmachtig, bedorven en bestemd om nog verder bedorven te worden!" Om het gevoel bij zich om te dragen: „Ik heb geen vrede meer, de vrede is weggevlucht; waar ik dool of zwerf, de onrust is achter mij, en de angst!" O eeuwige gerechtigheid, is er niets zoo verschrikkelijk als de wroeging, als het spreken des gewetens? Geen koorts doet het lichaam meer beven en rillen, dan het geweten doet beven. Een geesel van doornen slaat niet zoo erg het ontblootte lichaam als de geesel van het geweten de ontwaakte ziel. Een brand van vuurvonken tast zoo niet het vleesch aan, als de gewetensbrand een schuldige ziel; dat is vuur dat niet uitgebluscht wordt. Een beet van slangen maakt niet pijnlijker wonde, dan het geweten maakt; dat is een worm die niet sterft. O! is daar een smart zoo vreeselijk als de zondesmart, is er een nood zoo groot als de zondenood?

Gelukkig zijn zij, die dit voelen. Ik zal die smart van hen niet wegtroosten. Gelukkig zij, die het uitroepen: „Ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods?" Want zij zijn er het dichtste bij, om daarop te laten volgen: „Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere!" Nog maar één schrede, en de wedergeboorte is er!

16 JUNI.

Lezen: Romeinen 8:1—17.

ROMEINEN 8 : 1. *Zoo is er dan nu geen verdoemenis meer voor degenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vleesch wandelen, maar naar den geest.*

Als men ons kwam prediken: „Daar is na dit leven een hel, een plaats, waar eeuwige rampzaligheid het deel is van alle boozen en onrechtvaardigen, die den wil van God niet gedaan hebben!" dan zouden wij zeggen: „Ja, dat weten wij ook wel, maar spreek ons er liever niet van; wij zijn bang voor die plaats!" En wij zouden den predikers verzoeken om er van te zwijgen. Ons hart heeft ons dat al zoo dikwijls gezegd: dat het hiernamaals nooit goed kan afloopen met hen, die hier hun geweten verkracht hebben; en dat het natuurlijk is, dat er hiernamaals een toestand is waar vergelding geschiedt, in de smarten van een te laat berouw. Verschrikkelijk heeft die gedachte, heeft dat bewustzijn alle zondaars gekweld. Neen, als men tot ons kwam met de prediking van hel, zonder meer, wij zouden roepen: „Zwijgt, maakt onze rampzaligheid niet grooter door er ons telkens aan te herinneren!" — Maar hoor nu, waar de Apostelen van Jezus mede tot ons zijn gekomen: hun getuigenis is, dat daar in die hel, die vreeselijke plaats niemand een voet behoeft te zetten, dan die zelf wil; daar is geen verdoemenis meer voor degenen die in Christus Jezus zijn! Hun getuigenis is: dat er een hemel is, waarvan de deuren wijd open geworpen zijn, en waarin iedereen mag binnengaan, die in dien hemel

zich wil laten binnenbrengen door Christus, den zachtmoedige! O hoor, hoe zij dien hemel beschrijven, en hoor, hoe zij aan die prediking dit toevoegen: „Die hemel is voor u, voor u!"

Verbaasd, dat geen hel, maar een hemel, de boodschap is geweest tot onze verlorene zielen, zien wij op naar den hemel, en met oogen die het bijna niet gelooven kunnen, zoeken wij de erfenis die bewaard wordt voor ons!

---

17 JUNI.

Lezen: Romeinen 9:14—24.

ROMEINEN 9 : 16. *Zoo is het dan niet desgenen die wil,.... maar des ontfermenden Gods.*

Als men van de zonde wil afkomen, — is het daarvoor genoeg, dat men zegt: „Ik wil niet?" Zoudt gij het gedaan kunnen krijgen met een flinken en sterken wil? „Kom, als gij het maar wilt, dan komt gij van de zonde af," zoo zeggen de menschen, „gij moet het natuurlijk zelf willen, anders gaat het niet!" Een flinke en sterke wil dus, dan komt het in orde!

Maar ik heb gevonden, dat wij menschen dat wel gemakkelijk zeggen kunnen, doch dat wij het daarom nog niet doen. Wat heeft dat willen ons verder gebracht op den weg van het goede? Wij hebben van onze jeugd af het goede gewild, maar wat heeft het gebaat, dat wij het gewild hebben? Wij staan nog even ver op den weg der heiligheid als in onze jeugd; wat zeg ik, wij zijn

er zelfs in achteruit gegaan sedert wij kinderen waren; en bijna iedereen ziet terug op zijn jeugd als op een tijdperk, waarin hij dichter stond bij het koninkrijk der hemelen dan hij nu staat op zijn ouderen dag. Al dat willen heeft niets verder gebracht! O, al de zondaars, zij willen zooveel, en evenwel zijn zij zondaars!

Een levenservaring van een groot en goed man is het geweest, zooals er weinige groote en goede mannen zijn geweest: „Het is niet desgenen die wil,... maar des ontfermenden Gods!" Laat ons het toch bij de ontferming Gods zoeken, als wij van de zonde af willen!

---

18 JUNI.

Lezen: Romeinen 12: 1—10.

ROMEINEN 12 : 18. *Indien het mogelijk is, zooveel in u is, houdt vrede met alle menschen.*

Wij moeten wat buigzamer zijn; als een boog. Een boog laat zich spannen; het is de deugd van een boog, dat hij zich spannen laat. Wat zou men aan een boog hebben, die geen vinger zich ombuigen liet? Te sterker een boog kan buigen, te sterker is zijn veerkracht, en ver, ver zal de vlucht zijn van de pijl.

Wij moeten wat rekbaar zijn, als een snaar op het muziekinstrument. Een snaar is rekkelijk, moet rekkelijk zijn. Wat heeft men aan het koperen koord, dat onrekbaar is? Maar de pees, of het zilveren of koperen koord, dat zich rekken laat, tot spannens toe, geeft den edelen

toon van zich, die zoo weldadig het oor van het zanglustig gemoed aandoet. Zoo mogen, zoo moeten wij in ons leven buigbaar en rekkelijk zijn. Indien het mogelijk is, zooveel in u is, houdt vrede met alle menschen!

Maar, deze rekbaarheid moet niet te ver gaan! Men kan zijn beginsel zoo ver rekken, dat het geen beginsel meer is. Een krijgsman kan zijn vriendschappelijkheid zoover drijven met den vijand, dat hij uit louter vriendschap de wapens neerlegt, en uit louter menschlievendheid zijn vijand het overwinnen gemakkelijk maakt door te vluchten; dat noemt men ook wel eens lafhartigheid. O, als wij beginselen hebben, laten wij er trouw aan zijn! Daar staat ook immers: Indien het mogelijk is, zooveel in u is, onder geen andere conditie, houdt vrede met alle menschen!

---

19 JUNI.

Lezen: Romeinen 12:11—21.

ROMEINEN 12 : 19*a*. *Wreekt uzelven niet, beminden.*

De wraakzucht is een zonde die het geluk verwoest in elk hart waar zij toegelaten is; ook al is het de wraakzucht in den zwakkeren vorm, zooals zij bestaat bij fatsoenlijke lieden, bij beschaafden, bij Christenen. Dat is dan bij ons: die onvergevensgezindheid die aan een ander iets niet vergeven kan; dat is dat hoogopnemen van een kleine beleediging, en het breed uitmeten van kleine grieven, tot zij in de verbeelding zoo groot geworden zijn, als onvergeeflijke zonden, als

zonde tegen onzen Heiligen Geest. Wraakzucht bij de beschaafden, is: het niet-doodslaan van zijn tegenstander, maar het martelen van hem; het geven van kleine priemen, als met naalden en spelden; is: het kwetsen met scherpe woordjes van zachte lippen met lachende oogen; en dat spelen met zijn slachtoffer, dat het slachtoffer duizend dooden doet sterven in plaats van één dood. Maar wie kan zich inbeelden dat daar geluk in is? De wraak is zoet, zegt men; maar het is de zoetheid die bitter is. De wraakgierige is een die met vonken strooit maar die zelf in die vonken wandelt; is een die den brand steekt in het geluk van zijn naaste, maar in welken brand zijn eigen huis mede afbrandt, zoodat zijn eigen erf straks is een veld van puin en asch en verkoolde rookende houten. Daar zit dat in de wraakzucht, wat onvereenigbaar is met geluk, en wat nog elken Kaïn zijn aangezicht doet vervallen, en doet rondzwerven dolende op aarde!

---

20 JUNI.

Lezen: Romeinen 13.

ROMEINEN 13 : 1. *Alle ziel zij de machten over haar gesteld onderworpen. Want daar is geen macht dan van God: en de machten die er zijn, die zijn van God geordineerd.*

De Bijbel erkent geen maatschappelijke gelijkheid, maar erkent daarentegen wel zeer zeker het verschil in trappen tusschen de menschen onderling. De Bijbel maakt verschil tusschen goeden en boozen, tusschen

rechtvaardigen en onrechtvaardigen; zij zijn geenszins gelijk; het onderscheid wordt niet uitgewischt; ziedaar reeds een trap van de ladder, in den Bijbel gehandhaafd. De Bijbel erkent het goddelijk recht van de overheid, van den heer over zijn knecht, van de vrouw over hare dienstmaagd, van den koning over zijn onderdanen; daar is weer een sport van de ladder, in den Bijbel gehandhaafd. De Bijbel erkent het goddelijk recht van de rede over het onverstand, van den wijze over den onwijze, van den geleerde over den oningewijde, van de waarheid over de onwaarheid; daar is weer een trap van de ladder, in den Bijbel gehandhaafd. De Bijbel erkent al de rangen en standen en verschillen; alleen erkent hij niet het misbruik, dat ten allen tijde door den meerdere tegenover den mindere van zijn macht is gemaakt. En veeleer dan dit verschil uit te wisschen in de bestaande zondige wereld, is de Bijbel er op uit om dit verschil te handhaven te bekrachtigen en te bestendigen, omdat alleen daardoor de orde, de wereldorde kan blijven bestaan. Laten wij het ons niet wijs maken door een nieuwen revolutiegeest, dat het anders moet! Alle ziel zij de machten over haar gesteld onderworpen; want daar is geen macht dan van God, en de machten die er zijn, zijn van God geordineerd.

21 JUNI.

Lezen: Romeinen 14:1—8.

ROMEINEN 14 : 1. *Dengenen nu die zwak is in het geloof, neemt aan, maar niet tot twistige samensprekingen.*

Wie zijn de zwakken onder de geloovigen? Ik weet het. Ik zie rond onder de boomen des wouds, en wie zijn de zwakken onder de boomen? Dat zijn niet de kleinen, maar de grooten, die hol zijn en half vergaan, die niet meer op hun hout staan, maar op hun bast. „Ha!" denkt de storm die over het woud vaart, „daar staat een boom die rot is; in een mooien bladerdos staat hij nog wel, maar van binnen is hij geheel verteerd; ik zal tegen hem aanwaaien!" En die boom gaat het eerst onder den storm; de gezonden blijven staan.

Ik zie den dam aan, dien de menschen gemaakt hebben om het water te keeren; welke zijn de zwakke planken van den dam? Zijn dat die daar verweloos zonder aanspraak zich laten zien zooals zij zijn? Neen, het zijn die planken, die de verf hebben van buiten, en die van binnen molm zijn. „Ha!" denkt de watervloed die tegen den houten dam aanbruist, „daar is een plank die verteerd is, schoon van verf blinkt zij wel, maar molm hout is het; ik zal tegen haar aanbruisen!" En die plank gaat het eerst, terwijl de andere planken den watervloed blijven keeren.

De zwakken onder de geloovigen zijn: de aanstellers, die doen alsof zij heel wat zijn, en heel wat weten! „Ha!" denkt de Booze, die uit is om zielen te verderven, „daar is een mensch die zich aanstelt; van buiten lijkt

hij heel wat; maar ik ken hem!" En die ziel gaat het eerst; zij valt als een zwakke, als die boom, en drijft weg als die plank.

Wat zullen wij doen met de aanstellers? Laat ons hen met hun veel willen, hun veel spreken, en hun veel schijnen, beschouwen als de zwakken in de gemeente, en dan doen wat de Apostel zegt: hen aannemen, niet over boord gooien, maar aannemen! Evenwel, onder conditie: hun twistige samensprekingen, hun heele pronk, dat moet er af!

---

22 JUNI.

Lezen: Romeinen 14:13—23..

ROMEINEN 14 : 23*b*. *Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.*

Daar zijn veel dingen die op zichzelf noch slecht noch goed zijn; maar die op eens door een goed beginsel dat er in komt, goed worden, of door een slecht beginsel dat er in komt, slecht worden. Daar is bijvoorbeeld het geld; een ding waar een goed beginsel kan achter zitten, en het zal op eens een zegen zijn; maar waar een kwaad beginsel kan achter zitten, en het zal op eens een vloek zijn. O, het hangt er zoo van af, in wiens hand het geld zit, en ook, of de duivel het u in handen gegeven heeft, dan wel God! — Daar is bijvoorbeeld het menschelijke lichaam; dat lichaam is op zichzelf noch goed noch kwaad; maar een goede ziel kan het tot een goed werktuig maken, en een booze ziel kan het tot een kwaad werktuig maken. O, het hangt er zoo van af, wat voor

een ziel er in dat lichaam woont! — Daar is bijvoorbeeld de wetenschap. O, het hangt er zoo van af, wat voor mensch het is, die de wetenschap beoefent, of de uitkomsten er van tot heil of tot vloek der menschheid zullen zijn! — Daar zijn bijvoorbeeld de schoone kunsten. Kunnen zij niet goed zijn? Zeker kunnen zij het zijn! Maar de kunst in handen van een onzedelijk kunstenaar is een verderfelijke kunst, waar meer zielen aan te gronde gaan dan de kunstenaar en de verleidden zelven weten.

Ik kan mij het begrijpen, dat de Apostel, bij de overdenking hiervan, het uitriep, om de zaak in eens duidelijk te zeggen: „Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde!"

---

23 JUNI.

Lezen: Romeinen 15:1—13.

ROMEINEN 15 : 2. *Dat een iegelijk van ons zijn naaste behage ten goede, tot stichting.*

Weet gij wel, dat gij misschien onwetend de oorzaak zijt geweest, dat een ongeloovige zich van Christus heeft afgekeerd, dewijl gij hem niet behaagd hebt ten goede en tot stichting?

Daar zijn kringen, waar, als de lieve broeders en zusters samen zijn, zoo vervelend godsdienstig wordt gesproken, zoo uit den treure, zoo zalvend saai, zoo temerig, zoo weinig waar, zoo weinig echt, zoo op den kant af huichelachtig, dat als er eens wereldsche kinderen bij zijn, deze spottend zich terugtrekken, en

zeggen: „Neen, daar zien zij mij nooit weer!" Hebben deze booze kinderen der wereld gelijk of ongelijk? Is dat het Christendom behaaglijk maken, of is dat de misselijkste afstooting die de Christenen kunnen veroorzaken? Daar rust een oordeel op die manier van doen; want die Christenen, zij verhinderen de boozen tot Jezus te komen. Dat toch een iegelijk zijn naaste behage, ten goede, tot stichting!

---

24 JUNI.

Lezen: Genesis 4:3—16.

GENESIS 4 : 7*m. De zonde ligt aan de deur.*

De zonde is brutaal indringerig van natuur; zij dringt overal binnen. Als zij binnen de deur is, wil zij ook nog de kamer in, en als zij in de eene kamer van uw huis is geweest, dan wil zij ook nog in de andere kamer. Ook maakt zij er zich t'huis. Zij neemt er een stoel, als iemand, die niet van plan is om dadelijk maar weer heen te gaan. Zij gaat gemakkelijk op de rustbank liggen, als een die zegt: „Hier blijf ik voorloopig." Zij gaat meê aan tafel zitten, alsof het haar tafel is, en zet zich daar tusschen u en uw vrouw, en tusschen de kinderen. Zij neemt een plaats in bij den haard, een vaste plaats, als iemand die denkt: dat hij er een vaste gast mag zijn. En als gij haar zoudt willen zeggen: „Neen, maar hier is een misverstand, ik heb u maar even binnengenoodigd, en niet voor goed," dan lacht zij u uit, en doet alsof zij u niet begrijpt. Die gast raakt gij

zoo spoedig niet kwijt, dat is een gast voor lange dagen, een gast voor jaren en jaren. En als gij eens, verdrietig over haar tegenwoordigheid, wilt beproeven om boos te zien, en met de hand naar de deur wijst, als iemand die er haar uit wilt hebben, dan — laat de hond zijn tanden zien, met een onheilspellend gebrom!

Die hond moet niet eens aan de deur liggen buiten! Jaag hem van de deur weg, het erf af! Hij hoort niet eens op uw hof!

---

25 JUNI.

Lezen: Mattheus 18:21—35.

GENESIS 4 : 23 en 24. *En Lamech zeide tot zijne vrouwen Ada en Zilla: Hoort mijne stem, gij vrouwen van Lamech, neemt ter oore mijne rede: voorwaar, ik sloeg wel een man dood om mijn wond, en een jongeling om mijn buile: want Kaïn zal zevenvoudig gewroken worden, maar Lamech zeventigmaal zevenmaal.*

Welk een geest heeft de wereld toch beheerscht! Tubalkaïn, Lamech's zoon, had het smeden uitgevonden; en het eerste wat hij maakte, in de kracht zijner nieuwe kunst, was een zwaard. En zijn oude vader, die het zag, nam het zwaard over in zijn handen, zwaaide het boven zijn grijs hoofd, in een wilden krijgsdans, en in het gevoel zijner onoverwinnelijkheid door het nieuwe wapen, zong hij het eerste lied: „Laat komen, wie wil! Laat een man mij een wond slaan, ik sla hem dood! Laat een jongeling mij een buil slaan, ik sla hem dood! Machtiger ben ik dan God! God zal maar zevenvoudig wreken, die Kaïn

iets aandoet, maar ik wreek mij zeventigmaal zevenmaal!" Welk een geest heeft toch de wereld beheerscht, sedert de zang van Lamech nog altijd de zang der volken is en wil blijven?

Is er dan niet een ander geweest, die het ons anders heeft geleerd? Kwam Petrus eens niet tot zijn Heer met de vraag: „Heer, hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen, en ik hem vergeven?" En antwoordde die Heer niet, in terugslag op Lamech's zang: „Voorwaar, Ik zeg u, niet zevenmaal, maar zeventigmaal zevenmaal?" Zal de geest van Christus het dan niet winnen over den geest van Lamech? En zal Lamech door zijn meerdere volgelingen dan grooter profeet zijn geweest dan Christus?

---

26 JUNI.

Lezen: Efeze 6.

EXODUS 20 : 12. *Eer uw vader en uwe moeder, opdat uwe dagen verlengd worden in het land dat u de Heere uw God geeft.*

De bedoeling van dit gebod is niet deze: dat wie zijn vader en moeder eert, een grijs man zal worden, oud en der dagen zat. Daar zijn velen grijs geworden, die hun ouders niet hebben geëerd. En daar zijn velen jong gestorven, van wie de treurende ouders niet zullen zeggen, dat zij in ongehoorzaamheid hebben uitgemunt; integendeel, die ouders zullen bijna zeggen, dat het juist hun liefste kinderen waren. Neen, de bedoeling is de volgende:

Toen Israël dit gebod ontving, was het in de woestijn; en zij waren reizende naar het land Kanaän, het land dat zij gaarne hebben wilden; want het was een land overvloeiende van melk en honig. Zou het mogelijk zijn, dat als zij het land veroverd en in bezit genomen hadden, zij daar weer uit verdreven werden door andere volken, en dat het dus maar een tijdelijk, een kort bezit zou zijn? Neen, beloofde God hier, in dat land, dat de Heere hun God hun geven zou, zouden hun de dagen verlengd worden; het zou hun bezit blijven tot in lengte van dagen; als zij: vader en moeder eerden! Zouden in dat land de ouders geëerd, en de ouden van dagen geëerbiedigd worden, dan zou dat land Kanaän hun woonplaats blijven; maar in het tegenovergestelde geval zouden zij hun woonplaats verliezen, en zou het mogelijk worden, dat God hun de dagen verlengen zou in een ander land, in een land der ballingschap, in gevangenschap en omdoling! Zóó was de beteekenis van dit gebod. Laat ons het dan ook begrijpen: Een Staat is rijp ten ondergang, waar de vreeze der kinderen voor de ouders weg is! Onze kinderen, die tegenwoordig al te zelfstandig, zelfs doen, alsof de ouders hen hebben te gehoorzamen in plaats van zij aan de ouders, zijn bezig een Staat naar den grond te helpen!

27 JUNI.

Lezen: Leviticus 24:10—23.

LEVITICUS 24 : 16*a*. *Wie den naam des Heeren gelasterd zal hebben, zal zekerlijk gedood worden, de gansche vergadering zal hem zekerlijk steenigen.*

Een strenge wet was dat in de dagen van Mozes. Tegenwoordig onuitvoerbaar. Want de uitvoering van die wet zou de maatschappij op de helft van hare leden komen te staan. Zulke wetten zijn alleen in een godsstaat uitvoerbaar. Welk ministerie zou zulk een wet tegenwoordig kunnen invoeren en uitvoeren? Wij zouden zulke wetten ook niet meer begeeren. Daar zouden, om der rechtvaardigheid wil, dan niet alleen op het vloeken, maar op alle onzedelijke daden dergelijke straffen moeten vallen; gelijk die rechtvaardigheid in Israël ook bestaan heeft. Want dat weet toch iedereen: onzedelijkheid is niet alleen de zonde tegen het achtste gebod, maar de zonde tegen elk ander gebod. En wie zou hen allen willen dooden, die tegen de tien geboden zondigden? Aan de kwaal der overbevolking, waarover zoo geklaagd wordt, en waarvoor zoo steeds een middel gezocht wordt, was plotseling een einde gekomen; drie kwart van de natie zou gesteenigd moeten worden om de zonden!

Neen, wij begeeren de verbetering der wereld niet langs den weg der wereldlijke wetgeving, die van buiten af op den mensch aanwerkt; maar langs den weg der zedelijke vrijheid. Staatswetten maken geen goed mensch; zij zijn, zedelijk genomen, allen negatief, en

kunnen alleen onschadelijke burgers kweeken. Dit wijst ook het bestaan der gevangenissen uit, waarmede de Staat te kennen geeft: „Wilt gij niet vrijwillig onschadelijk zijn, dan zult gij gedwongen onschadelijk zijn!" Wij vragen ook niet meer: „O Staat, straf de vloekers," maar wij vragen: „Heere, zend uwen geest, die de wet in de harten der menschenkinderen schrijft."

---

28 JUNI.

Lezen: Numeri 20:14—22.

NUMERI 20 : 17*m*. *Wij zullen den koninklijken weg gaan.*

Evenals vele woorden uit den Bijbel is ook dit woord een spreekwoord geworden. Hoeveel woorden uit den Bijbel zijn spreekwoorden geworden! En mooie zijn daaronder! Ziet dit woord er op aan; wil dat niet zeggen, in de beteekenis die het langzamerhand heeft gekregen: Laat ons toch recht door zee gaan; laat ons niet valsch doen, niet knoeien; geen huichelaars maar eerlijke mannen zijn, waar iedereen van weet wat hij er aan heeft; laat ons verre zijn van draaien, geen bijwegen bewandelen, maar recht op ons doel afgaan; geen kronkelende wegen er op nahouden; flinke menschen zijn waar men op aan kan; laat ons recht handelen en recht spreken; laat ons niet kleinzielig zijn, in middelen niet, en in doel niet: koninklijk!

Is zoo schoon spreekwoord niet een woord om dikwijls in den mond te nemen? Zit er geen opvoedende kracht in? Is dat niet een devies, als men eens een

devies nog moest kiezen; een echt woord om in zijn wapen te schrijven, als men nog een wapen moest hebben? En zou er van zulk een levensleus niet een macht uitgaan, om met vasten gang een richting in te slaan, die recht is en goed, en die invloed zou kunnen hebben op onze geheele levensgeschiedenis? O, van hoevelen zou de levensgeschiedenis gansch anders zijn geworden, hadden zij van jongs af dàt tot hun leuze genomen, en hadden de vaders het hun kinderen stervende als een erfenis kunnen nalaten: „Wij, in ons geslacht, wij gaan altijd den koninklijken weg!"

---

29 JUNI.

Lezen: Deuteronomium 5:1—22.

DEUTERONOMIUM 5 : 11. *Gij zult den naam des Heeren uws Gods niet ijdelijk gebruiken: want de Heere zal niet onschuldig houden dengenen, die zijnen naam ijdelijk gebruikt.*

Dat zijn zulke duidelijke woorden, dat niemand er over in twijfel behoeft te zijn, of de weg van vloeken tot eenig geluk kan leiden. Daar ligt een vloek op den vloek. Ik begrijp niet dat de menschen er niet meer bang voor zijn. Het vloeken behoort tegenwoordig tot de goede manieren. Jongens op school vinden, dat die onder hun kameraden nog niet vloeken, nog echt klein zijn, en de goede manieren van de school nog niet aangenomen hebben. Mannen op leeftijd vinden, dat hun taal eerst dan het kenmerk draagt van gevorderde be-

schaving, als zij die taal kunnen sterk laten klinken door wat vloeken daar tusschendoor; iedereen in de kringen waarin zij zich bewegen, doet zoo; de vloek is bij hen een soort herkenningsteeken, waarbij zij dadelijk te kennen geven: „Ik behoor ook tot de fatsoenlijke kringen, hoort gij het?" En de anderen hooren het, en denken: „Ja, ik merk het, gij behoort tot de onzen." En de vrouwen, — zij doen er aan mede uit dezelfde overweging: „Ik moet toch eenige woordjes van dien aard tusschen mijn andere woorden voegen; die heel sterke woorden van de heeren kan ik niet gebruiken, natuurlijk niet; maar ik kan bijvoorbeeld elk oogenblik „God" invoegen in mijn woorden; dan merken de heeren dat ik tot hun soort behoor; de vromen zijn de onontwikkelden, dat zijn de onbeschaafden; laat ik dikwijls „God" zeggen, dan zien zij toch, dat ik bij hun soort, tot de ontwikkelden en beschaafden behoor." Inderdaad is het vloeken een soort vrijmetselaarsteeken, zou ik zeggen, waardoor de ijdele menschen het aan elkander kunnen weten, dat zij tot het gilde behooren.

Maar als er nu een vloek op den vloek rust?

---

30 JUNI.

Lezen: Deuteronomium 15:7—15.

DEUTERONOMIUM 15 : 11*a*. *De arme zal niet ophouden uit het midden des lands.*

Daar was een rijk man, die over straat liep. Vele menschen groetten hem, want hij was welbekend in zijn

stad. Dat groeten was hem aangenaam. Maar terwijl hij voortliep, zag hij aan den hoek der straat die hij moest inslaan, een bedelaar. Dat gezicht was hem onaangenaam. „Gij zult zien," zoo sprak hij bij zichzelven, „die man zal mij ook groeten; en ik kan die bedelaars niet uitstaan!" En zooals hij gedacht had, geschiedde. De bedelaar aan den hoek der straat nam zijn vuil mutsje af, en strekte een vuile hand uit, en prevelde. De rijke man wendde zijn hoofd af; hij kon het gezicht niet verdragen, dat tegen zijn schoonheidsgevoel zondigde; en hij vloekte iets tusschen zijn tanden. Ook zeide hij bij zichzelven: „Die bedelaars moesten er niet zijn!"

Had die rijke man de Schrift gekend, hij zou geweten hebben, dat de Schrift zeide: „De arme zal niet ophouden uit het midden des lands." En hij zou geweten hebben, dat zijn vloek en zijn verzuchting te vergeefs waren geweest.

En had die man de Schrift gekend, hij zou geweten hebben, dat op dat Schriftwoord dit volgde: „Daarom gebiede Ik u, zeggende: Gij zult uwe hand mildelijk opendoen aan uwen broeder, aan uwe bedrukten, en aan uwe armen in uw land."

---

1 JULI.

Lezen: Deuteronomium 34.

DEUTERONOMIUM 34 : 4*b*. *Ik heb het u met uwe oogen doen zien, maar gij zult daar henen niet overgaan.*

Soms vraagt gij, waarom het leven u niet gegeven heeft, wat gij van het leven hadt gemeend te mogen ver-

wachten. Soms vraagt gij, waarom uwe idealen niet vervuld zijn; waarom gij uw kinderen niet groot hebt mogen zien; waarom gij reeds vroeg weduwe hebt moeten zijn; waarom gij nooit liefde hebt mogen smaken van een, aan wien gij u wel toe hadt willen wijden met al de liefde van uw volle hart; waarom gij in de maatschappij niet hebt mogen worden, wat gij u voorgesteld hadt; waarom gij niet hebt mogen werken ten bate van de wereld, waar gij u wel aan hadt willen geven met al de opoffering van uw edele ziel; en nog zooveel meer vraagt gij. En gij gevoelt u als Mozes, bedroefd, verslagen, verbrijzeld, omdat ook gij tot aan de grenzen van uw idealen zijt gekomen, als bij een schoon beloofde land, maar tot wien God heeft gezegd, in een onbegrijpelijke wijze van Zijn doen: „Ik heb het met uwe oogen doen zien, maar gij zult daar henen niet overgaan." En in de bitterheid van uw stemming vraagt gij daarbij, of het dan maar niet beter was geweest, als God u het in het geheel niet had doen zien, en als Hij u maar ver van de grenzen van het schoone land hadt gelaten!

Ik heb een antwoord op uw vragen; en ik geef het antwoord zachtkens als iemand die twijfelt of hij het u wel zeggen zal, omdat het u wel pijn kon doen, en u nog kon meer smarten, dan het u reeds smart. Maar wat ik antwoord is dit: Mozes mocht het land zijner begeerte niet in, omdat: hij gezondigd had. Zou het ook bij u zoo kunnen zijn: dat ook gij de niet-vervulling uwer wenschen moet dragen, omdat: gij gezondigd hebt? Buig eens uw hoofd, en vraag eens aan God met al den ootmoed die gij hebt, of het daarom is: omdat gij ge-

zondigd hebt? En als gij voelt, dat het daarom is, o, buig dan uw hoofd nog dieper als een, die weet, dat bij God geen onrecht is, en hoop op het andere land, waar de onvervulde idealen vervulde zullen zijn!

---

2 JULI.

Lezen: 2 Samuël 18:17—33.

2 SAMUEL 18 : 33*b*. *Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon Absalom! Och, dat ik, ik voor u gestorven ware, Absalom mijn zoon, mijn zoon!*

Als wij, ouders, die hier in de wereld een zekeren strijd voeren tegen de verkeerde dingen in de wereld, het op een zekeren dag van onze kinderen hooren uitspreken: „Wij willen ook dienzelfden strijd voeren tegen de verkeerde dingen der wereld," — dan hooren wij dat als iets verblijdends aan. Als wij, ouders, een leven leiden, waarvan de leus is: „Wij willen beproeven de zonde af te sterven, want de zonde is de ramp dezer wereld," en onze kinderen het op een zekeren dag voor ons uitspreken: „Wij willen ook beproeven de zonde af te sterven," — dan hooren wij dat als iets verblijdends aan. Als wij, ouders, een leven leiden van geloof, van geloof in God en in de eeuwige dingen, en onze kinderen het op een zekeren dag voor ons uitspreken: „Vader, moeder, ik wil ook een leven leiden van geloof in God en in de eeuwige dingen," — is dat niet iets verblijdends voor ons? Als wij, ouders, in de maatschappij altijd de partij gekozen hebben van den Christus, en ons bij den

Christus geschaard hebben als bij den Eenige, die ons kan zalig maken, en onze kinderen het op een zekeren dag voor ons uitspreken: „Vader, moeder, ik wil ook de partij van den Christus kiezen, en mij bij Hem scharen," — is dat niet iets verblijdends voor ons? Als wij, ouders, een reis naar den hemel maken, en onze kinderen op een zekeren dag het besluit nemen: „Wij ook, wij geven ons afscheid aan de wereld, en wij gaan naar den hemel reizen," — is dat dan niet iets verblijdends voor ons?

Ik geloof, dat niets die blijdschap kan overtreffen, zoowaar wij onze kinderen liefhebben; maar waarom maken sommige kinderen het dan zoo, dat menig vader een kreet moet uitroepen, aan den kreet van David gelijk: „Mijn zoon Absalom, mijn zoon, mijn zoon?"

---

3 JULI.

Lezen: 2 Samuël 23:1—17.

2 SAMUEL 23 : 15. *Wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehems bornput, die in de poorte is?*

Dat is een machtig element in het leven van een mensch: de herinnering aan de jeugd in het ouderlijk huis. Vergelijk eens uw leven van nu met het leven van toen. Daar was een tijd, toen wij evenals de verloren zoon nog niet onze goederen opgevraagd hadden. Daar was een tijd, toen wij nog aan moeders knieën onze gebeden opzeiden; zenden wij die gebeden nog op, of zijn wij het bidden sedert verleerd? Daar was een tijd,

toen wij van vader zijn godvruchtige lessen en vermaningen nog aanhoorden en aanamen; zijn wij nu aan die godsvrucht der ouders ontgroeid, en weten wij het nu beter dan vader en moeder? Daar was een tijd, toen wij als kinderen nog zoo recht kinderlijk konden gelooven, gelooven in de eeuwige dingen; zijn wij sedert aan dat geloof ontwassen, evenals aan het geluk dat aan dat gelooven verbonden was? Daar was een tijd, toen wij nog zoo recht kinderlijk rein waren; zijn sedert onze kleine zonden groote zonden geworden? En is sedert de roes van het leven daarover gekomen, zoo dat wij nauwelijks aan die groote zonden denken, en wij bovendien bij het verlies van onzen eenvoud den mantel der aanstellerij nog over ons omgehangen hebben? Laat de herinnering aan uw jeugd dikwijls bij u bovenkomen; denk u nog dikwijls terug in dat ouderlijk huis, toen gij dichter bij het koninkrijk der hemelen waart dan nu! Daar is kans, dat door de herinnering, dat machtige element in het leven, uw hart weer terug wil, en gij, van heimwee gedreven, weer als een kind wilt zijn, dicht bij het koninkrijk der hemelen! Denk dikwijls terug aan het eenvoudige geloof in uw jeugd; wellicht, dat gij uitroept: „Wie zal mij water te drinken geven uit Bethlehems bornput, die in de poorte is?"

---

4 JULI.

Lezen: Job 8.

JOB 8: 11 en 12. *Verheft zich de bieze zonder slijk? groeit het rietgras zonder water? Als het nog in zijne groenigheid is, hoewel het niet afgesneden wordt, nochtans verdort het vóór alle gras.*

Als in Palestina de regenvloeden kwamen, en de overstroomingen der rivieren die geen dijken hadden, dan vloeide het afstroomende water naar de lagere gedeelten, waar het staan bleef in poelen en moerassen. Voor de bieze en het rietgras aldaar was dat nieuw leven. Met de wortels in het versche slijk, schoot het slank op, een welig groen veld, alle andere gras op de weilanden ver vooruit; al het water der regenvloeden immers was daar op die hellende weilanden ook afgestroomd naar de biezen toe in de poelen; die weilanden waren daardoor weken ten achteren. Maar straks, als de zomertijd aankwam, de zomertijd zonder regen, dan droogden de poelen op; het slijk werd hard als steen, en de weeke wortels der bieze en van het rietgras stierven weg in de ijzeren omknelling van het hardgeworden slijk. Verheft zich de bieze zonder slijk? groeit het rietgras zonder water? Dan moest het dood! Doch dan stond het gras der weilanden sterk; dat was gras dat gegroeid was zonder de weekheid van veel water; en waar de poelen dorre stukken land dan waren, daar lag de groenigheid nog weelderig op het weiland.

Zoo, als de bieze en het rietgras, is de voorspoed der goddeloozen; zoo zijn de paden dergenen die God ver-

geten. Zij zullen in eeuwigheid vergaan zijn, als de rechtvaardigen nog leven zullen in de frischheid der onvergankelijke jeugd.

---

5 JULI.

Lezen: Job 12.

JOB 12 : 13*a*. *Bij hem is wijsheid.*

Job in zijn tegenspoed, zegt van God, dat bij Hem wijsheid is. Velen van ons in onzen tegenspoed, weten van God niets anders te denken, dan dat Hij dwaas is. Denkt niet, dat gij nooit zoo iets denkt. O, gij zijt vroom en godsdienstig; en gij zult nooit hardop zeggen, dat God iets dwaas doet! Gij zult wel oppassen om iets te zeggen dat godslasterlijk is. Natuurlijk niet! Maar met dat al, daar zijn oogenblikken in uw leven, in uw tegenspoeden, dat gij het meer onwillekeurig denkt, dan gij zelf het weet. Gebeurt het niet genoeg, dat gij aanmerkingen hebt op het Godsbestuur? Roep ze u maar voor den geest: die tijden, dat het u niet voorspoedig ging; wat hebt gij toen gedacht? Daar is u toen veel door het gemoed gegaan; want de ziel van een mensch voelt en denkt dubbel en eens zoo fijn in den tegenspoed. Dit hebt gij gedacht: „Waarom laat God toch den tegenspoed tegen mij los? Is dat nu liefde, om de dingen zoo te besturen, dat ik in tranen wandel?" En onwillekeurig hebt gij aanmerkingen gemaakt. Ook hebt gij dit gedacht: „Als God nu zoo eens gedaan had? En als God de dingen nu eens anders had laten loopen? Dan was het

toch beter uitgekomen! Dan zou ik niet in moeite zitten, ik zou gelukkiger zijn." Wat was dat anders dan Gods wijsheid bedillen? Wat was dat anders dan onwillekeurig denken: dat er dwaasheid in God is? „God is dwaas,"— neen, dat zoudt gij nooit zeggen; want gij zijt vroom! Maar aanmerkingen maken op Gods wijsheid, dat doet gij wel; maar wat voor verschil is er dan in?

---

6 JULI.

Lezen: Job 34:1—20.

Job 34 : 20*b*. *De machtige wordt weggenomen zonder hand.*

Ik heb dat gezien in mijn leven, eenmaal, meermalen. Daar was een machtige in mijne gemeente, een sterke; zijn landerijen lagen rondom het dorp; zijn hoeve was de grootste. Als hij door de dorpstraat wandelde, dan vreesden de geringen hem; want in zijn huizen woonden zij, en van hem huurden zij de kleine akkers; angstig zagen hunne oogen, als zij met hem spraken; ook weduwen en weezen gingen bedelende door zijne hardvochtigheid; maar niemand durfde hardop van hem spreken. Als hij de kerk binnen kwam, dan gingen de lieden voor hem op zijde, en in de hooge bank tegen den muur zette hij zich neder, de man, die het iedereen liet voelen, dat hij niet alleen het heele dorp kon koopen met zijn geld, maar ook nog den hemel. De prediking der vorige leeraars was niet goed geweest in zijn oogen; ook mijn prediking was niet goed in zijn oogen; de

schijn der godzaligheid lag over zijn aangezicht; en de geringen in hun vreeze geloofden dat hij was wat hij zeide: een kind Gods! Toen hij in den gemeenteraad wilde, kozen zij hem, in hun vreeze. En toen hij in den kerkeraad wilde, kozen zij hem, in hun vreeze. Wie was een machtige in het dorp zooals hij? Ik wederstond hem in zijn aangezicht; want ik was bekommerd om der gemeente wil. Niet alleen lichamen verdrukte, maar zielen verdierf hij, door zijn leer te stellen in plaats van het Woord dat God gegeven had. Wat moest er worden van mijn volk?

Tot eensklaps in een nacht die man stierf, na korte ziekte. Ik heb hem niet gehaat, en op zijn graf heb ik niet gejubeld. Maar en op dat graf, en op de straat, en in de huizen, en in de kerk, overal werd de vreeze voor dien man eensklaps veranderd in de vreeze voor Dien, die alleen vreeze mag hebben, en die het kan maken, dat „de machtige wordt weggenomen zonder hand!" Geeft het over aan dien die rechtvaardig oordeelt, en wreekt uzelven niet, beminden!

---

7 JULI.

Lezen: Job 36:1—33.

Job 36 : 13*a*. *Die met het hart huichelachtig zijn, leggen toorn op.*

De huichelaars zullen een dag in hun leven hebben, dat God hen ontmaskeren zal voor de oogen van heel de wereld, en het aan ieder zal laten zien, dat zij maar

aanstellers zijn geweest. Een dag, waarop hun de valsche mantel zal afgerukt worden! Als zij zullen voelen, dat zij hun leven lang niet gewoon hebben gedaan! Als zij zullen voelen met verbijstering, dat iedereen hen nu ziet in hun ware gedaante, die een heel leelijke gedaante is! Als zij zullen voelen, dat al hun betoonde vriendelijkheid maar schijn is geweest, want dat zij eigenlijk niets van de menschen gehouden hebben; en dat al hun mooie woorden maar bedrog zijn geweest! Als zij voor het eerst zich zullen bewust worden van hun totale onbeteekenendheid, en tegelijk zien, dat ieder mensch die gewoon gedaan heeft, van meer beteekenis is dan zij! En als de Bijbelteksten en de galmende Psalmverzen hun besterven zullen op den mond, en zij voor het eerst in hun leven eens een waar gezicht zullen trekken, dat dan het gezicht der teleurgestelden zal zijn! Dan begint hun teleurstelling, die doorgaat tot in het eeuwige leven, een teleurstelling, waar God de eenvoudigen voor bewaart, die wel gewoon hebben willen zijn! Natuurlijk, die met het hart huichelachtig zijn, leggen toorn op!

---

8 JULI.

Lezen: 1 Corinthen 1:1—16.

1 CORINTHEN 1 : 25*a*. *Het dwaze Gods is wijzer dan de menschen.*

Wat weten alle menschen het in den regel toch beter dan God! God had ons rijk moeten maken, en niet zoo arm moeten laten! God had dat kind niet

moeten laten sterven! God had ons de gezondheid niet af moeten nemen! God had onze verwachtingen ten opzichte van onze kinderen niet moeten te leur stellen! God moest nooit eenige verwachting van ons te leur stellen! God had dat schip niet moeten laten vergaan, waarvan wij gehoord hebben! God had in dien winter de dijken niet moeten laten doorbreken, toen er zooveel menschen en dieren verdronken zijn in het ijs! God had dien orkaan niet moeten laten waaien, toen er in Amerika zooveel steden zijn in puin gestort! God had dien oorlog tegen de Boeren niet moeten laten uitbreken! En toen eenmaal de oorlog uitgebroken was, had God de Boeren moeten helpen; dan zou iedereen nog gezien hebben, dat er een God bestond; nu zag niemand het, dat er een God bestond! God had dit, God had dat moeten doen, duizend dingen anders moeten doen, dan Hij het nu gedaan heeft! O, is er ooit op iemands doen zooveel aanmerkingen gemaakt als op Gods doen? En is iemands wijsheid ooit zoo bedisteld als Gods wijsheid?

Daar is op al zulk redeneeren weinig antwoord, dan Paulus' manier van antwoorden, namelijk toegeven, dat het zoo is! Welaan, God is dan dwaas, het zij zoo! Alles heel dwaas van God! Maar met dit toevoegsel: dat dat dwaze Gods toch nog wijzer is dan de menschen!

9 JULI.

Lezen: 1 Corinthen 1:17—31.

1 CORINTHEN 1 : 25*b*. *Het zwakke Gods is sterker dan de menschen.*

Zooals wij onwillekeurig altijd aanmerkingen maken op de wijsheid Gods, en haar dwaasheid achten, zoo maken wij ook altijddoor aanmerkingen op de zwakheid Gods, ten minste op wat wij zwakheid achten. Wij zijn niet beter dan de Grieken. Het is wonderlijk: maar evenals de Grieken zouden wij willen, dat God altijd optrad als een sterke God. Wij zien het kwade in de wereld, en wij zien het kwade heerschen; en onwillekeurig denken wij al: „Waarom maakt God er niet een eind aan? Hij moest zich sterker betoonen, en meer met Zijn machtige hand ingrijpen. Hij laat de goddeloozen maar loopen en begaan. Hij is soms zoo flauw, zoo onbegrijpelijk lauw. Waarom niet den bliksem en den donder losgelaten over de goddelooze wereld? Die wereld zou wel anders leeren!" O, voor onze murmureerende gedachten staat God zoo dikwijls als een zwakkeling! Wij zouden het zoo sterk doen, als wij Zijn almacht hadden! Ik twijfel er geen oogenblik aan: om de honderd jaar zouden wij den zondvloed loslaten! Over elke plek, waar het volk was als de menschen van Sodom en Gomorra, zouden wij vuur en zwavel laten regenen! Waar zou er een plek overblijven, waar het vuur niet viel?

Nu, onder het wereldbeheer zooals het nu gaat, is het zwakke Gods sterker dan de menschen. Maar wij zouden wat beleven, als eens omgekeerd de menschen sterker waren dan het zwakke Gods!

10 JULI.

Lezen: 1 Corinthen 3.

1 CORINTHEN 3 : 3. *Gij zijt nog vleeschelijk. Want dewijl onder u nijd is, en twist, en tweedracht, zijt gij niet vleeschelijk, en wandelt gij niet naar den mensch?*

Loopen er niet weer stroomingen onder de oppervlakte van ons schijnbaar rustige kerkelijke leven door, die op mogelijke toekomstige twisten wijzen? Steekt een geest van ontevredenheid zijn hoofd niet weer op, die geest, die op alles aanmerkingen maakt, en die nooit iets goed vindt? Is het voor velen te rustig in onze kerk, en moet er weer wat ongoddelijk geschreeuw weerklinken, als beter teeken van leven? Zijn er niet altijd menschen, en zijn zij er niet nu, die altijd alles beter weten, als stuurlieden aan wal? Is er niet weer onverdraagzaamheid, en kunnen sommigen het weer niet velen, dat anderen anders denken dan zij? Moet iedereen weer zijn eigen geloofsbegrippen als voorschrift en als regel des geloofs opdringen aan zijn naaste; en is die naaste geen kind Gods, als hij niet precies zoo denkt als deze, die zich maar wat aanstelt? Is dat de kerk liefhebben, om altijd den mond vol te hebben over de gebreken der kerk, en over de ongeloovigheid der broederen, en zelven menschen te zijn, waar genoeg op te zeggen zou zijn, zelven menschen te zijn, die nog nooit op eenigerlei wijze de kerk hebben gesteund? Is dat tot den bloei van het Godsrijk medewerken, zooals zij bij hun belijdenis hebben beloofd? Doen zij wat aan uitwendige Zending? Doen zij wat aan inwendige Zending? Hebben zij een oog voor

het drankmisbruik, voor de ontucht, voor zoovele andere volkszonden? Doen zij wat, doen zij wat, die zooveel praten? Doen zij wat, om den naaste te redden, die verloren gaat? En belemmeren zij, die veel praten maar niets doen, belemmeren zij niet met hun tweedracht zaaien ook nog de anderen, die wel doen wat zij kunnen?

Met al hun schijn van kerkelijkheid en godzaligheid zijn zij vleeschelijk, vleeschelijk; en daar is niets van een wedergeboorte aan hen.

---

11 JULI.

Lezen: Efeze 4:1—24.

2 Corinthen 5 : 17. *Zoo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel: het oude is voorbijgegaan, ziet, het is alles nieuw geworden.*

Het is merkwaardig om op te merken, wat de Schrift als de reden aangeeft, waarom iemand een Christen moet worden. De meeste menschen denken dat zij een Christen moeten worden om in den hemel te komen. Neen, zegt de Schrift overal, gij moet een Christen worden om een nieuw mensch te zijn. Doel des Christendoms is niet: later den hemel te krijgen; maar: hier een nieuw mensch te zijn. Die oude mensch van u deugt niet, een nieuwe mensch moet daarvoor in de plaats komen; om dien nieuwen mensch is het te doen; en daarvoor moet gij een Christen worden. De hemel en wat later de Christen nog eens krijgen kan, moet op den achtergrond staan; daar moet hij het niet om doen. Als ik het eens een weinig sterk mag uitdrukken: De godsdienst is niet

een weg naar den hemel, maar is een weg door het leven, door dit leven, het leven dat nu is; is een weg door de wereld, de wereld die hier om ons heen ligt. Het Christendom heeft tot taak, om ons hier terecht te helpen, hier, in de dingen waar wij midden in zijn. Het Christendom is niet een remedie tegen de eeuwigheid, maar een remedie tegen de tijdelijke dingen; niet iets dat ons eerst in de eeuwigheid te pas komt, maar dat ons hier te pas komt. Het groote doel van het Christendom is niet een eeuwigheidsassurantie te zijn, maar is: om van de menschen hier in het werkelijke leven iets anders te maken dan zij zijn. Bedenk het: om den nieuwen mensch is het te doen, om den nieuwen mensch, den mensch der ware gerechtigheid en heiligheid: en als gij dat niet zijn wilt, dan valt voor u de reden weg om een Christen te worden; dan moet gij er geen worden!

---

12 JULI.

Lezen: 2 Corinthen 11:1—15.

2 CORINTHEN 11 : 3. *Doch ik vrees, dat niet eenigszins, gelijk de slang Eva door hare arglistigheid bedrogen heeft, alzoo uwe zinnen bedorven worden, om af te wijken van de eenvoudigheid die in Christus is.*

Een Christen, dat is een eenvoudig man; de aanstellerij is verre van hem. Een leeraar, die denkt dat hij mooi preekt, en die het heel mooi wil maken, en die wat bijzonders wil leeren wat hij uit het zijne heeft genomen, en die zich wat laat voorstaan op zijn ambt, is afgeweken van de eenvoudigheid die in Christus is. Een gemeente-

lid, dat heel gauw met gewichtigheid zijn oordeel over de preeken klaar heeft, zonder te weten wat een moeilijk werk het is, en dat altijd zelf het beste weet hoe de gemeente moet bestuurd, is afgeweken van de eenvoudigheid die in Christus is. Een koopman, die de beurs rondkijkt, en alleen minderen ziet, en bij zichzelven denkt, dat hij met die anderen als minderen mag omspringen, is afgeweken van de eenvoudigheid die in Christus is. Een burgerjuffrouw, die tot haar kennis zegt: „Kom, ga ook mee naar die kerk; daar zit je zoo deftig, daar komen geen armen," is afgeweken van de eenvoudigheid die in Christus is. Een schrijver die reeksen van boeken schrijft, waar zijn eigen ziel van zegt, dat ze niet deugen, maar die ze toch schrijft om bewonderd te worden, is een aansteller. Een man of een vrouw, die als zij in gezelschap binnenkomen, aan de anderen altijd willen laten merken door hun manier: „Gevoelt gij wel, wie of er nu binnenkomt? Dat ben ik!" is afgeweken van de eenvoudigheid die in Christus is. Al die menschen, aanstellers zijn zij! Hoe verre zijn zij van het koninkrijk der hemelen!

---

13 JULI.

Lezen: 2 Corinthen 13.

2 Corinthen 12 : 9*a*. *Mijne genade is u genoeg.*

De menschen zeggen het mij, dat Christus' genade niet genoeg is, en dat er nog zeer veel bij moet, wil ik eenige zekerheid der zaligheid hebben; maar is dat zoo? Was het den moordenaar aan het kruis niet genoeg,

dat hij zijn Christus had gevonden, toen in dat laatste oogenblik? Wat wist hij van de honderd en duizend andere leerstellingen, die tot het rechtzinnige van een geloof behooren! Was het dien visschers aan het Galileesche meer niet genoeg, dat zij hun Messias gevonden hadden? Wat wisten zij van de honderd en duizend andere leerstellingen, die later als punten van ware rechtgeloovigheid zijn uitgekraamd! Was het den tollenaar Levi niet genoeg, was het die vrouw Magdalena niet genoeg, dat zij hun Jezus gevonden hadden? Wat wisten zij van de honderd en duizend andere leerstellingen, waar later de goede leden der kerk elkander om hebben verketterd! Ik ben geen man, om de eene of andere, zelfs de minste geloofsstelling licht te achten. Dat een iegelijk beproeve om tot volle zekerheid te geraken van elk dier duizend leerpunten; en dat zij een lang leven hebben om het zoover te mogen brengen! Maar als de andere dingen gaan dienen om den Christus te verdringen, om Zijn plaats in te nemen; als de leer komt in plaats van den Heer, — wee dan de arme menschenziel, de ziel, die van haar Heiland beroofd, weer van voren af aan kan gaan hongeren en dorsten, om verzadigd te worden aan brood dat niet voedt, en aan water dat niet lescht! Neen, laat de menschen zeggen wat zij willen, — Uw genade, Heere, is mij genoeg!

14 JULI.

Lezen: Psalm 2.

PSALM 2 : 2 en 3. *De koningen der aarde stellen zich op, en de vorsten beraadslagen te zamen, tegen den Heere en tegen zijnen Gezalfde, zeggende: Laat ons hunne banden verscheuren, en hunne touwen van ons werpen.*

Daar is in het leven der volken tegenwoordig een tot den hemel klimmende hoogmoed, zooals verbazend is in den toch eigenlijk nietigen mensch! Neen, die verbeelding tegenwoordig! Die verbeelding der rijken, dat de arme man een minder soort schepsel is van een lagere diersoort! Die verbeelding der geleerden, dat zij alles weten, en dat hun verstand zoo groot is, dat iedereen gerust op hun verstand kan afgaan! Die verbeelding van de armen, die dikwijls nog grooter is dan de verbeelding der rijken! Die verbeelding der dommen, die dikwijls nog grooter is dan de verbeelding der geleerden! Een hoogmoed, die bij de groote massa zich eendrachtig uit in de verklaring, dat boven den mensch niets hoogers bestaat, en dat geen God of Bijbel dat anders moet komen vertellen! En, — wat daar bij gepaard gaat: daar is in het leven der volken een tot in de hel afdalende onzedelijkheid, als waarbij Gods zedelijke geboden van onwaarde gerekend worden; zoo waar: de twee steenen tafelen zijn weer in stukken geworpen, zooals Mozes eens deed; maar met dit onderscheid: dat Mozes de twee steenen tafelen in stukken wierp in toorn over de onzedelijkheid, en dat men ze nu in stukken werpt in toorn over de zedelijkheid! Een

hoogmoed, en een onzedelijkheid, die bij de groote massa zich eendrachtig uit in den kreet: „Laat ons de banden verscheuren en de touwen van ons werpen!"

O, waarom woeden de heidenen, en waarom bedenken de volken ijdelheid? Die in den hemel woont, zal lachen; de Heere zal hen bespotten!

15 JULI.

Lezen: Psalm 3.

PSALM 3 : 9*b*. *Uw zegen is over uw volk.*

Wanneer is dat, dat Gods zegen over ons volk is? Is dat, als wij vrede hebben met de andere volken, als de handel bloeit, als wij roem krijgen door onze wetenschap en kunst? Zeker is dat zegen. Maar daar is betere zegen. Dan namelijk, als ons volk zedelijk en godsdienstig groot is onder de andere volken. Dan, als onze burgers in God gelooven, en als ook de laatste ophoudt met zijn bluffend ongeloof. Dan, als onze burgers naar de geboden van God beginnen te leven, en als ook de laatste ophoudt met het uitrekken en verscheuren dier geboden, onder valsche leuzen van vrijheid voor mannen en vrouwen. Dan, als onze burgers weer der vaderen Bijbel tot hun boek maken, waar zij uit lezen des morgens en des avonds aan de huiselijke tafel. Dan, als onze burgers weer de kerk als de plaats leeren beschouwen waar gidsspraken worden gesproken, die zielen den weg der zaligheid wijzen. Dan, als onze burgers weer — laat mij het rond zeggen, — den Christus aanbidden, als den

Zoon van God, uit den hemel gekomen, die hier aan het kruis heeft geleden; en als die Christus weer het groot middelpunt van alle denken en gevoelen en handelen gaat worden.

O, als het alles weer eens zoo kwam, weer eens zoo was, — hoe zou ik dan zeggen: Dat is zegen! En hoe zou ik den Psalmist zijn woorden overnemen, en dankend roepen: „Uw zegen is over uw volk!"

---

16 JULI.

Lezen: Psalm 18:1—21.

PSALM 18 : 2. *Ik zal u hartelijk liefhebben, Heere, mijne sterkte.*

Ja, zoo zeggen wij ook wel eens. En wij denken dikwijls dat wij behooren tot de menschen die den Heere liefhebben. Maar laten wij onszelven niet te veel wijs maken! Zie maar: zoolang de liefde tot den Heere kan samengaan met de begeerten van ons zelfzuchtig hart, jawel, dan houden wij van Hem, zeker; maar die liefde tot Hem moet maar één oogenblik in strijd komen met die begeerten van ons hart, dan verzaken wij die liefde, en het is op eens er mede uit! Wij beminnen onzen Heer, denken wij; maar morgen komen wij in gezelschap van ongeloovigen, en wij hebben den moed niet eens om voor Hem uit te komen; dat is zeker liefhebben van Hem? Wij beminnen onzen Heer, denken wij, en morgen jagen wij zoo sterk naar de dingen der wereld, als de wereldlingen zelven ons niet verbeteren kunnen; wij

zoeken geld boven alles, en de eere der medeburgers daarbij, en de genietingen bovendien, zoo dat de Heere geheel op den achtergrond is geraakt, ver weg van onze ziel; dat is zeker liefhebben van Hem? Wij beminnen Hem, denken wij, en morgen betrappen wij er ons zelven op, dat wij onvriendelijk zijn tegen den naaste, dat wij hem overheerschen willen, dat wij het hem moeilijk maken, en verdriet zaaien in zijn leven, in plaats van blijdschap; dat is zeker den Heere liefhebben? Ach, wat, wij hebben alle andere dingen en personen, en bovenal onszelven, eer en meer lief dan Hem! Laat ons dat Psalmwoord niet te spoedig in den mond nemen; het kon eens een leugen zijn, die wij dan spraken!

---

17 JULI.

Lezen: Psalm 18:26—51.

PSALM 18 : 30. *Met u loop ik door een bende, en met mijnen God spring ik over eenen muur.*

Waarom doen toch zoo vele Christenen, alsof God een God van onmacht is? En waarom zijn zij klein ten dage van hunne verdrukking?

Onze God is een God, die de wateren heeft met de vuist gemeten, en die van de hemelen heeft met een spanne de maat genomen. Onze God is een God, die de bergen heeft in een waag gewogen, en de heuvelen in een weegschaal. Onze God is een God, die de eilanden als dun stof daar heen strooit, en die de hemelen uitspant als een doek, en ze uitbreidt tot een tent ter Zijner

woning. Onze God is een God, die de sterren heeft geteld, als een herder zijne schapen, en die ze allen roept bij haar namen; en die de aarde heeft tot een voetbank Zijner voeten, en de wolken tot Zijn troon. Onze God is een God, die als Hij nederdaalt om te wandelen op de aarde, Zijn voeten zet op de bergen en op de zee, en ziet, de bergen effenen zich onder Zijn voet, en de zee sterkt zich om Hem te dragen. Onze God is een God, die de bliksemen uitzendt, dat zij heenvaren, zoodat zij zeggen: „Ziet, hier zijn wij!" Onze God is een God, die Zijne vijanden voor zich uitjaagt als stof, en hen verstrooit als stoppelen, overwinnaar op elk slagveld. Waarom vreezen dan zoovele Christenen ten dage hunner verdrukking, en doen zij alsof hun God een God van onmacht is? En waarom deinzen zij terug als er een bende voor hen staat, en vertwijfelen zij over een muur te springen, die hun den weg verspert? Kleinmoedige menschen, leert het ook zeggen: „Met U loop ik door een bende, en met mijnen God spring ik over eenen muur!"

---

18 JULI.

Lezen: Psalm 26.

PSALM 26 : 4*a*. *Ik zit niet bij ijdele lieden.*

Wat ijdele mannen zijn volgens het spraakgebruik der Heilige Schrift, dat weten wij. Wij vinden telkens in de Heilige Schrift van hen gesproken. Daarmede worden niet bepaald de slechte lieden bedoeld in de gewone beteekenis van het woord slecht. Maar: de slechte men-

schen, die daarbij luchthartig zijn, die lichtzinnig zijn, die onnadenkend pleizier zoeken zonder te vragen, of dat genoegen nu geoorloofd is of ongeoorloofd is. De onreinen, maar die lust hebben in de onreinheid. De dronkaards, maar die nog trotsch zijn ook op hun dronkenschap. De leugenaars, maar die daarbij lachen, en zeggen: „Wat kan het mij schelen of ik lieg of niet?" De goddeloozen, maar die nog hoogmoedig zijn bovendien op hun goddeloosheid. De ongeloovigen, maar die zich nog aanstellen daarbij, en gewichtig doen in hun ongeloof. De zondaars in het algemeen, die over hun geweten heenlachen, en schertsen, en leven maken, leven maken, zonder eenig gevoel van schaamte, en zonder eenig besef, dat het anders hoort. De levenmakers, de lieden van groot woord, de mannen van veel verbeelding, de zwetsers, en die overal waar zij komen, het terrein innemen, alsof zij het alleen weten, en alsof zij nu de menschen zijn, waar anderen zich naar behooren te richten.

Als ik dat bedenk, — dan kan ik mij begrijpen, dat de Psalmdichter zegt als iets dat een levensregel van hem is: „Ik zit niet bij ijdele lieden."

---

19 JULI.

Lezen: Psalm 27.

PSALM 27 : 1*b*. *De Heere is mijns levens kracht.*

„Altijd wordt God ons aangepredikt, als iemand in wien wij onze kracht hebben te zoeken! Maar zonder

Zijn hulp kan het zeer wel. De mensch moet in zichzelven de kracht zoeken in zijn strijd tegen de zonde. Niet buiten ons, maar binnen in ons moeten wij het zoeken. Wij hebben toch zelven ook nog wat kracht; wij vermogen toch zelven ook nog wat tegen de zonde." Zoo spreken de menschen; en als zij het niet hardop zeggen, dan toont de praktijk, dat zij zoo denken. En zij moedigen zichzelven aan: „Wees sterk, wees manlijk, en dan zal de zonde wel van u wijken; zij behoeft niet altijd overwinnares te zijn!"

Eigen kracht dus! Goed! Maar ik heb gevonden, dat dit maar denken en zeggen is, en geen doen! Ik heb gevonden, dat wij bijna altijd die kracht van ons op alles toepassen behalve tegen de zonde. Al onze kracht gebruiken wij: om brood te verdienen, om rijk te worden, om een carrière te maken, om een mooie positie te verkrijgen, — maar tegen de zonde wordt die kracht niet gebruikt. Al onze krachten gebruiken wij om de schoone kunsten te beoefenen, om een goed musicus te worden, om een prachtig schilder te worden, om een geliefd dichter of romanschrijver te worden; maar tegen de zonde wordt die kracht niet gebruikt. Wie gebruikt zijn krachten en gaven en talenten tegen de zonde? Wat ik zie, is dat bijna altijd die krachten en gaven en talenten juist in dienst van de zonde zijn gesteld!

Daarom, dat ik het zal blijven zeggen tegen mijzelven en tegen allen: „De Heere is mijns levens kracht."

20 JULI.

Lezen: Psalm 32.

PSALM 32 : 8*b*. *Mijn oog zal op u zijn.*

Ik heb het eerst vreeselijk gevonden. Altijd dat Godsoog op mij! Ik kon het niet hebben. „Zullen die oogen nu nooit eens van mij af?" riep ik; en ik riep het met wrevel; „waarom moeten zij mij altijd gadeslaan? Nooit ben ik vrij, steeds ben ik onder toezicht; waarom houdt God mij onder voogdij? Ben ik dan een kind, dat Hij mij nimmer uit het oog verliest?" Ook werd het gevoel mij ondragelijk, als ik zonden gedaan had, waarvan ik dan wist, dat die Hem niet onbekend konden zijn, en dat Hij ook die alweer had gezien; te midden van mijn zonde had ik die oogen op mij gevoeld; ook als het donker was geweest, begreep ik dat voor Hem die duisternis licht was geweest. Ik beproefde uit Zijn oogen te komen, ook al wist ik dat het nimmer zou kunnen. Van alles wat ik ondragelijk heb gevonden, was dat het ondragelijkste: die oogen Gods op mij.

Maar sedert is het veranderd. Daar is iets gebeurd tusschen dien God en mijne ziel: een verzoening, bij het kruis van Zijn Zoon, op Golgotha. En van dien dag af, o wonder! zoeken mijn oogen altijd Zijn oogen; en ik heb geen ruste, als ik die oogen niet zie. Eerst waar ik voel, dat zij op mij zijn, voel ik mij vredig en veilig, en komt de vroolijkheid bij mij boven. En te midden van gevaren en smarten, is dát juist mijn moed en mijn kracht, als ik opzie, en weet, dat zij nederzien op mij. O Heere, ik ben sterker dan al mijne vijanden, als Gij

maar bij mij zijt; laat de zon verdonkerd worden aan den hemel, maar laat uw oog altijd daar staan, als ik opzie, want zonder dat zou de dag mij donkerheid wezen!

---

21 JULI.

Lezen: Psalm 62.

PSALM 62 : 11*b*. *Wordt niet ijdel.*

IJdele lieden zijn zij die zich aanstellen, die niet gewoon zijn, en die leven maken; en het zijn menschen, die redenen hebben dat te doen. Immers zij zijn menschen zonder inhoud, zonder inwendige beteekenis; zij zijn hol. Al dat geschreeuw en al dat leven verbergt de ledigheid van binnen, ten minste is een proef om die ledigheid te verbergen, welke proef meer of min lukt. Als iemand maar eens kalm met hen praten kon, zou die ledigheid dadelijk naar buiten treden. Daarom dat zij niet kalm willen wezen; dan zouden zij verraden zijn; dan zouden zij openbaar worden. Neen, zij moeten schetteren; zij weten dat zij hol zijn, en anderen moesten het eens merken! Daarom, dat de ijdele lieden veel woorden hebben. Daarom, dat zij zich veel omhangen, kleeren, mooie kleeren, en den geheelen dag noodig hebben om te bedenken wat voor kleeren zij aantrekken zullen. Daarom, dat zij allerlei manieren bedenken, tot zelfs de manier van hand-geven, en de manier van den hoed afnemen, om van anderen maar als iets bijzonders onderscheiden te zijn; want: hebben zij die manieren niet, dan

wordt het openbaar hoe ordinair zij zijn, evenals de anderen, of nog minder dan de anderen.

Wordt niet ijdel, — zegt de Schrift. En ik zou het u ook aanraden, want dan onderscheidt gij u op de eenig ware manier van de anderen, die bijna allen wel ijdel zijn. Wees eens geen aansteller, want dan zijt gij waarlijk iets bijzonders; zoo zeldzaam is het gewone!

---

22 JULI.

Lezen: Psalm 65.

PSALM 65 : 3. *Gij hoort het gebed; tot u zal alle vleesch komen.*

Is er eenig rijk man, bij wien zooveel armen komen bedelen, als er bij God gebedeld wordt? Is er ergens een deur aan eens rijken mans woning, waar zooveel aangeklopt wordt, als aan de deur van God? Is er ergens een voorportaal in de huizen der grooten, waar zooveel armen te wachten staan, die den heer willen spreken, zooals het voorportaal van Gods paleis vol is van menschen, die met Hem spreken willen? Is er ergens een vorst, die zooveel bidbrieven krijgt uit alle hoeken van zijn land van al zijn behoeftige en rampzalige onderdanen, zooals God de smeekingen ontvangt uit al de hoeken van Zijn wereld van al Zijn onderdanen? Hier is het een vader die bidt: „Och Heere, geef genezing aan mijn kranke kind, dat sterft;" en daar is het een moeder die bidt: „Och Heere, breng mijn verlorene dochter te recht;" en de Heere moet zijn als iemand die

'snachts de straten opgaat om de verlorene dochter te zoeken en t'huis te brengen. Hier is het een arme die bidt: „Geef brood aan mij en aan mijn hongerend gezin;" en de Heere moet daar zijn als de armverzorger, die komt met de handen vol brood. Daar is het een wees, die alleen achtergebleven is, en die bidt: „Wees mij een vader;" en de Heere moet daar vader en moeder tegelijk zijn, om het kind groot te brengen. Hier is het een zeeman die in den storm roept: „Heere, help ons wij vergaan;" en de Heere moet daar op zee gaan wandelen om aan boord te komen en de schepelingen gerust te stellen. Ginds is het een landman, die bij zijn akker staat en vreest, en die bidt: „Behoud mijn oogst;" en de Heere heeft daar den regen te zenden na de droogte, en den kruidwurm en de rups te verjagen. Is er ergens een deur aan eens rijken mans woning waar zooveel aangeklopt wordt als aan de deur van God? Vanzelf, Hij hoort ook het gebed, tot Hem zal alle vleesch komen. Laat ons dan ook gaan.

---

23 JULI.

Lezen: Psalm 69:1—16.

PTALM 69 : 16*a*. *Laat mij de watervloed niet overstroomen, en laat de diepte mij niet verslinden.*

Ik heb het wel eens gezien des winters, als onze rivieren zoo hoog stonden, dat het water kwam tot aan den rand van den dijk. Daar kwam een scheur in den dijk. Het water drong door die scheur, en dat dringen

maakte die scheur eensklaps tienmaal zoo groot. En dat water ging stroomen den dijk af binnenwaarts, de polders in; al verder en verder. Straks stond het tegen de huizen, reeds in de stallen; daar brulde het vee, in doodsangst rukkende aan touwen, waar het niet los van kon. Straks stond het reeds tegen de daken der boerderijen, waar de man en zijn huisgenooten de vlucht op hadden genomen, daken, die straks instortten, een dood gevende aan die geen redding meer hadden. En een dag later stond heel een land zoover de oogen reiken konden, blank en wit van het water, dat door de ééne scheur in den dijk was binnengekomen, door de scheur die men niet had kunnen dichten.

Wat is onze zondige maatschappij anders dan dat overstroomde land? Die heele maatschappij ligt daar als een stuk, waar de zonde zich over gegoten heeft als een vloed. Iedere man en iedere vrouw bijna onder dat volk niets anders dan een drenkeling! Wrakken, lijken, drijvende in een vreeselijken vloed! Zoowaar gij daar ook voor vreest met uwen dood voor oogen, bid toch: „Laat mij de watervloed niet overstroomen, en laat de diepte mij niet verslinden."

---

24 JULI.

Lezen: Psalm 71.

PSALM 71 : 9. *Verwerp mij niet in den tijd des ouderdoms; en verlaat mij niet terwijl mijne kracht vergaat.*

De geest die de ouden van dagen in hun onwedergeboren staat bezielt, is dat een gelukkige geest? — Ik

zal met eerbied spreken van oude menschen, want ik ken het gebod: „Bestraf een ouden man niet hardelijk, maar vermaan hem zooals men een vader zou vermanen." Maar ziet de oude menschen aan, die niet wedergeboren zijn, zijn zij niet beklagenswaardig? Zij wankelen ten grave; hun weg is bijna afgeloopen; zij zijn met hun voeten reeds gekomen bij de schemerende bergen; de dood heeft hen het laatste gedeelte van den weg al een eind vergezeld; hij heeft reeds naast hen geloopen; en zoo aanstonds zal de dood hun de poort, de donkere poort wijzen, waar zij door moeten treden in nog grootere duisternis; dat is een gruwzaam oord. Arme oude lieden, zij sidderen! Zij zouden met hun voeten den weg wel terug willen gaan, naar de dalen der jeugd terug; en zij zouden ook ongedaan willen maken alle oude zonden die hen aankleven, en die zij maar niet uit het geheugen kunnen zetten, het geheugen dat anders alles vergeet! Zij weenen, hulpeloos als kleine kinderen, wanneer zij het wagen om een blik vooruit te werpen over het graf. Zij zouden er liefst niet aan denken, maar zij moeten: altijd weer die troon, die Rechter, dat oordeel; en zijzelven als heel kleine nietige menschen voor dien troon, met een ontzaglijke schuld! Tusschen leven en sterven in te hangen; en het eene niet te kunnen, en het andere niet te willen! O, is dat een ouderdom?

Gelukkig, die reeds vroeg het gebed van den Psalmist tot het zijne heeft gemaakt: Verwerp mij niet in den tijd des ouderdoms, en verlaat mij niet terwijl mijne kracht vergaat!

---

25 JULI.

Lezen: Psalm 90.

PSALM 90 : 12. *Leer ons alzoo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.*

Hoevelen, die zorgeloos zijn, en onnadenkend het kostbare leven gebruiken, en die niet weten wat het is: de dagen te tellen! Komt het er niet op aan, hoe wij een dag besteden? Uit dagen bestaat het leven! Komt het er niet op aan, hoe de uren doorgebracht worden? Uit uren bestaat het leven! Men acht het een ongeluk, als de hand van een kind achteloos een kostbare vaas in stukken breekt: maar wat zal men zeggen van de kostbare vaas, het menschelijk lichaam, als dat in stukken gebroken wordt? En toch zijn velen bezig met dat breken! Men acht het een ramp, als een huis in vlammen opgaat en asch wordt, en men wreekt zich op den snoode, die moedwillig den brand wierp in de huizinge: maar wat te zeggen van den moedwillige, die het gebouw eens menschenlevens tot asch doet vergaan vóór den tijd, ook al is het zijn eigen gebouw? En toch zijn velen bezig met dat branden! Men acht het een onberekenbare schade, als het trotsche schip met de kostbare lading vergaat in den storm op de klippen: maar wat te zeggen van het trotsche schip des levens, als dat door den dwazen roerman in zorgeloosheid tegen de rotsen wordt gejaagd? En toch staan velen zoo aan het roer van hun schip! Men acht het een booze moedwilligheid, als een boom geschonden wordt en de bijl in den stam geslagen wordt zonder noodzaak: maar wat te zeggen

van de baldadigheid waarmede velen hun eigen boom des levens schenden, zoo dat die boom dood is vóór den tijd?

Het leven is meer dan een boom, of een schip, of een huis, of een vaas. En daarom: laat ons het leven kostelijk achten, en onze dagen tellen. Elke dag is er één: en wij hebben die dagen zeer noodig, om een wijs hart te bekomen, eer die dagen om zijn!

---

26 JULI.

Lezen: Psalm 96.

PSALM 96 : 10*a*. *De Heere regeert.*

„Het is niets anders dan het toeval, dat alles regeert," zoo is het algemeene denken; „de toevallige omstandigheden maken het, dat het leven van den een aldus, en het leven van een ander alzoo is. Door een toeval struikelt gij over een kleine oneffenheid op straat, en breekt gij uw been, en maanden lang zult gij op uw bed liggen. Door een toeval valt uw kind van de trappen af, en blijft het een kreupel kind, al zijne dagen. Door een toeval komt iemand uw winkel binnen, en doet hij een bestelling, waar meerdere bestellingen op volgen, zoo dat gij een rijk man wordt. Door een toeval slaat de arbeider zijn houweel in den grond, waar hij goud vindt, zoo dat daar de opening van de mijn komt, de goudmijn voor vele geslachten. Door een toeval ziet een jong man een jonge vrouw op een avond, dat hij in gezelschap is, en zij wordt zijne vrouw, in een langen en

gelukkigen echt. Door een toeval doet gij een krankheid op bij een bezoek in een besmet huis, dat gij niet wist een besmet huis te zijn, en de dood komt over u. Alles toeval, dat er is!"

Laat een Christen toch niet zoo denken. De Heere regeert! Als het Gods wil is, dan vind ik met mijn houweel het goud in den grond. Als het Gods wil is, dan zal ik oogst hebben van mijn akker. Als het Gods wil is, dan zal mijn schip niet vergaan, dat ik uitzend om winst te halen in verre landen. Als het Gods wil is, dan zal ik den man of de vrouw vinden, die met mij door het leven gaat tot een levenslang geluk. Als het Gods wil is, dan zal zelfs de dood mij niet aanranden te midden der pestilentiën, maar zal de dood mij uitstel moeten geven, nog vele dagen en jaren. Voor den Christen is er geen toeval: de Heere regeert!

---

27 JULI.

Lezen: Psalm 97.

PSALM 97 : 1*a. De Heere regeert: de aarde verheuge zich.*

„Ik kan niet zooals ik wil," is een algemeene klacht; „daar is altijd iets boven mij, dat anders schijnt te willen dan ik, en dat sterkker is dan ik. Ik wil werken, maar daar komt een krankheid tusschen, en ik kan niet werken. Ik wil een handelsonderneming beginnen over zee, maar zij slaagd niet. Ik wil een reis maken, maar een kleinigheid komt er tusschen, en daar komt niets van de reis. Ik wil een goed mensch worden, maar een lichamelijke

of geestelijke eigenschap belet mij. Wat is dat, dat boven mij schijnt te staan, en dat sterker is dan ik?"

„Wel, dat is duidelijk," zoo antwoordt de wetenschap; „dat zijn de natuurwetten, die boven u staan. Gij wilt een reis maken, maar een kleine verkoudheid, om den hoek van den deur gevat, belet u de reis. Gij wilt winst maken, en zendt een schip uit; maar een storm grijpt het schip en de lading gaat naar de diepte. Gij wilt een mooien oogst van uw land hebben, maar de regen bederft dien oogst. Gij wilt zooveel nog werken in uw leven, maar de dood komt daartusschen, en uit is het met al uw plannen. Natuurwetten regeeren: de regen, de wind, de koude, de storm, en de allersterkste wet, de dood, — die regeeren uw leven!"

Ik heb niets tegen die wetenschap in te brengen. Dat is alles waar, — als men maar achter al die krachten, de ééne groote kracht: God, plaatst, die tot al die krachten, als tot dienaars zegt: „Gaat!" en zij gaan; en zegt: „Komt!" en komen; en die dat komen en gaan regelt zóó, dat alle dingen moeten medewerken ten goede. De Heere regeert: de aarde verheuge zich!

---

28 JULI.

Lezen: Psalm 99.

PSALM 99 : 1*a*. *De Heere regeert.*

„Wat het leven van een mensch bepaalt, wat alles doet komen zooals het komt, dat is het noodlot," zoo is het denken veler dichters, en het denken van velen die

den dichters nadenken; „noodlot, noodlot regeert alles. Een geheimzinnige macht, die niemand ziet, die niemand begrijpt, maar die niettemin er is. Boven de goden staat die macht, en boven alle natuurwetten. Daarboven, onder den grooten eik, bij de bron, daar zitten de drie vrouwen; eene spint er den draad, den levensdraad; de tweede vlecht bloemen en doornen tusschen dien draad; en de derde snijdt den draad door, hij is haar lang genoeg; en zooals die drie vrouwen den draad weven en versieren en doorsnijden, zoo komt het leven van een mensch; en die vrouwen, zij zijn er niet, maar, alsof zij er zijn, zoo is het. En heb nu maar een wil; wat geeft het een wil te hebben? En wil nu maar rijk worden; als de rijkdom niet door het noodlot in uw bestaan is ingelascht, dan wordt gij niet rijk. En heb nu maar een ideaal van geluk en van liefde; als het noodlot het anders beschikt heeft, dan zult gij die liefde nooit lezen in de oogen van een ander. En heb nu maar een ideaal van goed zijn en goed worden; als de wet der erfelijkheid het medebrengt, dat gij slecht wordt, dan wordt gij het, en dat het kwaad u geheel zedelijk verwoesten moet, dan zal dat uw noodlot zoo zijn. Noodlot regeert alles!"

Zie, alsof de menschen tot het heidendom zijn teruggekeerd, zoo is dat denken. Alsof voor duizend jaren het Evangelie hier bij onze heidensche vaderen niet is binnen gekomen, en het geloof aan de Nornen heeft verdreven, zoo is het nu weer. Is dat redelijker dan het geloof in God den Vader, die alles doet naar den raad Zijns willens? En hebben wij het te vergeefs geleerd, indien maar te vergeefs, dat de Heere regeert?

29 JULI.

Lezen: Psalm 111.

PSALM 111 : 10*a*. *De vreeze des Heeren is het beginsel der wijsheid.*

Evenals er geld-parvenu's zijn, zoo zijn er wetenschappelijke parvenu's. Zie, iemand is in zijn jonge jaren een man uit het volk geweest, een man van gewone ontwikkeling; maar langzamerhand heeft hij wat praktische ervaring opgedaan; hij heeft goed couranten gelezen, veel met andere menschen gepraat, zich zelfs aan een paar dikke boeken gewaagd, en is onder zijne medeburgers geworden, wat zij, die medeburgers, een knap man noemen. Maar te gelijk met deze ontwikkeling heeft zich gepaard wat ook bij de geld-parvenu's is te zien: hij is den godsdienst gaan beschouwen als een zaak, die niet meer te vereenigen is met het verkregen standpunt, dat is dan bij hem het wetenschappelijk standpunt. De kerk, hij komt er natuurlijk niet meer. De Bijbel, hij leest dat Hollandsche boek niet meer sedert hij een Fransch boek kan lezen. En onze geleerde burger, hij durft theorieën te hebben over God en over de eeuwige dingen, zoo stout en sterk, als ware geleerden nog zoo maar niet voetstoots hebben aangedurfd; en hij spreekt ze uit, onze knappe burger, zoo vast, en zoo beslist, als ware geleerden het nog niet durven uitspreken. Het eerste wat een wetenschappelijk parvenu, al is het iemand met niet meer dan een akte lager-onderwijs, overboord gooit, dat is: zijn godsdienst!

Als het waar is, dat de vreeze des Heeren nog maar

het beginsel der wijsheid is, — en het is waar, — hoever staat dan die man van de wijsheid af, die nog niet eens tot dat begin is gekomen?

---

30 JULI.

Lezen: Psalm 115.

PSALM 115 : 12*m*. *Hij zal zegenen.*

Wat is dat: de zegen van God? Hebt gij er wel eens over nagedacht, wat dat is: zegen? Ik heb er wel over nagedacht, en laat mij u zeggen, wat dat is. Zegen is dat deel werks dat God doet, als de mensch zijn deel van het werk verricht.

Zie, een man zal een wijnberg planten; hij zal den berg geschikt maken voor den aanplant; hij zal zorgen voor waterafvoer, dat de regenvloed de planten niet meesleurt; hij zal van een goed soort druif nemen, dat niet teleurstelt; hij zal snoeien, zonder welk snoeien de vrucht beschaamt; hij zal alles doen, wat hij kan; maar dan is het ook uit; meer kan hij niet doen om iets van zijn wijnberg te oogsten. Dat is het menschelijk deel van het werk.

Maar nu komt het Goddelijk deel van het werk. God is het, die de zon moet gebieden om te schijnen. God is het die den regen moet gebieden om neder te plassen. God is het die de verborgen krachten in de aarde moet gebieden om aan het werk te trekken, opdat de plant groeien kan en vrucht dragen. Dat is Gods deel van het werk. En dat Godsdeel van het werk, dat is het wat

wij zegen noemen. Zonder dat Godsdeel van het werk is de wijnberg niet gezegend.

O, als gij een werk onderneemt, welk werk ook, zeg dan bij uzelven: „Ik zal doen wat ik kan; maar ik zal God vragen, of God wil doen, wat Hij kan!" Dat vragen aan God om te doen wat Zijn deel van het werk is, dat is: om een zegen vragen. O, vergeet nimmer om een zegen te vragen; want het deel werks dat gij kunt doen, dat is een zeer klein deel; en bovendien, God doet niets liever dan Zijn deel werks te voegen aan uw deel van het werk; samenwerken met den mensch, dat schijnt Gods lust te zijn.

---

31 JULI.

Lezen: Psalm 116.

PSALM 116 : 6*a*. *De Heere bewaart de eenvoudigen.*

De eenvoudigheid heeft veel voor. Zie maar waarom veel menschen niet godsdienstig kunnen zijn!

„Godsdienst, dat is een zaak voor de armen!" zeggen veel rijken. „Hij is een zaak voor de dommen," zeggen veel verstandigen. „Hij is een zaak voor de kranken," zeggen de gezonden. „Hij is een zaak voor de vrouwen," zeggen de mannen. Godsdienst is altijd een zaak voor een ander. Hoe komt het dat zij zoo zeggen? Ik geloof, dat de menschen die zoo spreken, niet eenvoudig zijn. Wees eenvoudig van hart, en uw rijkdom zal u niet in den weg staan om een Christen te zijn. Wees eenvoudig van hart, en uw verstand zal u niet in den weg staan om een Christen te zijn. Wees eenvoudig van hart, en

uw gevoel van gezondheid zal den godsdienst niet uitstellen totdat gij krank zijt geworden. Wees eenvoudig van hart, en gij zult voelen, dat het een mannelijke hoogmoed is, om te denken dat een vrouw meer den godsdienst noodig heeft dan de man, alsof de vrouw een minder wezen is. Trotschheid in rijkdom, trotschheid in stand, trotschheid in wetenschap, of in wat ook, drijft doodgewoon allen godsdienst uit de ziel. Parvenufiguren! Breek met uw eenvoud, en gij zult niet lang meer een Christen kunnen zijn. Vermeerder uw eenvoud, en de dag is aanstaande, dat gij een Christen wordt en blijft. Zeker heeft de eenvoudigheid veel voor!

---

1 AUGUSTUS.

Lezen: Psalm 133.

PSALM 133 : 1. *Ziet, hoe goed en hoe liefelijk is het, dat broeders ook samen wonen.*

Heerlijk schoon wordt de zegen der broederlijke liefde hier in de beeldtaal van David tweemaal onder beeld gebracht. „Ziet," zoo zegt de koning, en dat is het eerste beeld, „het is gelijk de kostelijke olie op het hoofd, nederdalende op den baard, den baard van Aäron: die nederdaalt tot op den zoom zijner kleederen." Met andere woorden: Een gezalfd man is hij, die den vrede liefheeft; als een hoogepriester staat hij onder de menschen, die den vrede bewaart; de besten onder de besten zijn zij die zoo doen! En het tweede beeld is dit: „Het is gelijk de dauw van Hermon, die nederdaalt op de

bergen Sions." Met andere woorden: evenals van de met sneeuw bedekte toppen van den Hermon, wanneer de zon den ganschen dag daarop geschenen heeft, de nevelen en de dampen optrekken, welke nevelen en dampen des nachts neerstrijken op de bergen rondom, zoodat zij den volgenden morgen als glinsterende dauwdroppels liggen op de dorstende bergen Sions, op de akkers, op de boomen, op de bloemen; evenals dus de sneeuwige Hermon de dauwbron is van het gansche land, zoo is de eendracht, de broederliefde tusschen zonen van één huis en tusschen leden van één kerk de bron van zegen over gansch die kerk.

O naar de schoone beeldtaal van den dichterlijken koning, — gemeente van Christus, — wees in uw eendracht: als die zalfolie in den tempel, en als de dauw op de bergen!

---

2 AUGUSTUS.

Lezen: Psalm 84.

JESAJA 60 : 20. *Uw zon zal niet meer ondergaan, en uw maan zal haar licht niet intrekken: want de Heere zal u tot een eeuwig licht wezen, en de dagen uwer treuring zullen een einde nemen.*

Als een vrouw haren man verliest door den dood, en zij weduwe wordt, dan gaat haar zon onder, en trekt de maan haar licht in; dat is een duisternis die zich om haar uitbreidt; dan beginnen de dagen harer treuring. Maar als die weduwe een kind heeft, een dochter, die voorspoedig opgroeit, die schoon wordt en goed, en die

haar in kinderliefde vergoedt, wat zij in de liefde des mans verloren heeft, en die hare verlustiging is van dag tot dag, — dan is haar zon weer opgegaan, en trekt de maan haar licht niet meer in, en wandelt zij weer in vroolijke helderheid van dat licht; dan hebben de dagen harer treuring een einde genomen.

Dat is onze geliefde Vorstin, de Koningin-Moeder, van wie wij dit hier zeggen. En een gansch volk gedenkt dankbaar in dezen dag aan Haar met dankzeggingen en gebeden. O, hoe danken wij God voor Zijne goedheid, toen het Hem behaagde om Zijn volk in deze gewesten te bezoeken in zegen, en toen Hij ons die Vrouwe schonk, die de liefde onzes volks heeft genomen en gekregen, zooals weinig anderen! Nimmer zullen wij genoeg kunnen zeggen, wat de weldaad is, die Zij aan ons volk heeft bewezen in Gods weg van ontfermen! Wij zullen Haar liefhebben al Hare dagen; wij zullen Haar eeren, en dankbaar wezen, en hulde geven, en op de handen blijven dragen; en onze gebeden zullen voor Haar wezen in huizen en tempels. En van Noord tot Zuid spreke daarom een iegelijk onderdaan het Haar toe, als een zegenbede die God steeds verder moge verhooren: „Uw zon zal niet meer ondergaan, en Uw maan zal haar licht niet intrekken: want de Heere zal U tot een eeuwig licht wezen, en de dagen Uwer treuring zullen een einde nemen!”

3 AUGUSTUS.

Lezen: Johannes 8:1—11.

GALATEN 6 : 1. *Broeders, indien ook een mensch overvallen ware door eenige misdaad, gij die geestelijk zijt, brengt den zoodanige te recht met den geest der zachtmoedigheid: ziende op uzelven, opdat gij ook niet verzocht wordt.*

God wil niet alleen, dat wij geen steenen werpen op andere zondaars, maar ook zelfs, dat wij middelen zijn om de gevallenen terecht te brengen. O, doen wij dat dan in diep medegevoel over hun val! Laat ons niet te veel oordeelen over de anderen die in zonde gevallen zijn, maar laten wij hun ons diep medelijden doen gevoelen. Die gestruikeld zijn, hebben soms zulk een behoefte om hun geweten te ontlasten; zij hebben soms zulk een begeerte om waar te zijn; zij haken er soms zoo naar om niet langer een valsch bestaan te hebben; en zij hebben iemand noodig, aan wien zij hun hart eens kunnen luchten, en voor wien zij eens alles kunnen uitspreken, wat hun duister hart zoo benauwt en bezwaart, met de vraag: „Wat moet ik doen, om zalig te worden?" Wilt gij u, mijn broeder, daartoe leenen, vol medelijden? Wilt gij de mensch zijn, die geduldig en vol liefde hun lang en donker verhaal van hun treurige zonde zal aanhooren, om dan in den geest der zachtmoedigheid hen terecht te brengen, dat is: tot Jezus te leiden? O, doe dat dan, als ziende op uzelven, en als die weet, dat gij ook wel alzoo hadt kunnen verzocht worden!

4 AUGUSTUS.

Lezen: Efeze 1:1—14.

EFEZE 1 : 7. *In wien wij hebben de verlossing door zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade.*

Wie kan er toch zoo gelukkig zijn als de Christen, die dit weet: „In Christus heb ik de vergeving mijner misdaden?" Daar is niemand zoo gelukkig als hij. Kunnen zij gelukkig zijn, die veel geld hebben, maar die altijd denken moeten: „Mijne zonden zijn nog onvergeven?" Kunnen zij gelukkig zijn, die een hooge eereplaats in de maatschappij bekleeden, maar die altijd de geheime vrees in het hart omdragen voor een God, met wien zij niet verzoend zijn? Kunnen zij gelukkig leven, die alles hebben wat de wereld maar bieden kan, maar die altijd den angst hebben van straks in een andere wereld te zijn, waar niet eens een druppel water is aan het einde van een vinger, om den dorst van hun tong te verkoelen? Neen, echt goed en gelukkig en heerlijk is alleen het leven van hem, die al de goede dingen dezer aarde genieten kan zonder al die angsten en vreezen daarbij; dat is: de Christen. Voor hem heeft het geld dubbele waarde, want het wordt niet bedorven door de vrees. Voor hem heeft de gezondheid dubbel genot, want zij wordt niet bedorven door de vrees. Voor hem hebben de genoegens dubbele waarde, want zij worden niet bedorven door de vrees. Genieten, — daar kan niemand zoo echt genieten als de Christen; dat is genieten zonder vreezen. Werken, — daar kan niemand

zoo echt werken als de Christen. Leven, — daar kan niemand zoo echt leven als de Christen. Dat is een leven, waar de vrees is weggenomen, de vrees, omdat: wij in Christus hebben de verlossing door Zijn bloed, namelijk de vergeving der misdaden, naar den rijkdom Zijner genade.

---

5 AUGUSTUS.

Lezen: Efeze 4:17—32.

EFEZE 4 : 32. *Zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, vergevende elkander, gelijkerwijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft.*

Wee ons, wee ons, indien dat onze handelwijze niet is en blijft tegenover onzen zondigen broeder! Voor eeuwen reeds klonk luide over de aarde der engelen stem boven Bethlehems velden: dat God in menschen een welbehagen heeft; en zouden wij met ons gedrag die stem weerspreken? En zouden wij met onze daden de echo niet moeten zijn, de voortplanting dier goede boodschap aan alle gevallenen en dwalenden? En zouden wij het hun niet moeten laten weten: „Ziet, ook ik was een gevallene en dwalende, maar in mij heeft God een welbehagen gehad; zoo heeft Hij ook een welbehagen in u?"

Voor eeuwen reeds klonk luide over de aarde Gods stem op Golgotha, in den verzoeningsdood van Zijn Zoon aan het kruis: dat vergiffenis verkregen en geschied was voor een gansch zondig menschengeslacht tot aan het einde der wereld; en zouden wij bij de gevallenen met de hardheid van ons oordeel en van ons

gedrag die stem Gods weerspreken? En zouden wij met onze daden niet de echo moeten zijn, de voortplanting dier goede boodschap aan alle gevallenen en dwalenden?

O, mijn broeder, heb medelijden met dengene die zondigt en struikelt. Oordeel nimmer met hardheid over hem. Breng hem terecht in den geest der zachtmoedigheid. En laat hem uwe vergevensgezindheid zien; als hij de vergevensgezindheid der menschen ziet, dan zal hij te eerder aan de vergevensgezindheid van God kunnen gelooven; en gij hebt uwen broeder gewonnen!

---

6 AUGUSTUS.

Lezen: Efeze 5:1—21.

EFEZE 5 : 17*b*. *Verstaat welke de wil des Heeren zij.*

Het is een vreemd ding, dat gelooven of niet-gelooven van een mensch. In den regel wil hij alleen gelooven wat hij zelf wil. Of er een God is, — hij zal het van zijn wil laten afhangen, of hij het gelooft of niet. Of er een hemel is of een hel, — hij zal het gelooven als hij wil, en hij zal het niet gelooven als hij niet wil. Of er eeuwige dingen zijn, — als hij wil, gelooft hij het; en als hij niet wil, gelooft hij niet. Of Christus de Zoon van God is, en met Zijn dood het middel is geworden van de verzoening onzer zonden; of Christus opgestaan is uit den dood, en opgevaren is, en nu zit aan de rechterhand des Vaders; en of Hij zal wederkomen om te oordeelen de levenden en de dooden; — de mensch gelooft het als hij wil, en hij gelooft het niet als hij niet wil. In al de geloofs-

punten doet de mensch naar dien wil; hij neemt ze aan of verwerpt ze; zijn wil geeft den doorslag. En het gelooven of niet-gelooven blijkt ten slotte een quaestie van den wil te zijn, en van niets anders.

Houd eens op met dat willen van u, zegt de Apostel, en verstaat welke de wil des Heeren zij! De wil des Heeren is: dat gij gelooft in Jezus Christus, dien Hij gezonden heeft!

---

7 AUGUSTUS.

Lezen: Lukas 2:41—52.

EFEZE 6 : 1. *Gij kinderen, zijt uwen ouders gehoorzaam in den Heere: want dat is recht.*

Liefelijke beelden van kinderlijke gehoorzaamheid en liefde zien wij in de Schrift, ons bewaard door de Joden, dat volk, zooals men zegt, dat uitmunt in eerbied voor de ouders. Ik zie een Sem en Jafeth huns vaders schaamte bedekken: hebben wij ook zoo medelijden met de zwakheden onzer ouders, en bedekken wij die ook? Ik zie Izaäk kennis nemen van zijns vaders voornemen om hem te offeren, en mede bewilligen in die offerande: nemen wij deel en bewilligen wij in de offeranden onzer ouders? Ik zie Jozef zijn ouden vader omhelzen en hem voorstellen aan Farao, zich als koning niet vernederd achtende om zijn afkomst te openbaren: schaamt gij u uw afkomst wel eens als gij in voorspoed gekomen zijt? Ik zie Mozes als leergierige luisteren naar den raad van zijn schoonvader Jethro, al is hij zelf reeds een wetgever, zoo groot als geen ander ooit is geweest: hebt gij u nog niet

te wijs gevonden om te leeren van den raad van uw vader of van uw grijze moeder? Ik zie Ruth, de Moabietische, haar schoonmoeder Naomi aankleven, en het zeldzaam schouwspel vertoonen van eene schoondochter die het met de schoonmoeder eens is: is de God uwer ouders ook uw God, hun volk uw volk, hun weg uw weg? Ik zie in het Nieuwe Verbond een Timotheus, die aan de knieën van Eunice en van Loïs de Schriften geleerd heeft: zijt gij zoo groot en nieuwerwetsch geworden, dat gij een ander geloof aangenomen hebt dan het uw vrome moeder en uw vrome vader bezat, en waarmede zij vroolijk ten grave gegaan zijn? En ik zie Jezus, die overweldigd is door het bewustzijn dat Hij Gods Zoon is, en dit aan Zijn moeder zegt: „Wist gij niet dat Ik moest zijn in de dingen Mijns Vaders?" en die toch daarna heengaat, met Jozef en Maria naar Nazareth, en die hun onderdanig is: hoe oud zijn de kinderen tegenwoordig, en hoe groot is hun bewustzijn van meerderheid dan al, dat zij zelfs neerzien op die oude menschen als op menschen die zij geen gehoorzaamheid meer schuldig zijn? — O gij kinderen, zijt uwen ouders gehoorzaam in den Heere, want dat is recht!

---

8 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 4:1—22.

SPREUKEN 4:7*a*. *De wijsheid is het voornaamste; verkrijg dan wijsheid.*

Dit is vreemde taal, vergeleken met wat wij in het Nieuwe Testament lezen. Wat lezen wij daar dan? Het tegenovergestelde: „Al ware het, dat ik de taal der men-

schen en der engelen sprak; en al ware het dat ik de gave der profetie had en wist al de verborgenheden, en al de wetenschap,.... en de liefde niet had, zoo ware ik niets." Ook het Oude Testament zegt ons wel eens het tegenovergestelde van wat wij hier in deze spreuk lezen.

Doch laten wij ons niet vergissen; de tegenstelling is slechts schijnbaar. Als de Israëliet van wijsheid sprak, dan bedoelde hij nooit wetenschap, in dien zin waarin wij van wetenschap spreken. Wijsheid is bij den Israëliet altijd: levenswijsheid. De wijze is in zijn oogen iemand die levenswijs is. De dwaas is in zijn oogen iemand die niet levenswijs is. En levenswijsheid nu is iets geheel anders dan wetenschap.

Iemand die levenswijs is, is iemand die het leven weet op te vatten zooals het leven moet opgevat worden; is iemand, die den oorsprong van het leven kent, en die het middel weet om door het leven heen te komen, en die het einddoel des levens weet; en is dus iemand die zijn leven zoo inricht, dat het in overeenstemming is met den oorsprong en met het einddoel er van, namelijk: God. In de oogen van den Israëliet is dus een wijze, hij die bij al zijn doen van God uitgaat, en die al zijn doen op God wil laten uitloopen.

En zóó begrepen, — is het dus niet waar wat de oude spreuk zegt: „De wijsheid is het voornaamste, verkrijgt dan wijsheid?"

9 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 6:1—22.

SPREUKEN 6 : 10 en 11. *Een weinig slapens, een weinig sluimerens, een weinig handvouwens, al nederliggende: zoo zal uwe armoede u overkomen als een wandelaar, en uw gebrek als een gewapend man.*

Luiheid is niet een bepaald principe; zij behoort tot de ondeugden die negatief zijn; zij is een ondeugd bij gebrek aan principe. Dat openbaart zij in haar eigen manier van doen: een weinig slapens, een weinig sluimerens, een weinig handvouwens, al nederliggende. Daar zijn ondeugden, die in de hoogste mate actief zijn; maar deze is er een, waar de afwezigheid van activiteit totaal is.

Bij andere ondeugden zoeken de zondaars hun straf en hun oordeel; zij loopen er naar toe; hun richting, hun drijven jaagt hen naar het oordeel toe. Maar bij deze ondeugd is het omgekeerd: hier komt het oordeel naar den luiaard toe; hij behoeft niets te doen; hij mag blijven nederliggen, hij mag blijven sluimeren en slapen; het oordeel zal wel bij hem komen. Als een wandelaar in de verte komt het, dat oordeel, langzaam nader, dichterbij; de sluimerende heeft hem wel zien aankomen, met half geloken oogen; maar, die wandelaar is er een zooals een ander; daar is geen gevaar bij. Totdat die wandelaar, dichtbij gekomen, den slapende aangrijpt, en deze de oogen wijd openspert, en zie, hij is een gewapend man! En zijn naam is armoede!

Dat er nu nog een andere armoede is dan de stoffe-

lijke armoede, dat weet ieder Christen. Laat dan de Christen zorgen, dat die armoede in goede werken bij hem niet zij het gevolg van een geestelijke luiheid, die verdoemelijk is! Stel u een Christen voor, bij het kruis van Jezus, instemmende met de verzoening door dat kruis, en dan daar nederliggende, met een weinig slapens, en een weinig sluimerens, en een weinig handvouwens!

---

10 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 9.

SPREUKEN 9 : 17. *De gestolen wateren zijn zoet, en het verborgen brood is liefelijk.*

O, hoe wilde ik, dat iedereen dat wist: dat de zonde, als zij verleiden wil, altijd komt in een zoeten en liefelijken vorm!

Ouders en leeraars waarschuwen de menschen soms zoo verkeerd! Als zij de anderen willen afhouden van de zonde, dan doen zij dat soms zoo onhandig en dom! „O, de zonde is zoo leelijk!" zeggen zij dan; „zij is zoo leelijk!"

Daar is niets van aan! Mooi is de zonde, als zij komt! En de menschen, naar den raad, dien zij daarjuist ontvangen hebben, zeggen bij zichzelven: „Dit is de zonde niet, die daar naar mij toekomt; want deze is mooi, en de zonde is leelijk, hebben mijn ouders en leeraars gezegd." En eer zij het weten, de armen, zijn zij al verloren, gevangen in een net, waar het uitkomen zoo moeilijk van is. Dat heeft de domme raad hunner raadgevers gedaan.

Neen, laten wij het toch zeggen aan alle menschen, die het nog niet weten: Als er iets mooi is, dan is het de zonde! Daar kunt gij haar aan kennen. Zij is mooi natuurlijk, anders vangt zij niemand. Die slechte vrouw in ons hoofdstuk heeft gelijk: De gestolen wateren zijn niet bitter, maar zoet; en het verborgen brood is liefelijk. En dat zoete en dat liefelijke trekken aan. Daar zullen meer menschen bewaard blijven tegen de zonde, als zij dit weten! Want zij zullen zeggen: „Die daar tot mij komt, en zoo schoon is, kan de zonde wel zijn; daar ken ik haar aan; op mijn hoede moet ik zijn!"

Daarom: verbreidt het ware woord van de slechte vrouw als een spreekwoord, dat iedereen het mag weten!

---

11 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 11:15—31.

SPREUKEN 11 : 9*a*. *De huichelaar verderft den naaste door den mond.*

Daar zijn verschillende manieren om een mensch te verderven; daar zijn zoo vele manieren om dat te doen. En daar zijn heel groffe manieren onder. Maar een van de fijnste manieren is die de huichelaar er op na houdt: die verderft den naaste door den mond.

Hebt gij het wel eens opgemerkt? Die komt tot u, en het eenige, wat hij doet, is: spreken, spreken. Hij doodt u niet, hij slaat u niet, hij trekt u niet bij den arm, hij dwingt u niet op den weg, dien hij wil; maar hij spreekt alleen, hij geeft beschouwingen, hij geeft voorstellingen. Alleen zijn mond is bezig. Maar hij is iemand, die weet,

dat er kracht zit in woorden. Een woord is iets, dat dooden kan, dat slaan kan, dat bij den arm kan trekken, dat dwingen kan, meer dan een sterke arm met geweld soms vermag. Dat weet hij, en daarom, dat hij met den mond verderft. Straks gaat hij heen van u, als iemand, die geen kwaad heeft gedaan; maar wat hij weet, is: dat zijn woord zal nawerken!

De huichelaar! zelfs zijn manier om te verderven is huichelachtig! „Wat heb ik dan gedaan?" zal hij vragen; „ik heb niemand geslagen, en niemand gedwongen!" Toch zijn zijne verslagenen vele.

God geve u, mijn lezer! een kring van eerlijke en oprechte menschen om u heen! En verderf zelf ook nooit iemand door uwe lippen!

---

12 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 14:26—35.

SPREUKEN 14 : 34*a*. *Gerechtigheid verhoogt een volk.*

Ik zou willen dat ons volk weer groot werd. Ik versta daar niet onder, dat Nederland een buitengewone vermeerdering van zielental kreeg door vergrooting van grondgebied, ons grondgebied is groot genoeg; daar ginds overzee en hier is het groot genoeg. Ik versta er ook niet onder, dat Nederland weer een volk werd, machtig te water en te land, sterk in het leger en de vloot; al zou ik er niets tegen hebben dat rechtvaardige oorlogsroem weer krans op krans hechtte aan onze schilden, zooals in ouden tijd. Ik versta er niet onder,

dat Nederland weer de eerste plaats ging innemen op het gebied van de wetenschap en van de schoone kunsten; al wenschte ik wel, en al wilde ik van harte dat het nut dat de wetenschap afwerpt, en dat de versiering die de schoone kunsten aan het dagelijksche leven geven, duizendmaal ons deel werden. Ik versta er niet onder, dat Nederland weer een rijk land werd, zooals de geschiedenis ons verhaalt dat ons land geweest is in wonderbare tijden; al gun ik het onzen burgers gaarne dat de akkers honderdvoudig voortbrengen, en dat onze schepen zilvervloten zijn, die vreedzamen buit binnenvoeren in openstaande havens. Natuurlijk, de dingen die de menschen begeerlijk achten, wie zou ze onzen nijveren burgers niet gunnen? Moge God ons volk groot maken in geld en in handel; in roemruchtige oorlogsdaden, in wetenschap en in kunst!

Maar dat is het toch niet wat een volk groot maakt? Ik ken een spreuk, waarin de ware grootheid beter vervat is: „Gerechtigheid verhoogt een volk!”

---

13 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 14:1—13.

SPREUKEN 14 : 13. *Het hart zal ook in het lachen smart hebben: en het laatste van die blijdschap is droefheid.*

Als ik iets waar heb gezien, dan is dit het. Onder het lachen, o! van hoevele menschen, heb ik het weenen gehoord!

Als ik op straat wandelde met den vroolijken man,

die zoo opgewekt deed, dan, dikwijls, zag ik door die opgewektheid heen zijn droevige hart. Als ik aan den maaltijd zat, waar een vriendelijke gastvrouw mij genoodigd had, dan zag ik haar met een stralend gelaat de gasten onderhouden, en een iegelijk prees in zijn hart die vrouw gelukkig; maar ik, die haar kende, had in haar lachen haar weenen gehoord. Als ik een onderhoud had met een man van vernuft, die geestig was in elken zin, dien hij sprak, en die schitterde van geest, zoodat de anderen die toehoorden, vroolijk werden van zijn zetten, dan zeide ik later tot hem: „De geestige menschen hebben dikwijls de diepste smarten." En die man begreep, dat ik hem begrepen had, en was niet verwonderd. Als ik de plaatsen van vermaak bezocht, om de menschenkinderen te zien en waar te nemen in hun vreugde, dan hoorde ik scherts, en zang, en dolle uitbundigheid, die schreeuwde in vroolijkheid; maar voor mijn ooren was het als hoorde ik het weenen harder dan het lachen; dit lachen was maar een ander soort van weenen! En als ik de wereldsche maskerade aanschouwde, waarin ieder zijn best deed om het vroolijkste pakje uit te vinden en aan te trekken, en waarin ieder zijn best deed om aardig te wezen, de mannen en de vrouwen, — dan had ik een gevoel, als wilde ik wel eens aan allen het masker afrukken, om de betraande aangezichten te zien, die daarachter scholen, wetende dat ik daar niet over verbaasd zou zijn.

Voor wie in de zielen der menschenkinderen gezien heeft, is dit de vreemdste soort van weenen, die er is: dat lachen der ijdele onnoozelen! Maar zoo vreemd als

die wijze van weenen ook is, zij is de meest algemeene! Ongelukkige wereld, die zelfs in het lachen smart heeft; want het laatste van die blijdschap is toch droefheid, en dan echte droefheid zonder lachen!

---

14 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 15:1—14.

SPREUKEN 15 : 1. *Een zacht antwoord keert de grimmigheid af: maar een smartend woord doet den toorn oprijzen.*

Welk een oude wijsheid uit den Spreukentijd is dat! Neen, dan hebben wij een andere wijsheid tegenwoordig! Als men u hard aanspreekt, spreekt even hard of harder terug. Als men grimmig tegen u is, weest even grimmig of grimmiger nog. Als men u een smartend woord toevoegt, geeft smartende antwoorden terug. Weg met de oude zachtmoedigheid! Brutaal spreken, brutaal rondzien, brutaal doen; de brutalen hebben de wereld! Geeft alles weer met woeker, wat men u zegt of doet. Geeft tienvoudig weer. Weest elkander niets schuldig in laster, of valsch getuigenis, of schelden. Lastert door, lastert altijd door. En als het moet, want het moet wel eens, slaat dan, slaat dan; want waarvoor zijt gij de sterkste, als gij er geen gebruik van maakt? Weest niemand iets schuldig, ook niet in de slagen, die hij nog van u hebben moet! Ja, en nog een weinig verder op dezen weg, hebt er een lust in, een lust in als in iets heerlijks en goeds, en zingt er nog bij, zooals Lamech: „Voorwaar, ik sloeg wel een man dood om mijn wond, en een jongeling om

mijn buile; zal Kaïn zevenvoudig gewroken worden? Ik, Lamech, zeventigmaal zevenmaal!"

Maar als gij zoo gedaan hebt, en overwinnaar zijt, naar uw meenen, ziet dan eens of hij niet grooter overwinnaar is geweest, die met een zacht antwoord de grimmigheid afgekeerd heeft. Gij doodt uw tegenstander, maar de andere heeft hem levend gemaakt. De oude wijsheid is beter dan de nieuwe!

---

15 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 15:20—33.

SPREUKEN 15 : 29. *De Heere is verre van de goddeloozen: maar het gebed der rechtvaardigen zal hij verhooren.*

Het moet een vreeselijke dag zijn voor den goddelooze, als de tegenspoed en de verachting en de smart over hem komen, en als hij zich in zijn verlegenheid tot God zal wenden, — om dan te ondervinden, dat „de Heere verre is van hem." Zeker komt die dag voor den goddelooze! Of zijn goederen van hem afgenomen worden, of niet afgenomen worden; of het hem zal tegenloopen, of niet tegenloopen; of hij in rampen zal neerstorten of niet neerstorten: — eens komt er een dag over hem, dat beiden, het bezit of het gemis van al zijn goederen niet zal opwegen tegen het niet hebben van een God, omdat die God verre is. Als de onvoldaanheid over zooveel rijkdom hem zal kwellen; als het aanzien zijner schatten hem een walging zal wezen; als hij zich zal afvragen in het gevoel van weelderige

oververzadigdheid, wat hij aan dat alles nu heeft; als hij tot het leven zal zeggen: „Geef mij nieuwe vreugd, al die andere vreugde is al zoo oud," en als het leven hem niets nieuws meer zal kunnen bieden; als hij zal uitzien over den dood, in eeuwige toekomsten, en hij daar niets zal ontwaren, dat als een lichtpunt kan schijnen; als hij angst zal gaan voelen, en een verschrikking, die nader komt gelijk een zwarte nacht die gaat dalen; en als hij dan zal roepen tot God, als iemand die weet niet te mogen roepen, omdat hij dien God altijd heeft genegeerd; en als hij het zal voelen, hoever, hoever zijn levensrichting hem heeft afgebracht van dien God, die nu met een afstand als van een eeuwigheid van hem is gescheiden. O, hoever brengt de levensrichting van den goddelooze hem niet van God af, zoo dat het niet Gods hart is dat zegt: „Ik ben verre van u," maar zoo dat het zijn zonden zijn, die roepen: „Hij is te verre, tot Hem dringt uw roepen toch niet!"

O, gij rechtvaardigen, bidt voor de goddeloozen; „het gebed der rechtvaardigen zal Hij verhooren;" en dat de rechtvaardige de verhooring zijns gebeds gebruike: voor den goddelooze!

---

16 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 17:1—17.

SPREUKEN 17 : 9*a*. *Die de overtreding toedekt, zoekt liefde.*

Het is een eigenaardige trek van het menschelijk karakter, om als iemand wat kwaads gedaan heeft, dat

van hem dan verder te vertellen, en te maken, dat iedereen het weet; ja, als het wil, vertellen wij er zelfs iets bij, dat de man niet heeft gedaan; wij vergrooten zijn kwaad; en de tweede die het oververtelt, vergroot het nog meer; en zoo gaat het voort.

Ik heb dikwijls bij mijzelven trachten te ontleden de oorzaken, waarom wij het kwaad zoo gaarne verder vertellen. Daar is natuurlijk een drang voor in ons binnenste, waarom wij dat zoo gaarne doen. En dan heb ik in den regel gevonden, dat het geen liefde was, die ons dreef; integendeel, het ging met een zeker genoegen, dat verder vertellen, waar ons geweten wel tegen opkwam, maar dat toch niettemin een genoegen was; het ging met een zeker leedvermaak; blij waren wij, dat die andere man nu ook eens iets gedaan had, dat hem verkleinde; en dat wij zijn kwaad algemeen bekend maakten, dat was om hem nog verder te verkleinen. De eene of andere vorm van haat was het, die ons dreef. Zeker, dat vond ik op den bodem van die manier van doen: den eenen of anderen vorm van haat. En dikwijls heb ik mij er over geschaamd.

O, aan uw manier van praten, zal ik nu voortaan weten, of gij de menschen liefhebt! En verbaas u nu niet, als ik na een heel gezellig gesprek in uw salon, terwijl ik heenga en u de hand druk, in verregaande abstractie en onnoozelheid u zeg: „Die de overtreding toedekt, zoekt liefde.”

17 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 18:1—16.

SPREUKEN 18 : 16. *De gift des menschen maakt hem ruimte: en zij geleidt hem voor het aangezicht der grooten.*

Het is wonderlijk, wat een geschenk niet vermag. Een geschenk vermag goed en kwaad. Een geschenk buigt het recht, zoo dat de onrechtvaardige rechter gelijk geeft naar den kant vanwaar het geschenk is gekomen, en ongelijk geeft naar den kant, vanwaar het geschenk is uitgebleven. Hoe oud is die praktijk der voorzichtigen der wereld, die het winnen in hun geding voor den rechter, dien zij wisten een onrechtvaardige te zijn?

Maar een geschenk vermag ook goed. „De gift des menschen maakt hem ruimte: en zij geleidt hem voor het aangezicht der grooten." Geef maar geschenken, gij krijgt een plaats in de harten dergenen aan wien gij geeft; en zeer ruim zal die plaats zijn in hun hart, naarmate uw geschenken er grooter en meerder zijn geweest. Daar is menig rijk man, die, viel hij in armoede, doordat God hem ontheffen zou van het rentmeesterschap over Zijn goederen, bij de armen ontvangen zou worden in hunne woningen, als in eeuwige tabernakelen. Geef maar geschenken; dat geeft u een eere, die gaarne wordt geschonken van de burgers uwer stad; de naam van een weldoener is nog de slechtste naam niet onder de namen.

En al weet ik, dat gij het niet moet doen om de eere, en niet moet doen om in hun tabernakelen te worden ontvangen, — doe het toch; doe het zonder bedoeling! Zoowaar er eens tot Cornelius is gezegd:

„Uwe gebeden en uwe aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God," zoowaar zijn er giften, die als aanbeveling u geleiden zullen tot voor den Grootsten der grooten, en die u een ruimte zullen maken zooals gij niet hadt vermoed.

---

18 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 22:1—12.

SPREUKEN 22 : 10*a*. *Drijf den spotter uit.*

De spotter is iemand, die zwetst, en lacht, om over zijn gevoel heen te komen. Ook die man heeft Godsgevoel; maar hij wil over dat gevoel heen. Het is een zielkundig verschijnsel: die niet aan God gelooft, zal altijd bezig zijn om te bewijzen, dat God niet bestaat; die niet met God wil te doen hebben, zal altijd bezig zijn om het te laten merken, dat hij met God niet te doen wil hebben. De spotters willen het den heelen dag laten hooren, dat zij met God niet te maken willen hebben; zij willen het aan de geheele wereld laten merken, dat zij met God afgedaan hebben. Achter elken spot, achter elken vloek ligt de uitnoodiging tot de aanwezigen: „Hoort gij wel, hoe ik over God denk? Hoort gij wel hoe weinig ik geloof? Hoort gij wel, hoe ik lach om God? Hoort gij wel, hoe ik er niets om geef?"

Domme menschen! Want hoe harder iemand spot, des te meer zeg ik: „Zie eens, hoe vast hij zit aan God! Hij beproeft om zich los te worstelen, maar hij beproeft het als een onmachtige!" Hoe harder iemand vloekt, hoe meer ik denk: „Zie eens, hoe hij last heeft

van de Godsgedachte; hij wil er af, maar hij kan niet!" Al dat vloeken, lasteren, spotten: het openbaart, het openbaart, het verbergt niet, maar het openbaart: wat diepe sterke ketenen zulk een mensch nog aan God binden. Al de spotters, zij zijn mij als menschen, die worstelen om van ketenen bevrijd te worden, en uit een net zich los te maken, en ziet, zij wikkelen zich slechts des te vaster in dat net, en zij winden de ketenen slechts des te meer om zich heen. Achter elken spot zie ik hun gebondenheid aan God!

Geeft zulk een mensch geen plaats in uw huis en in uw gezelschap; drijft den spotter uit, — tenzij hij doet wat hij niet kan: den mond houden!

---

19 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 24:1—12.

SPREUKEN 24 : 1. *Zijt niet nijdig over de booze lieden, en laat u niet gelusten om bij hen te zijn.*

De vrome heeft het soms zoo moeilijk in zijn weg der gerechtigheid, dat hij wel eens wenscht het gemakkelijker lot van de goddeloozen te hebben. Onwillekeurig vergelijkt hij zijn lot op aarde met het hunne: en dan ontsteekt hij zich; de nijd, de afgunst komt boven; dien menschen gaat het altijd wel; hun gaat het altijd voor den wind; zij hebben voorspoed; zij kunnen in vrede leven met iedereen, want zij zijn als iedereen; zij hebben gemak en aangename dagen te midden der medeburgers, met wie zij niet overhoop behoeven te liggen. En dan

komt de verleiding, om ook maar bij die menschen te behooren, om te wezen zooals zij, om met den grooten hoop maar meê te gaan doen. „Laat mij los, Heere!" zegt hij dan; „Uw weg is zoo eenzaam, en daarginder zijn velen; en mij legt Gij een kruis op, en zij hebben niets te dragen."

In zulke oogenblikken der verzoeking komt het Godswoord den vrome te hulp: „Zijt niet nijdig over de booze lieden, en laat u niet gelusten om bij hen te zijn;" zegt dat Godswoord. En het voegt er bij, waarom. In ditzelfde hoofdstuk staat de reden, waarom. „De kwade zal geen belooning hebben, en de lamp der goddeloozen zal uitgebluscht worden." Op een goeden dag zult gij het licht in hun huis niet meer zien branden. Een eind zal er wezen aan hun feesten; geen vreugdegezang zal u daar meer tegenklinken, als gij er langs loopt; en waar 's avonds het schitterende licht door de vensters naar buiten stroomde, zoodat gij en de andere menschen er voor bleeft staan, zal de duisternis der verlatenheid naar buiten schouwen als een spook, dat verschrikt. Als de goddelooze valt, dan valt hij voor goed; daar is voor hem geen opstaan; maar „de rechtvaardige zal zevenmaal vallen, en opstaan."

Zijt niet nijdig over de goddeloozen; want zou het u gelusten, om dan ook bij hen te zijn?

20 AUGUSTUS.

Lezen: 1 Johannes 3:10—24.

SPREUKEN 24 : 11. *Redt degenen, die ter dood gegrepen zijn: want zij wankelen ter dooding, zoo gij u onthoudt.*

In het bosch, het groote en eindelooze bosch, komt er wel eens een wandelaar geloopen, komt er wel eens een wandelaar verdwaald. En als hij zijn voeten heeft moede geloopen, en van dwalen den weg niet meer weet, en geen kracht meer heeft, en tegen den donkeren avond van schrik en wanhoop het verloren-zijn over zich voelt, en een schreeuw geeft, een schreeuw, dien hij wilde dat hij niet had gegeven om de wilde dieren, die hij vreest door zijn schreeuw nu tot zich getrokken te hebben, — dan plotseling staat hij voor een hut, een eenzame hut. Een kluizenaar komt naar buiten, een man van niet veel manieren, en misschien van bijna afstootend karakter. Maar die kluizenaar roept hem binnen, in zijn hut. En als hij den verloren man water heeft gegeven, en brood, en hem ruste heeft gegeven op zijn eigen hard bed, terwijl hijzelf op den grond heeft geslapen, dan op den volgenden morgen, wijst hij dien man den weg, den weg dien hij weet door het bosch, tot waar hij terecht is en veilig behouden. En straks neemt die kluizenaar afscheid, als een, die van geen dank ooit wil weten.

Iets van dien kluizenaar moet gij hebben, gemeente van Jezus, in het groote bosch van de zonden, waar de duizenden vergaan; redt degenen, die ter dood gegrepen zijn; want zij wankelen ter dooding, zoo gij u onthoudt!

21 AUGUSTUS.

Lezen: Spreuken 30: 18—33.

SPREUKEN 30 : 20. *Alzoo is de weg eener overspelige vrouw: zij eet, en wischt haren mond, en zegt: Ik heb geene ongerechtigheid gewrocht.*

De ontuchtigheid, — ik geef er hier geen beschrijving van. God zij den menschen genadig die er zich aan schuldig maken! Maar ik wil hier vragen: waar het heen moet, als het gaat zooals het nu gaat? Zou het nog erger worden? Zou het nog erger kunnen worden?

Zie, wij Christenen, wij blijven staande zoo sterk als wij kunnen staan. Wij Christenen, wij keeren het, zoo sterk als wij het kunnen keeren. Wij zijn dagelijks op onzen akker, en wieden, en wieden het onkruid; maar het onkruid neemt de overhand. Wij Christenen, wij houden ons huis ten minste vrij, zooveel wij maar kunnen. Laat toch de onzedelijkheid daarbuiten blijven, zoo zeggen wij; en laat tegelijk het ongeloof daarbuiten blijven, die twee, die altijd hand aan hand gaan! Maar straks is het alles toch door onze deur weten binnen te komen. En met smart hooren de ouders het op eens van hun kinderen: „Och vader en moeder, daar gelooven wij tegenwoordig immers niet meer aan; laat ons nu toch uitscheiden met dat bidden aan tafel!" En met smart merken de ouders het op eens, dat hun zoons den lach hebben over zedelijkheid, en dat hun dochters zelfs de kleur der schaamte niet meer kennen! Het kwaad der ontucht is tegenwoordig niet alleen, dat zij er is, maar dat zij in de oogen der menschen geen kwaad meer is. „Zóó

is de weg der overspelige vrouw: zij eet, en wischt haren mond en zegt: Ik heb geene ongerechtigheid gewrocht!" Hemel, nu kan het niet erger! God helpe ons, dat het kwaad ten minste ons erf niet genake; en dat het verre blijve van ons huis!

---

22 AUGUSTUS.

Lezen: Filippensen 1:1—18.

FILIPPENSEN 1 : 15 en 18. *Sommigen prediken ook wel Christus door nijd en twist, maar sommigen ook door goedwilligheid. Wat dan? Nochtans wordt Christus op allerlei wijze, het zij onder een deksel, het zij in der waarheid, verkondigd; en daarin verblijd ik mij, ja, ik zal mij ook verblijden.*

Nog altijddoor gaan de twisten op kerkelijk gebied. En ik moet zeggen, van alle twisten die er op de wereld zijn, zijn de kerkelijke twisten wel de naarste. Die zijn soms zoo kleinzielig, soms zoo de moeite niet eens waard. Men moet maar de geschiedenis van de Christelijke kerk kennen om te weten, hoe de Christenen, over allerlei kleine onbelangrijkheden jaren en eeuwen geredekaveld hebben, oneindige boeken hebben uitgegeven, en nog niet uitgepraat zijn. Men moet maar de geschiedenis van onzen tijd kennen om te weten, hoe nog altijd de beuzelingen het hart der kerk zijn, en hoe de twisten om de kruimels de menschen het heele brood doen vergeten. Of nog erger: hoe juist om de verschrikkelijkste nietigheden de leeraars van den eenen kant de leeraars

van den anderen kant hebben verketterd, gesmaad of vervolgd; een daad, waarin natuurlijk de gemeenteleden van weerskanten trouw hebben medegeholpen. Dat de liefelijkste woorden elkander daarbij naar de ooren werden geslingerd, dat men elkander het brood uit den mond nam, dat men elkander het eeuwige oordeel waardig keurde, dat hoorde er bij, dat sprak van zelf. Nog altijddoor gaan de twisten op kerkelijk gebied.

Soms zou ik geneigd zijn mij er over ten doode te ergeren. Maar hooger dan mijn ergenis vind ik dan het humoristische oordeel van Paulus over die twisten, waar hij zegt: „Hetzij in der waarheid, het zij onder een deksel, Christus wordt toch verkondigd, en ik verblijd mij, ja, ik zal mij verblijden." O apostolische goedmoedigheid en humor, ik zal ook zoo denken, en stil lachen in plaats van geërgerd te zijn!

---

23 AUGUSTUS.

Lezen: 1 Corinthe 1:1—13.

FILIPPENSEN 2 : 3. *Doet geen ding door twisting of ijdele eer; maar door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zichzelven.*

Ik dring aan op waardeering van het karakter van andersdenkenden. Ik dring aan op voorzichtigheid bij het uitbannen van andere kinderen van God; omdat even goed als dat woord van Christus moet betracht: „Wie niet voor mij is, is tegen mij," ook dat andere woord moet bedacht: „Wie niet tegen mij is, is voor mij!" Christus

is in velen van hen, van wie gij het niet zoudt denken, gij kortzichtige, gij alleen-het-wetende! Gij acht een ander soms niet bekeerd, omdat hij niet uw kenteekenen van bekeering heeft. Gij acht een ander niet rechtzinnig, omdat gij eenmaal aangenomen hebt, dat uw rechtzinnigheid de ware is. Gij acht een ander niet gewijd, omdat hij er niet van houdt uw zalvende woorden en blikken mooi te vinden. Gij acht een ander niet Bijbelsch of Evangelisch, omdat hij met uw oogen en met uw bril den Bijbel niet leest. Moeten dan al de Christenen op u lijken, voor zij den naam waardig zijn van geloovigen en kinderen Gods? Sedert wanneer heeft God u als het model gesteld? Wat meer bedenken, broeder, dat Christus ook in hen is! Opdat de dag niet kome, dat gij met teleurstelling en schaamte het den Heer nog zult hooren zeggen: dat zij zullen komen van oosten en westen, en zullen aanzitten in Abrahams schoot, en dat gij kinderen des koningkrijks zult buitengeworpen worden! Doet geen ding door twisting of ijdele eer, maar door ootmoedigheid achte de een den ander uitnemender dan zichzelven.

---

24 AUGUSTUS.

Lezen: Filippensen 2:1—21.

FILIPPENSEN 2 : 21. *Zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is.*

Daarom, dat het zoo slecht gaat in het menschelijke leven! Hoe zou het zooveel beter gaan, als het einddoel van aller streven was om niet het hunne te zoeken, maar om te zoeken wat van Christus was! Zou de wetenschap

niet zooveel hooger komen te staan, als Christus het laatste doel der wetenschap was? Zou de kunst niet zooveel heiliger zijn, als Christus het laatste doel van de kunst werd? Zou de koopmanschap niet minder materialistisch, en zooveel te meer een goddelijk beroep zijn, als Christus het laatste doel er van was? Zou het huiselijke leven niet idealer zijn, niet veelmeer het afbeeldsel en de voorsmaak zijn van het huis des Vaders dat boven is, als Christus het middelpunt en het einddoel was des gezelligen levens? Vanzelf, dat nu de wetenschap en de kunst en de koopmanschap en het huiselijk leven ontaarden, en allen van lager allooi worden! De wetenschap om de wetenschap! De kunst om de kunst! Het geld om het geld! De gezelligheid om de gezelligheid! Zoo is de leus! Maar als alles wat middel is zoo tot een doel wordt verheven, waar blijft dan het eigenlijke doel der dingen? Daar is maar één ideaal, en tot dat ideaal moeten alle dingen zich strekken! Laat men het toch bedenken!

---

25 AUGUSTUS.

Lezen: Colossensen 3:9—25.

COLOSSENSEN 3 : 11*b*. *Christus is alles en in allen.*

In Paulus' dagen was er veel twist in de gemeenten; maar nu is het anders, niet waar? Nu in onze dagen zijn wij geneigd om natuurlijk van alle kerkelijke partijen te zeggen: „Christus is hun alles, en is in hen allen," niet waar? Wie twist er tegenwoordig over kleinigheden in de kerk, is het wel? Het zijn altemaal groote

en gewichtige dingen, waar de strijd over gaat, en recht broederlijk wordt die strijd gevoerd, zoo dat de kinderen der wereld er verbaasd en jaloersch over worden, en zeggen: „Daar bij de Christenen is het zoo heerlijk, het is alles liefde, zelfs als zij verschil hebben!" Wat een verbroedering is er tusschen de verschillende kerkgenootschappen; men reikt elkander de hand over de muren heen, en zegt: „Ik sta wel niet op uw terrein, maar Christus is toch ook in u; uw kerkgenootschap is ook goed!" Den goeden tijd, dien wij hebben, niet waar? Daar doen nu geen valsche leuzen de rondte, om de menschen op te zweepen; daar is geen verdachtmaking van andersdenkenden; daar is waardeering; en in alles is eerlijkheid en goede trouw in het spel; de eene richting zoekt geen grootere macht dan de andere richting, en heeft niets wereldsch op het oog. Het gaat alles om het éene, om het hoogste, om Christus. „Christus is alles," dat is de leus aller leeraren, aller gemeenteleden, aller richtingen, aller partijen, aller kerkgenootschappen. En op de Christelijke samenkomsten zingen wij allen heel gaarne: „Ai ziet, hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen van 't zelfde huis als broeders samenwonen." Niet waar, het is tegenwoordig zoo anders dan vroeger. Nu is, om het woord van Paulus te gebruiken: nu is Christus alles en in allen.

O, gave God het! gave God het!

26 AUGUSTUS.

Lezen: 1 Thessalonicensen 5.

1 THESSALONICENSEN 5 : 3*a*. *Wanneer zij zullen zeggen: Het is vrede en zonder gevaar, dan zal een haastig verderf hen overkomen.*

Als de burgers van de stad onnadenkend zijn; als de soldaten op de wallen slapen; als de hoofdlieden in den krijgsraad elkander verklaren, dat de veste veilig is; als de wachters op den toren roepen: „Vrede, vrede, geen gevaar!" — als gemeente en leeraars de oogen dicht doen, en zoete sluimering liefhebben; — dan, dan is de veste verloren straks, en kan de vijand alles nemen wat hij wil!

Bij de Christelijke gemeente ten minste moet er toch een klaar gevoel zijn van de onveiligheid der tijden; laat haar ten minste toch goed weten, dat er gevaar is, groot gevaar is, zooals er niet dikwijls is geweest! Dat de wereld het niet weet, waar zij naar toezeilt, dat een ongeloovige wereld er maar op los stuurt, lichtzinnig naar de ondiepten en klippen, om straks in splinters te vergaan, — daar is het een lichtzinnige ongeloovige wereld voor. Zij weet niet beter, die wereld; zij kan niet anders! Maar de gemeente, de gemeente van Christus, — o, laat haar toch ten minste de ééne groote schoone tros zijn aan den wijnstok, om welken éénen tros de wijngaardenier den geheelen wijngaard spaart, en nog niet ten verderve overgeeft! Want, als hij wil, de wijngaardenier, dan kan hij een vuur ontsteken, een vuur ontsteken onder aan den berg, waar de benedenste

stokken zijn; en dat vuur zal zich uitstrekken, hooger, hooger, waar de andere stokken staan; en in één droogen herfstmorgen kan hij den geheelen wijnberg in een brand doen opgaan, zoo dat op den middag er niets meer is dan asch, asch overal, en de grond weer braak ligt voor een nieuwen aanplant, die betere vruchten wil beloven. Dat, dat kan de wijngaardenier doen, als hij wil!

---

27 AUGUSTUS.

Lezen: Prediker 1.

PREDIKER 1 : 2*b*. *IJdelheid der ijdelheden, 't is al ijdelheid!*

Een der merkwaardigste ijdelheden is dat men tegenwoordig artiest wil zijn of met de artiesten meêdoen, terwijl men niets van een kunstenaar heeft. Wij moeten allemaal aan letterkunde doen, of aan de andere schoone kunsten. Het is mode. Daar komen zooveel boeken uit, en wij moeten ze allen lezen, want wij moeten er toch over kunnen praten in gezelschap. En vooral over het nieuwste dat er uitgekomen is, moeten wij kunnen meêpraten en meêdweepen, het doet er niet toe wat dat nieuwste is. Als de glans van een artiest maar over ons is, want die is de mooiste glans tegenwoordig. Wij moeten muziek doen; wij moeten schilderen doen; wij moeten alles doen. En als wij niet zelven als een artiest over de aarde kunnen wandelen, wij moeten minstens aan den arm van een artiest loopen. En of wij al de harp bespelen, om een uitdrukking van Luther te

gebruiken, met de pooten van een ezel, en of wij al met het schilderpenseel in de hand de natuur bekijken met de oogen van een gans, het doet er niet toe, als wij maar bij de artiestenwereld behooren.

De ziel van een mensch uit die wereld is een zeer ongelukkige. „Ik heb honger," zegt die ziel; en het antwoord is: „Hier hebt gij een schilderij, kijk daar op!" — „Ik heb honger," zegt die ziel; en het antwoord is: „Doe u aan deze woordkunst te goed, lees eens dit proza!" — „Ik heb honger," klaagt de ziel; en het antwoord is: „Wij gaan van avond naar een concert, daar speelt de mooiste viool van de wereld!" — „Ik heb honger," schreeuwt de ziel; en het antwoord is: „Ik zal u heden een artiest leeren kennen, die nog grooter is dan ikzelf ben!"

O, nieuwste ijdelheid! IJdelheid der ijdelheden!

---

28 AUGUSTUS.

Lezen: Prediker 7:1—18.

PREDIKER 7 : 16. *Wees niet al te rechtvaardig, — waarom zoudt gij verwoesting over u brengen?*

Zeker is er eerbied te betalen aan den levenswijze, die door veel ervaring geleerd, langzamerhand is gaan begrijpen, dat men niet zeer ver komt met doordrijven, met een weinig te min rekkelijk te wezen, en met stuursch en stroef geen duim breeds af te wijken van den eens gekozen weg. De wijze zegt niet: „Dit en dat heb ik mij voorgenomen, en dat zal gebeuren, ook

al vielen de sterren van den hemel!" De wijze loopt niet met het hoofd door den muur, omdat hij zich nu eenmaal voorgenomen heeft om daarachter te komen, maar zoekt een deur, hetzij voor, of achter, of ter zijde van den muur. De wijze loopt niet door de breede gracht, als hij aan de andere zijde wezen moet, maar loopt een eind verder, stroomopwaarts of afwaarts, om elders een veiligen overgang te verkrijgen. De wijze weet, dat de rechte lijn niet altijd de kortste afstand is tusschen twee punten. Ziet, daar bestaat een soort toegeven, dat prijselijk kan genoemd worden. Een zeker afstaan van zijn rechten, dat allerlofwaardigst kan gerekend worden. En wij betalen zekerlijk onze hulde aan den man, die trouw in toepassing brengt: „Houd vrede zooveel in u is met alle menschen." Gelijk wij geen lof kunnen hebben voor dengene, die in het doordrijven van zijn beginsel tot zinspreuk schijnt gekozen te hebben: „Houd vrede zooveel in u is met geen menschen!" Vanzelf, wij minachten de wijsheid niet, die als een ervaren zeeman tusschen al de klippen weet door te zeilen, zonder dat het schip daar opgezet wordt, of zelfs een plank van den bodem daarop verloren of gebroken wordt. Zeker, wees niet al te rechtvaardig, want waarom zoudt gij verwoesting over u brengen?

Als deze wijsheid maar geen voorwendsel wordt voor al te weinig rechtvaardigheid! En als zij maar geen vlag wordt voor de schipperaars, om onder te zeilen!

29 AUGUSTUS.

Lezen: Prediker II.

PREDIKER II : 1. *Werp uw brood uit op het water: want gij zult het vinden na vele dagen.*

Meigmaal lijkt het ons, predikers, of wij een stem zijn des roependen in de woestijn. Alsof de klank des woords de woestijn werd ingedreven, en daar met den wind verwaaide boven zand en rots, zonder een oor te vinden, waar het kon binnendringen tot de ziel, zoo scheen ons de prediking die wij hielden. Wij gingen huiswaarts met kleine gedachten van onze hoorders. Van den een gold het: „Hoorende zijn zij doof." Van den anderen moest geklaagd: „Wie heeft de prediking des Heeren geloofd?" En van den derde: „Aan wien is de arm des Heeren geopenbaard?"

Evenwel: overhaasting past geen dienaar des Evangelies. Hij is geen goed landman, die den dag na de zaaiing reeds uitgaat op zijn veld, om te zien of de vrucht er reeds is in de volle aar. Rome is niet in één dag gebouwd; en zelfs de tempel des Heeren verrijst niet als met een tooverslag uit den grond. Alles heeft zijn bestemden tijd. Geduld is hier het best passende. En niet onzen tijd, maar des Heeren tijd af te wachten, is wel niet altijd de gemakkelijkste, maar toch ten slotte de best bekroonde taak. Hoelang moet niet de Heilige Geest geduld oefenen voor Hij na onophoudelijk kloppen en roepen en arbeiden zelfs nog maar eerst gehoor krijgt bij den onbekeerden zondaar? Hoe lang heeft soms de alles vermogende genade Gods noodig, eer één

ziel door haar gewonnen is voor Gods koninkrijk? Wij weten immers deze dingen. En daarom: al is voor een enkele of voor meerderen onze stem een stem des roependen in de woestijn, wij vertrouwen toch, dat van de echte waarheid geen woord verloren gaat. Na onze misnoegdheid staan wij weer op tot de volgende prediking, en zeggen wij, als die altijd maar weer vol zullen houden: „Werp uw brood uit op het water: want gij zult het vinden na vele dagen."

---

30 AUGUSTUS.

Lezen: 2 Timotheus 2:14—26.

2 TIMOTHEUS 2 : 23. *Verwerp de vragen die dwaas en zonder leering zijn, wetende dat zij twisting voortbrengen.*

In de plaats van de éene groote vraag: „Gelooft gij in den Christus?" zijn er langzamerhand zoovele vragen gekomen, dat de groote vraag achteraf is komen te staan, en verduisterd is geworden. Belijd uwe rechtgeloovigheid in de honderd leerstellingen eener kerk, en het is goed; maar belijd uw eenvoudig geloof in den Christus, en het is niet goed. Daar heb ik mijne bedenkingen tegen. Zie, als gij in de vele verderfenissen uwer zonde den Christus gevonden hebt, is dat niet genoeg? En moet behalve dien Christus nog het geloof in andere menschen, of in andere dingen, of in andere geloofsstukken u helpen? Zegt onze Catechismus niet in dat merkwaardige van-tweeën-een: „of Jezus moet geen volkomen Zaligmaker zijn, of die dezen Zaligmaker met een waar geloof aannemen, moeten

alles in Hem hebben wat tot hunne zaligheid van noode is?" Toen gij als een verloren mensch het niet meer wist, waar er redding of uitkomst voor uwe ziel was, en gij toen uwen Christus vondt, en vergiffenis kreegt, en het nieuwe leven deelachtig werdt, en weer vrede hadt met God, en u zoo gelukkig voeldet in het bezit van dien Jezus, die alles voor u in orde had gebracht, — was dat niet voldoende, was dat niet genoeg? En waarom vertellen de menschen u dan, — vrome menschen, zooals zij zich voordoen, — dat gij voor uwe zaligheid nog veel meer dingen gelooven moet, en nog veel meer punten, die de eene of andere kerkman u als rechtzinnig of Bijbelsch gelieft voor te houden? Als gij wijs zijt, — verwerp dan de vragen die dwaas zijn en zonder leering; want zij brengen twisting voort; en gij verliest er uwen Christus bij!

---

31 AUGUSTUS.

Lezen: Psalm 86.

1 TIMOTHEUS 2 : 1*a* en 2*a*. *Ik vermaan dan voor alle dingen, dat gedaan worden smeekingen, gebeden, voorbiddingen en dankzeggingen... voor koningen en allen die in hoogheid zijn.*

Geen vermaning van den Apostel, die de Nederlandsche Christenen op dezen dag liever opvolgen, dan deze! Dankzeggingen doen wij, omdat het dierbare leven van onze geliefde Koningin door God weder een jaar is gespaard voor Haar volk! O, wat hebben wij,

Nederlanders, veel ontvangen in Haar, en in het groote en luisterrijke huis van Oranje! Dat het niet vergeten worde, en dat het verteld blijve aan de komende geslachten: wat de zegeningen zijn, waarmede de goedheid Gods ons heeft bezocht, toen Hij het geslacht der Oranjes uitverkoor om hier in deze gewesten Zijn hand der redding en der behoudenis te zijn! Dat heden de dankzeggingen gehoord worden in huizen en tempels!

Maar dat ook smeekingen, gebeden en voorbiddingen gedaan worden op dezen dag! Dat het God behagen moge om dat dierbare leven nog lang te sparen! Dat het God behagen moge, om onze geliefde Koningin te zegenen in Haar volk, en Haar volk in Haar! Dat de band tusschen beiden onverbrekelijk moge blijven! En dat Zij, die hier een aardsche kroon van God ontvangen heeft, eenmaal ook de kroon der gerechtigheid ontvangen moge, die Christus uitdeelt aan wie Hem hebben liefgehad! O, dat heden de smeekingen en gebeden en voorbiddingen gehoord worden in huizen en tempels!

Het is een moeilijk leven, het leven der koningen. Maar wij weten van eenigen hunner, dat hunne sterkte is: te weten, dat hun volk voor hen bidt! Welaan: dat deze dag een dank- en bededag zij voor het gansche volk!

1 SEPTEMBER.

Lezen: Titus 3.

TITUS 3 : 1*a*. *Vermaan hen dat zij den overheden en machten onderdanig zijn, dat zij hun gehoorzaam zijn.*

Laat men tegenwoordig toch niet denken, dat alle menschen gelijk zijn of gelijk moeten zijn! Zou het kunnen? Begin op het oogenblik eens met alle menschen gelijk te maken, en met alle verschil in rang en stand uit te wisschen. Meent gij dat over eenige jaren, wat zeg ik, over eenige maanden die gelijkheid nog bestaan zou? De zwakke zou spoedig weer overheerscht zijn door den sterke; de sterke weer door den slimme; de slimme weer door eene vrouw; de vrouw weer door lust of ijdelheid. De knechtschap zou weer van voren af aan beginnen. Zoolang de menschen niet gelijk gemaakt worden naar lichaam en ziel en geest, kan die gelijkheid nooit komen; wat het lichaam betreft, omdat er altijd zwakken en sterken zijn; wat den geest betreft, omdat er altijd wijzen en dwazen zijn; wat de ziel betreft, omdat er altijd goeden en boozen zijn. Breek eerst den leeuw de tanden uit den bek, en verlam dien machtigen klauw; ruk eerst de pennen uit den vleugel des snellen arends; snijd eerst de pees door van het fiere paard; geef eerst den visch een orgaan om de lucht te verdragen; schep eerst in den beer een zachteren aard; maak den olifant kleiner en de mier grooter; ontruk de pauw haar vederen en den nachtegaal zijn stem en keel; ja, dan kan er wellicht eenige gelijkheid ontstaan; maar zoolang de schepping is zooals zij is, is gelijkheid niet mogelijk, —

daar is geen grond voor gelijkheid! Laat men toch niet droomen van een gelijkheid die er zijn moet tusschen alle menschen! En daarom, naar de wereldorde, zooals God die gemaakt heeft, — vermaan de menschen, dat zij den overheden en machten onderdanig zijn, dat zij hun gehoorzaam zijn!

---

2 SEPTEMBER.

Lezen: Hebreën 3:12—19.

HEBREËN 3 : 12. *Ziet toe, broeders, dat niet te eeniger tijd in iemand van u zij een boos ongeloovig hart, om af te wijken van den levenden God.*

Daar zijn menschen, die heel rechtgeloovig zijn in de leer der vaderen en in de leer der Schrift, zooals zij zelven recht dikwijls betuigen. Maar zij toonen toch met woorden en daden, dat zij niet aannemen, dat God hun Vader is en hen liefheeft; hun diepste gedachte is, dat God hen haat. Zij toonen toch met woorden en daden, dat zij niet aannemen, dat hun zonden vergeven zijn in Christus; hun diepste gedachte is, dat hun zonden nog onvergeven staan. Zij toonen met woorden en daden, dat zij niet aannemen, dat er een hemel wijd open staat voor hen; hun diepste gedachte is, dat zij naar een hel toe reizen. Alsof God het niet altijd anders betuigd had, en alsof er nooit een Christus geweest was, die het anders bewezen had! Een ongeloof, een ongeloof heerscht er in hun hart aan al die heerlijke dingen; en hun leven is een openbaring van dat ongeloof, hoezeer zij ook

zweren bij de waarheid, waarin zij zeggen te gelooven! Die menschen moeten het zelven weten! Als zij liever gelooven in hun ongeluk dan in hun geluk; als zij liever gelooven in hun toekomstig verderf dan in hun toekomstige zaligheid; als zij liever gelooven in het niet-vergeven-zijn van hun zonden dan in het wel-vergeven-zijn van hun zonden; als zij liever gelooven in den onverzoenden God, dan in den verzoenden God; — zij moeten het zelven weten! Maar, bij al hun zoogenaamde rechtgeloovigheid, vrees ik, dat op hen toepasselijk is het woord van den Apostel: „Ziet toe, broeders, dat niet te eeniger tijd in iemand van u zij een boos ongeloovig hart!" Dat hart van hen is niet goed! Dat hart is toch boos ongeloovig!

---

3 SEPTEMBER.

Lezen: Hebreën 4:9—16.

HEBREËN 4 : 9. *Er blijft dan een ruste over voor het volk van God.*

Het volk van God, — dat is het volk hier op aarde, dat zich om Jezus Christus groepeert als om zijn middelpunt. Ik geef hier geen andere bepaling van. Dat is de bepaling die wij geven moeten, als gevraagd wordt: „Wat is het volk van God?" Wij zeggen dus niet: „Het volk van God is het kerkgaand publiek." Ook niet: „Het is het godsdienstig publiek, de vrome schare." Ook niet: „Het is de aan de leer der vaderen vasthoudende schare." Wij zeggen dat alles niet. Zeker niet.

Vrijdag Juni

Z. op 3.45, o. 8.10. M. op 'sm. 9 15, o. 'sm. 0.39.

Lezen:		Zingen:
Efeze 6.	**2**	Ps. 27 : 7.

Die den Heer verwachten, zullen de kracht vernieuwen.

Jes. 40 : 31*a*.

De Apostelen des Heeren waren dagelijks te zamen met bidden en smeeken, wachtende op den Heer en de vervulling Zijner belofte van den H. Geest. Dat wachten maakte hen niet moedeloos, maar spoorde hen veeleer aan in het gebed te volharden, met het heerlijk gevolg, dat zij dagelijks meer gevoelden, dat hunne harten losgemaakt werden van de aarde en opgeheven naar boven, vanwaar zij hunnen Heiland verwachtten. Verwacht ook gij Hem in de komst van den H. Geest, houd dan aan in bidden en smeeken en uwe kracht tot den strijd met zonde, wereld en duivel zal dagelijks vernieuwd worden.

WAAROM NIET.

Een godvreezend man sprak met een jongeling over zijn zieleheil en wees hem er op, hoe noodig het is, in jonge jaren het eeuwige goed te zoeken. De jongeling ging het als velen, die zich geërgerd hebben ten rechte of ten onrechte aan anderen. Hij zeide dan, dat hij sedert jaren vast besloten was niet met den godsdienst te doen te willen hebben, omdat iemand, die zich voor christen uitgaf, hem zoo bedrogen had.

De oude man vroeg hem of hij de verontschuldiging die hij voorgaf, op een briefje wilde zetten. Hij deed zulks. Bewaar u nu dit briefje zeide de oude vriend, dan kunt u dat ten jongste dage inleveren, als u rekenschap geven moet, waarom u God en godsdienst hebt veracht.

Hij nam het bij zich en ging heen. Maar dat briefje liet hem geen rust. Eindelijk kwam hij er mee tot den vriend en beleed zijn dwaasheid en bekeerde zich tot God. Het ware te wenschen, dat ieder die om een ander zich van Christus en zijn dienst afhoudt, ook dezen raad van den ouden vriend opvolgde.

Neen, ik sta op die bepaling, die wij hier geven. Daar is geen ruste weggelegd, nu en evenmin later, voor deze rubrieken van menschen. Uitwendige waarheid geeft geen rust; uitwendige vroomheid geeft geen rust; geen kerkgaan, geen meedoen aan openbare godsdienstigheid geeft rust aan de ziel. Geen verstandelijk eens zijn met de leer der vaderen, zelfs met de leer der Schrift, is een waarborg der ruste, die weggelegd is.

Neen, het volk van God, — dat is het volk, dat zich om den Christus groepeert. Godsdienstige menschen zonder Christus, zijn er wel geweest, zeggen zij zelven. Maar is er wel ooit iemand tot den Vader gekomen zonder dien Christus, die gezegd heeft: „Niemand komt tot den Vader dan door mij?" God is niet gekend zonder Christus. En daarom: geen volk van God, dan dat zich om den Christus groepeert. En voor dat volk is het, dat de ruste overblijft.

---

4 SEPTEMBER.

Lezen: Hebreën 13.

HEBREËN 13 : 6*m. De Heere is mij een helper.*

Niet met woorden is de Heere een helper, maar met daden; niet met zedepreeken als wij in nood zijn, maar met oogenblikkelijke handeling! Niet met mooie vermaningen gaat hij aan den kant staan van de gracht waar de verdrinkende in ligt, maar in het water springt Hij, zijn leven wagend, den ander met eigen handen boven houdend, tot Hij hem veilig aan wal heeft ge-

bracht. Niet buiten het brandende huis blijft Hij staan, waar binnen de lamme ligt, maar naar binnen springt Hij, de vlammen en rook trotseerend, tot Hij den lamme in eigen sterke armen naar buiten heeft gedragen. Niet voor den schuldenaar gaat Hij staan, met brave zedelessen hem overtuigend, dat hij nooit zoo iets had moeten doen als schulden maken, maar de schulden betalen, dat doet Hij! Zoo is, mismoedige zondaar, uw Christus, uw helper! „Wat," zegt Hij, „zijt gij in schulden, die gij niet betalen kunt bij de eeuwige gerechtigheid? Hier ben Ik, en Ik betaal ze voor u!" En reeds is Hij het die heengaat en voor ons de eeuwige schuld betaalt met een prijs, die meer is dan goud of zilver, met den prijs van Zijn kostbaar bloed! „Wat," zegt Hij, „zoudt gij, o zondaar, gaarne den hemel willen binnengaan, en moogt gij het niet? Hier is mijn recht en mijn plaats in den hemel, die geef Ik u!" En reeds is Hij het die Zijn recht en Zijn plaats in den hemel opgeeft, en zich in het oordeel der verdoemenis overgeeft, opdat voor ons dat oordeel niet meer zou zijn! Waarom, dewijl dit zoo is, zien de menschen nog altijd naar een helper om, alsof er geen is?

---

5 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 4.

JESAJA 4 : 6*a*. *En daar zal een hut zijn tot een schaduwe des daags tegen de hitte, en tot een toevlucht.*

Ik zwierf in een vreeselijke woestijn. De zon scheen stralend tegen de eenzame rotsen, zij brandden als vuur,

en mijn voetzolen werden verschroeid. Aamechtig wilde ik nederzinken op de gloeiende rots, maar de hitte joeg mij verder; daar kon ik niet blijven. En de zon steeg al hooger; die hitte werd doodelijk; straks kleefde mijn tong aan mijn verhemelte; straks moest ik nederliggen, onmachtig, en overgegeven aan den dood door de hitte, den dood der woestijn. „Waarom ben ik dezen weg ook gekomen," dacht ik, stervende, „waarom ben ik niet gebleven in mijn land, bij de boomen, en bij de bronnen; hoe heb ik het goede verlaten, om den dood te vinden in deze zeer dorre plaats?" En de overlegging van een bitter gemoed, dat zich zijn dwaasheid verwijten moest, maakte het sterven nog bitterder.

Toen kwam een sterk man, van den weg der rots, en hij daalde tot waar ik lag; en hij nam mij op in zijn armen, en bracht mij omhoog, tot waar een hut was. Daar legde hij mij neder, in de schaduw der hut was verademing; en het water dat hij mij gaf, bracht mij weer; ook spijze gaf hij; en ik werd weer levend.

O, nimmer meer vergeet ik die woestijn, en die hut, en dien man! Die woestijn was mijn zondewoestijn; en die man was Jezus. En bij Hem was „die hut, tot een schaduw des daags tegen de hitte, en tot een toevlucht."

6 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 5:1—17.

JESAJA 5 : 14. *Daarom zal het graf zichzelf wijd opensperren, en zijnen mond opendoen, zonder mate: opdat nederdale hare heerlijkheid, en hare menigte, met haar gedruisch, en die in haar van vreugde opspringt.*

Wat is het toch, dat de grooten en de hoovaardigen hunne gedachten van grootheid en hoovaardigheid doet denken? Hoe komen zij er toe, om te denken, dat zij anders zijn dan anderen, en dat het lot anders rekent met hen dan met anderen? Wat vestigt die verbeelding, zoo dat niets bijna in staat is om die verbeelding weer van hen af te nemen?

Daar is één ding, dat spot met hun grootheid, en dat lacht met hun verbeelding; en dat is het graf, „het graf, dat zichzelf wijd zal opensperren, en zijn mond zal opendoen zonder mate, om in zich te doen nederdalen al hunne heerlijkheid, en hun menigte, met al hun gedruis." Laten de grooten en hoovaardigen toch meermalen hun gang eens naar het kerkhof uitstrekken, en daar de prediking van het graf hooren: „Daar houden de boozen op van beroering, en daar rusten de vermoeiden van kracht; daar zijn de gebondenen samen in ruste, zij hooren de stem des drijvers niet; de kleine en de groote is daar, en de knecht vrij van zijn heer." En laten de grooten en de hoovaardigen het leeren, dat zij krank zijn aan een inbeelding, die toch moet ophouden eer zij ook in dat graf ingaan.

7 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 22:1—25.

JESAJA 22 : 25. *Te dien dage, spreekt de Heere der heerscharen, zal die nagel, die aan een vaste plaats gestoken was, weggenomen worden: en hij zal afgehouwen worden, en hij zal vallen, en de last die daaraan is, zal afgesneden worden; want de Heere heeft het gesproken.*

Van Eljakim is dit gezegd. Koning zou hij worden; en het arme Joodsche volk, dat altijd maar op prinsen en vorsten vertrouwde, en dat nu ook weer geloofde: „Deze vorst zal ons redden van onze vijanden," zou in hem beschaamd worden, zooals het altijd beschaamd was geworden wanneer het op menschen vertrouwde. Met den koning, waarop zijn vertrouwen was geweest, zou het alles verliezen; den koning en de hoop die op hem gebouwd was, beiden zou het verliezen.

Wat doen wij nog altijd hetzelfde! Wij slaan een nagel in den muur; wij hangen daaraan op, wat wij er aan willen ophangen; wij onderzoeken niet, of die nagel wel sterk in den muur is ingedreven, en overleggen niet of die nagel wel alles kan dragen. En straks is die nagel omgebogen, en naar beneden gehaald, en valt met den nagel alles, wat wij er aan hebben gehangen. O, mijn broeder, als gij een hoop hebt op geluk in dit leven, of als gij een hoop hebt op een zaligheid hiernamaals, hang dan die schatten niet aan een nagel, die zwak is, en zulk gewicht niet kan torschen. De wereld is vol van misplaatste vertrouwens, en vol teleurgestelde illusiën, en vol van beschaamde aangezichten.

Bij slot van rekening heb ik maar één anker der hoop gevonden, dat niet losliet; en heb ik maar Eén gevonden, die nimmer beschaamde, wie op Hem bouwde, en dat is: God.

---

8 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 26.

JESAJA 26 : 9*b*. *Wanneer uwe gerichten op de aarde zijn, zoo leeren de inwoners der wereld gerechtigheid.*

Dat moet u treffen zooals het mij treft, hoe de groote hoop volks met zijne gedachten tot niets anders gericht is dan tot dingen der stof. Vragen de menschen niet meer naar den hemel, zij vragen des te meer van de aarde. Vragen zij niet meer naar God, zij vragen des te meer naar goud. Bekommeren zij zich niet meer om de ziel, zij bekommeren zich des te meer om het lichaam, en doen wat dat lichaam der zonde verlangt. Met de eeuwigheid hebben zij gebroken, voor den tijd leven zij des te meer. En de idealen van het grootste deel des volks zijn geen andere dan de idealen uit Noach's tijd: wat zij eten zullen, en wat zij drinken zullen; hoe zij ten huwelijk zullen nemen, en hoe zij ten huwelijk zullen geven; en hoe zij het goud zullen machtig worden, het klinkende blinkende goud. En als zij, om deze wereldsche dingen te bereiken, een weg moeten inslaan, waar de ongerechtigheid hen van allen kant omringt, en waar de heiligste wetten vertreden worden, en waar Gods eere wordt vertrapt, en waar een kostbare onsterfelijke ziel

wordt bedorven, dan kan hun dat niet schelen, dat schijnt minder; als dat wereldsche doel maar verkregen wordt! Soms vraag ik, of het nog verder kan op dien weg, en of het nog erger kan met onze menschen en die verdoemelijke wereldliefde? En ik weet het niet! — Maar wat ik weet, is dit: dat als de volken de gerechtigheid niet willen leeren op den zachten vriendelijken weg van Gods goedheid, God dan aan ons volk Zijn gerechtigheid zal leeren op den weg van Zijn strenge vreeselijke gerichten. Wanneer Zijne gerichten op de aarde zijn, dan leeren de inwoners der wereld gerechtigheid.

9 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 29:10—24.

JESAJA 29 : 12*a*. *Men geeft het boek aan een, die niet lezen kan, zeggende: Lees toch dit.*

Dat zijn vele boeken, die tegenwoordig geschreven worden. Bijna elken dag komt er een nieuw boek uit. Vooral aan romans is er geen einde. Dat is op zichzelf een goed ding. Maar daar zijn twee dingen daarbij, die ik jammer vind.

Het eene is dit: dat de meeste dier boeken tegenwoordig een strekking hebben, die in één woord verderfelijk is voor den lezer. Wat is de inhoud dier boeken? „Geloof niet in de eeuwige dingen," dat is het eerste, wat zij leeren. „Geniet de liefde in alle vormen," dat is het tweede, wat zij leeren. En: „Maak een eind aan uw doorgebracht leven, als gij er genoeg van hebt," dat

is het derde, wat zij leeren. Die boeken zeggen deze dingen in de beste taal, en in de schoonste voorstellingen. Wij kennen die boeken zeer wel. Denken die schrijvers er wel eens aan, dat zij bezig zijn om menig schoon jong leven te verwoesten? Of denken zij daar nooit aan? De schrijvers zelven passen wel op, om zelven alles te gelooven wat zij neerschrijven; ook passen zij wel op om hun eigen leven zoo in te richten, zooals zij het in hun boeken beschrijven; zij weten wel, dat het dan uit zou zijn met hun huiselijk geluk, en met hun eigen liefde; zij weten zeer wel, dat, brachten zij hun stellingen zelven in praktijk, het gedaan zou zijn met wat het leven nog schoon maakt en gelukkig. Maar waarom schrijven zij deze dingen dan? Daar is een boosheid uit de hel achter, die maar toeschrijft, wetende dat er jonge levens door worden verwoest.

Maar het andere, dat ik jammer vind, is dit: dat zij de boeken geven aan een, die niet lezen kan, zeggende: „Lees dit toch!" De meeste menschen lezen de slechte boeken te jong. Kunnen zij zulke boeken verstaan, die jonge jongens en meisjes, die er hun handen zoo gretig naar uitsteken? Welneen, zij verstaan er niets van, zij kunnen ze niet lezen. Konden zij ze lezen en verstaan, zij zouden zeggen, na de eerste vijftig bladzijden: „Dit boek leert mij, hoe ik op de zijpaden der liefde mijn geluk moet kwijt raken; dit boek leert mij, hoe ik mijn vrede moet verspelen, en hoe ik mijn eeuwig heil verlies; dit boek leert mij met de gedachte aan zelfmoord gemeenzaam te worden; dit boek is vergif, ik voel het reeds in mijn aderen; weg met dit boek!" O, konden zij ze

lezen en verstaan, zij zouden zeggen, met de grimmigheid van een die bedrogen wordt: „Dit boek is vervloekt!" Lezen de meeste menschen de slechte boeken niet te jong? En zijn het niet nog kinderen, die ze reeds in handen hebben? Zie, dat is het, wat ik jammer vind van onzen tijd, dat men, naar het woord van onzen tekst, „het boek geeft aan een, die niet lezen kan, zeggende: Lees toch dit!"

---

10 SEPTEMBER.

Lezen: I Koningen 8:1—29.

JESAJA 30 : 10. *Die daar zeggen tot de zieners: Ziet niet; en tot de schouwers: Schouwt niet wat recht is; spreekt tot ons zachte dingen, schouwt ons bedriegerijen.*

Schoone profeten waren er in Israël! Als de menschen tot hen gingen om de toekomst te weten, dan zeiden die menschen het hun voor, wat zij moesten profeteeren; en die profeten, zij zeiden het den menschen zooals de menschen het gaarne hadden. „Als gij gezichten ziet, die verderf voor ons beteekenen, ziet die gezichten dan niet;" zoo spraken de menschen; „en als gij ons moet aanzeggen wat recht is, zegt ons dat niet; spreekt tot ons zachte dingen, die aangenaam zijn en die wij gaarne hebben; gij weet wel wat wij begeeren!" En die profeten, zij deden zooals het volk het wilde. Hier waren er twee, die bedrogen: de profeten, die de menschen bedrogen, en de menschen die zichzelven bedrogen.

Verbaas u daar niets over, mijn lezer, als over een

vreemd ding, dat in den ouden tijd geschiedde. Want doet de gemeente, de Christelijke gemeente nu anders, in de dagen, die wij hebben? Ik ken menige gemeente, waar het volk aan zijn leeraar zegt, hoe en wat hij heeft te preeken; waar het hem voorzegt, welke de leerstukken zijn, die hij heeft aan te roeren, en welke niet; waar zij willen gepredikt zijn naar de begeerte van hun arglistig hart; en waar de leeraar, als een zwak man of als een valsch man, het doet zooals dat volk wil! Zal het bedrog dan nooit eindigen, het bedrog aan twee kanten, het bedrog van Jesaja af tot nu toe?

O, dat de leeraars velen mogen worden, die de spreuke hebben van Micha, den zoon van Jimla: „Zoo waarachtig als de Heere leeft, zoo wat de Heere mijn God zeggen zal, dat zal ik spreken!" En die dat doen, ook al ging er een gemeente mede te gronde!

---

11 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 30:1—14.

JESAJA 30 : 13. *Daarom zal ulieden deze misdaad zijn gelijk een vallende scheur, uitwaarts gebogen in een hoogen muur, wiens breuke haastelijk, in een oogenblik, komen zal.*

Veilig staat daar de stad, de sterke stad. De muren zijn hoog, en lange jaren hebben bewezen, dat die muren wel gefondeerd zijn en wel gevoegd zijn, en dat de steen hard is als rots. Op de torens, van afstand tot afstand op den muur, zijn de boogschutters, de goed treffenden, wier pijlen nimmer te vergeefs de verte zoeken.

Veilig staat daar de stad, de geruste stad. Op de muren zien de burgers uit naar den vijand, die zijn wallen opwerpt tot een omsingeling; maar zij vreezen niet; hunne hoofdlieden staan onder hen, en zeggen: „Weest niet vervaard, zij zullen niet vermogen; onze muur is sterker dan hun wal, en dan hun stormram." En de burgers heffen een vreugderoep aan, uitdagend, dat klinkt tot in de tenten der belegeraars.

Maar als daar in den nacht, niemand weet hoe, plotseling tusschen twee torens, de muur uitwaarts uitbuigt, en een scheur krijgt, een scheur van boven tot beneden toe? En als daar de hoofdlieden met elkander gaan spreken in zachten toon, om van de burgers niet gehoord te worden? En als daar de burgers, elkander beangstigend, zich heenbuigen over den muur, om, naar beneden ziende, de breedte en de lengte van de scheur te meten, en zij straks de stad inloopen, met den kreet: „Onze muur staat op vallen!" En als dat het oogenblik is, bij het aanbreken van den dag, dat ook de vijand het ziet, die met schetterend geschal en met geloof in overwinning nu den aanval komt hernieuwen? Dan is die stad verloren, de geruste stad. En dan zal dat de dag wezen, waarop bloed zal vloeien op de straten, en een brand zal opgaan uit de huizen.

O zondaar, elke misdaad die gij doet, is oorzaak, dat er een scheur komt in den muur van uw veiligste veste. Veilig en vast staat geen menschelijk leven, waar de zonde de fondeeringen ondermijnt, en door bressen den vijand den toegang gemakkelijk heeft gemaakt.

12 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 30:12—21.

JESAJA 30 : 14. *Hij zal haar verbreken, gelijk een pottebakkerskruik verbroken wordt; in het verbrijzelen zal hij haar niet verschoonen: alzoo dat van hare verbrijzeling niet een scherf zal gevonden worden, om vuur uit den haard te nemen, of om water te scheppen uit eene gracht.*

Als een kruik gebroken is, daar ginder in de arme hut, die daar staat onder de boomen bij de beek, als een kruik gebroken is door de kinderen, de wild spelenden, dan zal de arme vrouw verwijten doen aan de kinderen, met scherpe woorden en boos oog; in hare armoede zal zij het verlies groot achten, te grooter naarmate het verlies niet noodzakelijk was. En daarna zal zij de stukken bij elkaar rapen, in haar opgehouden kleed; de kleine stukken zal zij laten liggen, maar de grootere zal zij in de hand houden een oogenblik, en bezien; en zij zal zeggen: „Dit stuk kon ik nog behouden, om vuur te scheppen uit den haard; en dit stuk kon ik nog behouden om water te scheppen uit de beek." Die huisvrouw, de arme, de zuinige, zij zal ze niet wegwerpen, de stukken; daar zal nog een gebruik voor zijn. Ook in de gebrokene kruik is nog waarde.

Zoo zal er nog waarde zijn in den zondaar, waarover God zich ontfermen wil. Zijn wondergroote ontferming zal nog de stukken zien, de dingen, die in dien zondaar zijn; de kleine vonkskens overgeblevene oorspronkelijke goddelijke natuur, — en Hij zal zich dien zondaar aannemen; die man is niet verloren. De genade van Christus

maakt nog van dien man een nieuw instrument tot haar dienst.

Maar wat voor waarde is er in dien mensch, waar de Goddelijke toorn met terzijdestelling van Zijn ontferming, eindelijk van zegt, wat de pottebakker zegt van een kruik, die in duizend scherven versplinterd op de aarde ligt: „Daar is niets meer van te maken?"

Ik weet één ding in den zondaar, om welk ééne ding God nooit hem zal verwerpelijk achten: en dat is: het geloof in Christus, Gods Zoon. Al had die zondaar niets anders, hij zou nog behouden worden.

---

13 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 33:13—24.

JESAJA 33 : 24. *Geen inwoner zal zeggen: Ik ben ziek; want het volk, dat daarin woont, zal vergeving van ongerechtigheid hebben.*

Na de vergiffenis Gods behoeft niemand meer te zeggen: „Ik ben ziek." Dat wil zeggen: Na de verzoening, die Christus heeft aangebracht, behoeft niemand meer ongelukkig te zijn.

Zeker, geen gelukkiger, geruster, vrijer man, dan die van God zijn vergiffenis heeft. Laat anderen ziek zijn naar hun ziel; hij is gezond gemaakt; dat heeft zijn Christus gedaan. Laat de kinderen der wereld zich ziek voelen aan onvoldaanheid, omdat de wereld niet bevredigt; hij is voldaan, want hij heeft in Christus zijn hoogste bevrediging gevonden. Laat de kinderen der wereld ziek

zijn aan een ledig hart, een ledig hart, dat onverzadigbaar is in zijn ledigheid; zijn hart vraagt niet meer in onleschbaren dorst; dat is gelescht aan wateren des levens. Laat anderen ziek zijn aan armoede, zooals het wereldsche hart arm is; hij is rijk, zoo rijk als hij het met woorden niet zeggen kan. Laat anderen ziek zijn aan teleurstellingen over onvervulde idealen; hij heeft het hoogste ideaal gegrepen: zielereinheid; het hoogste ideaal, dat er zelfs overblijft, ook al waren alle andere vervuld. Hij, hij zegt nimmermeer: „Ik ben ziek," want, in Christus is hij opgestaan uit alle vroegere krankheid als een gezondgemaakte; uit allen vroegeren dood, als een nieuwe jonge mensch, die zijn leven nog eens over mag beginnen.

O, wie is er gelukkiger, geruster, vrijer mensch, dan die van God zijn vergiffenis heeft!

---

14 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 34.

JESAJA 34 : 13. *In hunne paleizen zullen doornen opgaan, netelen en distelen in hunne vestingen: en het zal een woning der draken zijn, een zaal voor de jongen der struisen.*

Een ruïne. Hoopen steenen, groote steenen van gevallen muren, in een ruime en wijde woestijn. En op die steenen, nog met oud beeldhouwwerk versierd, gras, wild gras, en doornen, en distelen, en netelen. Op plekken ligt de steen boven, maar op plekken overgroeit het onkruid alles. Dat zijn muren van een sterke stad

geweest; op een hoogen brok muur zitten de gieren, in doffe droomerige rust; en de raven zwerven af en aan. En dat zijn paleizen geweest; het grondvlak der breede zalen ligt nog, gebroken mozaïk; en op dat mozaïk: van hoopen dor hout, nesten, nesten van struisen. Ook de wilde meerle vliegt daar rond; onder den afhangenden tak van een stervenden boom tegen den muur, tusschen de distelen, heeft zij haar nest; zij bikt er haar jongen uit, daar is niemand die haar stoort. Daarbuiten verder is een moeras en een langzame beek; daar roept de roerdomp, de bange vogel, tusschen laag riet den langen nek en kop uitstekend; daar is niemand, die den schuwen vogel verschrikt. Des avonds is het een plaats van vreemden angst: die van de menschen er geweest is, heeft er het krassen der nachtuilen gehoord, en heeft er de duivelen zien huppelen van steen tot steen, met lachend geroep; en bij fel schijnend licht der maan heeft hij de zwarte geesten als ruige bokken zien spelen met elkander een boos spel; en die het gezien heeft van de menschen is gevlucht van die plaats van de angst, met de schare der duivelen achter zich!

Waar is die ruïne?

In Edom, — in Edom zijn de steden, de machtige steden zoo geworden. In den dag der wrake des Heeren, in den dag der vergeldingen, is het zoo geworden. Des Heeren mond heeft het alzoo geboden, en toen is het geschied.

O menschelijke grootheid en waanzin, wanneer zal het geweten worden, dat in den dag der vergeldingen, die nog weer komen zal, geen stad bestaan zal en geen land,

die des Heeren toorn vergaderd hebben van jaar tot jaar, en van eeuw tot eeuw? O menschelijke grootheid en waanzin, zal men dan nooit den Heere geven eere en sterkte, eer dat die groote dag des Heeren komt?

---

15 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 35.

JESAJA 35 : 3. *Versterkt de slappe handen, en stelt de struikelende knieën vast.*

Slappe handen, en struikelende knieën, — arme man, die zoo zijn gang door de wereld moet maken! Als straks de steenen op zijn weg zullen wezen, en als straks de weg opwaarts zal gaan, den berg op, over rotsen, die scherp zijn en glad, — hoe zal hij staan op zijn struikelende knieën, en hoe zal hij ooit den top bereiken, om af te dalen aan den anderen kant in het weelderige dal, waar zijn ziele wil zijn? Arme man, die zoo zijn gang door de wereld moet maken! Als straks het zware werk zal komen, het zware werk voor sterke handen, in een leven waarin het werk zelden licht en doorgaans zwaar is van wege velerhande tegenspoed, die den mensch van wege de zonde toekomt, — hoe zal hij dan doen met slappe handen, en hoe zal hij dien tegenstand overwinnen, om de blijheid te hebben dergenen die een hard werk hebben gedaan? Arme man, die zoo zijn gang door de wereld moet maken! Hij zal onder de omstandigheden bezwijken, en op zijn weg zal hij vallen en nederliggen; hoevelen zijn zij die daar dood liggen halverwege den berg!

O, bidt God om sterke handen, want die handen hebben een hard werk op de aarde; en bidt God om sterke knieën, want zij hebben u ver te dragen, eer uw voeten staan in een land, waar uwe ziele wil zijn!

---

16 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 40:12—27.

JESAJA 40 : 27. *Waarom zegt gij, o Jacob, en spreekt, o Israël: Mijn weg is voor den Heere verborgen, en mijn recht gaat van mijn God voorbij?*

Als gij in donkere dagen zijt, hoe doet gij dan? Als daar de tegenspoeden komen, en zich tegen u stellen als gewapende mannen, die gij moet vreezen, en waar gij niet tegen kunt strijden, omdat zij sterker zijn dan gij; en als daar de tegenspoeden voor u blijken te zijn: broodsgebrek, of krankheid, of laster, of vijandschap van die gij uw vrienden dacht, of teleurstelling in gekoesterde idealen, of zooveel andere smart meer, — hoe doet gij dan? Houdt gij dan uw tegenwoordigheid van geest, of doet gij dan als iemand die voor het oogenblik zijn verstand heeft verloren? En zegt gij dan in uw verstandeloosheid: „Zie, dat deze dingen over mij komen, dat is omdat God mij vergeet, en omdat God aan iedereen en aan alles denkt behalve aan mij?" En beschuldigt gij God dan van liefdeloosheid, en van onrechtvaardigheid, en van nog meer ongoddelijke dingen?

Het zou mij niet verwonderen; want daar zijn er niet velen, die in zulke omstandigheden hun hoofd koel hou-

den en hun oogen helder; zij zien dan niet goed, zij denken dan niet zuiver, en vandaar al die beschuldigingen tegen een God, tegen wien die beschuldigingen niet moesten gericht! Bleef hun verstand koel, en bleven hun oogen helder, zij zouden in bijna alle gevallen die beschuldigingen tegen zichzelven moeten richten; maar nu krijgt God de schuld! O, de lankmoedigheid Gods, die zich dat alles laat zeggen, en die er nimmer aan denkt om het te wreken, dat Hij valschelijk zoo wordt beschuldigd van dag tot dag!

Wees nuchter en houd uw verstand in uw tegenspoeden, en zeg nimmer: „Mijn weg is voor den Heere verborgen, en mijn recht gaat van mijn God voorbij!" Daar maakt gij de zaak niets beter mede. Maar houd u kalm, en zoek eens uw binnenkamer op, en zie eens, of gij niets hebt te belijden in plaats van te beschuldigen.

---

17 SEPTEMBER.

Lezen: Psalm 30.

JESAJA 40 : 29. *Hij geeft den moede kracht, en hij vermenigvuldigt de sterkte dien die geen krachten heeft.*

Een woord voor de kranken! Een woord voor de kranken! Hoe dikwijls heb ik hen gezien, liggende op hun smartelijk bed. De dagen waren voorbijgegaan, en de nachten; maar daar was geen genezing gekomen; het hield maar al aan; en zij werden moede, de kranken, moede van dragen, moede van hopen; zouden zij nog hopen? zouden zij nog dapper zijn en dragen? Zij wilden het wel opgeven! Maar dan kwam, zij wisten soms zelven

niet hoe, en zij wisten niet van waar, dan kwam er op eens weer moed en dapperheid; en de pijn werd weer gedragen, met een glimlach om den smartelijken mond; en het lange wachten op beterschap werd niet lang meer gevonden; en zij waren sterk zonder spijze. En de nacht werd weer ingegaan met geen morren, zonder ongeduld, maar met de berusting dergenen die denken, dat de taak niet grooter is dan de macht.

Vanwaar was die opbeuring, en vanwaar die overgegeven moed, waar toch geen geneesheer noch vriend hen juist had bezocht?

Het was gekomen door het ongeziene bezoek van den grooten God van hemel en aarde, die een klein vertrek van den arme in de steeg niet te gering vond om binnen te gaan, en die Zijn hand had gelegd op het moede hoofd, zegenend. En toen was het geschied, dat waar werd, wat reeds duizend kranken hebben ervaren, die op Hem hebben gehoopt: „Hij geeft den moede kracht, en Hij vermenigvuldigt de sterkte dien die geen krachten heeft."

18 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 40:25—31.

JESAJA 40 : 31*m. Zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden.*

Zie: een adelaar zit hoog op de rots, een eenzame rots. In doffe rust heeft hij gezeten. in doffe lange rust. Maar daar wordt hij wakker uit zijn dofheid. Hij schudt de vederen. Hij rekt den hals. Hij klapt met de vleugelen.

En plotseling: daar strekt hij die machtige vleugelen in volle breedte. En den kop oprichtend in de hoogte, met bliksemende oogen, daar schiet hij opwaarts, opwaarts in pijlsnelle vlucht, de wolken tegemoet, de wolken door, tot waar de blauwe lucht door geen wolken meer wordt bedroefd.

Wat was dat, in dien adelaar? Dat was zijn natuur, die wakker werd in hem, en die hem dreef, hem dreef naar waar die adelaars-natuur verzadigd werd, verzadigd werd in het aanschouwen, het aanschouwen van de zon.

God geve u, mijn broeder, o, geve u, om ook die aandrift uwer echte oorspronkelijke natuur te volgen, uw vleugelen uit te slaan, op te varen als de arenden, tot waar uw Zon is! Die aandrift voere u van uw naakte rots tot de sfeeren waarvoor gij geschapen zijt, de sfeeren Gods!

---

19 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 41:1—12.

JESAJA 41 : 10*a*. *Vreest niet, want ik ben met u; en zijt niet verbaasd, want ik ben uw God.*

Wat mij altijd getroffen heeft, is: dat de Christenen zoo verbaasd kunnen zijn in hun tegenspoeden, en dat zij dan in die verbazing voor een oogenblik hun bezinning kunnen verliezen. Op een zekeren dag loopt het hun tegen in zaken, en dreigt hun het broodsgebrek, en — zij zien vreemd op, dat zoo iets hun kan overkomen. Of zij komen onder den druk van vijandige menschen, die hen tegenwerken en kwaad doen, en — zij zien vreemd

op, dat zoo iets hun kan overkomen. Zij verbazen zich, dat hun weg niet effen is, en dat die weg moeilijk is, en moeilijker dan de weg van de kinderen der wereld. En als die verbazing over hen komt, dan doen zij zeer onverstandige dingen, de goede Christenen.

Daar is geen reden voor die verbazing. Want: dat zij nu Christenen zijn, dat is geen waarborg tegen aardsche rampen; dat weten zij toch wel? En dat hun weg nu moeilijker is dan de weg van de kinderen der wereld, dat weten zij toch ook? En bovendien is daar nog een reden om niet verbaasd te kijken onder hun rampen, zooals hulpelooze menschen verbaasd kijken; want: hun God is toch met hen? Als het eens bleek, dat er geen God was, dan zou de Christen voor het eerst en voor de eenige keer in zijn leven verbaasd mogen wezen; dan zou hij reden hebben voor verbijstering zelfs. Maar nu die God er is, en naast hem staat, en zijn hand houdt in vaste greep?

Verbazing is dikwijls het begin en de oorzaak van vrees; en dan loopen wij weg voor de vijanden, en ontwijken wij den strijd tegen onze beproevingen; daarom zegt God in Zijn goedheid en liefde voor ons: „Verbaas u niet, want Ik ben uw God!"

20 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 42:18—25.

JESAJA 42 : 25*m*. *Hij heeft hen rondom in vlammen gezet, doch zij merken het niet.*

Zou het mogelijk zijn, dat een vijand kwam tot den landbouwer, en dat hij diens koren in brand stak aan alle zijden rondom zijn huis, en dat hij ook zijn huis in vlammen zette, — en dat die man het niet merken zou, en stil zou blijven zitten in zijn huis, totdat de vlam ook hem zou aantasten ten verderve? Wie heeft immer gehoord, dat zulks mogelijk zou zijn? Neen, zeg ik u, die landbouwer zou het merken, bij de eerste rookzuil, die er opging aan het uiterste van zijn veld; het zou hem niet ontgaan; en verbaasd, vertoornd, zou hij opspringen van zijn stoel in de binnenkamer, en hij zou heensnellen, om den vijand te straffen, en om den brand te blusschen, eer die zich zou willen uitstrekken tot het veld dat daaraan grenst.

Maar hoe kan het dan zijn, dat op zedelijk gebied wij dat wel zien gebeuren allen dag, dat een mensch in vlammen is gezet, en hij merkt er niet op? Daar is de zondaar, — zijn zonden zijn de vlammen om hem heen; en die vlammen verteren al wat hij heeft; tot een woest veld wordt zijn leven, waar het verbrande hout en de asch rondliggen als teekenen van wat er eens is geweest; een puin is het waar hij zich midden in bevindt, een puin van al de heerlijkheid die hij eens had, eer de zonde het aantastte met haar verderfelijken gloed; een arme is hij, wien alles is ontnomen door den brand, die

op straat staat naakt aan den dijk; en als hij daarheen gaat, dan wandelt hij in de spranken die hijzelf heeft ontstoken. Daar is de zondaar, wien dit alles overkomt, en zie, o wonder! hij merkt daar niet op, hij weet het niet eens!

Daarom, dat wie dit hoort, het versta, dat de zonde erger is dan een vuur; want het vuur is een vertering die pijn doet; maar de zonde is een vuur, dat pijnloos den mensch verteert, en zie, hij is verteerd met al wat hij heeft, eer dat hij het weet! Valsch gemeen vuur!

---

21 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 43:11—21.

JESAJA 43 : 16*b*. *Die in de zee een weg, en in de sterke wateren een pad maakte.*

Mijn moeiten en zorgen zijn soms als een zee, een zee waar ik voor sta, en zie, ik kan er niet door.

Daar aan den anderen kant van de zee zie ik het land mijner wenschen; zooals het daar is, zou ik het gaarne wel hebben, daar wilde ik wel wezen. Ik zie de schoone oevers, de wuivende palmen, het blauw van de lucht, de klaterende beekjes, en de vroolijke huizen daarnaast; een land waar geen zorgen zijn, en geen moeiten: het land mijner wenschen. Maar ik zie het alleen in de gedachte, in sterke verbeelding, als droomland.

Want uit wenschen ontwaakt, in werkelijkheid teruggekeerd, sta ik voor een zee, waar ik den overkant niet

van zien kan, zoo groot is die zee. Tusschen mijn droomland en mijn werkelijkheid in staan mijn zorgen en moeiten. En als ik uitzie over de breede oneindige vlakte, dan voel ik de onmogelijkheid om over dat breede oneindige te komen. Ik weet van de stormen, die daar woeden, en die de groote schepen doen verzinken. Ik weet van de diepten, die al zooveel wrakken en dooden op den bodem hebben liggen. Ik weet van de sterke golven, die alle hoop tot splinters verslaan. Ik weet van de donkere nachten zonder sterren, de nachten vol wolken en onweders. Daar is geen weg in de zee, en daar is geen pad in de sterke wateren. En als ik zoo sta aan dezen kant, met de voeten op het eenzame strand van de werkelijkheid, dan staren mijn oogen wel over de ruischende zee, maar zien zij zelfs in droomen het droomland niet meer, en in wanhoop denk ik dan, dat er zoo'n land zelfs niet is. Ook het visioen versterft en vergaat in de nevels, die wijd hangen van oosten tot west. Menig mensch, in zulke verslagenheid over zijn zorgen en moeiten is geweest als een, die neerviel wanhopig op het strand, en die zijn vingeren sloeg in het zand, een schipbreukeling reeds van te voren, een schipbreukeling van de vrees.

Ook ik zou zoo geweest zijn, een verlorene te midden van mijn zorgen en moeiten, had er een stem niet gesproken, boven golvengeklots uit, als een stem van den hemel: „Ik ben de Heere, die een weg in de zee, en die een pad in de sterke wateren maak!"

---

22 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 44:10—20.

JESAJA 44 : 20*a*. *Hij voedt zich met asch, het bedrogene hart heeft hem ter zijde afgeleid.*

Een karavaan kwam van het noorden, langs de westkust van de Doode Zee. In Engedi was de rustplaats, de eenige halte in zoo dorre omgeving, uren en uren ver; daar was een bron, de Boksbron genoemd; en daar was ruste, op de hoogte, met een gezicht op die zee, een gezicht, schoon van verwoeste majesteit.

Een man van de karavaan had zich afgescheiden, voor zij in Engedi kwamen, en hij had zich oostwaarts gewend, alleen, begeerig om de woestenijen te aanschouwen, en eerder dan de anderen den blik te hebben op de zee. Hij had gemeend den weg wel te weten, door kloven en ravijnen, en zich niet te vergissen in de richting; ginds verder zou hij bij de karavaan zich weer aansluiten; het was nog vroeg op den dag.

Maar eer dan hij het wist, was hij verdwaald. Het was alles zoo eender; de steenvlakten lagen voor hem, en achter hem; en ook de diepe kloven grijnsden overal; daar was geen teeken, dat een richting kon geven. De zon ging steken op den middag; de voeten gingen langzaam loopen en zwaar van vermoeienis; de dorst ging kwellen, ongelescht; en de honger deed vreeze geboren worden voor een dood in de steenen woestijn. De oogen gingen zoeken naar een holte, waar water kon zijn, en naar een struik, waar een vrucht aan kon wezen. En zie, verheugd van vinden, repten zich zijn schreden: daar

was een struik, met groen blad, en, wat vondst! met frissche appelen, hoogrood en geel van rijpe kleur! De handen hadden reeds geplukt, en tot den blijden mond was de vrucht reeds gebracht; een beet met watertanden: maar wee! daar barstte de appel, de bedriegelijke, uiteen, in stukken, met een wolk van stof en asch, van stof en asch, die in zijn mond de tong nog dorder maakten, en die zijn oogen verblindden met pijn.

Dat was de Sodomsappel. En die man was de man, waar de profeet zijn beeld aan ontleende, toen hij zeide: „Hij voedt zich met asch, en het bedrogene hart heeft hem ter zijde afgeleid."

Is dat niet de man, die ver van den veiligen karavaanweg, waar de geloovigen op wandelen, zijn eigen paden is gaan loopen, door een bedriegelijk hart afgetrokken, dat later een bedrogen hart wordt? Asch zal zijn spijze wezen op het einde, wanneer hij de begeerde vrucht van zijn ongeloof aan den mond zal brengen als de eenigste vrucht, die zijn honger kan vinden in een land daar dicht bij de Doode Zee.

---

23 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 48:1—11.

JESAJA 48: 10*b*. *Ik heb u gekeurd in den smeltkroes der ellende.*

Als de smelter een stuk zilver kreeg, dat hij niet vertrouwde zilver te zijn, dan, met argwaan, bezag hij het van allen kant, en woog hij het met de hand, van de

eene hand in de andere hand; en als hij het dan nog niet wist, dan wierp hij het in den smeltkroes, en blies hij het vuur aan, tot het smolt in den kroes; en dan zag hij of er ander metaal onder was, en wist hij wat er van te denken. Tevreden was hij, als hij merkte niet bedrogen te zijn, en als het bleek dat het zilver zilver was.

Zoo heeft God ook een een middel om te weten, wie Zijn ware dienstknechten zijn. Dat is in den smeltkroes der ellende, waarin Hij hen keurt. Niet in den voorspoed wordt het geweten, wie de getrouwen zijn, en wie de volhardenden; maar straks, als de tegenspoeden komen, als de hand van God niet gevoeld wordt, en als Zijn aangezicht verduisterd is, zoodat de oogen Hem niet zien: dan is het oogenblik daar, dat openbaar worden, wie werkelijk de Zijnen zijn. De anderen zullen murmureeren, en vertoornd doen, en beschuldigingen uitspreken tegen God, en zeggen, dat Hij geen recht God is, die zoo Zijn menschen in den druk laat, en verre blijft; en zij zullen Hem varen laten, afkeerig van den beproevenden God. Maar die de Zijnen zijn in waarheid, zullen het hoofd buigen, en stille zijn en wachten zonder spreken en zonder beschuldigen in hoogheid; en zij zullen de roede nog kussen, als die weten welke Hand die roede hanteert.

Laten wij het weten, als de ellende over ons komt, dat dan de Smelter begonnen is het zilver te keuren; en laten wij vreezen, minder voor de ellende, als wel meer voor wat die ellende wel eens van ons openbaar kon doen worden!

24 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 48:12—22.

JESAJA 48 : 18. *Och, dat gij naar mijne geboden geluisterd hadt, zoo zou uw vrede geweest zijn als een rivier, en uwe gerechtigheid als de golven der zee!*

Het is maar onder één omstandigheid, dat de mensch gelukkig kan wezen: dat is: als hij gerechtigheid heeft. Doe het goede; of wat hetzelfde is, vrees God en houd Zijne geboden; of wat hetzelfde is, volg in alles de stem van uw geweten, de wet Gods binnen in u; — en zie eens, of dat niet de weg is, waarop het geluk zich laat vinden. Ik heb nooit geluk gekend, waar de stem van het geweten in tegenspraak was met mijn doen; vreeselijk werd daar al mijn andere vreugd bedorven. En ik weet, dat bij alle menschen dat evenzoo is. Neen, gerechtigheid, dat is het wat den mensch gelukkig kan stellen onder alle levensomstandigheden.

Ik weet hoe dat komt. Het is, omdat dan er een vrede geboren wordt in het hart, die er anders nooit in geboren wordt. De goddeloozen hebben geen vrede. Alleen waar het geweten zwijgt, is vrede; daar is geen beschuldiging; daar is geen verwijt; daar is een open gelaat, en een vrijmoedig oog. Met de gerechtigheid gaat de vrede des harten hand aan hand; die vrede komt nooit alleen; onafscheidelijken zijn zij.

Wilt gij die gerechtigheid hebben, en dat wel zoo machtig groot als de golven der zee? Wilt gij dien vrede hebben, en dat wel zoo overvloedig rijk als het water van een breedstroomende rivier? Hoor dan, daar is God die u er toe roept; Hij kan het maken!

25 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 49:1—5.

JESAJA 49 : 4*b*. *Gewisselijk, mijn recht is bij den Heere, en mijn werkloon is bij mijn God.*

Wanneer een arme vrouw een rechtzaak heeft tegen den man, die naast haren akker woont, en die rijk is en groot; en die haar door het verzetten van de grenssteenen een stuk van dien akker ontrooft, waartegen zij niets doen kan, omdat zij een weduwe is, die geen helper heeft; en wanneer die vrouw in hare rechtzaak niet geholpen wordt door den rechter, omdat ook die rechter geen mensch ontziet, en God niet vreest; — dan is zij een van de duizend, wien zulks wedervaart; want vele zijn de ellendigen, voor wie het recht niet bestaat, tenzij dan het recht van den sterkste.

Wanneer een arbeider in den wijngaard bezig is voor zijnen heer, de twaalf uren van den dag, en de hitte en de koude en den regen verdraagt, en den rijkdom zijns meesters vergroot door de kracht zijner handen; en wanneer tegen den avond die heer hem zijn loon uitbetaalt, maar van dat loon inhoudt, en hem te kort doet, en geen oor heeft voor zijn klacht en het zoo elken dag doet, omdat hij het kan in zijn meerderheid; — dan is die arbeider een uit de duizend, wien zulks wedervaart; want vele zijn de ellendigen, van wie een loon ingehouden wordt, dat hun toekomen moest.

De Christen hier op aarde is als die arme weduwe, in het verkorten van zijn recht; en als die arbeider in het inhouden van zijn loon. Maar hij heft het hoofd op,

als een die niet moedeloos is, en die weet dat hij niet ten onder kan gaan. Want als zijn recht wordt verkracht, en als hij de te weinige penningen telt in zijn hand, dan ziet hij opwaarts, en zegt hij: „Mijn recht is bij den Heere, en mijn werkloon is bij mijn God.”

---

26 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 50:1—11.

JESAJA 50 : 10. *Wie is er onder ulieden, die den Heere vreest, die naar de stem zijns knechts hoort? Als hij in duisternissen wandelt en geen licht heeft: dat hij betrouwe op den naam des Heeren, en steune op zijnen God!*

Dat die ongeloovig zijn, in hunne duisternissen geen hulp hebben en geen steun; dat de ongeloovigen dan verlaten staan, zonder hope, en zonder uitzicht; dat de ongeloovigen dan moedeloos het hoofd laten zinken, en somber zien en zich verloren voelen; — dat begrijp ik. Maar dat een Christen zoo doet in zijn duisternissen, — dat zal ik nimmer begrijpen!

Heeft hij geen brood? Hij heeft toch den God, die manna kan doen regenen, allen dag veertig jaren lang. Heeft hij geen vermogen? Hij heeft toch den God, die de kracht geeft om vermogen te vergaderen. Heeft hij geen gezondheid? Hij heeft toch den God, die de krankheden beveelt, zoo dat zij komen en gaan. Heeft hij geen vrienden? Hij heeft toch den God, wiens vriendschap machtiger is dan de hulp van duizenden. Heeft hij geen eer van zijn burgers? Hij heeft toch den God, die zeggen

zal in Zijn dag: „Ik zal u eeren." Moet hij alléén door het gedrang van het maatschappelijke leven, eenzaam, zonder de hulp van een partij, de gewone hulp van ieder ander? Hij heeft den God, die toch meer is dan een partij. Neen, als iemand het leven gerust kan leven; als iemand zijn gang door de maatschappij kan maken met opgerichten hoofde; als iemand te allen dage en te aller plaatse kan moed hebben, en vroolijk zijn, — dan is het de Christen! Laat hem toch betrouwen op den naam zijns Heeren, en steunen op zijn God!

---

27 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 51:9—23.

JESAJA 51 : 22 en 23. *Alzoo zegt uw Heere, de Heere en uw God, die zijns volks zaak twisten zal: Ziet, ik neem den beker der zwijmeling van uwe hand, den droesem des bekers mijner grimmigheid, gij zult dien voortaan niet meer drinken. Maar ik zal hem dien die u bedroefd hebben in de hand zetten, die tot uwe ziele zeiden: Buig u neder, dat wij over u gaan; — en gij legdet uwen rug neder als aarde, en als een straat dengenen die daarover gaan.*

Daar is van God een groote toorn gevallen over Israël. Dat is gekomen in ouden tijd, en dat is zeer vreeselijk vernieuwd, toen Israël zijn Messias verwierp. Zooals iemand doet, die aan een ander een beker te drinken geeft, een beker vol bitteren droesem, en die hem dwingt dien te ledigen, — zoo heeft God gedaan.

En Israël kon er niets tegen doen; het heeft dien beker aan den mond gezet, en is bezig dien te ledigen tot den bodem toe. Het is gaan zwerven over de aarde, en in zijn omzwerving en machteloosheid hebben de volken gedaan met dat volk wat de volken maar gewild hebben. Zooals de koningen deden in den ouden tijd, zoo hebben de volken met Israël gedaan. De koningen in ouden tijd, als zij een stad hadden belegerd en ingenomen, zoo dat die stad zich overgaf op genade of ongenade, lieten de burgers dier stad op de straten zich nederleggen, met het gelaat in de aarde; en dan reden zij met hun gevolg over die lichamen met hun paarden, als over een levende straat, met de hoeven der paarden de ledematen verbrijzelende, of de menschen doodende, zooals het viel; en eerst na zoo gruwzame onderwerping mochten de overgeblevenen opstaan van de straat, en het leven behouden; dat was de genade der overwinnaars. Ook tot Israël hebben de volken geroepen, waar het maar heenzwierf in Gods toorn: „Buig u neder, dat wij over u gaan!" en het heeft zijn rug nedergelegd als aarde, en als een straat dengenen die daarover gingen.

Dat is al eeuwen zoo. Maar naar Gods schoone bestel zal het niet eeuwiglijk zoo wezen. Eens komt de tijd, dat in berouw over het verwerpen van zijn Messias, er wederaanneming zal wezen. En het gelooven van Israël zal zijn als een opstanding uit de dooden voor de volken!

28 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 54.

JESAJA 54 : 17. *Alle instrument dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, en alle tong die tegen u in het gericht opstaat, zult gij verdoemen: Dit is de erve der knechten des Heeren, en hunne gerechtigheid is uit mij, spreekt de Heere.*

Waarom zal het instrument, dat de goddeloozen tegen ons bereiden, niet gelukken? Waarom, als een zwaard gesmeed, en hard gestaald, en fijn gescherpt en blinkend gewet wordt, waarom zal dat zwaard der goddeloozen tegen ons niet vermogen? Daarom, omdat God het is, die den smid heeft geschapen, en die het vuur en die het ijzer heeft geschapen. Boven de menschen, die ons kwaad willen, staat God, en veel minder dan dat zij instrumenten kunnen maken tegen ons, zijn zij zelven instrumenten in Gods hand, de onwetenden, die met al hun doen niets anders verrichten, dan wat in Gods raad is besloten, en wat tot heil zal moeten strekken van Zijn volk.

Dat er toch niet zoo veel vreeze zij, bij Gods kinderen! Alle ding zal tot hunne zaligheid dienen! En ook het laatste instrument, dat tegen hen bereid zal worden, namelijk de beschuldiging der booze tong, der tong van den Satan, in het groote gericht, ook dat instrument zal niet gelukken: want het zal falen, als God zeggen zal: „Wie durft verwijten, als Ik vergeven heb?" Daar zal niemand zelfs meer durven spreken tegen de kinderen

Gods! Daar is geen verdoemenis meer voor degenen die in Christus Jezus zijn. Dit is de erve der knechten des Heeren.

---

29 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 55.

JESAJA 65 : 2*a*. *Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uwen arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan?*

Ik heb op zichzelf niets tegen de dingen der wereld. Ik heb niets tegen de genoegens en versieringen des levens. Ik heb niets tegen schoone kleedij; ik heb niets tegen het zwart van een begrafenis en tegen het wit van een bruiloft; en laat er gegeten en gedronken worden. Ik heb niets tegen de schoone kunsten, niets tegen muziek, of schilderen of fraaie letteren. Ik heb niets tegen een uitgebreid plichtsgevoel; ik heb niets tegen philanthropie, laat de menschen buitenshuis meer plichten vervullen dan zij er thuis kunnen vinden. Ik heb op zichzelf niets tegen de dingen der wereld. Maar, — als onder dat alles een ziel veronachtzaamd wordt, en zoo vergeten, dat die ziel een langzamen hongerdood sterft, omdat niemand er aan denkt om die ziel het voedsel te geven waar die ziel om roept, — dan komt er iets berispelijks aan al dat moois! Als onder dat alles een ziel langzamerhand vermoord wordt, dan komt er iets vloekwaardigs aan al dat moois, zooals er iets vloekwaardigs kleeft aan elken moord! En dan zou de dag kunnen komen, dat de

ondergaande mensch bij het te laat inzien van zijn toestand de hand der verdoeming uitsteekt tegen het maatschappelijk leven, dat met zijn modemanieren en zijn eenvoudsgebrek hem toch maar aan den rand van een afgrond heeft gebracht, een afgrond van duizelingwekkende diepte!

O, waarom weegt men nog altijd geld uit voor hetgeen geen brood is, en arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan?

---

30 SEPTEMBER.

Lezen: Jesaja 59:1—12.

JESAJA 59:5. *Zij broeden basiliskuseieren uit: die van zijne eieren eet, moet sterven; en als het in stukken gedrukt wordt, berst er een adder uit.*

De basilisk is een kleine slang, met den vorm van een hagedis, op zijn grootst van een voet lang. Een grillige gedaante, geschikt om angst in te boezemen; en met zijn witte vlek op den kop, die daar blinkt als een diadeem, wel geschikt om het bijgeloof te wekken, dat een booze geest het dier die kroon gegeven heeft, en het tot zijn werktuig van verderf heeft uitverkoren. De ouden verhaalden dan ook, dat zij het dier dikwijls gezien hadden, rechtop loopende als een mensch; dat de giftige adem de andere slangen op een afstand hield, die hem als hun koning vreesden; dat die adem bladeren en bloemen verzengde, heesters en boomen in brand stak, en zelfs steenen uit elkaar deed springen, en tot gruis verbrijzelde;

ook verhaalden zij dat de eieren van den basilisk vergiftig waren, en aan adders geboorte gaven; en veel meer dingen verhaalden de ouden.

De werken der goddeloozen worden hier in onzen tekst vergeleken met de eieren van den basilisk. Niet alleen dat die werken op zichzelf reeds slecht zijn, maar elk van die werken is weer de oorsprong van een nieuw kwaad. Uit de eene zonde komt de andere voort; wanneer is een zonde ooit alleen gebleven? O, speel niet met de zonde; want: laat er één toe in uw huis, en straks heeft zij zich vermenigvuldigd als de adders, en loert de dood overal op u en uw kinderen!

---

1 OCTOBER.

Lezen: Jesaja 59:12—21.

JESAJA 59 : 5*m* en 6*a*. *Zij weven spinnewebben; hunne webben deugen niet tot kleederen, en zij zullen zichzelven niet kunnen dekken met hunne werken.*

Een kunstig volk zijn de spinnen. Zij kunnen weven. Tusschen twee takken spannen zij haar draad, dun, fijn, onzichtbaar bijna; en nog een draad. En aan die twee drie draden hangen zij een net van nog dunnere en fijnere draden, naar vaste wetten, met zuivere afmetingen en hoeken. Wie heeft aan de spin den inspringenden en den uitspringenden hoek geleerd, en wie heeft dat dier het verstand gegeven van de maat in lengte en in breedte?

Met de webben der spinnen worden de werken der goddeloozen hier in onzen tekst vergeleken. Zij zijn wel

berekend, de goddeloozen; als zij hun werken doen, denken zij na; zelfs goede werken zullen zij doen, goede, opdat de menschen hen niet geheel slecht zullen houden; en die goede werken moeten dan dienen als een kleed, om hun eigenlijke zijn te bedekken; gewikkeld in dat kleed hunner goede werken wandelen zij rond, beschut voor het inzien in hun werkelijke karakter, zoo zij meenen.

Maar zij denken niet genoeg na, de goddeloozen: want merken zij niet, dat die goede werken van hen zoo weinig zijn, en zoo schraal, en zoo klein, dat zij al een heel slechte bedekking hebben geweven voor hun naaktheid? Tusschen de groote en wijde mazen van hun kleed komt van allen kant die naaktheid en hun schande uitkijken. Een doorzichtiger weefsel dan een spinneweb is er niet; en het weefsel der goede werken van den goddelooze is als dat web; hun armoede en hun schande en hun binnenste gedachten heb ik altijd door hun daden en door hun redeneeringen heen kunnen zien. Waarom gaan zij niet heen, en vragen om dat kleed, dat om niet wordt gegeven, aan de deur van dat groote paleis, waar de koning de armen en kreupelen en blinden heeft binnen genoodigd?

---

2 OCTOBER.

Lezen: Lukas 18:1—6.

JESAJA 64 : 4. *Van ouds heeft men het niet gehoord, noch met ooren vernomen, en geen oog heeft het gezien, behalve gij, o God, wat hij doen zal dien die op hem wacht.*

Als ik iets versta van de verhooringen Gods, dan is het dit: dat die verhooringen altijd de stoutste verwachtingen

overtreffen. Neen, dat is menschelijke manier van doen, om een smeekeling precies te geven wat hij vraagt, en niet meer. Maar de goddelijke manier van doen, is: met Zijn schenken den smeeker te overtreffen in zijn vragen. Wij hadden gevraagd: „Heere, geef ons heden ons dagelijksch brood!" en Hij gaf ons brood met een zegen daarin. Wij hadden gevraagd: „Heere, sterk mij tegen mijn teleurstellingen!" en Hij nam die teleurstellingen heel en al weg. Wij hadden gevraagd: „Heere, vergeef ons toch deze eene zonde!" en Hij vergaf ons alle de zonden. Wij hadden gezegd: „Heere, wij zullen een schuldoffer brengen voor onze overtreding!" maar Hij zeide: „Neen, laat mij het offer brengen!" en Hij gaf het offer van Zijn eengeboren Zoon. O! als ik iets versta van de verhooringen Gods, dan is het dit: dat het Zijn manier van doen is om met Zijn schenken den smeeker te overtreffen in zijn vragen.

Daarom, dat niemand vertrage of ongeloovig zij in zijn smeeken; want van ouds heeft men het niet gehoord, noch met ooren vernomen, en geen oog heeft het gezien, behalve God zelf, wat Hij doen zal dien die op Hem wacht!

---

3 OCTOBER.

Lezen: Jesaja 64:1—12.

JESAJA 64 : 6*b*. *Al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed: en wij allen vallen af als een blad, en onze misdaden voeren ons henen weg als een wind.*

Soms komt er een stemming over ons, zooals hier

wordt beschreven; och, mocht die stemming maar dikwijls over ons zijn!

Wij hebben lang gewandeld in een mooi kleed; dat is het kleed onzer goede werken; en wij hebben gedacht: „Dat kleed staat ons goed, en het siert ons, en de menschen zien wel, dat wij tot de goeden behooren; met dit kleed kan ik overal verschijnen.” Totdat op zekeren dag wij een gezicht kregen op die goede werken, en wij de onedele drijfveeren er van gevoelden, en den hoogmoed, die er achter stak. En toen kregen wij een afschuw van die goede werken, die zoo lang ons bedekt hadden als een valsch kleed; en vol walging ontdekten wij, dat het een wegwerpelijk kleed was, en in afschuw wierpen wij het af. Wij vonden, in die stemming, dat de naaktheid der oprechtheid, met haar schande, beter was dan de bedekking der goede werken, met haar valschheid.

Soms komt er een stemming over ons, zooals hier wordt beschreven; och, mocht die stemming maar dikwijls over ons zijn!

Wij hadden lang gewandeld, in den kring van de goede werken, waarmede wij ons omringd hadden; en wij voelden ons als een boom, die groot was en uitstak boven de andere boomen, en wiens blad vol zat aan alle takken, groen en frisch. Totdat op zekeren dag wij merkten, dat die goede werken dorre bladeren waren, die ons afvielen, afvielen van alle takken; want wat wij gemeend hadden goede te zijn, zagen wij toen klaarlijk geen goede te zijn. En de wind kwam daaronder, en die wind voerde ze mede, ze verwaaiend, ver in de lucht, en ver over den grond; en ons gevoel was het gevoel van

den boom, die naakt stond, dor van den top tot den voet, kaal van bladerloos-zijn. Wij werden bedroefd, zooals iemand bedroefd is in den herfst, als de winter gaat komen; maar die droevige stemming der waarheid leek ons toch beter dan de valsche stemming der groenheid van den gewaanden zomer.

O! mocht die stemming maar dikwijls over ons komen! Want voor die naaktheid na het wegwerpen van het wegwerpelijke kleed, geeft God ons het kleed van de gerechtigheid in Christus. En voor die kaalheid en dorheid, na het afvallen der dorre bladeren, geeft God ons het nieuwe leven vol bladeren der jonge lente des Heiligen Geestes.

---

4 OCTOBER.

Lezen: Jesaja 65:17—25.

JESAJA 65 : 24. *En het zal geschieden, eer zij roepen, zoo zal ik antwoorden: terwijl dat zij nog spreken, zoo zal ik hooren.*

Als ik iets versta van de verhooringen Gods, dan is het dit: dat die verhooringen altijd de stoutste verwachtingen overtreffen. Neen, dat is menschelijke manier van doen: om een smekeling eerst te laten vragen, en dan pas zijn zin te doen; om een smeekeling lang te laten vragen, en dan pas zijn wensch te vervullen. Maar de goddelijke manier van doen is: met Zijn verhooring den smeeker te voorkomen in zijn vragen. Wij hadden gevraagd: „Heere, geef ons heden ons dagelijksch brood!" en zie, het was reeds in huis. Wij hadden gevraagd: „Heere, sterk mij

tegen mijn teleurstellingen!" en zie, de wolken waren reeds aan het wegdrijven; wij hadden het alleen nog maar niet opgemerkt. Wij hadden gevraagd: „Heere, vergeef mij toch mijne zonden!" en zie, eeuwen geleden had Hij reeds Zijn Zoon gegeven tot een verzoening, en had Hij reeds aan Zijn boodschappers gezegd: „Predikt overal de blijde boodschap, dat Ik de zonden vergeven heb!" O! als ik iets versta van de verhooringen Gods, dan is het dit: dat het Zijn manier van doen is om met Zijn verhooren den smeeker te voorkomen in zijn vragen.

Daarom, dat niemand moedeloos zij of ongeloovig in zijn nood, welken nood ook; want het zal geschieden, eer hij roept, zoo zal God antwoorden; terwijl dat hij nog spreekt, zoo zal God hooren.

---

5 OCTOBER.

Lezen: Jesaja 66:1—5.

JESAJA 66 : 2*b*. *Op dezen zal ik zien: op den arme en verslagene van geest, en die voor mijn woord beeft.*

Wie zijn zij toch, in wie de Heere een welgevallen heeft?

Ik weet wel in wie de wereld een welgevallen heeft; dat zijn de mannen en vrouwen van geest; die vernuftige woorden kunnen spreken en schrijven, en die in gesprekken en in liederen en in boeken de anderen vermaken. Maar wonder! in wie de Heere een welgevallen heeft, dat zijn de armen van geest, die bijna niet kunnen denken, en in wie een verstand een eind ver is verduisterd!

Ik weet in wie de wereld een welgevallen heeft; dat zijn de vroolijken, die altijd binnen komen met een lach op den mond, en wier woord een schaterende scherts is. Maar wonder! in wie de Heere een welgevallen heeft, dat zijn de verslagenen van geest, die bedroefd daarheen gaan, en die een smart hebben, die hun tranen doet vloeien!

Ik weet in wie de wereld een welgevallen heeft; dat zijn de mannen en vrouwen, die, als zij de woorden Gods hooren, met die woorden kunnen spotten, en de anderen aan het lachen kunnen maken over die woorden. Maar in wie de Heere een welgevallen heeft, dat zijn die voor Zijn woord beven; die vrees hebben als Hij spreekt, vrees dat zij het niet zullen kunnen volbrengen wat Hij vraagt!

O! blijde ben ik, dat dezulken het zijn, in wie de Heere een welgevallen heeft; want: ook ik ben een arme van geest, en ik dacht mij al deswegen rampzalig; en ook ik ben een verslagene van geest, en ik benijdde de vroolijken der wereld; en ook ik ben een, die voortdurend vrees heb bij de woorden van God! O! blijde ben ik, dat de Heere zoo zonderlinge verkiezing heeft; want als de wereld zegt: „Aan een als u heb ik geen welgevallen!" dan zal ik denken: „Maar God wel!" En deze gedachte zal mij vertroosting zijn en vergoeding voor de uitbanning, die de wereld mij aandoet.

6 OCTOBER.

Lezen: Jakobus 4.

JAKOBUS 4 : 3*a*. *Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt.*

Niet alleen wijze gebeden worden tot God opgezonden, maar ook dwaze gebeden, bij duizenden, elken dag. Tegenover den eenen kranke, die bidt om genezing, staat een andere kranke, die bidt: „Och Heere, laat mij spoedig sterven," als een die niet weet, dat God Zijn tijd en Zijn ure kent. Tegenover den een, die geduldig bidt, staat de ander, die zegt: „Och Heere, gij moet het heden nog doen wat ik vraag!" Tegenover den een, die bidt: „O God, zegen mij," staan duizenden, die bidden: „God verdoeme mij!" Tegenover den een, die vraagt om het bescheiden deel zijns broods, staan anderen die bidden: „Maak mij rijk, o Heere, en nog rijker; laat mijn schuren vol loopen, dat zij gansch overloopen en ik grootere moet bouwen!" Tegenover de eene kerk, die bidt: „Och Heere, zegen al uw kinderen, die in al de verscheidene kerken zich bevinden," staat de andere kerk, die bidt: „Neen, Heere, zegen ons alleen, want wij zijn de ware kerk, en die andere kerk is een tempel Baäls; verbreek daar de muren, dat zij vallen!" Dwaze gebeden, zondige gebeden, onheilige gebeden, die daar opstijgen dag aan dag uit duizenden monden, bewust of onbewust!

Gelukkig, dat God niet een verhoorder is van alle gebeden! Laat ons het dikwijls zeggen: „Indien ik soms kwalijk bid, zonder dat ik het weet, verhoor mij niet, o God!"

7 OCTOBER.

Lezen: Mattheus 6:1—18.

1 PETRUS 2 : 1. *Zoo legt dan af alle . . . . geveinsdheid.*

Laat ons toch aan de geveinsden zeggen, dat zij gewoon moeten zijn! De geveinsde, wel, hij is nooit eens zichzelf. De huichelaar! hij doet zóó, hij doet aldus: hij doet nooit eens zooals hij werkelijk is. Hij doet vriendelijk tegen u, en spreekt mooie woordjes, en geeft vriendelijke handjes en lachjes; en gij komt tot het vermoeden dat hij van u houdt; maar hij houdt niets van u, hij doet maar zoo. Die huichelaar! hij doet als een eerlijk man in zaken, maar hij is niet eerlijk in zaken. Hij doet alsof hij houdt van recht en gerechtigheid, maar daar is niets van aan; het zijn praatjes. Hij doet alsof hij de weldadigheid liefheeft, en hij heeft een hard woord over de zelfzuchtigen; maar hij is zelf een egoïst. Hij doet vroom als het hem te pas komt; en het komt nog al eens te pas; hij heeft den mond vol Bijbelspreuken, zingt galmende zijn psalmen, trekt lang zijn gezicht zelfs onder het meest alledaagsche gesprek, en vertelt gaarne dat hij bekeerd is; maar hij doet maar zoo, het zijn zijn manieren geworden; en mooie manieren denkt hij dat zij zijn. Wat is zulk een man ongewoon geworden langzamerhand! En wat een aansteller is hij! Laat ons verre zijn van aanstellerij; of om in de taal van den Apostel te spreken: legt af alle geveinsdheid!

8 OCTOBER.

Lezen: Efeze 2.

I PETRUS 2 : 11. *Geliefden: ik vermaan u als inwoners en vreemdelingen, dat gij u onthoudt van de vleeschelijke begeerlijkheden, welke krijg voeren tegen de ziel.*

„Het vleesch begeert tegen den geest, en de geest tegen het vleesch; en deze staan tegen elkander, alzoo dat gij niet doet hetgeen gij wildet," zoo zegt een ander Apostel; en hij zegt daar hetzelfde wat Petrus hier zegt. Laten wij toch in ons vleesch een vijand zien, gevaarlijker dan wij bevroeden! Zie: daar zijn van die dagen, dat gij geen lust hebt om God te dienen; de lusteloosheid is er; Zijne geboden zijn zoo zwaar; daar is een zooveel gemakkelijker dienst; het trekt u daarheen; gij hebt geen kracht; gij hebt geen moed; de liefde tot God is verdwenen; gij helt over, gij neigt over; daar is iets, gij weet niet wat, dat u van uw Heiland scheidt. Wat is dat verschijnsel? Ik weet wat dat is: dat zijn de vleeschelijke begeerlijkheden, die krijg voeren tegen de ziel! — Daar zijn van die dagen, dat gij verliest die gij liefhebt; welk een smart! O, gij hebt uw kind zoo vurig bemind! O, de scheiding is zoo zwaar gevallen! En in uw smart hebt gij God willen aanklagen en veroordeelen als de bewerker, de noodelooze bewerker van uw lijden; en gij hebt gemord: of dat nu het loon was, dat de Heere gaf aan Zijn dienstknechten en aan die Hem liefhadden? Wat was dat verschijnsel? Ik weet wat dat was: dat was het vleesch, en de smart des vleesches, die krijg voerden tegen de

ziel! En zoo ging het zoo dikwijls; maar altijd was er een geheime stille arbeid die het vleesch verrichtte tegen den geest; en die dien geest neertrok naar beneden, tot het vroegere leven der zonde en der ongeloovigheid, en tot haat tegen God, die u geroepen had! Die het inziet, hoe het vleesch begeert tegen den geest, dat hij de Apostolische vermaning ter harte neme: om zich te onthouden van de vleeschelijke begeerlijkheden, die krijg voeren tegen de ziel!

---

9 OCTOBER.

Lezen: 1 Petrus 2:1—12.

1 Petrus 2 : 12*a*. *Houdt uwen wandel eerlijk onder de heidenen.*

Dat zegt de Schrift. Maar hoe doen wij?

Daar zijn kringen, waar het dagelijksche leven zoo weinig strookt met de eischen van het Christendom, dat ik haast zou zeggen, dat zulk dagelijksch leven de grootste vijand van het Christendom is. Als de Christenen in hun wandel hoogmoedig zijn, trotsch tegen anderen, pedant, dan moeten zij niet verbaasd staan, dat zij er nooit een zullen winnen voor Christus; de trotschen doen een afschuwelijk kwaad. Als de Christenen in hun wandel ijdel zijn, gaarne attentie trekken, en gewichtig doen, en altijd laten voelen: „Ziet gij wel, dat ik ook een groot man ben, ook een bijzondere vrouw ben," en eigenlijk niets verschillen van de kinderen der wereld in aanstellerij en grootschheid des levens, dan moeten zij niet

verbaasd staan, dat zij de ware eenvoudigen afstooten, en ook alweer buiten het Christendom houden. Als de Christenen in hun wandel zich zoo laten voorstaan op hun braafheid en deugd, en hoog oordeelen over een dronkaard of over een hoereerder, dan moeten zij niet verbaasd staan, dat die gevallenen bang zijn in hun tegenwoordigheid, en verre zullen blijven van het koninkrijk Gods. Als de Christenen weinig zelfopoffering toonen; goed zorgen dat zij niet te veel uitgeven voor armen of kerk; als zij weinig liefde toonen, weinig liefde in woorden en daden; dan is dat de zekerste weg om de boozen boos te laten, en om de ongeloovigen ongeloovig te laten. O, indien wij hen hooren konden, wij zouden hen hooren, de velen, die, uit hun duisternis uit, de handen beschuldigend tegen ons uitstrekken, en de stemmen beschuldigend tegen ons verheffen! En voor zoovelen wij gevoel hebben, zouden wij ineen krimpen van angst, bij de gedachte, dat wij deel hebben aan het verloren gaan van anderen! God moge de gemeente genadig zijn, die zoo dikwijls doet alsof nooit tot haar is gezegd: Houd uwen wandel eerlijk onder de heidenen!

---

10 OCTOBER.

Lezen: 2 Petrus 3.

2 PETRUS 3 : 15*a*. *Acht de lankmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid.*

Vele menschen achten de lankmoedigheid God zwakheid in Hem. Een sterk God, die de goddeloozen verderft,

dat is in hun oogen het beeld van den echten God. En zij wachten op het groote Oordeel met hittigheid, zooals Jona wachtte op den ondergang van Ninivé.

Neen, dan heb ik hier een andere voorstelling van een sterk God, in dezen tekst. Sterk is niet de kunst van doodslaan, maar van levendmaken! Sterk is niet iemand laten verloren gaan, maar iemand behouden. Sterk is niet dadelijk een eind er aan maken, maar lang geduld hebben. Ik kan het mij begrijpen, dat een sterk God denkt: „Ik zal lankmoedig zijn met de goddeloozen, en geduld hebben honderd jaren, duizend jaren, en zoolang de wereld bestaat, en zoolang er nog een goddelooze zijn zal."

Zie God eens, zooals de Schrift Hem overal leert kennen. Dat is een God, die zoo sterk is, dat Hij zichzelven verloochenen kan; zelfverloochening, dat is sterk! Dat is een God, die de goddeloozen, Zijn vijanden, kan lief hebben; zijn vijanden liefhebben, dat is sterk! Dat is een God, die voor de vijanden een offer kan brengen, namelijk Zijn Zoon, Zijn eenigen Zoon; dat is sterk! Dat is een God, wiens liefde voor de vijanden zoover zich uitstrekt, dat Hij dien Zoon laat sterven, tot schuldvergiffenis voor die vijanden; dat is sterk! Als ik het alles goed begrijp, wat God gedaan heeft, en wat Hij nog verder doen zal met de goddeloozen, dan begrijp ik dat ware sterkte lankmoedigheid is; en dan begrijp ik meteen, waarom God langzaam is met de toekomst van Zijn Zoon! Laat ons toch de lankmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid achten!

11 OCTOBER.

Lezen: 1 Johannes 3.

1 JOHANNES 3 : 1a. *Ziet, hoe groote liefde ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods zouden genaamd worden.*

Als men ons kwam prediken: „Daar is een heilig en rechtvaardig God, die de misdaden der vaderen bezoekt aan de kinderen in het derde en vierde gelid!" dan zouden wij antwoorden: „Ja, dat weten wij ook reeds, spreek er ons maar niet van, want wij zijn bang voor dien God!" En wij zouden zulke predikers verzoeken om er van te zwijgen. Door de zonde die wij tegenover den allerhoogsten God gedaan hebben, en door de zonden die wij jegens onze naasten bedrijven, gevoelen wij ons niet op ons gemak tegenover dien God, die een oordeelaar is en een rechter en een wreker, en van wien wij voelen dat het vreeselijk is om in Zijn handen te vallen. Wij zouden die prediking ontvlieden, zooals wij dien God zouden willen ontvlieden. — Maar hoor nu, waar die Apostelen mede tot ons zijn gekomen: hun getuigenis is, dat die God een God is die ons liefheeft, die ons een Vader is, dien wij niet behoeven te vreezen; want: dat Hij ons de zonden vergeeft, onze ongerechtigheden niet toerekent; dat Hij Zijn armen wijd uitgestrekt houdt om ons te ontvangen; dat Hij niet gelukkig kan zijn zoolang wij ongelukkig zijn; en dat wij door dien God veel meer bemind worden dan wij ooit hebben geweten. Nu dat de prediking is, laat ons tot dien God toegaan met vrijmoedigheid! Die nu nog dien God ontvliedt, is een onwetende!

12 OCTOBER.

Lezen: 1 Johannes 4:10—21.

1 JOHANNES 4 : 16*m*. *God is liefde.*

De zondaar gelooft van God alles, behalve dit eene. Hebt gij het wel eens bij uzelven opgemerkt? Als God voor u komt staan in al den glans van Zijn heiligheid, en zegt: „Ik ben een heilig God, Ik kan de zonde niet ongestraft laten, Ik kom om u te straffen," dan antwoordt uw binnenste gevoel: „Ja Heere, ik begrijp het, gij moet mij straffen." Maar als God voor u komt staan, als een die zegt: „Ik weet wel, dat gij zondig zijt, maar Ik heb u toch lief," dan slaat de schuldbewuste mensch verbaasde oogen op, en zegt dat schuldgevoel: „Neen God, hoe kan dat?" En als die God, voor u staande, verder spreekt: „Zeker heb Ik u lief; hier is mijn hand, Ik reik u die toe, dat is vriendschap die Ik bied," dan staan uw oogen nog verbaasder, als van een, die wantrouwen koestert en denkt: „Maar God, hoe kan dat? Dit is niet te vertrouwen! Vrienschap? Straks komt de straf toch door die hand!" En gij wendt u af, wantrouwende en ongeloovig. En als die God, voor u staande, dan verder spreekt: „O geloof toch, dat Ik u liefheb, zie Ik heb een teeken van mijn liefde gegeven, Ik heb mijn Zoon geofferd aan het kruis, om u te redden!" dan staan uw oogen nog verbaasder, en gij hebt niets meer te zeggen; want dat teeken kunt gij niet tegenspreken; dat teeken van Gods liefde is te geweldig; — maar gij gaat toch heen en in uw binnenste blijft de stem van uw schuldgevoel toch zeggen: „Ja, als het nu maar

waar is, dat God mij liefheeft, als het nu maar waar is!"

De zondaar gelooft van God alles, behalve dit eene. Geloofde hij dit eene, hij was een ander mensch, een wedergeborene geworden!

---

13 OCTOBER.

Lezen: 1 Johannes 5:1—11.

1 JOHANNES 5 : 4*b*. *Dit is de overwinning die de wereld overwint, namelijk ons geloof.*

Maak u nimmer bevreesd voor het failliet of den ondergang van het Christendom!

Die kleine moed moet er bij u uit, zooals de kleine moed niet bestaan mag bij de krijgsknechten, die weten, dat zij een groot veldheer volgen, en die weten, dat hij onverwinnelijk is.

Laat het aan uw denken en spreken te merken zijn, dat er geen hoopvoller en moediger menschen zijn dan gij, de Christenen! Laat het aan uw aangezichten te zien zijn, dat de overwinnaarsgedachte daar zetelt, zoo als voegt bij degenen, die Hem volgen, die gezegd heeft: „Ik heb de wereld overwonnen!" Weg met ons kleingeloof, dat ons doet vreezen, alsof de eilanden naar Zijne leer niet zullen wachten! Gehoopt, geloofd, met blij aangezicht, dat de toekomst Hem behooren zal, die de Heer is geweest van het Verleden, en die de Heer is van het Heden!

Neen, zoowaar gij Christenen zijt, gij ouden en gij jongen! het geloof dat gij hebt, moet een overwinnaars-

geloof zijn. Het geheim van alle overwinning ligt in het geloof aan de overwinning. Niet die twijfelen aan de zegepraal, strijden het dapperst; zij vluchten reeds half. Niet die twijfelen aan de opbrengst van den akker, arbeiden het ijverigst; zij hebben de spade reeds half uit de hand geworpen. Niet die twijfelen aan de vangst hunner netten, wachten het geduldigst op het inhalen hunner netten; zij hebben hun netten reeds halfverwege weer ingehaald in het schip. Laat ons gelooven in de toekomst, bid ik u! Geen God beschaamt Zijn volk! De aarde zal des Heeren zijn!

---

14 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 2:1—21.

JEREMIA 2 : 21. *Ik had u toch geplant een edelen wijnstok, een geheel getrouw zaad: hoe zijt gij mij dan veranderd in verbasterde ranken eens vreemden wijnstoks?*

Ik zie hier om mij heen: ook een volk, waar God alles aan gedaan heeft wat Hij maar doen kon. Wij waren een klein volk; maar God verhief ons onder de andere natiën, — uit het niet-zijn riep Hij ons tot een bestaan zoo groot, zoo rijk, zoo roemvól, dat de andere volken er verbaasd over stonden. Hij maakte ons vrij van verdrukkers, gaf overwinning op overwinning aan onze legers te velde, en aan onze helden te water. Wie was er bestand tegen een zwaard van ons, en wie was er bestand tegen een schip van ons? En daarbij gaf Hij ons een vorstengeslacht op den troon, zoo edel, zoo zelfver-

loochenend, dat het maar één leus scheen te hebben, een leus, zoo zeldzaam onder de vorsten: „Voor het volk zijn wij, en niet is het volk er voor ons!" En daarbij gaf God ons een rijkdom, een rijkdom door handel en door arbeid, als spreekwoordelijk is geworden op de gansche aarde. En daarbij gaf God ons een verkondiging der waarheid, in der vaderen tijd, zoo trouw, zoo nauw aan de Schrift ontleend, dat op den grondslag van die leer recht en gerechtigheid een sieraad konden worden van een burgergeslacht dat zijn hoofd kon opheffen overal, en dat geen schaamte behoefde te kennen, waar het maar kwam.

O volk, o volk, als God u aanzag, kon God niet zeggen, met het blijde gevoel van een, die wat geschapen heeft: „Heb ik u niet geplant, een edelen wijnstok, een geheel getrouw zaad?"

Wee! dat ook dat tweede uit onzen tekst door God daarbij moet gevoegd, als Hij ons aanziet: „Hoe zijt gij mij dan veranderd in verbasterde ranken eens vreemden wijnstoks?"

---

15 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 3:14—25.

JEREMIA 3 : 21. *Daar is een stemme gehoord op de hooge plaatsen, een geween en smeeking der kinderen Israëls: omdat zij hunnen weg verkeerd en den Heere hunnen God vergeten hebben.*

Vergeten, men heeft God vergeten tegenwoordig! Daar zijn tijden geweest, dat de menschen zich nog

warm maakten in het ongeloof; dat de menschen met vuur en met ijver betoogden, dat er geen God was; dat zij een waren kruistocht uitriepen tegen den Heer des hemels; en dat zij brandden van een vijandigen gloed tegen den Christus. Maar wat zijn de tijden veranderd! Men maakt zich niet meer warm om het geloof of om het ongeloof. Den grooten hoóp menschen laat het koud of er een God is of niet. Die groote hoop vindt het belachelijk, als er nog over gestreden wordt. „Een God, geen God, — wat doet het er toe?" zegt men, „het is precies hetzelfde; kom, praat er niet over; het is niet beschaafd om zich tegenwoordig nog warm te maken over het bestaan der eeuwige dingen." Onnadenkend, onverschillig in zake godsdienst gaat de jonge man de wereld in; en even onverschillig in zake godsdienst doet de jonge vrouw, en stelt zij zich aan. Onverschillig in zake godsdienst wordt het huwelijk opgezet, en worden de kinderen opgevoed; en even onverschillig, als dof in de ziel, ligt diezelfde man of vrouw straks te sterven. O, als onze tijd één typischen karaktertrek heeft, dan is het deze: onverschillig te zijn in wat de hoogste belangen der ziel betreft. Vergeten, men heeft God vergeten tegenwoordig! Maar lees nu in onzen tekst, wat de toekomst zal wezen van een geslacht, dat zijn God vergeten heeft: Daar zal een stemme gehoord worden op de hooge plaatsen, een geween en een smeeking onder de kinderen der menschen! Wee den tijd, die komende is! Wee!

16 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 5:1—6.

JEREMIA 5 : 3*b*. *Gij hebt hen geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld; gij hebt hen verteerd, maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen: zij hebben hunne aangezichten harder gemaakt dan een steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeeren.*

Even volhardend als Gods trouwe opzoekende genade is, even volhardend is daartegenover des menschen booze onbekeerlijkheid. Ik heb het gezien in het leven van velen, die ik gekend heb. De Heere kwam tot hen, de Heere sprak met hen, en wilde dat zij zich gewonnen gaven tot Zijn goeden dienst; maar zij gaven zich niet gewonnen, zij gingen huns weegs. Toen kwam God nog vele malen spreken, altijd op dezelfde winnende manier; maar zij vonden, dat zij Hem niet eens meer moesten aanhooren. Toen toonde God een liefde van vergeving, zoo groot als nimmer de wereld had kunnen denken: Hij gaf Zijn Zoon in den dood, en sprak verzoening, meenende dat zoo groot offer aan de zondaars wel zou toonen dat Hij het goed meende met hen, en dat zij nu toch zich niet langer zouden verzetten tegen Zijn aandrang om in Zijn wegen te komen loopen; maar alsof er nooit een Golgotha was geweest, zoo ging het alles zijns weegs; zij bleven volharden, die menschen, die ik heb gekend. Toen zond God tegenspoeden en rampen, om hen tot bezinning te brengen; en Hij deed het weenende, als iemand die het liever niet had gedaan, zelf meer smart lijdend onder de tuchtiging, die Hij toediende,

dan zij smart voelden, die de tuchtiging ondergingen. Maar ook dat te vergeefs! Ik zag die menschen dezelfde blijven; had ik ooit zoo een volharding gezien! En in mijn verbazing riep ik uit, met de woorden van den profeet: „O Heere, Gij hebt hen geslagen, maar zij hebben geen pijn gevoeld; Gij hebt hen verteerd, maar zij hebben geweigerd de tucht aan te nemen; zij hebben hunne aangezichten harder gemaakt dan een steenrots, zij hebben geweigerd zich te bekeeren!"

In bekommering over die menschen loop ik nu allen dag, en ik vraag het mij af, wat ooit wel in staat zal wezen om hen tot bekeering te brengen, als de zachtheid het niet heeft gekund, en als de hardheid het ook niet heeft vermocht?

---

17 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 6:16—30.

JEREMIA 6 : 29 en 30. *De blaasbalg is verbrand, het lood is van het vuur verteerd: te vergeefs heeft de smelter zoo vlijtiglijk gesmolten, dewijl de boozen niet afgetrokken zijn. Men noemt ze een verworpen zilver; want de Heere heeft ze verworpen.*

Hij liet het zilvererts komen, vanwaar hij het maar krijgen kon, de smelter. Waar hij wist, dat hij het vinden kon in zijn eigen land, daar reisde hij er heen, en hij kocht het, en voerde het op zijn ezel naar zijn huis. En waar hij het van verre moest halen, daar liet hij het ook komen. Want hij had het noodig; zijn

medeburgers moesten stukken zilver hebben tot betaling, bij het koopen van goederen; het wisselgeld was er nog niet, dat kwam eerst veel later. En als hij het erts thuis had gekregen, dan bracht hij het achter, waar in zijn hof de smeltplaats was. Daar was het gat in den grond, waar hij het groote kolenvuur aanmaakte. Daar hing de sterk-metalen smeltkroes, waar hij zijn erts in deed, bij niet al te groote hoeveelheid. En daar was de groote blaasbalg, vast aan den grond, dicht bij het vuur; de blaasbalg, dien hij met de voeten neerdrukte, en met de handen omhoogtrok; en die, om zelf van het vuur niet verteerd te worden, met loodplaat was overdekt, waar hij het dichtst met de punt het vuur naderde. Het was de verheuging des smelters, als tegen den avond, na volbracht werk hij de ertsslakken kon wegwerpen, en de stukken zilver naar binnen kon brengen, waar hij wist, dat hij ze wel en veilig kon bewaren.

Maar als het nu eens geschiedde op een dag, dat het vuur wel zeer heet brandde, en dat de blaasbalg wel zeer sterk aanblies, maar dat het erts in den smeltkroes niet wilde gaan smelten? En als het nu geschiedde, dat hij dacht: „Ik zal nog sterker aanblazen, nog altijd sterker, dat erts moet smelten;" en als daarbij het vuur in zijn hitte zelfs het lood deed smelten van den blaasbalg, en aanstonds zelfs dat werktuig zelf ontstak? Dan, dan was het gedaan met zijn werk, en kon hij het verder wel laten; en teleurgesteld, teleurgesteld kon hij zeggen, bij het aanzien van zijn verlies: „De blaasbalg is verbrand, het lood is van het vuur verteerd: te vergeefs heb ik zoo vlijtiglijk gesmolten, dewijl de slakken zich van het

zilver niet afgescheiden hebben; een onbruikbaar erts is dit, en een verwerpelijk zilver heb ik hier!" En aan dat erts behoefde hij niet een tweede poging te wagen.

Is dit niet het beeld, het beeld van den zondaar, aan wien God, onze Heere, alles heeft gedaan, om het booze uit hem weg te scheiden, en zie, het is alles om niet geweest?

---

18 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 7:1—19.

JEREMIA 7 : 19. *Doen zij mij verdriet aan, spreekt de Heere, en doen zij het zichzelven niet aan tot beschaming huns aangezichts?*

Alle zonde is zonde tegen God. Zij is niet iets op zichzelf staands, waarbij men zeggen kan: „Daar heeft God niets mede te maken." Sedert God het is, die de eeuwige wetten geschreven heeft in de harten der menschen, is elke overtreding dier wetten, welke die overtreding ook zij, een daad waarbij God wel waarlijk alles te maken heeft. Men kan bijvoorbeeld niet zeggen: „Dit was een zonde tegen mijn naaste en niet tegen God." Want die zonde tegen den naaste was allereerst een zonde tegen God, die het gebod gegeven had: „Zondig niet tegen uwen naaste." Alle zonde daarom is een zonde tegen God. En hoe groot het verdriet is dat God daarover heeft, dat weet God alleen.

Welk een onbegrijpelijke goedheid moet er niet in dat Godshart zijn, dat het zijn eigen verdriet daarover bijna niet rekent, en dat het alleen maar denkt aan het

verdriet dat de zondaar zichzelven daardoor berokkent! Hoor onzen tekst, waar de Heere het uitspreekt, „O, het verdriet dat de zondaars mij aandoen, is zeer groot; maar wat is mij dat, bij het verdriet dat zij zichzelven aandoen tot beschaming huns aangezichts!" Dat is de stem der eeuwige liefde die klaagt, die klaagt over het ongeluk Zijner schepselen, en die wel wilde, zelve alle smart te mogen hebben als die schepselen er maar van ontheven waren!

O! dat wij het meer mochten bedenken, dat elke zonde van ons een droefheid bij God is; en dat in die droefheid Gods liefde een offer heeft gebracht, zooals nooit iemand een offer heeft gebracht! Mochten wij het meer bedenken, — wellicht dat wij het meer zouden schuwen om Hem te bedroeven, die ons zoo bemint!

---

19 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 13:1—16.

JEREMIA 13 : 16. *Geeft eere den Heere, uwen God, eer dat hij het duister maakt, en eer uw voet zich stoot aan de schemerende bergen: dat gij naar het licht wacht, en hij dat tot een schaduwe des doods stelt, en tot een donkerheid zet.*

Hij had den geheelen dag geloopen, de pelgrim. En de avond kwam vallen, maar hij was nog lang niet waar hij zijn wilde, dat was nog zeer verre. En de plaats was woest, waar hij zich bevond; zand was het om hem heen, al zand aan allen kant; geen hut, voor nachtverblijf, en

geen water uit vriendelijke bron, en spijze evenmin. „Maar ik zal nog doorloopen," zoo dacht hij, „mijn voeten kunnen het nog wel doen een eind, en ginds aan den horizon zie ik bergen; daar bij de bergen zal het wezen, wat ik zoek voor mijn honger en mijn dorst; ook is de zon nog niet gansch onder; heb ik niet nog een kleinen tijd voor mij? nog is het licht!" En zoo ging hij verder, de pelgrim. Ook kwam hij bij de bergen.

Maar toen hij daar kwam, — wee! dat was nog woester wat hij zag. Dat was al rots om hem heen; rots, die zich opstapelde, achter elkander, en hooger, tot zeer hoog. Eeuwige scheppingsgevaarten, met steile randen omhoog, onmeetbaar; en met kloven omlaag, met de oogen niet te peilen. Die bergen waren onoverkomelijk. De schrik sloeg hem aan. Hij wilde wel nederliggen, want de vermoeidheid was over hem; maar de honger dreef hem rond. Hij wilde wel nederliggen, maar de dorst dreef hem rond. Waar was water? Nergens water, en nergens spijze? De schrik sloeg hem aan. Ook was de schemering gekomen, de schemering, snel en kort. Hij kon niet meer zien; wat daar voor hem uit was, was dat een kloof, een gapende afgrond? Hij durfde zijn voeten niet verzetten. Daar viel de duisternis reeds in; nu was het zwart, al zwart om hem heen. En uit de diepte kwamen de geluiden, de geluiden die hij niet kende, vreemd, en klagend, en vreeselijk, als geluiden van nog dieper dan een afgrond. De schrik sloeg hem aan. O wee! plotseling, daar was, daar was het gebrul van den leeuw, den leeuw der wildernis, kort bij....

Zie, dit is het beeld van den mensch, die bij zijn

dood komt, en die zijn God, den Heere, niet heeft gevreesd. Een schrik, een schrik is de dood, allen die geen God in hun leven hebben gehad; een verbrijzeling door de vreeze, een te niet gaan door den angst. Is er een angst als de angst dergenen die alléén hun doodsdal in moeten, zonder een God bij zich?

O, daarom: „Geeft eere den Heere, uwen God, eer dat Hij het duister maakt, en eer uwe voeten zich stooten aan de schemerende bergen: dat gij naar licht wacht, en Hij dat tot een schaduwe des doods stelt, en tot een donkerheid zet."

---

20 OCTOBER.

Lezen: 1 Johannes 1.

JEREMIA 17 : 9*a*. *Arglistig is het hart, meer dan eenig ding.*

Ken die arglistigheid in de reden, waarom menig man vroom wil zijn. „Ik wil vroom zijn, dan kom ik in den hemel," zoo denkt men. Om in den hemel te komen, daarvoor is men een Christen. Ik moet zeggen: daar is in die manier van redeneeren toch veel van zelfzucht, veel van een nuttigheidsbeginsel. Hier een Christen zijn, opdat men er ginds iets voor krijgen kan, — jawel, dat is goed uitgerekend, dat is goede koopmanschap. Het leven hier wordt dan de kapitaalbelegging, waar ginds de renten van getrokken worden, en wel zoodanige renten, dat zij elk jaar duizendmaal grooter zijn dan het arme kleine kapitaal zelf. Het Christelijk leven hier is dan een assurantie voor het eeuwige leven. Niet zoo dwaas gedacht voor een ondernemend man! Maar toch een

zaak, waarvan wij zeggen moeten, dat het een Christendom is met een heele mate zelfzucht daarin. Iets dat verdacht is; omdat ik meende, dat het Christendom iets is, waar alle zelfzucht en nuttigheidsbeginsel uitgesloten zijn; iets is, waar zelfzucht zoo aan tegenovergesteld is, dat Christendom geen Christendom meer is, waar dat, de zelfzucht namelijk, nog in zit. De redeneering dus: „Wees een Christen, dan gaat het u in de eeuwigheid goed," is een redeneering, waar een prediker en elk gemeentelid voorzichtig mede moeten zijn, zal het geloof geen ruilmiddel en de zaligheid geen koopartikel worden. Het Christen-zijn mag wel aanbevolen worden met het oog op de eeuwige belangen, maar predikers en gemeenteleden moeten oppassen, dat zij op die wijze niet nog zelfzuchtiger menschen worden dan zij het te voren waren, toen zij nog geen geloovigen waren. Het hart des menschen is arglistig, meer dan eenig ding! De reden, waarom iemand een Christen wordt, is een heel andere reden.

---

21 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 17:1—14.

JEREMIA 17 : 11. *Gelijk een veldhoen eieren vergadert, maar broedt ze niet uit, alzoo is hij die rijkdom vergadert, doch niet met recht: in de helft zijner dagen zal hij dien moeten verlaten, en in zijn laatste een dwaas zijn.*

Meermalen als wij wandelden, daar buiten, waar de korenvelden zijn, en als wij zochten naar bloemen, zeldzame bloemen, vonden wij bij den kant van den akker, waar het eikenhout laag is, een nest met eieren. Een

eigenaardig gezicht, dat nest met het hangende gras over de eieren, en met de bloemen daarbij. „Raap ze niet op," zeide ik tot die bij mij waren, als zij het wilden doen, „ik ken ze, dat zijn de eieren van het veldhoen; zij zijn oud, al weken oud, naar den stand van het koren te rekenen; bedorven zijn ze; want toen het koren jong was, heeft de hen ze gelegd; maar zij heeft ze verlaten, misschien opgeschrikt en opgejaagd door een vijandig dier. De arme hen, dat is een verloren arbeid van haar geweest; tot een verlaten nest keert zij niet weder."

Is alzoo niet het lot van den rijke, die onrechtvaarvaardig zijn goed heeft verkregen? Hij zal het vergaderen, hij zal het bewaren met zorg, hij zal het vermeerderen met ijver, en hij zal hope hebben om het te bewaren tot hij oud is, — maar, daar rust iets op dat geld dat geen zegen is. Straks is het een toeval, waardoor hij wat kwijtraakt; en straks is het door zijn vrienden, dat hij misleid is; en straks is het door zijn vijanden, dat hij bedrogen is; en straks is het geen van die allen, en is hij toch weer een deel van zijn goed verder kwijtgeraakt. Hij weet niet hoe het komt, — maar weg gaat het; en met schrik is het dat hij het ziet. Wie heeft er ooit zegen gezien op het onrechtvaardig verkregen goed? Ook waar het niet wegging, maar erfelijk overging in volgende geslachten, ook daar kwam de vloek op andere wijs, zoo dat het beter was geweest, ware er nimmer zulk een erfenis het deel van de kinderen geworden. Wanneer zal de ongerechtige het weten, dat hij met al zijn schijnwijsheid „in het laatste der dagen een dwaas zal zijn?"

22 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 20:1—13.

JEREMIA 20 : 7. *Heere, gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden, gij zijt mij te sterk geweest, en hebt overmocht: ik ben den ganschen dag tot een belachen, een ieder van hen bespot mij.*

Er is in het leven van ieder echt Christen een dag geweest, dat hij met warmte begon om zijn Heer te volgen. Dat was in het eerste begin van zijn wedergeboren leven, in het eerste vuur van zijn jonge liefde voor Hem die hem gered heeft. En toen zijn Heer hem bovendien nog vereerde met een opdracht, een opdracht om aan anderen nu te zeggen, dat ook zij nu zich moesten bekeeren, want dat de Heere wel barmhartig is, maar ook rechtvaardig, — toen vlamde die jonge ziel geheel op van ijver en van lust, en begon het getuigen, het getuigen om Jezus' wil. O, dat eerste jonge vuur, en dat eerste gevoel van de eer een discipel te zijn!

Maar toen kwam de tegenstand der wereld; toen kwam de vijandschap; toen kwam de spot, de smaad, juist om dat getuigen. De menschen schudden het hoofd om den jongen dweeper, zij hadden den lach om hem, zij hielden hem een dwaas! Zij waren allen tegen hem, aller vuist was tegen hem! En toen kon hij nimmer meer een woord zeggen, of zij stonden gezamelijk in oorlog tegen hem!

Dat was de teleurstelling, de niet gedroomde teleurstelling op wat met geestdrift een plicht en een eere was

MAANDBLAD. 1 SEPTEMBER 1919. No. 9.

WIJ HEBBEN ZIJNE STER GEZIEN
MATTH: II: 2.

IK BEN DE BLINKENDE MORGENSTER
OPENB: XXII: 16.

DE HOPE ISRAËLS

DE HOPE ISRAËLS IS DE HEER. HIJ IS DE ROTSSTEEN WIENS WERK VOLKOMEN IS

דרך כוכב מיעקב
Num: XXIV: 17

EENE NEDERLANDSCHE STEM
VOOR
ISRAËLS KONING, HET HOOFD DER GEMEENTE

ORGAAN DER NEDERLANDSCHE VEREENIGING VOOR ISRAËL.

HEBT GIJ ISRAËL LIEF?

„Ik zal zegenen, die u zegenen, en vervloeken, die u vloekt.” Dit woord des Heeren, eenmaal gesproken tot den aartsvader Israëls, Abraham, den vader der geloovigen, is nog altijd van kracht in betrekking tot zijne nakomelingen. Wie volken der aarde.” Israël, het volk der verbonden en beloftenissen, dat begenadigd werd met de heerlijke Godsopenbaring! Israël, dat in zijn schitterenden tempeldienst zoovele typen aanschouwde van zijn Messias, die komen zou! Israël, dat de heerlijke roeping van zijn God had tvangen. om den Heidenen ten zegen

heerlijke volk van weleer werd verstrooid over het rond der aarde. En sedert dien treurigen dag in Israëls geschiedenis, den dag van Jeruzalems verwoesting, begon voor Israël een tijdperk van lijden en smaad, van jammer en ellende. Ach, de Christenheid heeft niet gehandeld naar het voorbeeld van den Apostel der Heidenen, die verklaard heeft: „De toegenegenheid mijns harten, en het gebed, dat ik tot God voor Israël doe, is tot hunne zaligheid!" Wie zal ze tellen, de duizenden bij duizenden uit Israël, die ten gevolge van den Jodenhaat van zoogenaamde Christenen op wreedaardige wijze van het leven zijn beroofd? Slaat de geschiedboeken op en leest, wat Israël heeft moeten verduren, wat verachting en verguizing, wat vijandschap en vervolging Israël heeft moeten ondergaan, en ... het kan niet anders of zulk een reeks van jammeren perst u een traan van deernis uit het oog, en uw hart zal zich ontfermen over het uitverkoren volk, ook in zijne ellende nog altijd „de beminden om der vaderen wil!"

En helaas, de geestelijke ellende van Israël duurt daarbij nog immer voort. Het is nog steeds, zooals de Profeet heeft voorspeld: „De kinderen Israëls zullen vele dagen blijven zitten zonder koning en zonder vorst, en zonder offer, en zonder ...ngericht beeld, en zonder efod en terafim" ...:4). Zie Israël Pascha vieren zonder

liefde voor Israël. Hoe, gij zoudt wandelen in het licht der Godsopenbaring, door Israël tot u gekomen, en gij zoudt het volk, dat de drager dier openbaring is geweest is, niet liefhebben? Gij zoudt elken dag uwe ziel doen spijzigen door het Woord des levens en gij zoudt niet bidden voor het volk, waaruit God mannen gezalfd heeft door Zijn Geest om u Zijn Woord te schenken? Gij zoudt leven in en door den Heere Jezus Christus, die naar den vleesche uit Israël is, en gij zoudt Zijn Naam en Zijn evangelie niet brengen aan Zijn volk, waarover Hij eenmaal als Koning regeeren zal? Gij zoudt roemen in de verlossing, welke Christus voor u verworven heeft, en gij zoudt geen medelijden hebben met zooveten, die leven zonder Christus? Neen, wanneer gij waarlijk gelooft, dan zal het u een behoefte zijn om voor God en mensch te openbaren, dat gij om den wil van uw Heiland Zijn volk liefhebt.

Zie, de Heere Heere is genadig en barmhartig! Machtige volken der oudheid zijn ten onder gegaan en slechts hun naam is overgebleven. Maar Israël is door de machtige hand van zijn God bewaard en het zal blijven, totdat de Getrouwe al Zijne beloften aan Zijn volk vervullen zal. Al de eeuwen door zijn er enkelen geweest, die, vaak langs wondervolle wegen, gekomen zijn tot het geloof in hun Messias. En sedert de

geacht. En in die teleurstelling ging die jonge discipel heen tot zijn Heer, van wien hij de opdracht had gehad, en in een aanklacht, die hij meende dat door dien Heer was verdiend, riep hij weenend: „Heere, gij hebt mij overreed, en ik ben overreed geworden, gij zijt mij te sterk geweest, en hebt overmocht: ik ben den ganschen dag tot een belachen, een ieder van hen bespot mij!" En als hij zijn zin had, dan zou zijn vragen zijn: „Heere, neem uw opdracht terug, want ik heb niet geweten wat ik deed, toen ik u toegaf, en mij door u liet bepraten!"

O, indien dan de Christus niet trouwer was dan zijn leerling, en hem boven hielp drijven, wie zou er bestand zijn in Zijn dienst? En wien zou de Heere overhouden, om voor Hem te getuigen?

---

23 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 22:18—30.

JEREMIA 22:21*a*. *Ik sprak u aan in uwen grooten voorspoed, maar gij zeidet: Ik zal niet hooren.*

Wie weet er iets af van wat er omgaat in de ziel van een voorspoedig man, en wie weet er iets van de gesprekken die zulk een man voert met zijn God? Ik weet er iets van, en heb dat gevonden in de Schrift.

Wij zouden zoo denken: Veel voorspoedige mannen denken nooit om God, en zijn zoo bezig met het vervolgen van hun voorspoedigen weg, dat er hoegenaamd geen aanraking is tusschen hunne ziel en God. Maar dat denken wij dan verkeerd. Want daar hebben heele ge-

sprekken plaats tusschen God en den voorspoedigen man. „Zie," zegt God, „Ik kom tot u, en wil met u spreken; want het is niet waar wat de menschen zeggen: dat Ik de armen liefheb en de rijken haat, Ik heb hen beiden lief." Maar de voorspoedige man antwoordt niet. „Zie," zegt God „gij weet wel, dat Ik het ben die u gezegend heb; dat doe Ik meermalen, om het hart der menschen te winnen; win Ik uw hart nu ook?" Maar de voorspoedige man antwoordt niet. „Waarom neemt gij al den aardschen rijkdom, dien Ik u geef, en waarom neemt gij dien schat niet, dien Ik ook u bied, en dien geen mot noch roest verteert?" Maar de voorspoedige mensch antwoordt niet. „Meer dan dit heb Ik u te geven," zegt God, „gij weet wel, wat Ik ook nog voor u gedaan heb; toen gij nog niet in uw voorspoed waart, laast gij het nog wel eens, in het Boek dat uw moeder u gaf; zijt gij het vergeten, en is in uw rijke woning geen plaats meer voor dat Boek?" Maar de rijke antwoordt niet. En nog vele dingen spreekt God met den voorspoedigen man. Maar als die man lang gezwegen heeft, dan fronst hij eindelijk zijn oogen, en als iemand die een besluit heeft genomen, spreekt hij met dunne lippen en vastberaden stem: „Ik zal niet hooren!" Of, als de toorn van een vijandig hart geheel over hem komt, dan vloekt hij, dan vloekt hij tegen God! En het is een bedroefd God, die dan heengaat. Dat is de receptie van God bij menig rijk man.

Zeker gaat daar meer om in de ziel van een voorspoedig man, dan wij weten; en zeker hebben daar gesprekken plaats tusschen God en hem, meer dan zij ooit laten vermoeden. O, gij arme man die wel in zorg

zijt en in tegenspoed, als gij iets weet van de hindernis die de rijkdom is voor een ziel, en als gij maar eenigszins in de verte een vermoeden er van hebt, hoe moeilijk het is voor een rijke, om in te gaan in het koninkrijk der hemelen, — o, bid dan voor den rijke; wees niet nijdig op den voorspoed der goddeloozen, maar bid voor hen!

---

24 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 25:29—38.

JEREMIA 25 : 29. *Ziet, in de stad, die naar mijnen naam genoemd is, begin ik te plagen, en zoudt gij eenigszins onschuldig gehouden worden?*

Dit woord, dat de profeet hier spreekt, zegt hij tot alle heidenen der aarde, en eenige verzen vooraf noemt hij al die volken, die volken, over wie het oordeel zal gaan dat hij predikt. God, de Heere, is begonnen met een oordeel te voltrekken over Israël, Zijn eigen uitverkoren volk; maar als Hij Israël niet spaart, zal Hij de andere volken, de heidenen niet veelmeer oordeelen? En als de straf voor het uitverkoren volk zoo vreeselijk is, zal de straf het niet nog meer zijn voor de andere natiën?

In de geschiedenis der wereld heb ik altijd het oordeel Gods zien van huis uit beginnen. Het begon altijd bij Christus' eigen kerk. Die kerk heeft de tuchtroede nimmer gemist. Hoe zijn sommige kerken gansch verdwenen, waar zij vroeger hebben gebloeid! Hoe is het licht van den kandelaar weggenomen als door een toornige hand, die niet wilde, dat het meer scheen, waar

de duisternis was verdiend! Hoe heerschen de Turk en de Paus, waar als het dagen van een nieuwe zon het Evangelie was opgegaan achter donkere bergen, groot en sterk? En hoe kwijnen niet nog in de Christelijke landen gemeenten en kerken, waar niets als zegen, maar veel als vloek op rust!

Maar ziet, als God in de stad die naar Zijnen naam genoemd is, begint te plagen, hoe zullen de anderen onschuldig gehouden worden? Laat de wereld toch vrees hebben! Laat de ongeloovige toch tot stilzwijgen en nadenken komen! Laat die buiten de gemeenschap van Christus staat, in zijn binnenkamer gaan als iemand die weet dat een onweder opsteekt! Laat hen zeggen: „Als Hij dat doet aan het groene hout, wat zal Hij aan het dorre doen?" O, dat er weer vreeze kwam, want de vreeze is weg! Eer dat die groote en vreeselijke dag des Heeren komt! Wij verlangen niet naar een oordeel over de ongeloovigen, want wij weten zelven wat de pijn is van een oordeel; maar wij verlangen, dat zij in opgestoken vreeze er aan ontloopen, daar waar er een ontloopen aan is.

---

25 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 37:1—10.

JEREMIA 37 : 9*a*. *Zoo zegt de Heere: Bedriegt uwe zielen niet.*

Zoo heeft de Heere ons gezegd; en toen hebben wij het toch gedaan! Wij bedrogen onze ziele op alle manier, en van alles maakten wij haar wijs.

Als onze ziele vroeg om brood, omdat zij honger had, dan gaven wij haar de dingen dezer wereld, terwijl wij zeiden: „Dat is brood.” En als zij antwoordde: „Neen, dat is niet het brood, dat ik vraag; ik wil het brood, dat uit den hemel daalt, want ikzelve ben van den hemel, en ben dat hemelsche brood gewend,” dan herhaalden wij: „Neen, maar dit is ook brood, dat zielen voedt.” En wij bleven haar voeden met de dingen der wereld.

Als onze ziele op een anderen dag riep: „O, ik voel mij zoo onrein, dat heeft de wereld mij gemaakt; want ik ben van den hemel, en daar was geen onreinheid; als een kind Gods, van wien ik gesproten ben, heb ik dat nooit gekend; laat mij toch weer rein worden!” dan antwoordden wij: „Gij zijt niet onrein, gij hebt geene smetten, althans geen noemenswaardige; het is goed met u zooals het is.” En wij beproefden het haar wijs te maken.

Als onze ziele op een anderen dag riep: „O, ik voel mij zoo krank, krank van de zonde die aan mij is gekomen; ik heb pijn, pijn overal en altijd; geef mij den Geneesmeester, die van den hemel is gekomen om de kranke zielen te zoeken en gezond te maken!” dan antwoordden wij: „Maar zijt gij wel krank? en hebt gij wel zonde aan u? alleen maar wat somber zijt gij op dezen dag, en de afleidingen zullen u genezen, die nemen de somberheid heel en al weg.” En wij beproefden het haar wijs te maken, en onthielden haar den Geneesmeester, om wien zij had gevraagd.

Als onze ziel op een anderen dag riep: „O, ik voel

mij niets t'huis op deze aarde, ik ben ook niet van deze aarde, ik ben van den hemel, en ik verlang naar dien hemel terug; van God kwam ik, en tot God wil ik; sta mij toch niet in den weg!" dan antwoordden wij: „Deze aarde is toch ook een hemel, baad u in de genoegens der aarde, die zijn toch ook hemelsch; dat is wat ziekelijk van u, om zoo naar den hemel te verlangen, en maakt u ongeschikt voor dit leven, waar gij midden in zijt." En wij beproefden het haar wijs te maken. En van alles beproefden wij haar wijs te maken, haar bedriegende alsof zij een vreemde was, en alsof zij niet onze eigene ziel was.

Laat die zijn ziel liefheeft, toch hooren naar wat God heeft gezegd: „Bedriegt uwe zielen niet!"

---

26 OCTOBER.

Lezen: Psalm 28.

JEREMIA 43 : 28*b*. *Wordt gelijk eene duive, die in de doorgangen van den mond eens hols nestelt.*

Waar zal de duif haar nest bouwen? Want zij heeft vele vijanden. Als zij een nest heeft gebouwd, en de jongen daarin uitgebroed heeft, dan loert de vos, en de slang, en straks ook de havik en de sperwer; en zij heeft geen kracht van verweer; zij kan de jongen niet beschermen; haar vijanden zijn allen sterker dan zij. Daarom, waar zal de duif haar nest bouwen? Zie, daarginds waar de steenrotsen zijn, daar weet zij een hol; wie zou er weten dat daar een hol is? De struiken

hangen er voor als een gordijn, de bladeren dekken de opening. En in den mond des hols, waar de doorgangen zijn tot nog diepere holen, daarachter, daar bouwt zij haar nest; in de stilte, die niemand stoort; in de veiligheid, waar niemand komt geweld doen; in half donker en licht, waar de koelte is. Dat nest zal de vos niet weten en de slang; en de havik en de sperwer zullen het niet denken.

Waar zal de mensch zijn veiligheid zoeken? Want vele zijn zijn vijanden, zijn booze zonden, die sterker zijn dan hij, en tegen welke hij geen kracht heeft van verweer. O mijn God! tenzij ik in U mijn veiligheid had gevonden, ik zou niet geweten hebben, waar aan die zonden te ontkomen; ik zou verloren zijn op elk der wegen die ik ga, een buit mijner belagers, die loeren op mijne ziel!

Daarom, o zondaar, word gelijk eene duive, die in de doorgangen van den mond eens hols nestelt!

---

27 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 48:28—39.

JEREMIA 48 : 33*b*. *Men zal druiven treden met vreugdegeschrei, het vreugdegeschrei zal geen vreugdegeschrei zijn.*

De wijngaardeniers hadden hun vroolijksten tijd in den oogst. Dan werd op de bergen de druiventros gesneden. Met manden werd de blauwe vrucht naar beneden gedragen, waar de wijnpersbak was. Daar in dien bak werden de trossen getreden, en straks vloeide de wijn, de wijn, die het hart van goden en menschen verheugt,

straks vloeide de wijn in vaten en zakken, die heengevoerd werden naar de schuur van den man, die rijk zich voelde door den oogst van God hem gegeven. Dat waren de blijdste dagen onder de dagen van den wijngaardenier; dat werk was een zeer vroolijk werk.

Zoo geeft God vroolijkheid en lust aan Zijn menschen op aarde. Maar zou het nu kunnen, dat al die uitwendige zegen bij die menschen een vreugdegeschrei doet opgaan, waar het binnenste des harten gansch geen deel aan heeft, zoo dat het vreugdegeschrei eigenlijk geen vreugdege-is? Zeker! Want als ik de vroolijke menschen zie, aan hun feesten gezeten, met den besten wijn die uit den wijnpersbak is gevloten, dan denk ik en weet ik, hoe in hun binnenste er een hart diep ongelukkig is, dat eigenlijk een begrafenis houdt, een begrafenis van zijn reinheid en vrede met God. En als ik de feestzangen hoor in hun groote zalen van de kunst, dan denk ik en weet ik, hoe in het binnenste van zoovelen daar een hart klaagzangen zingt tegen die feestzangen in. En als ik den lach zie op hun mond, dan denk ik en weet ik, dat die lach een bedekking is van een inwendige smart. Lach maar, o wereld, en hef een vreugdegeschrei aan; ik weet dat uw vreugdegeschrei geen vreugdegeschrei is! Waarachtig vroolijken heb ik alleen gezien waar de verzoening van Christus den vrede had gebracht!

28 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 49:7—17.

Jeremia 49 : 11. *Laat uwe weezen achter, en ik zal hen in het leven behouden: en laat uwe weduwen op mij betrouwen.*

Dat is de vrees van menig man: dat als hij straks zijn hoofd komt neder te leggen, zijn vrouw en zijn kinderen broodeloos zullen zijn, en overgegeven aan den strijd om het bestaan, welken strijd zij te zwak zijn om te voeren. Die geen vrouw heeft en geen kinderen, weet niet wat die vrees is; maar het is zijn angst dag en nacht; en God alleen weet hoe die angst hem vergezelt op al zijne schreden. Hij stelt het zich duizendmaal voor, en hij kan niet ophouden het zich voor te stellen: hoe straks, als hij er niet meer is, zijn hof overgeleverd zal zijn aan die zullen binnendringen; hoe de muur zal verbroken liggen, en iedereen door den tuin zal loopen en de plantinge vertreden met grove voeten; hoe de sterke buurman de grenssteenen van de akkers zal verzetten, zoo dat er een roof geschiedt; hoe de wellustigen zullen binnenzien onbeschaamd door de vensters; hoe de woekeraars zullen komen met vriendelijk gelaat; hoe na de ellende de schande zal binnentreden; en hoe de weduwe te zwak zal zijn tot verweer, en de kinderen met angst in de oogen zullen staan, onmachtig. Dat is de vrees van menig man.

En nu weet ik wel, dat er een assurantie bestaat, waarvan ik de zegeningen geen verkeerdheid zal vinden. Maar waarom, als die man een Christen is, waarom troost

hij zich niet allen dag, met den troost, dien een ijverig man mag hebben, juist omdat hij een ijverig man is: met dezen troost, dat God heeft gezegd: „Laat uwe weezen achter, en ik zal hen in het leven behouden; en laat uwe weduwen op mij betrouwen?"

---

29 OCTOBER.

Lezen: Jeremia 51:15—26.

JEREMIA 51 : 26. *En zij zullen uit u geen steen nemen tot een hoek, ook geen steen tot fondamenten: want gij zult tot eeuwige woestheden zijn, spreekt de Heere.*

Wanneer een bouwmeester een tempel zal bouwen, dan draagt hij aan den eigenaar van de steengroeven op, om hem de steenen voor den bouw te leveren. En als de man van de steengroeven aan zijn last gaat voldoen, dan begeeft hij zich tot zijn bergen, waar hij door zijn arbeiders de steenen laat houwen. Daar zijn zeer goede bergen bij, waar hij al lang de bruikbare steen uit heeft laten nemen, en hij weet dat hij dat nog lang uit diezelfde bergen zal kunnen doen; die bergen zijn de wording van zijn rijkdom. Maar daar zijn bergen, van welke hij de steen reeds meermalen heeft onderzocht, en zie, die steen is onbruikbaar, hij kan er niets mede doen; verdrietig gaat hij aan die bergen voorbij; zoo groot als zij zijn, zij zijn zijn armoede; en onvriendelijk is zijn blik tegen die hoogten, die onnut zullen zijn, zooals zij onnut zijn geweest. Tot eeuwige woestheden liggen die bergen; daar zal nooit een steen uit genomen worden tot een

hoek, en ook geen steen tot een fondament; daar maakt nimmer een bouwmeester een tempel van, een tempel tot Gods eere.

Is dat niet uw beeld, onnutte Christen? Daar wordt een tempel gebouwd, en de bouwmeester er van is God. En die tempel rijst reeds naar Gods gemaakt bestek, schoon en groot. En voor dien tempel des Nieuwen Verbonds zoekt Gods Heilige Geest overal de steenen, en Hij vindt ze. Maar als Hij tot u komt, dan, — moet Hij u voorbijgaan, onbruikbare; want Hij heeft aan u niets. De tempel zal zonder u rijzen!

---

30 OCTOBER.

Lezen: Mattheüs 25:14—30.

MATTHEUS 25 : 15. *Den eenen gaf hij vijf talenten, en den anderen twee, en den derden één, een iegelijk naar zijn vermogen.*

Als de jongeling en de jonge vrouw den kinder-leeftijd voorbij zijn, en hun intrede in de wereld eerst eigenlijk recht beginnen te maken, dan legt alles wat er in die wereld is, beslag op hen. „Gij hebt een talent, of gij hebt er twee of vijf," roept die wereld, „ik merk het, en van dat talent moet ik het voordeel hebben!" Uw vader zal zeggen: „Gij moet zien, dat gij wat wordt, mijn jongen; het is tijd geworden!" En de moeder zal hetzelfde tot haar dochter zeggen; want wij zijn in den tijd, dat de meisjes ook wat worden; slecht is dat niet, als maar niet vergeten wordt, dat het niet altijd buitens-

huis is, dat een meisje een roeping heeft te kiezen. Maar door die stem van vader of moeder is het de maatschappij, die begint beslag op den jongen mensch te leggen. „Kom hier," zegt die maatschappij, „ik heb een groote werkplaats, daar moet ik u gebruiken; in welk vak gij gaat werken, dat is mij om het even, als ik u maar onder mijn arbeiders heb!" En straks heeft de jonge man of vrouw er een plaats, in die groote fabriek des menschelijken levens.

Dat is alles goed en wel! Maar één ding verbaast mij. En dat is dit: dat al de menschen bijna vergeten, wie het is, die hun die talenten gegeven heeft, en voor wien de winst dier talenten ten slotte ten goede moet komen! Daar is er toch maar Eén, die recht heeft op de winst dier talenten; en dat is toch Hij, die ze ten gebruike gegeven heeft!

---

31 OCTOBER.

HERVORMING.

Lezen: Jeremia 36:1—32.

JEREMIA 36 : 23. *En het geschiedde, als Jehudi drie stukken of vier gelezen had, zoo versneed hij (de koning) ze met een schrijfmes, en wierp ze in het vuur dat op den haard was, totdat de gansche rol verteerd was in het vuur dat op den haard was.*

Daar is een koning, in den heel ouden tijd; en hij zit in zijn paleis, voor een haard waar vuur in is; want het is de wintermaand. En bij hem zit een zijner schrijvers,

die hem voorleest, een geschrift dat pas tot hem gekomen is: de profetieën van Jeremia. En als de dienaar hem een gedeelte heeft voorgelezen, dan wenkt de koning hem om op te houden, en neemt hij het geschrift hem uit de handen, en langzaam, langzaam, als iemand die niets anders te doen heeft, en die zich den tijd zoekt te dooden, snijdt die koning met een schrijfmes de perkamenten in stukken, en werpt hij die stukken in het vuur, naar de vlam kijkende als een die in de vlam zich verlustigt. Weet Jojakim, de koning, dan niet wat hij doet? En beseft hij dan niet, dat dat het Woord Gods is, dat hij in stukken versnijdt en verbrandt? En verschrikken zijn hovelingen niet daarover, en zijn knechten, en de burgers van zijn stad? En is er geen vreeze bij die allen, dat zoo er een oordeel over het land moet gaan komen? Neen, daar is bijna niemand, die het erg vindt; want — Gods woord, daar beeft bijna niemand meer voor.

Er zijn sedert dien ouden tijd zeer velen geweest, die het Woord van God hebben in stukken gesneden met het ontleedmes van hun menschelijk vernuft; en velen, die het der verbranding hebben waardig gekeurd als een boek vol dwaasheid en vol ergernis. Maar — bestaat dat Woord dan nog altijd? En kan niemand het wegmaken? Neen; want: hemel en aarde zullen voorbijgaan, maar dat Woord zal geenszins voorbijgaan!

1 NOVEMBER.

Lezen: Jeremia 23:16—32.

JEREMIA 23 : 29. *Is mijn woord niet alzoo als een vuur, spreekt de Heere, en als een hamer, die een steenrots te morzel slaat?*

Ik heb dikwijls naar kenteekenen gezocht, om goed te onderscheiden tusschen wat menschenwoord was, en wat Goddelijk woord was. Ook als ik hoorde prediken in kerken of boeken, dacht ik bij mijzelven, dat ik wel weten wilde, wat waarheid nu was, en wat niet. Het was niet gemakkelijk om te kiezen een richting van geloof, waar zoo velerlei geloof zich aanbeval altijd als het eenige ware geloof. En het Evangelie was zoo verschillend in de monden, die het verkondigden, dat ik verward werd, als een ootmoedige, die geen pretentie had van zelf het te weten.

Toen kwam dit Godswoord: „Is mijn woord niet alzoo als een vuur, spreekt de Heere, en als een hamer, die een steenrots te morzel slaat?" — „Hier heb ik een kenteeken," riep ik uit, en ik riep het als een die verheugd is; „hier heb ik een kenteeken; nu zal ik weten wat menschenwoord en wat Goddelijk woord is." En sedert heb ik weten te kiezen tusschen allerlei geloof dat zich aanbeval.

Zie, dat geloof, dat Evangelie, dat de kracht heeft om van mij een nieuw mensch te maken, dat zal ik aannemen. Dat geloof dat de kracht heeft om nieuwe menschen te maken van wie onverbeterlijk zijn; dat de dronkaards, en dat de gevallen vrouwen, en dat alle

onzedelijken kan herstellen tot reine en heilige menschen, dat zal het geloof zijn, dat ik zal omhelzen. Kunnen de leeringen van sommige profeten dit niet bereiken, dan zal ik zeggen, dat hun leeringen de ware niet zijn. Dat geloof, dat Evangelie, dat de kracht heeft te bekeeren, en dat wedergeboren menschen schept uit die anders verloren gingen; dat geloof dat harten als steenrotsen weet te verbreken, zoo dat zij zacht worden voor God en voor menschen; dat geloof, dat als een vuur de onreinheid uitbrandt, en dat als een vuur de koude harten warm maakt en gloeiend in wonderlijke liefde; dat geloof dat de aarde kan vernieuwen en van een woestenij een paradijs maakt, dat zal het ware geloof zijn. — Zoo zeide ik, blijde een kenteeken gevonden te hebben.

En toen heb ik het gevonden: dat was: het geloof van onzen Heere Jezus Christus! Want ikzelf ben er nieuw door geworden; en dronkaards en onzedelijken heb ik er nieuw door zien worden; en waar dat Evangelie kwam in der heidenen landen heb ik die landen uit den dood zien opstaan tot het leven, en overal maakte het woestijnen tot paradijzen. Heeft ooit een leering van menschen dat kunnen doen, wat Gods woord heeft kunnen doen?

Maar nu zeg ik het ook aan alle menschen: Wilt gij een kenteeken hebben tusschen het woord der ware en der valsche profeten, neemt dan het woord, dat als een vuur is, en dat als een hamer is, die steenrotsen te morzel slaat! Dat is het woord van de verzoening door het kruis!

2 NOVEMBER.

Lezen: Spreuken 23:19—35.

SPREUKEN 23 : 23*a*. *Koopt de waarheid, en verkoopt ze niet.*

De waarheid is iets, om, als men ze gevonden heeft, niet meer te verliezen. In den regel vindt men de waarheid zoo gemakkelijk niet; niet anders dan met de grootste moeite en met de grootste opofferingen verkrijgt men haar. De koopsom, die de ziel er voor betalen moet, is in den regel ongeveer alles, wat de ziel bieden en geven kan. Eerst tot dien prijs wordt de waarheid iemands eigendom. Is dat dus nu een bezit, om weer afstand van te doen bij gelegenheid? Neen, daar is zij te duur voor geweest. En als de ziel haar weer zou willen verkoopen of inruilen, zou elk ander ding, dat er voor in de plaats kwam, minder zijn. Daarom: koopt de waarheid, en verkoopt ze niet.

Maar in nog een andere beteekenis is dit een woord van goede waarschuwing. Als gij de waarheid hebt verkregen, drijft er dan geen handel mede. Zijn er dan menschen, die handel drijven in waarheid, en die haar verkoopen? Zeker, dat doen sommige leeraars, die er een winstgevende betrekking van maken, en er geld uit weten te slaan. Menig man, die op den kansel niet prediken zou, als hij er niet voor betaald werd. Menig man, die geen onderwijs aan de kinderen der gemeente zou geven, en geen herderlijk bezoek zou afleggen, als hij er niet voor betaald werd. Een zonderling verschijnsel: zij grijpen uit Gods schatten met volle handen, en — deelen die uit?

Neen, zij verkoopen van die schatten, tegen de meestbiedende gemeente. Wee dien menschen! Want zij hebben nooit begrepen, dat er eenheid is in het schijnbaar tegenstrijdige tusschen dit eene woord: „Koopt de waarheid, en verkoopt ze niet," en dat andere woord: „Gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet."

---

3 NOVEMBER.

Lezen: Openbaringen 2:1—11.

OPENBARINGEN 2 : 5*b*. *Ik zal u haastelijk bijkomen, en zal uwen kandelaar van zijne plaats weren, indien gij u niet bekeert.*

Wat mij elken dag treft in de gemeente, is dat de onwetendheid in de godsdienstige dingen zoo groot is. De Bijbel is een ongelezen en onbekend boek geworden bij duizenden; en die in Christelijke kringen leven, gaan met hun kennis van den Bijbel, hoe dikwijls! niet verder dan de oppervlakte. De onwetendheid is zoo, dat de menschen geen weg weten met het opgegeven psalm- of gezangvers, als zij dat moeten opzoeken onder den dienst; ik zag dat van vele menschen als zij in hun Bijbel bladerden, dat blijkbaar een vreemd boek voor hen was. De onwetendheid is zoo, dat sommige menschen, als zij eens met een doop of met een trouw in de kerk moeten wezen, de deur niet kunnen vinden van de kerk, — zij zijn er nooit geweest. Ja, zij zijn er, die de kerk zelve niet kunnen vinden, gelijk mij meermalen gebleken is, wanneer ik in een vreemde stad moest preeken; vier of vijf

menschen, wien ik vroeg: „Waar is hier die of die kerk?" keken mij verbaasd aan; zij wisten het niet, hoewel burgers van die stad. De onwetendheid is zoo groot, dat kwamen die menschen eens in de kerk, elke preek hun zou toeschijnen een preek in een vreemde taal, ook al gebruikte de prediker het zuiverste Hollandsch. Zij kunnen de preek niet eens verstaan. Dat zijn dingen om zich over te bekommeren; en zóó te bekommeren, dat de vraag zich angstig gaat voordoen, of hier en nu ook aan ons land de profetie zich gaat vervullen: „Ik zal u haastelijk bijkomen, en zal uwen kandelaar van zijne plaats nemen, zoo gij u niet bekeert!" Vreeselijk, indien het waar werd!

---

4 NOVEMBER.

Lezen: Openbaringen 2:18—29.

OPENBARINGEN 2 : 24*m*. *Die de diepten des Satans niet gekend hebben.*

Het is een teeken des tijds, dat een nieuwe wereldbeschouwing met kracht al de zonden verklaren wil uit een ziekte der hersenen, uit een gesteldheid van het bloed, uit een krankzinnigheid, waarom niemand ook meer naar een gevangenis, maar wel naar een krankzinnigengesticht moet gezonden worden, als hij schadelijk begint te worden voor den naaste. Het is een teeken des tijds, dat een nieuwe zedeleer in dichterlijke boeken en romans komt vertellen, dat al de zonden, vooral die der onreinheid, alleen op rekening des lichaams te

stellen zijn; dat lichaam doet de zonde der onreinheid, maar de ziel heeft er hoegenaamd geen deel aan, blijft ongeschonden en rein, is onaantastbaar voor het kwaad. Dat zijn twee teekenen des tijds, die op hun beurt weer een teeken zijn, dat men er tegenwoordig op uit is, om alles te vergoelijken, om de zonde geen zonde meer te noemen, en om de deuren der zonde zoo wijd mogelijk maar open te zetten.

Wat er zoo van de maatschappij moet worden, weet ik niet; en wat er zoo moet groeien van de duizenden jonge menschen, die in die leer worden opgevoed, weet ik niet, durf ik mij zelfs niet indenken. Niets gemakkelijker dan bij elk kwaad dat men doet, te denken: „Ik kan het niet helpen, ik kan er niets tegen doen; dat ligt aan mijn hersens!" En niets gemakkelijker dan bij alle onzedelijkheid te denken: „Mijn ziel heeft er gelukkig geen deel aan; mijn ziel is en blijft rein; dat is mijn lichaam alleen dat het doet; mijn ziel is van God!" Zeker weet ik het niet, wat er zoo van onze jonge maatschappij moet groeien! En wie weet het? Maar wat ik weet, is dit: dat dat een maatschappij is, waar de overste dezer wereld met grimmigen lach van zegt: „Die maatschappij is van mij; ik heb aan haar al wat ik wil; ik heb aan haar alles!" En wat ik weet, is dit: dat dat menschen zijn, „die de diepten des Satans niet gekend hebben!"

5 NOVEMBER.

Lezen: Openbaringen 3:14—22.

OPENBARINGEN 3 : 15. *Ik weet uwe werken, dat gij noch koud zijt noch heet: och, of gij koud waart of heet!*

Daar was een dag dat gij vol toewijding aan uwen Heiland, met geestdrift uw loopbaan als discipel van Christus begont. „Voor Jezus!" riept gij uit, en gij hieft uw banier hoog op. Maar zou het kunnen wezen, dat sedert dien dag uw toewijding is gaan verzwakken? En dat uw geestdrift is gaan verkoelen, zoodat gij nu terugziet op dien tijd met een glimlach, als een die denkt: „Wat was ik toen toch opgewonden?"

Zeker kan dat. Daar zijn zoovele menschen met toewijding en met geestdrift begonnen, bij wie in niet te verre toekomst er niets meer van dien aard zal te vinden zijn. O, het hart kan zoo koel worden, zoo lauw! Het hart, dat soms zoo blaken kan van een brandende liefde, kan zoo onverschillig worden. En de felle fakkels van de geestrift kunnen zoo uitgebrand zwart en rookend en walmend, niet eens meer vastgehouden, maar uit de hand weggeworpen worden! O, die tijd van verkoeling en onvruchtbare onverschilligheid, — dat elk discipel er toch voor vreeze! Want zij mochten wenschen, dat zij nimmer zich tot het discipelschap hadden aangemeld! Toen zij nog midden in de wereld waren, vóór hun eerste volgen van Jezus, waren zij beter dan nu!

6 NOVEMBER.

Lezen: Openbaringen 5.

OPENBARINGEN 5 : 10*a*. *Gij hebt ons Gode gemaakt tot koningen en priesters.*

Waren wij maar meer koninklijk en priesterlijk in ons gevoel! Waren wij maar meer priesterlijk in ons gevoel, daar zou minder huichelarij in de gemeente zijn, die huichelarij waar de Christenen zoo berucht voor zijn geworden! Waren wij meer koninklijk in ons gevoel, daar zou minder bejag zijn naar de voornaamste plaats in de kerk en in de wereld, een bejag waar de Christenen zoo berucht om geworden zijn! Waren wij meer koninklijk in ons gevoel, daar zou minder gierigheid zijn, die gierigheid waardoor de zaken in de kerk zoo schitterend achteruitgaan, en Christus' kerk en personen noodlijdende kerk en personen zijn! Waren wij meer koninklijk en priesterlijk in ons gevoel, daar zou zooveel niet zijn, wat nu als een ziekte en een pest werkt, zoodat de kinderen der wereld het schuwen zich aan te sluiten bij de gemeente, vreezende van dezelfde besmetting aangetast te worden!

O, gave God, dat gij ten minste, wat ook de anderen willen zijn, u meer gevoeldet koningen en priesters te zijn! Uitverkorenen van God, om in de wereld te schijnen als een licht, en om de wereld te laten zien, dat Christus niet is ondergegaan in den kruisdood, dien Hij onderging, maar dat Christus nog altijd leeft en schittert in het geloof en in den wandel van allen, die de Zijnen zijn!

7 NOVEMBER.

Lezen: Daniël 12.

DANIËL 12 : 3. *De leeraars nu zullen blinken als de glans des uitspansels, en die er velen rechtvaardigen, gelijk de sterren, altoos en eeuwiglijk.*

Het wordt ons, Christenen, soms ten laste gelegd, dat wij de ongeloovigen afstooten door ons gedrag en door onze manieren, — maar staat daar niet tegenover, dat wij hen ook wel eens winnen?

Als een dronkaard bekeerd wordt, hebben de Christenen dat niet gedaan? Zijn zij er het middel niet toe geweest? Als er een gevallene weer rein wordt, o wonder! hebben de Christenen dat niet gedaan? Zijn zij er het middel niet toe geweest? Als in de cel, waar hij is opgesloten, een moordenaar leert bidden: „Heere, gedenk mijner, als ik straks in Uw koninkrijk voor Uwen troon verschijn," hebben de Christenen hem dat dan niet geleerd? Als de tollenaars weer bidden, in den voorhof van verre staande, terwijl zij zich slaan op de borst: „O God, wees mij zondaar genadig," hebben de Christenen hen tot dat bidden niet gebracht, zijn zij er het middel niet toe geweest?

Diezelfde menschen, waar de kinderen der wereld zoo op af kunnen geven, dat zij hen afstooten, hebben, — verbaas u er niet over, — hebben er licht iemand, die in den grooten dag voor den troon van God zal komen zeggen: „Heere, dat ik tot Jezus gekomen ben, dat is door dezen geschied, want hij heeft mij tot Jezus gebracht!" O, de menschen zien wel op ons, als wij er

een afstooten, maar zij zien niet op ons, als wij er een toebrengen. Evenwel, de Heere ziet dat wel; en van diezelfde door de wereld beschuldigde Christenen zal Hij zeggen: „Zij nu zullen blinken als de glans des uitspansels, en die er velen rechtvaardigen, gelijk de sterren, altoos en eeuwiglijk.”

---

8 NOVEMBER.

Lezen: Jona 4.

JONA 4 : 4. *En de Heere zeide: Is uw toorn billijk ontstoken?*

De toorn van Jona is nog altijd de toorn van vele Christenen. God kan de goddeloozen zoo verschoonen! Is dat een manier van doen?

De goddeloozen zijn nog dezelfde van voor duizend jaren, — en God doet ook nog niet anders dan voor duizend jaren! Altijd lankmoedig, altijd verschoonend! Wanneer zal dat toch eens uit zijn? De goddeloozen huldigen nog altijd het recht van den sterkste. Den arbeider wordt het loon ingehouden of verkort. Der weduwe wordt het huis opgegeten. Den weezen wordt het ouderlijk erfdeel onthouden. In dien schandelijken oorlog waar ons aller gedachten vol van zijn geweest al deze jaren, worden de mannen vermoord, de vrouwen uitgehongerd, de kinderen langzaam ter dood gemarteld. En, — God zit stil, zit stil! Als men toch den bliksem in zijne hand heeft, waarom dan den bliksem niet geslingerd tegen den kop des dwingelands? Als men toch steenen kan laten regenen, waarom dan de steenen

niet geboden te vallen bij millioenen van den hemel over de gevloekte vijanden? Als men toch de pest kan zenden als een geesel, waarom dan de pest niet geboden uit te gaan in de tenten van de verdrukkers, om er te dooden de eerstgeborenen, zoodat er een geschreeuw opgaat in gansch Engeland, van het paleis van den koning af tot in de hut van den armste op de heide? Hemel, God zit zoo stil! En Ninivé vergaat niet!

Altemaal Jona-naturen, die zoo denken! Zulke gansch andere naturen dan Abraham, die bad en pleitte voor Sodom, met die nooit vergeten smeeking: „Heere, misschien worden er tien rechtvaardigen in gevonden!"

---

9 NOVEMBER.

Lezen: 2 Timotheus 4:9—22.

2 TIMOTHEUS 4 : 10*a*. *Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld lief gekregen.*

Daar komen oogenblikken in uw geloofsleven, dat gij, hoewel staande op den smallen weg, nog eens den blik slaat op den breeden weg. Hoe heerlijk is het daar! Effen is er de baan; en hier is het pad zoo moeilijk, zoo steil, zoo rotsig, zoo dat de voeten doorwond worden. Daar bloeien de rozen aan den kant, en de schaduw noodigt tot nederliggen, tot een weinig sluimerens, een weinig handvouwens. En hier verschroeit de zon u met haar felste stralen, terwijl gij voorthijgt, u kwetsend ten bloede aan de doornen en distelen, die alleen op den smallen weg schijnen te tieren. Daar hangen de heerlijkste

vruchten ter handhoogte, zoo betooverend schoon, al zijn het die van den verboden boom, uitlokkend tot plukken en eten; daar parelt de wijn in de schitterende bekers, ten dra.nk voor die gelukkigen, die zoo onbekommerd in duizelende vroolijkheid met spel en dans hem ledigen. En hier is uw eenige drank het koude water, dat vloeit uit de rots aan den steenigen weg; hier is het altijd het zelfde bijna eentoonige manna, dat uw honger verzadigen moet. Daar gaan zoo velen, de weg is breed genoeg; veel mannen, veel vrouwen; daar gaan de krachtige jongelingen, de schoone maagden, in genot en levenslust, in lach en zang. En hier gaat gij zoo eenzaam, bijna alleen, veelal bekommerd, veelal in klaagliederen, niemand naast u. O, daar komen in uw geloofsleven zoo dikwijls oogenblikken, dat gij, hoewel staande op den smallen weg, nog eens den blik wendt naar den breeden weg, met begeeren van ook maar daar weer te mogen wandelen! Zal ik voor u vreezen, dat gij u omkeert, en dien breeden weg weer opgaat in werkelijkheid? Zeker zal ik voor u vreezen; want Demas is niet de eerste en niet de laatste geweest, die de tegenwoordige wereld weer heeft liefgekregen, nadat hij die verlaten had!

---

10 NOVEMBER.

Lezen: Haggai 2:1—24.

HAGGAI 2 : 9. *Mijne is het zilver, en mijne is het goud; spreekt de Heere der Heerscharen.*

Dit is een woord van Haggai, in den dienst zijns Gods gesproken. Waarom zeide Haggai dit?

Hij was bezig om zijn volk op te wekken, om den vervallen tempel des Heeren weer op te bouwen, en hij moedigde Zerubabel aan, om dat werk aan te vangen. Het zou wel gelukken, als die vorst maar wilde beginnen. Daar was geen voorspoed in de huizen der Israëlieten; maar dat kwam omdat zij alleen aan het bouwen van hun eigen huis dachten, en niet aan het bouwen van des Heeren huis. Daar was geen voorspoed op de akkers en in de wijngaarden der Israëlieten; maar dat kwam omdat zij des Heeren tempel vervallen lieten liggen. Het zou alles weer heel anders komen, als zij maar beginnen wilden om den dienst van God te herstellen in hun stad en in hun land. Het zaad in de schuur zou God weer vermenigvuldigen; de wijnstok en de granaat en de vijgeboom zouden weer dragen; de vijanden zouden den opbrengst niet meer rooven, maar God zou hen doen omkeeren op hun strijdwagens, en de wreede ruiters zou Hij van de paarden nederstorten, een iegelijk in het zwaard van den ander. Daar zou weer vrede zijn en welvaart. „Zoo bouwt dan des Heeren tempel," riep hij, „want bedenkt het: Mijne is het zilver, en mijne is het goud, spreekt de Heere der heerscharen."

Dikwijls denk ik aan dat woord van Haggai, als ik in mijn land en in mijn tijd ook een iegelijk bezig zie aan het vermeerderen van eigen vermogen, en als ik de zaak van het koninkrijk Gods zie gebrek lijden. Kerken vervallen; daar is geen geld voor. De Zending lijdt aan voortdurende tekorten; daar is geen geld voor. De dienst van God sukkelt als een handelszaak, waarin niemand zijn geld durft steken.

Is niet het zilver eigenlijk des Heeren? En het goud evenzoo? En zou de zegen minder zijn in eigen huis en in eigen zaak, als Gods zaak beter bevorderd werd?

De profetieën van Haggai zijn profetieën voor onzen tijd, en voor de Christenen onzer dagen geschreven!

---

11 NOVEMBER.

Lezen: Habakuk 3.

HABAKUK 3 : 17 en 18. *Alhoewel de vijgeboom niet bloeien zal, en geen vrucht aan den wijnstok zijn zal, en dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geen spijze voortbrengen, en dat men de kudde uit de kooi afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal, — zoo zal ik nochtans in den Heere van vreugde opspringen: ik zal mij verheugen in den God mijns heils.*

Als een landbouwer in de dagen van voorspoed is, en hij tegen den oogsttijd buiten zijn huis treedt, en ziet: de vijgeboomen bloeien, die boomen, die terwijl de vrucht zich laat oogsten, reeds vol zitten met bloesems die den nieuwen oogst beloven; en ziet: ook de wijnstok tegen zijn wijnberg roept om de plukkers, die straks met manden vol de druiven zullen dragen naar den persbak; en ziet: ook de olijfboomen daar ginds in de laagte hangen zwaar van de vruchten die straks vaten vol olie zullen geven; en ziet: ook zijn bouwvelden staan rijp van wichtige aren die straks door de maaiers zullen gehaald en in de schuren geborgen worden; en ziet:

ook uit de kooi in de verte hoort hij het geblaat van de vele schapen, die in dit jaar weer sterk zijn vermenigvuldigd; en ziet: ook in de stallingen is geen plaats meer voor het grooter geworden getal runderen;— dan, dan is het geen kunst om van vreugde op te springen in den Heere, die het zoo wel en zoo rijk met hem heeft gemaakt; en die man zal zich verheugen in den God zijns heils!

Maar als het eens alles anders is? En als het tegenspoed is, wat hij beleeft? En als zijn vijgeboom niet bloeit? En als er geen vrucht aan den wijnstok is, en als het werk van den olijfboom liegt, en de velden geen spijze voortbrengen, en als men de kudde uit de kooi afscheuren zal om zijn schulden te betalen, en als er geen rund in de stallingen meer is? O! dan is het kunst om op God te betrouwen! O, laat diezelfden man dan toch, als hij een man is die God vreest, als de profeet zeggen: „Zoo zal ik nochtans in den Heere van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in den God mijns heils; want de Heere Heere is mijne sterkte, Hij zal mij doen treden op mijne hoogten!"

---

12 NOVEMBER.

Lezen: Maleachi 3.

MALEACHI 3 : 14. *Het is te vergeefs God te dienen: want wat nuttigheid is het, dat wij zijne wacht waarnemen, en dat wij in het zwart gaan voor het aangezicht des Heeren der Heerscharen?*

Is dat niet onze klacht, zoo menigmaal als het ons opvalt, dat er geen onderscheid is tusschen den recht-

vaardige en den goddelooze, tusschen dien die God dient en dien die Hem niet dient? Bedroefd merken wij het op, dat wij zooveel opofferen om des geloofs wil, en dat het ons in het leven toch niet beter gaat dan hun. Wij kruisigen het vleesch en de begeerlijkheden, wij sterven elken dag, en voordeel heeft het ons niet gebracht boven de goddeloozen; ja, scherp behoeven wij niet eens toe te zien, om het te weten, dat het hun zelfs beter gaat, dat hun levenslot voorspoediger is, en dat hun alles medeloopt. „Het is te vergeefs God te dienen: want wat nuttigheid is het, dat wij Zijne wacht waarnemen, en dat wij in het zwart gaan voor het aangezicht des Heeren der Heerscharen? En nu, wij achten de hoogmoedigen gelukzalig; ook die goddeloosheid doen, worden gebouwd; ook verzoeken zij den Heere, en ontkomen."

Maar wat willen wij dan toch? Hebben wij daarvoor aan den Heere ons hart gegeven, opdat wij voordeel zouden hebben in wereldsche dingen? Hebben wij een koopsom betaald om een koopwaar er voor terug te krijgen? Hebben wij een handelsovereenkomst gesloten met God? Is dat onze bekeering geweest: een contract van dienen en betaald worden? Hoe weinig begrijpt iemand iets van de wedergeboorte, die zoo klaagt! Dat is altijd weer den Christus zoeken om de brooden, die Hij gebroken heeft. Laat dezulken toch getroost zijn over hun levenslot, zooals het is; en laat hen zulke dingen nimmermeer zeggen; want het waarachtige van een bekeering gaat er zoo af! Maar bovendien, laat hen getroost zijn; want: „de Heere merkt er toch op; en

te dien dage, dien Hij maken zal, zullen zij Hem een eigendom zijn, en zal Hij hen verschoonen, gelijk als een man zijn zoon verschoont, die hem dient!"

---

13 NOVEMBER.

Lezen: Filippensen 3:12—21.

FILIPPENSEN 3 : 14. *Eén ding doe ik: vergetende hetgeen achter is, en mij strekkende tot hetgeen vóór is, jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.*

Want is de leidende gedachte in uw leven, mijn broeder? Hebt gij er wel een? Daar zijn duizenden, die er geen hebben. Van veel menschen is het leven niet meer dan een improvisatie; dat wil zeggen: zooals de redenaars wel eens doen, zoo doen zij! Die redenaars hebben er van te voren niet over nagedacht, wat zij behandelen of wat zij zeggen zullen; zij zijn op het spreekgestoelte geklommen; zij zijn maar begonnen; zij spreken maar toe; zij weten niet waar zij zullen uitkomen, maar het doet er ook niet toe; zij brengen er van alles in; het is schoon of niet schoon, zooals het uitkomt; en als zij straks van het spreekgestoelte afdalen, dan, wel, dan is er een redevoering gehouden, die den naam van improvisatie mag dragen, of dien naam nog niet eens verdient. Welnu, wat is het leven van duizenden anders dan een improvisatie? Zij zijn maar begonnen te leven; zij zijn op de planken getreden, waar het levensdrama wordt afgespeeld; zij weten niet wat zij leven; zij weten

niet waarvoor zij leven; zij weten niet waar zij straks uitkomen; daar komt van alles in, zooals het oogenblik hun dat ingeeft, of niet ingeeft; en dat leven is schoon of niet schoon, zooals het bij geval wil of niet wil; een strekking of doel is er niet in dat leven; een eenheid van richting op één punt afgaande, is er niet, maar het doet er ook niet toe; en als zij straks van de planken aftreden, en dat leven af is, af is zonder slot of zin, dan, — wel, dan is dat leven een improvisatie geweest van het echte soort.

Wie heeft er een leidende gedachte in zijn leven? O, dat gij toch waart als Paulus, die met geestdrift roepen kon: „Eén ding doe ik: vergetende hetgeen achter is, en mij strekkende tot hetgeen vóór is, jaag ik naar het wit, tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus!"

14 NOVEMBER.

Lezen: Mattheus 9:27—38.

MATTHEUS 9 : 29*b*. *U geschiede naar uw geloof.*

Wonderlijk, zooals de Heere doet naar het geloof van iemand! Zou God zoo ook doen naar iemands ongeloof?

Ik vrees er voor.

Met bekommering zie ik den landman aan, die in zichzelven zegt: „Ik wacht den regen niet van God, die regen komt van zelf!" De dag kan zeer snel komen, dat Gods antwoord is: „Gij wilt den regen van Mij niet hebben, welnu, den regen zal Ik inhouden!" En laat die landman eens naar zijn akkers gaan zien, ten dage als God doen zal naar zijn ongeloof!

Met bekommering zie ik den koopman aan, die zegt: „Mijn zaken kunnen loopen, zonder dat God zich daar mede bemoeit!" De dag kan zeer snel komen, dat Gods antwoord zal zijn: „Drijf uw zaken dan maar zonder den stillen Vennoot, dien gij tot nu toe gehad hebt; u geschiede naar uw ongeloof!" En laat die koopman eens drijven op zijn eigen kapitaal, ten dage als het groote Godskapitaal uit de firma is uitgenomen!

Met bekommering zie ik den reeder aan, die zegt: „Ik moet geen God hebben aan boord van mijn schepen; mijn schepen ontwijken de stormen op telegrafisch bericht!" De dag kan zeer snel komen, dat Gods antwoord zal zijn: „Nu bind Ik de stormen niet meer in met mijn hand, Ik laat ze los!" En laat die reeder eens uitzien naar het binnenkomen van zijn schepen, ten dage als God doen zal naar zijn ongeloof; dat zullen de schepen zijn, waar men nooit meer van hoort!

Met bekommering zie ik den geneesheer aan, die zegt: „Laat de menschen toch ophouden met bidden bij ziekbedden; daar zijn wij dokters voor, om de ziekten te beteugelen!" De dag kan zeer snel komen, dat Gods antwoord zal zijn: „O gij geneesmeester, kamp dan alleen tegen de ziekten!" En laat die geneesheer dan eens alleen kampen tegen de krankheid, ten dage als die krankheid een losgebroken pestilentie zal zijn, en ten dage als God hem zal doen naar zijn ongeloof!

Geloof toch, mijn broeder! en God zal aan u doen naar uw geloof!

15 NOVEMBER.

Lezen: Deuteronomium 8: 1—20.

DEUTERONOMIUM 8 : 11*a*, en 17 en 18*a*. *Wacht u, dat gij den Heere uwen God niet vergeet: en gij in uw harte zegt: Mijne kracht en de sterkte mijner hand heeft mij dit vermogen verkregen. Maar gij zult gedenken des Heeren, uws Gods, dat Hij het is, die u kracht geeft om vermogen te vergaderen.*

Zal ik hard arbeiden, met de sterkte mijner hand, om vermogen te vergaderen? En zal ik, met de kracht die ik heb, mijn vermogen doen wassen, zoo dat ik veel heb, en overvloed heb, en de zorg klein is in mijn huis? Zeker zal ik dat doen, als ik het kan; waarom zou ik het niet doen? Is dat zonde? En ook zal ik het doen met al de eerlijkheid, die in mij is, opdat het een eerlijk verkregen goed zij, en opdat er een zegen ruste op dat goed; en opdat mijn kinderen mij niet vloeken ter wille van den vloek, die met de erfenis tegelijk in hun leven is ingekomen; maar opdat zij mij zegenen, zeggende: „Al wat het onze is, dat heeft hij eerlijk verdiend."

Zoo zal ik arbeiden, met mijne kracht, en met de sterkte mijner hand.

Maar zal ik bij dien arbeid, en bij al de rijke vruchten er van, mij groot gaan voelen, en doorgaande grooter gaan voelen? En zal ik, als een die vergeet, de oorzaak van mijn overvloed gaan toeschrijven aan mijn kracht, en aan de sterkte mijner hand? En zal ik den Heere, mijn God vergeten, die de onzichtbare bewerker was van mijn rijkdom? En zal het goud mij bederven, mij

blind maken, en mij groot maken in eigen oogen, zooals het goud er velen heeft gemaakt? Neen, neen, ik zal er voor waken; ik zal klein blijven; klein voor God, en klein voor de menschen; en ik zal, gedachtig aan den oorsprong van al mijn brood, allen dag zeggen: „Heere, Gij, Gij zijt het die mij kracht geeft om vermogen te vergaderen!" En ik zal de oorzaak niet vergeten om het gevolg; ik zal den Heere meer lief hebben dan wat Hij gaf, den Gever meer beminnen dan de gave.

---

16 NOVEMBER.

Lezen: Levitikus 19:1—18.

LEVITIKUS 19:2*b*. *Gij zult heilig zijn, want ik de Heere uw God, ben heilig.*

Is dat niet te veel, wat God hier van ons eischt? „Zijt heilig, want Ik ben heilig," dat kan God toch niet meenen? Weet Hij dan niet, dat Hij alles eer van ons vragen kan, dan dat? Dat is immers iets onbereikbaars voor den armen zondigen mensch? Speelt Hij niet een spel met onze kleine onmachtige ziel, met zoo iets van ons te vragen? En houdt Hij ons niet een ideaal voor, dat toch geen werkelijkheid kan worden? Laat den woestijnreiziger ook zijn fata morgana zien; laat hem de kleuren van het tooverland met zijne oogen indrinken; laat hem daar ver in de lucht de wuivende palmen aanschouwen, en de koele bronnen daaronder; en laat hem de handen uitstrekken in dorstig verlangen; en zeg daarbij, dat hij nu ete en drinke en ruste; — is

dat geen spot met den moeden verlorenen man? Hoe kan God een eisch stellen als deze: „Zijt heilig, want Ik ben heilig?"

O, mijn broeder, denk niet zulke gedachten, als ik u hier u vragende doe denken! Weet, dat als God u dien eisch stelt, Hij tegelijk de God is, die naast u komt staan, en die zegt: „Reken op mij, ik kan het u maken!" Nog nimmer heeft God een spel gespeeld met den kleinen verlorenen mensch! Zoo vast is de ernst, waarmede Hij tot u spreekt, dat als gij maar zegt: „Heere, dat kan ik niet!" Hij reeds aanstonds u antwoordt: „Dan zal ik u dragen naar het doel!" Een bedriegelijk luchtverschijnsel is het nimmer, dat Hij u toont, maar een zeer werkelijk land, en in eeuwige armen van macht draagt Hij u over naar dat land, zooals gij nimmer macht hebt gezien! O, antwoord op den eisch, dien de Heere u stelt: „Ik wil wel heilig zijn, mijn God; maar kom mijne onheiligheid te hulp," en gij zult een wonder zien, zooals uwe oogen nog niet hebben gezien!

---

17 NOVEMBER.

Lezen: Job 13.

JOB 13 : 25. *Zult gij een verdreven blad verbrijzelen, en zult gij een droogen stoppel vervolgen?*

Als ik loop in den herfst onder de groote linden in de trotsche hooge laan, en daar aanzie het dorrend blad, dat reeds afvalt, dan komt het heimwee over den vervlogen zomer in mijn hart. Waar is de lente gebleven,

de zachte lente; en waar is de zomer heen, de warme rijke zomer? De bladeren zijn dood, en de wind is daaronder; de wind jaagt ze van de takken, en de wind jaagt ze uit voor mijn voet; dwarrelend varen zij heen werwaarts de wind wil. En zal ik dan opzettelijk mijn voet zetten op zulk een verdreven blad daar voor mij, en zal ik grimmigen lust hebben om dat arme blad fijn te wrijven met den zool van mijn voet, meedoende in het werk der vernieling, dat de winter gaat doen?

En als ik verder loop, en kom bij de akkers, en daar zie een veld, waar de rijke korenhalmen hebben gestaan, en waar nu nog maar verspreid hier en daar een drooge stoppel ligt, armoedige herinnering van het groen en goud dat daar stond, zal ik daar den droogen stoppel in de hand nemen, en die krooken en verbrijzelen tusschen de vingers, een vermaak hebbende in de verdere vernietiging van wat reeds zoo vernietigd is? Wie zal een verdreven blad verbrijzelen, en wie zal een droogen stoppel vervolgen?

Maar waarom doet men dan zoo wel soms tegen een mensch, tegen zijn naaste, als die in nood is? Waarom is er geen medelijden voor een mensch, die door zijn zonde een verdreven blad, en een verdroogden stoppel is gelijk geworden? Heb toch medelijden met de zondaars, en het meest, als zij het verst heen zijn!

18 NOVEMBER.

Lezen: 1 Corinthen 10:1—15.

I CORINTHEN 10 : 13*m. God is getrouw.*

God is getrouw. Stel hier eens naast al de afdwalingen en al de veranderlijkheden van uw eigen hart. Wat is er meer veranderlijk dan uw hart! Heden hebt gij daarbinnen den heerlijken vrede der gemeenschap met uw Heer, met al de genietingen van een hemelleven, dat door het geloof in Christus daar opgebloeid is; en morgen is er van dat alles niets meer, en zijt gij midden in de verzoeking en in de verloochening zelfs. Heden ziet gij moedig uw toekomst in, verzekerd van het goed einde van uw strijd, verzekerd van de overwinning; en morgen zijt gij reeds geslagen, en op de vlucht, een verstorvene hoop meevoerende als een dood kind in uw binnenste. Heden ziet gij den hemel blauw, wolkenloos, van zonnestralen vol; en morgen ziet gij niets dan wolken en winden, zwart van onheil dat dreigt, en kruipt gij weg onder een boom of onder een rots, elke schuilplaats goed achtende in uw vreeze. Heden viert uw geest lentetijd, en groent het alles uit daar binnen in u, en belooft elke tak bloesem en vrucht, met al de kleuren van een zomer die komen wil; en morgen is het de koude winterwind, die over uw schoone veld blaast en alles verdort en bevriest, en viert er de dood zijn zege. O, hoe weinig kennen de menschen de onstandvastigheid van hun hart, die in zichzelven hun kracht en vertrouwen zoeken! Hoe weinig kennen de menschen hun eigen wisselvalligheid, die denken, op zichzelven aan te kunnen!

En hoe weet de Heilige Schrift de onstandvastigheid van het menschelijk hart beter, als zij ons afwijst van eigen krachten, en als zij ons heenwijst naar dien God, van wien zij getuigt: „Hij is getrouw!" Laat ons dankbaar wezen, dat God altijd dezelfde blijft, hoe weinig wij ook dezelfde zijn!

---

19 NOVEMBER.

Lezen: Psalm 118.

COLOSSENSEN 3 : 15*b*. *Weest dankbaar.*

Welk een groote ondankbaarheid is het, om God in voorspoed te vergeten! Dat is geen mooie manier van doen. Ik zou het gezicht van de rijken wel eens willen zien, als zij dag aan dag een arme eens weldoen, en als die arme hen met ondankbaarheid beloonde! Wat zouden zij toornen op dien arme! „Een ondankbare!" zoo zouden zij zich over hem uitlaten; „een ondankbare, dien ik nu al weken heb welgedaan, en die mij nog nooit dank heeft gezegd; en die zeker maar denkt, dat ik verplicht ben het te doen; ik zal het hem leeren, ik geef hem niets meer; aan ondankbare menschen doe ik niets, laat hen rondloopen!" Ik heb het gezicht van rijke menschen wel eens gezien bij hun philanthropie, waar zij zoo weinig genoegen van hadden. — Maar denken die voorspoedige menschen nu nooit eens, hoe zij zelven zoo doen tegenover God? Wat voor dankbaarheid betoonen zij tegenover God? Hebben zij zelven al eens gezegd: „Heere, ik dank U?" Hebben zij zelven al eens

hun dank betoond op de eene of andere manier? Wee! nog veel erger dan die arme mensch leggen zij het soms aan! Van den Vader der lichten, van wien alle goede gave afdaalt, nemen zij alles wel aan, maar zij lachen op den koop toe nog om Hem; zij zetten een brutaal gezicht, als over God wordt gesproken; zij slaan de oogen uitdagend naar den hemel; zij zeggen: „Daar is geen God!" en zij wennen er zich aan, om uit al hun gedachten God zoo uit te bannen, dat zij boos worden, als iemand hen maar even aan God herinnert. Dat, dat is nog veel erger doen dan die arme man doet, waar die rijke man zoo vertoornd op was! „Weest dankbaar!" zoo klinkt de Apostolische vermaning; en ik zou zeggen: Van al de menschen moesten de voorspoedige menschen het dankbaarste wezen! Treurig, dat de menschen aan zulk een gewone deugd nog moeten herinnerd worden!

---

20 NOVEMBER.

Lezen: 1 Koningen 19:9—18.

I Koningen 19 : 18. *Ook heb ik in Israël doen overblijven zeven duizend: allen knieën, die zich niet gebogen hebben voor Baäl, en allen mond, die hem niet gekust heeft.*

De wereld, en ook de geloovigen zelven, denken zoo menigmaal, dat de zaak van Christus een verlorene zaak is. De Achabs regeeren, en de Izebels dooden de profeten des Heeren, en de Baälspriesters hebben de groote hoop volks achter zich; en daar is geen dienst van God meer,

zoo denkt men. De wijzen der aarde zeggen, dat het rijk van Christus gedaan heeft, en zijn tijd heeft gehad; zij gelooven dat hun kritiek de wijsheid van Christus als dwaasheid heeft ten toon gesteld, en dat weldra niemand meer dien onttroonden koning zal naloopen. De toekomst is voor het ongeloof; en het koninkrijk der hemelen, door Jezus gesticht, zal een droom-koninkrijk geweest zijn! — O, gij wijzen der aarde en gij kleinmoedige geloovigen, die zoo denkt, hoe weinig weet gij van de zeven duizend, die er zijn, en er altijd zullen zijn! Hoe weinig weet gij van de liefde, die hun harten Hem toedragen, een liefde, die de vervolgingen trotseert! Hoe weinig weet gij van het onsterfelijk karakter van dat koninkrijk, dat een eeuwig koninkrijk is! Zoolang als het zondig menschenhart behoefte zal hebben naar verlossing van zonde, zoolang zal ook het kruis er nog staan. Zoolang als de mensch op de groote wijde aarde het niet vindt, wat aan de diepe behoeften van zijn hart kan voldoen, zoo dat dat hart is verzadigd, zoolang zal de mensch de verzadiging dier behoeften blijven zoeken bij Jezus, die wonderbaarlijk het geheim dier verzadiging kent zonder er een geheim van te maken. Wanneer zullen de zeven duizend er niet zijn? O, gij geloovigen, hebt toch geloof in de toekomst: de aarde is des Heeren, mitsgaders hare volheid!

21 NOVEMBER.

Lezen: Spreuken 5.

SPREUKEN 5 : 24. *Den goddelooze zullen zijne ongerechtigheden vangen; en met de banden zijner zonde zal hij vastgehouden worden.*

Dat wil zeggen, dat iedere zonde zichzelve straft; en dat God den mensch bezoeken zal juist op hetzelfde terrein, waarop hij zijn zonde bedrijft. Is iemand gierig,— op het terrein van het geld zal zijn straf hem vinden; of is het geen straf om van gierigheid gedreven zoover te komen, dat men geen vrij man meer is, maar een gevangene van zijn geld? Is iemand hoogmoedig, — op het terrein van zijn hoog-gevoelen zal de straf tot hem komen; of is het geen straf, om door hoogmoed beneveld, nooit meer op iets een klaar gezicht te hebben? Is iemand onrein, — op het terrein van het vleeschelijke leven zal hij zijn straf hebben; of is het geen straf, wat op de onreinheid volgt, en dat de Spreukendichter in ditzelfde hoofdstuk beschrijft: „Mijn zoon, maak uwen weg verre van de vreemde vrouw, en nader niet tot de deur van haar huis: opdat gij anderen uwe eer niet geeft, en uwe jaren den wreede; opdat de vreemden zich niet verzadigen aan uw vermogen, en al uw smartelijke arbeid niet kome in het huis des onbekenden; en gij in uw laatste brult, als uw vleesch en uw lijf verteerd is; en als gij zegt: „Hoe heb ik de tucht gehaat, hoe heeft mijn hart de bestraffing versmaad, en hoe heb ik niet gehoord naar de stem mijner onderwijzers, noch mijn oor geneigd tot mijne leeraars?"

Den goddelooze zullen zijne ongerechtigheden vangen, — ontzet u daarom niet over den voorspoed der goddeloozen; die voorspoed zal de gevangenis zijner ziele zijn! Ook zal hij zich niet uit die gevangenis kunnen bevrijden: want met de banden dier zonden zal hij vastgehouden worden!

Daar is maar Eén, die deze gevangenis zal kunnen openen, en die deze banden zal kunnen verscheuren voor hem: en dat is Christus!

---

22 NOVEMBER.

Lezen: Spreuken 11:1—14.

SPREUKEN 11 : 2*a*. *Als de hoovaardigheid komt, zal de schande ook komen.*

De hoovaardigheid beschouw ik als een soort krankzinnigheid in zwakkeren of sterkeren vorm. Laat ons maar eens zien:

Iemand die hoogmoedig is, is iemand die zich wat inbeeldt. Hij beeldt zich in, wat wijzer, of mooier, of voornamer te zijn dan zijn naaste. Hij is het niet, maar hij beeldt het zich in. Het is een waanvoorstelling. Zoodat een gewoon mensch bij hem kan gaan zitten en hem kan gadeslaan als een dokter, en zeggen: „Zie eens, die man denkt nu, dat hij voornamer en wijzer is dan een ander, terwijl ik het heel goed zie dat hij het niet is; daar is iets in de war in zijn voorstellingsvermogen; zijn hersens denken niet gewoon als de hersens van een gewoon man; kon hij maar weer gewoon denken, dan

zou hij die inbeeldingen weer van zich afleggen; arme man, dat hij zoo moet lijden onder de krankheid van zijn hoofd, terwijl hij niet eens weet dat hij een lijdende is!" De hoogmoed of inbeeldingswaanzin openbaart zich in den regel zoo, dat de menschen die er aan lijden, nog niet in de gestichten behoeven opgesloten te worden. De menschen vinden hen maar een beetje gek.

Ik vind dus een hoogmoedig man iemand om er medelijden mede te hebben, zooals wij medelijden hebben met een kranke van elke andere soort. Maar de wereld heeft geen medelijden met den hoogmoedige, want zij weet of denkt niet, dat hij een kranke is. En de wereld zal, omdat zij zich ergert aan zijn dwaasheden, hem op zekeren dag uitlachen, in zijn aangezicht uitlachen, hem aan de openbare bespotting overgeven, en alle man om hem heen verzamelen, om mede te doen aan de bespotting, evenals de vogels doen, als zij er een van hun soort ontmoeten die gesprenkeld van veeren is. Dat zal de wereld doen, die geen medelijden kent. En zoo zal het uitkomen, wat de Spreukendichter zegt: „Als de hoovaardigheid komt, zal ook de schande komen!"

Laten wij in de wereld de hoovaardigen en de aanstellers toch beschouwen als zwakke krankzinnigen; misschien dat zij dat zoo onaangenaam vinden, dat zij op eens er van genezen zijn, en weer gewoon gaan doen!

23 NOVEMBER.

Lezen: Spreuken 13:1—14.

SPREUKEN 13 : 7. *Daar is een, die zichzelven rijk maakt, en niet met al heeft; en een die zichzelven arm maakt, en heeft veel goed.*

Ken ik niet zoo iemand, die zichzelven rijk maakt, en niet met al heeft? Ja, ken ik er niet verscheidene zoo? Ik heb hen zien doen zooals zij doen. Ik heb hen zien werken, werken, van den morgen tot den avond, om vermogen te vergaderen; en het kwam, dat vermogen, dat groeide steeds aan; en naar de mate waarop het aangroeide, richtten zij ook hun leven weelderiger in; het huis werd grooter, en prachtiger, iedereen in de stad kon het merken, dat zij tot de rijken waren komen te behooren. Maar, wat was dat toch vreemd: verscheidene hunner hebben mij gezegd, dat zij heel wat gelukkiger waren in de dagen van hun karig brood, dan nu in de dagen van hun weelderig brood; alsof al dat goud en dat geld niets was, zóó was hun hart ledig gebleven, of nog leeger geworden. En in oogenblikken zaten zij voor hun volle brandkast in gedachten verzonken, om uit die gedachten te ontwaken, met tranen op de wangen, met tranen van diep ongeluk, waar de wereld nooit iets van wist, de wereld, die hen zoo kon benijden!

Ik heb in mijn medelijden hun een raad gegeven, dien ik niet weet of zij opgevolgd hebben; ik heb er ten minste niet naar gevraagd. Maar wat ik hun geraden heb, is dit: „Als gij eens begont, met wat weg te geven, met veel weg te geven? Daar is een die zichzelven arm

maakt, en heeft veel goed! Dit is een wonderspreuk, maar gij zult zien wat de kracht van die wonderspreuk is, als gij haar eens in beoefening brengt!" Bij mijzelven moest ik bekennen, dat het een krasse maatregel was, dien ik aanbeval; iets als een aderlaten; maar als dat nu ook het eenige middel is? O! wanneer zullen de rijken dat eens begrijpen: niet: arm zijn is een geluk; ook niet: arm worden is een geluk; maar: zich arm maken, daar zit een geluk in!

---

24 NOVEMBER.

Lezen: 2 Corinthen 11:18—30.

ROMEINEN 14 : 8*a*. *Hetzij dat wij leven, wij leven den Heere; hetzij dat wij sterven, wij sterven den Heere.*

Ziedaar een man, die weet waarvoor hij leeft! Wat ik nu van u wil met dezen tekst, is dit: dat gij uzelven eens onderzoekt, of er in uw leven wel een plan en een leidende gedachte is; of gij uw leven wellicht zoo maar daarheen leeft, zonder gang en zonder stuur en zonder richting; en of uw levensschip ook maar wellicht daarheen drijft zonder een gedachte aan het roer, een spel van winden en golven, zonder een haven in het verschiet, waar de schipper met scherp oog en vaste hand op af gaat, wetende wat hij wil. Wat ik van u wensch, is dit: dat gij met Gods hulp uw leven eens maakt tot het gevolg en de uitkomst van een bepaalde gedachte, die stuur geeft en richting aan uw verder denken en willen en doen. Wat ik van u wensch, is dit: dat één

leidende groote gedachte u gaat besturen, gaat strekking geven aan uw bestaan, en u, langs welke wegen ook, op één vast punt doet uitkomen, dat gij zelf bepalen gaat bij het licht van Gods Geest en van Gods Woord. Wat ik van u wensch, is dit: dat gij als Paulus deze leidende gedachte in uw leven gingt nemen: „Hetzij dat ik leef, ik leef den Heere; hetzij dat ik sterf, ik sterf den Heere!" O, uw onbeteekenend leven zou zoo van beteekenis worden; een ledig leven zou gevuld worden, vol worden van zin en van nut en van vrucht! En zooals Paulus' leven groot is geworden, nadat hij een doel had gekregen, zoo zou ook uw leven groot worden, groot zelfs in oogen van engelen, en groot zelfs in oogen van God, die uw ziel voor de eeuwigheid heeft geschapen!

---

25 NOVEMBER.

Lezen: Romeinen 8:1—17.

1 Corinthen 15 : 17. *Indien Christus niet opgewekt is, zoo is uw geloof te vergeefs, zoo zijt gij nog in uwe zonden.*

Het niet-gelooven in de opstanding van Christus brengt mede, dat daarmede wegvalt ons heele verdere geloof in de verlossing die Hij heeft aangebracht. Tot nu toe geloofden wij dat de vreeselijke zonde die op ons rust, door Hem aan het kruis is weggenomen in Zijn dood; van ons af ging die zonde, op Hem neer kwam die zonde, met Hem den dood in ging die zonde, ver-

nietigd, weg was die zonde; en met een nooit gekend gevoel van die nu eens voor het eerst die zonde van zich af voelden, haalden wij diep adem, en voelden wij ons hart verruimd; hemel! wat was die verzoening van Christus ons als een nieuw-beginnen, als een van voren af aan weer mogen overdoen van het leven, dat nu door Gods genade anders zou zijn! Maar neen, — die Christus was niet waar Hij zich voor uitgegeven had; dat sterven was een gewoon sterven, zonder eenige verdere waarde voor een ander mensch; want God, door Hem in het graf te laten, betuigde niets ten Zijnen voordeele; wij hadden ons bedrogen in dien mensch, dien wij een Godszoon achtten, en — weg viel nu het geheele begrip van verzoening, waar wij ons zoo vroolijk mede gemaakt hadden; daar was niets van aan; de gansche zondeschuld lag nog op ons, geen enkele zonde was er af gegaan; al die zonden lagen nog op ons, een berg, tot de hemelen reikend; voor onze rekening lagen zij nog alle; in het gericht zouden zij onze aanklagers blijven, en het eeuwige oordeel doemde weer op met al zijn zwarte kleuren, en zijn vreeselijke verschrikkingen, — en voor de vroolijkheid der gewaande verzoening kwam weer de somberheid en de angst des oordeels terug.

Neen, neen, ik heb de opstanding noodig, noodig voor mijn verzoeningsgeloof! Want, zooals Paulus het uitdrukte: Indien Christus niet opgewekt is, zoo ben ik nog in mijne zonden!

---

26 NOVEMBER.

Lezen: 2 Timotheus 3.

2 Timotheus 3 : 5*a*. *Hebbende eene gedaante van godzaligheid.*

Elke zonde is een band die ons aan den overste dezer wereld bindt, maar bij de Christenen is die band fijner dan bij de kinderen der wereld; het is evenwel een band. „Ik heb aan die Christenen toch wat ik wil," grijnst die overste, „ik moet hen alleen anders behandelen." En zoo komt het dat een Christen even hoogmoedig is als een kind der wereld; hij is het alleen op een andere manier; de godzaligheid ligt er over. En zoo komt het dat een Christen even onrein is als een kind der wereld; hij is het alleen op een andere manier; de godzaligheid ligt er over. En zoo komt het dat een Christen even gierig is als een kind der wereld; hij is het alleen op een andere manier; de godzaligheid ligt er over. En zoo komt het dat een Christen even valsch, even huichelachtig is als een kind der wereld; hij is het alleen op een andere manier; de godzaligheid ligt er over. Het gaat zóó: zij doen vriendelijk, en leggen onderwijl lagen; maar noemen u toch: „Lieve broeder." Zij geven u de hand en vleien u, en willen wat gedaan krijgen, maar een dierbare tekst moet er bij. Zij praten u van den stoel, en gaan er zelven op zitten, maar nemen dan den Bijbel op den schoot, en lezen, alsof zij zeggen willen: „Niemand moet denken dat ik daarjuist een slechtheid gedaan heb." Zij zijn even oneerlijk in concurrentie en in zaken als de anderen, maar bidden van

te voren en daarna: „Heere, zegen mijn werk." Het is alles dezelfde valschheid, maar het godzalige is daarover gelegd, de godzalige lach, het godzalige praten, het godzalige gebed. Het is zoo met al hun zonden; het is alles fijner, het is alles ingewikkelder; alsof de overste dezer wereld heeft gezegd: „Zij willen niet gaarne zoo grof zondigen als de kinderen der wereld; mij wèl, ik zal hen fijner laten zondigen; ik heb zoovele manieren; zij mogen juist zondigen zooals zij willen, als zij maar zondigen!"

Zijn die menschen wel Christenen, vraag ik! „Heb een afkeer van dezen!" zegt Paulus.

---

27 NOVEMBER.

Lezen: Galaten 5.

GALATEN 5 : 24. *Die van Christus zijn, hebben het vleesch gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden.*

„Het vleesch," dat is meer letterlijk te verstaan dan menigeen wel denkt. Daar zijn van die donkere dagen, dat uw lusten de overhand over u willen verkrijgen; dat uwe oogen de verleiders zijn; dat uwe voeten u reeds heen brengen waar uw geest niet zijn wil; dat uw handen reeds opgeheven zijn ten kwade, en dat uw tong reeds zijn kwaad heeft gedaan, terwijl uw geest het berouwt; dat al uwe leden strijd voeren tegen elkander door de bewegingen en begeerlijkheden, zoodat de eenheid van uw geestelijk bestaan weg is: zeg mij: dunkt u dat ook niet: dat als daar sprake is in onzen tekst van „het vleesch," dat zekerlijk meer letterlijk moet

verstaan worden dan menigeen wil, die altijd alles zinnebeeldig wil verstaan hebben? Ons eigen vleesch kan een verschrikkelijk vijand zijn! En begrijpelijk kan ik het daarom vinden, dat Christus eens gezegd heeft: „Indien uw hand u ergert, houw haar af: het is u beter verminkt tot het leven in te gaan, dan de twee handen hebbende heen te gaan in de hel, in het onuitblusschelijk vuur, waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt. En indien uw voet u ergert, houw hem af: het is u beter kreupel tot het leven in te gaan, dan de twee voeten hebbende, geworpen te worden in de hel, in het onuitblusschelijk vuur, waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt. En indien uw oog u ergert, werp het uit: het is u beter maar één oog hebbende in het koninkrijk Gods in te gaan, dan twee oogen hebbende in het helsche vuur geworpen te worden, waar hun worm niet sterft, en het vuur niet uitgebluscht wordt." En evenzeer begrijp ik het, dat de Apostel daarom zegt: „Die van Christus zijn, hebben het vleesch gekruist met de bewegingen en de begeerlijkheden." Het ingaan in het koninkrijk der hemelen kan niet anders dan door de kruisiging van dat vleesch!

---

28 NOVEMBER.

Lezen: Spreuken 3:13—28.

SPREUKEN 3 : 28. *Zeg niet tot uwen naaste: Ga heen, en kom weder, morgen zal ik u geven; — dewijl het bij u is.*

Dat is een manier van sommige menschen. Niet alle menschen doen op dezelfde manier wel; sommiger

weldoen is in het geheel geen weldoen! Daar komt een arme; en dit is dan de overweging: „Ik kon hem nu geven, wat hij vraagt; het is bij mij, ik heb het; maar laat hem nog eens terugkomen; het moet den menschen in hun bedelen niet te gemakkelijk gemaakt worden; hij moet morgen nog eens terugkomen, dan zal ik hem geven." Of dit is de overweging: „Als ik het hem op eens geef, nu, dan waardeert hij het niet genoeg; laat hem er nog eens voor loopen; mijn gave moet gewaardeerd worden, wat denken zij wel?" Of nog vele andere zijn de overwegingen, waarom de gevers hun gave uitstellen; uitstellen, zeg ik, want de wil om te geven is er.

Nu kan ik mij wel begrijpen, dat er wel eens geen goede wil aanwezig is om te geven; want het gebedel houdt soms nooit op, en de lieden zijn het soms zoo onwaardig! Het is soms heel goed om niet te geven.

Maar zulke overwegingen om de gave uit te stellen, zooals ik hier noemde, dat maakt zulk weldoen tot geheel geen weldoen meer. De overwegingen van sommiger barmhartigheid doen soms vragen, of daar wel in het geheel barmhartigheid is geweest? Veel gevoel van de waarde van eigen gift, hoog aanslaan van eigen daad, te hooge taxatie van eigen barmhartigheid,— dat bederft het karakter van die gave geheel. Daarom, dat ik zeide: Sommiger weldoen is in het geheel geen weldoen!

Ik zou wel eens willen weten: hoe hoog God Zijn weldaden taxeert? Soms denk ik, dat God het gansch niet rekent, wat Hij doet: want Zijn gaven gaan zoo stil en in het verborgen, dat het is alsof Hij er heelemaal

niet is, en zoo, dat de goddeloozen roepen: „Daar is geen God!" In de natuur en in mijn leven zie ik wel de gaven, overal; maar ik moet heel lang zoeken en vragen: „Waar is toch de Gever?" En dan is er niets wat ik zoo goed begrijp als Gods verborgenheid, wat de menschen juist zoo onbegrijpelijk vinden!

---

29 NOVEMBER.

Lezen: Psalm 131.

PSALM 131 : 2. *Zoo ik mijne ziel niet heb gezet en stil gehouden, gelijk een gespeend kind bij zijne moeder! Mijne ziel is als een gespeend kind in mij.*

Hoe lang duurt het toch gewoonlijk, voordat een mensch het leert begrijpen, dat hij niets tegen den Heere vermag? Sommigen leeren het dadelijk, in eens, al heel gauw. Dat zijn gemakkelijke naturen, benijdbare karakters. Zij zien het op een goeden dag in, dat zij toch niets tegen den wil Gods kunnen inbrengen, dat God de sterkere is, en, daar buigen zij zich reeds. „Het is goed, Heere!" zoo spreken zij.

Iets van een kinderlijke natuur hebben zij. Een groot gevoel van kleinheid en geringheid; alle afwezigheid van aanmatiging; een zuiver begrip van het recht Gods om te doen zooals Hij wil; een onwillekeurig toestemmen dat God de Almachtige is en de Wijze, die het alleen weet; en, daar gaat het buigen reeds, daar begint het toegeven al; zij zijn stille, als een gespeend kind bij

zijne moeder; zij zwijgen, zij begeeren niets meer. Zooals de Heere het besturen wil, zoo is het goed!

Wat gaat dat bij sommige menschen gemakkelijk! Niet bij zoo heel veel menschen! Maar zoo zijn er! En dat noem ik benijdbaar; dat is een groote genade. Die menschen begrijpen het in eens, wat anderen eerst na een zeer hardnekkigen strijd moeten leeren. Wat hebben zij veel voor!

Ik kan hen vergelijken bij den korenakker, daarbuiten op het land. Die korenakker steekt niet het hoofd op, als de storm aankomt; neen, dat laat het koren over aan de eiken, en aan de andere machtige boomen van het woud; die kunnen het hoofd opsteken, die mogen trotseeren, die mogen de kracht van hun takken en van hun stam er aan wagen, die mogen het uithouden of breken, zooals het uitkomt. Maar zij, de korenhalmen, neen, zij buigen, reeds met de eerste windvlaag; zij buigen, zoo diep als de windstooten het hebben willen; zij doen het van nature, dat is hun aard; het buigen is hun kracht. En als straks de storm over is, dan, dan ligt er menige krachtige eik gebroken op den grond, maar de korenakker steekt het hoofd op, zich recht strekkend naar de blinkende zon toe, met de hangende druppels van regen frisch aan zijn jonge groen.

De Raad Gods is een storm bijwijlen, een storm over uw hoofd; en benijdbaar, benijdbaar is het, reeds van te voren te weten, dat de mensch niets tegen den storm des Heeren vermag! Laat ons toch dat kinderlijke wat meer aan ons hebben! Dat is genade!

---

30 NOVEMBER.

Lezen: Jesaja 2:1—22.

JESAJA 2 : 10. *Gaat in den rotssteen, en verbergt u in het stof: van wege den schrik des Heeren, en om de heerlijkheid zijner majesteit.*

Ik voel mij nooit erg aangetrokken tot die menschen, die nimmer eens het gevoel hebben van „zich voor God te willen verbergen.” Ik ken er, die nooit eenig gevoel van schuld hebben, noch tegenover menschen, noch tegenover God. Zij kijken brutaal de wereld in, en durven een paar oogen naar boven slaan, waar altijd een uitdaging uit spreekt. Met verbazing sla ik hen gade, en vraag ik mij af: Maar hebben die menschen nu nooit eens het gevoel van iets verkeerds gedaan te hebben; ik heb bijna altijd dat gevoel? Plaagt hun nu het geweten nooit, mij plaagt het bijna altijd? Hebben zij nu nooit last van spijt en van schaamte en van wroeging, ik heb er altijddoor last van? Denken zij nooit: „Ik zou mij wel willen verbergen onder den grond, en onder alle bergen, om maar Gods aangezicht niet te zien;” ik denk het bijna doorgaans? Zie, zoo weinig is er overeenkomst tusschen die menschen en mij; en zoo voel ik mij weinig tot hen aangetrokken; ik sta zoo heel ver van hen af.

Wie heeft het bij het rechte eind, vraag ik dan vervolgens, die menschen of ik? Moet ik ook niet mij flinker aanstellen, en moet ik mij niet een weinigje verzetten tegen dat kleinheidsgevoel, en dapperder de wereld inzien?

Ik weet het niet; maar één ding weet ik, dat als namelijk mijn zondegevoel over mij komt, het toch uit is met al mijn dapperheid, en ik niet goed voor mij durf zien, en dat het dan vanzelf over mij komt: dat willen in den grond zinken, om mij te verbergen in het stof, van wege den schrik des Heeren, en om de heerlijkheid Zijner Majesteit.

En nog een ding weet ik daarbij: dit namelijk, dat als ik zoo doe, ik dan toegeef aan mijn echte natuur, en dat als zij zich zoo brutaal aanstellen, dat lijnrecht tegen hun echte natuur in is. De echte natuur zegt hetzelfde als Gods Woord, dat daar spreekt: „Gaat in den rotssteen en verbergt u in het stof, vanwege den schrik des Heeren, en om de heerlijkheid Zijner Majesteit."

Laten wij ons toch niet aanstellen!

I DECEMBER.

Lezen: Spreuken 26:1—17.

SPREUKEN 26 : 17. *De voorbijgaande, die zich vertoornt in een twist, die hem niet aangaat, is gelijk die een hond bij de ooren grijpt.*

Wat zal een hond doen, als een man die hem voorbijgaat op straat, hem bij de ooren grijpt? Als het een hond is, die dien man aangaat, dan zal die hond niets doen; want hij kent zijn meester, en vreest hem. Maar als het een hond is, die dien man niet aangaat, dan zal zal hij den kop omwenden naar de hand, die hem bij de ooren grijpt, en bijten, bijten zal hij in die hand!

Evenzoo zal het vergaan met den man, die zich in een twist mengt, die hem niet aangaat. De twisters, zullen denken: „Wat bemoeit zich deze voorbijganger met ons? Wij kennen hem niet!" En beiden, die eerst elkander sloegen, zullen ophouden voor een oogenblik van elkander te slaan; en zij zullen gemeenschappelijk zich keeren tegen hem; en de slagen, die zij elkander toegedacht hadden, zullen voor hem zijn.

Zeker, daar zijn twisten, waarin gij u te mengen zult hebben! Dat zijn twisten, die u aangaan, en waaraan gij u niet zult mogen onttrekken. Twist die uit met een ridderlijk gemoed, met een waarachtig Christelijke dapperheid. Daar zijn twisten, waarbij het zonde zou zijn, om te schikken en te plooien, en waarbij het een ware schande zou zijn om een lieve broederlijkheid te toonen, die verwijfd is, en uit den Booze!

Maar de twisten, die u niet aangaan? Laat toch de boozen die zelven uitvechten; het zou te mooi zijn, om u als afleider van hun toorn aan te bieden! Denk om den hond!

---

2 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 3:16—26.

JESAJA 3 : 24. *En het zal geschieden, dat er voor specerij stank zal zijn, en lossigheid voor een gordel, en kaalheid in plaats van haarvlechten, en omgording eens zaks in plaats van een wijden rok, en verbranding in plaats van schoonheid.*

Daar ging zij heen, de Israëlietische jonkvrouw: schoon, slank, aanminnig als een gratie. De geur van

welriekende specerij was om haar heen; de haarvlecht lang en zwaar; het kleed plooirijk en blank, met een sierlijken gordel, die het gewaad ophield, en voor te lang slepen behoedde; de tint van het gelaat als de tint van die gezond zijn van jeugd.

Maar wat is er geschied, dat van die jonkvrouw alle heerlijkheid is afgenomen? Voor de specerij is stank gekomen; kaalheid in plaats van de haarvlechten; het grove grijze kleed der armoede in plaats van het lange blanke gewaad; en geen gordel meer, die het samenbindt; en het gelaat verbrand als die verbrand zijn door de verzwering der melaatschheid! Die haar zien, gaande als een oude vrouw, krank en gebogen, zeggen tot elkander: „Het is Sion!" Zij weten het allen, wie zij is, en hoe het zoo is gekomen.

O Sion! gij verstootene, wanneer zal uw God u weer vinden, zooals iemand de verlatene huisvrouw zijner jeugd vindt; en wanneer zal Hij u weergeven in een wonder van Zijn liefde de schoonheid uwer jeugd, zooals God alleen de jeugd kan vernieuwen?

Dat toch een ieder, die den zegen uit Israël heeft ontvangen, den zegen, dien Israël zelf derft, bidde, bidde tot zijn God, om wederaanneming van Zijn oud volk!

3 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 12:1—6.

JESAJA 12 : 1. *Te dien dage zult gij zeggen: Ik dank u, Heere, dat gij toornig op mij geweest zijt; maar uw toorn is afgekeerd, en gij troost mij.*

Wat is het, dat den toorn des Heeren maakt tot iets, waarvoor wij Hem nog dankbaar zullen zijn? Die toorn is toch iets vreeselijks; en voor het Godskind is die toorn des Heeren van alles wat een mensch te dragen heeft wel het moeilijkste en het zwaarste. Om tegenspoeden, rampen, krankheden, en schande te dragen, dat is iets zeer ergs; dat zijn de zeer zware levenssmarten. Maar om het bij zichzelven te weten: „Mijn God is op mij vertoornd," dat is erger dan dat alles voor het kind Gods; het kind Gods heeft alles liever dan de toorn zijns Gods, dien hij weet dat immers zijn Vader is. Waarom zit er nu voor het Godskind juist in het zwaarste dat hij hebben kan, iets, dat hem nog eens tot dank zal stemmen?

Zie, dat kunnen alle kinderen Gods uit ervaring zeer goed zeggen. Immers als zij eerst, door hun zonde, zich van God afgekeerd hadden, en daarheen gingen, op de oude paden, alsof er geen wedergeboorte had plaats gehad; en als zij, door de oude kracht des vleesches, weer de kinderen der wereld gelijkvormig gingen worden, en zoo weer het eeuwige verderf te gemoet wandelden, waar zij toch eerst van verlost waren; dan was juist die toorn Gods het middel waardoor zij tot inkeer werden gebracht: zij voelden het aan den onvrede in hun hart,

dat het niet in orde was tusschen hen en hun God; zij voelden het aan hun gewetenskloppingen, dat er een vredebreuk was gekomen; zij voelden het straks aan het gemis van hun zoete liefde, dat er een groote schat hun was afgenomen; en zij voelden het dra aan een vreeselijke rampzaligheid en verbrijzeling, dat de liefde Gods toch iets was geworden waar zij niet meer buiten konden; en die toorn Gods, die juist, werd zoo weer het middel, waardoor zij tot God terugkeerden, zooals een kind doet, dat van zijn moeder bestraft, niet beter weet te doen, dan juist naar die moeder toe te loopen, haar om den hals te vallen, en te zeggen: „Moeder, gij moogt mij elke straf opleggen, maar ik kan het niet hebben dat gij boos zijt op mij."

Straks, in de verzoende liefde, in het omhelzen, in dén kus der vergeving, stamelt het Godskind een dankbaarheid, een dankbaarheid juist voor dien toorn, en zegt het: „Ik dank U, Heere, dat Gij toornig op mij geweest zijt: maar Uw toorn is afgekeerd, en Gij troost mij."

---

4 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 5:20—30.

JESAJA 5 : 20. *Wee dengenen, die het kwade goed heeten, en het goede kwaad: die duisternis tot licht stellen, en het licht tot duisternis: die het bitter tot zoet stellen, en het zoete tot bitterheid.*

Zijn die er, die, als zij het zoete proeven, zeggen: „Dit is bitter," en die, als zij het bittere proeven, zeggen: „Dit is zoet?"

Dat is toch bijna niet te gelooven! Maar toch doet men zoo in de zedelijke dingen. In de zedelijke dingen zegt men tegenwoordig van het kwade: „Dat is goed;" en van het goede zegt men: „Dat is kwaad." In de zedelijke dingen zegt men tegenwoordig van de duisternis: „Dat is licht;" en van het licht zegt men: „Dat is duisternis." De publieke opinie is tegenwoordig omgekeerd ten opzichte van honderden dingen, die men vroeger zonde vond, en die nu geen zonde meer genoemd worden. Het is alles zoo rekbaar geworden op zedelijk terrein. En onwillekeurig, ook in Christelijke kringen, geeft men toe aan dat verzetten der grenssteenen tusschen wat wel mag en wat niet mag.

In de eerste plaats: Dat ligt toch niet aan de publieke opinie om het uit te maken: wat wel mag en wat niet mag. Dat zegt toch het geweten alleen voor! En in de tweede plaats: Wie geeft de zekerheid, dat er straks nog eenige grenssteen zal wezen, die men niet van zijn plaats zal weggesleept, en begraven hebben? En hoe zal het zijn, als goed en kwaad zich versmolten hebben tot een nieuw ding; en als licht en duisternis zich vermengd hebben tot een altijddurende schemering? Van zulk zedelijk knoeien mag het met recht, dat de profeet zich ontzet, en een weegeroep aanheft! Zoo worden de zielen verward! En in die verwarring is het den grooten Vijand het gemakkelijkste om rond te gaan en zijn groote slachting te doen! Wee dengenen, die het kwade goed heeten, en het goede kwaad; die duisternis tot licht stellen, en het licht tot duisternis: die het bitter tot zoet stellen, en het zoete tot bitterheid!

5 DECEMBER.

Lezen: Markus 10:13—27.

MARKUS 10 : 15. *Voorwaar zeg ik u: zoo wie het koninkrijk Gods niet ontvangt gelijk een kindeken, die zal in hetzelve geenszins ingaan.*

De Adventstijd is er weer! Niet lang meer, dan klinkt weer op aarde de roep: dat Jezus is geboren! Niet lang meer, dan ruischt in onze ooren weer de zang van Bethlehem, van vrede op aarde, in menschen een welhagen en eere voor God in de hoogste hemelen! Niet lang meer, dan stroomt weer de veelheid der volken naar de kribbe, om het Christuskind te zien, dat gekomen is om de volken zalig te maken! „Hoe zal ik u ontvangen, hoe wilt gij zijn ontmoet, o 's werelds hoogst verlangen, des stervlings zaligst goed?"

O, ik weet, hoe ik Hem ontvangen zal! Ik zal het koninkrijk Gods ontvangen als een kindeken! Ik zal niet bij Zijn kribbe staan als de wijze, die alles begrijpen wil, en die het hoofd schudt, en die ongeloovig vraagt: „Hoe kan dit zijn?" Ik zal niet bij Zijn kribbe staan als de wijze, die groot is en die met het verstand van een man alles vatten wil, eer hij gelooft; en die straks weer heengaat van de kribbe met de leus van de eeuw in den mond: „Geen wonderen zijn mogelijk!" Neen, als een kind wil ik komen; als een kind het oude verhaal weer hooren; als een kind stil luisteren en geloovig zien met de oogen; als een kind zonder twijfelingen wezen; als een kind het alles schoon vinden, zooals ik schoons nooit zag; als een kind eerbiedig buigen en

schroomvallig aanbieden de kleine geschenken die ik heb; als een kind de onbegrepen Godsdaad eeren, verbaasd dat zulk een kind als ik nog toegelaten word, niet geweerd bij zoo groot en heerlijk een Heer! Zóó zal ik Hem ontvangen! Want ik heb het op alle andere wijzen beproefd om dien Heere te naderen, en nimmer ben ik Hem nabij gekomen! Maar als een kind, — is het altijd gelukt!

---

6 DECEMBER.

Lezen: Jeremia 23:1—8.

JEREMIA 23 : 5. *Ziet, de dagen komen, spreekt de Heere, dat ik aan David een rechtvaardige Spruit zal verwekken: die zal koning zijnde regeeren, en voorspoedig zijn, en recht en gerechtigheid doen op de aarde.*

Als mij iets treft in de geschiedenis der wereld, dan is het die algemeene verwachting naar een komenden Verlosser, die van de wereld weer een hersteld Paradijs zal maken. Ik vind die wonderbare verwachting bij alle volken; volken, die God kennen, en volken, die God niet kennen. Bij Israël vind ik die verwachting het duidelijkst uitgesproken; daar heeft die vage verwachting vorm en lijnen gekregen en vaste afronding; daar hebben de edelsten en grootsten de beschrijving gegeven van die komst des Verlossers, als hadden zij die met oogen gezien; als die Verlosser kwam, dan zouden de bergen vrede dragen, de heuvels heilig recht; en dan zou de wolf met het lam verkeeren; niemand zou meer leed doen; het Paradijs zou er weer wezen.

Nu is bij ons, Christenen, die lijn der verwachting

van een hersteld Paradijs eenigzins afgebroken. Wij hebben ons zoo tevreden gesteld met de eerste komst van Christus, dat wij bijna vergeten de verdere vervulling van Zijn groot werk bij Zijn tweede komst. Onwillekeurig zijn wij gewoon geworden om te denken, dat Hij alles heeft gedaan, wat te doen was voor Hem. Heeft de Christus dan al Zijn werk gedaan bij Zijn eerste komst, en blijft er niets meer te doen voor Hem overig, en blijft er niets meer te hopen voor ons overig? Neen, immers de helft van de groote wereldverwachting is pas vervuld; nog altijd is de Paradijsstaat er niet; wij moeten weer op de oude lijn door; de verwachting moet weer levendig, naar dien schoonen toekomststaat, dien staat, die er zijn zal, als de Christus weeromkomt. De aarde is nog niet waar zij wezen moet, zoolang de oude droom nog niet is vervuld, de droom van het hersteld Paradijs. Dat de Heer toch kwam, de rechtvaardige Spruit, die Koning zal zijn, en die recht en gerechtigheid zal doen op de aarde!

---

7 DECEMBER.

Lezen: Jeremia 5:1—6 en 9.

JEREMIA 5 : 4 en 5. *Ik zeide: Zekerlijk, deze zijn arm: zij handelen zoo zottelijk, omdat zij den weg des Heeren, het recht hun s Gods, niet weten. Ik zal tot de grooten gaan, en met hen spreken: want die weten den weg des Heeren, het recht huns Gods. Maar zij hadden te zamen het juk verbroken, en de banden verscheurd.*

Evenals in de dagen van Jeremia, weet ik het niet, wie grootere goddeloosheid hebben: de armen of de

rijken? Wie zijn de slechtsten in ons land: de kleine, of de groote luiden?

Ik zie de armen aan, en denk: „Ach, zij zijn zoo onwetend; zij kunnen het nauwlijks helpen, dat zij den weg des verderfs gaan; zij hebben geen opvoeding gehad; de omstandigheden zijn hun tegen; het is bijna vanzelf, dat zij in een poel van zonde verkeeren." En vol medelijden oordeel ik zachtkens over de armen.

En dan zie ik de groote en rijke lieden aan, en denk ik: „Deze hebben opvoeding gehad, deze zijn in alles onderwezen; deze hebben de omstandigheden mede; verlichte mannen en vrouwen zijn het; dus deze zullen wel den weg des Heeren wandelen, en aan zonden zich niet schuldig maken." Maar teleurgesteld sta ik, bij het aanzien der grooten en der rijken! Het is daar evenzoo: zij zijn niet beter dan de armen. Te zamen hebben zij van God afscheid genomen, en Zijn banden verscheurd; en wat ik zie, is dit: dat een gansch volk, in hooge en in lage kringen, met God heeft gebroken, en geen wetten van Hem meer erkent.

„Was Gods dienst nog maar in eere, bij de armen, of bij de rijken, bij een van deze twee," zoo zucht ik; „ik zou nog hope hebben." Maar nu, waar in de bovenste lagen der maatschappij, en in de onderste lagen der maatschappij, in beiden, geen vreeze meer is voor den Heer, — nu vlucht zelfs de hope ver weg, en koester ik angst voor een oordeel, dat nadert, en naderen moet; een oordeel, dat in Jeremia's taal aldus is omschreven: „Daarom heeft hen een leeuw uit het woud verslagen, een wolf der wildernissen zal hen verwoesten, een luipaart

waakt tegen hunne steden, al wie uit dezelve uitgaat, zal verscheurd worden: want hunne overtredingen zijn vermenigvuldigd, hunne afkeeringen zijn machtig vele geworden."

---

8 DECEMBER.

Lezen: Johannes 5:25—39.

JOHANNES 5 : 39. *Onderzoekt de Schriften, ... die zijn het die van mij getuigen.*

Het is merkwaardig: iedereen heeft zijn opinie over Jezus; geen mensch, of hij heeft er zijn gedachten over. En die meening over Jezus wordt beheerscht door allerlei. De leeraars zeggen aan de menschen hoe zij over Jezus moeten denken, en de menschen denken er zoo over; is het een geloovig leeraar, dan zullen de menschen geloovig over Jezus denken; is het een ongeloovig leeraar, dan zullen de menschen ongeloovig over Jezus denken. Of, als de menschen zich niet door een leeraar op dat punt laten onderwijzen, dan laten zij zich leeren door een boek; is het geloovig boek, dan zullen zij geloovig over Jezus denken; is het een ongeloovig boek, dan zullen zij ongeloovig over Jezus denken. Of, wat meer algemeen is: de menschen zullen zich door de publieke opinie laten leiden; de publieke opinie was een tijd lang zoo, dat Jezus voor den Zoon Gods gehouden werd, en iedereen geloofde in dien tijd dat Jezus de Zoon Gods was. De publieke opinie is nu anders, den kant van het ongeloof uit, en de menschen zeggen het elkander weer na, dat Jezus niet de Zoon van God is. De lieden

zijn gewoon het altijd aan hun leeraars, of aan hun boeken, of aan de publieke opinie te vragen, wat zij van Jezus gelooven moeten.

Hoe weinigen denken er aan, om eens met ernst studie te maken van de Heilige Schriften! Die Heilige Schriften geven ook een antwoord op de vraag, wat wij van Jezus te denken hebben, — onafhankelijk van de leeraars en andere boeken en publieke opinie. Daarom dat Jezus zeide, die liever niet onder het oordeel van leeraars of menschelijke boeken of publieke opinie stond: „Onderzoekt de Schriften, die zijn het die van Mij getuigen!"

---

9 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 1:1—9.

JESAJA 1 : 3. *Een os kent zijn bezitter, en een ezel de krib zijns heeren: maar Israël heeft geen kennis, mijn volk verstaat niet.*

Als een os op het weideland staat, waar het gras is voor zijn honger; en als daar zijn bezitter aankomt, die hem halen wil, omdat hij hem voor den ploeg wil spannen; dan keert de os den ruigen kop naar zijn bezitter, dien hij kent, en dan laat hij zich willig het touw over de hoornen doen, en volgt hij hem gedwee tot den akker, waar hij zijn kracht zal geven tot den ploeg die het veld moet keeren.

Als een ezel den ganschen dag heeft geloopen met den zwaren last op zijn rug, den zwaren last, dien hij heeft gedragen berg op en berg af in de hitte der zon,

op wegen waar geen schaduw was; en als de ezel tegen den avond het huis nadert van zijn heer, en van uit de verte reeds ziet den stal, waar hij weet dat de kribbe is; dan verhaast de ezel, de trage ezel zijn loop, en wil hij wezen waar die kribbe is.

Een os kent zijn bezitter, en een ezel de krib zijns heeren. Maar is de mensch dan minder, dan minder dan de ezel en de os, dat de mensch zijn meester niet kent, en dat hij den rug toekeert aan zijn God, en dat hij zijn weg niet richt naar het huis van zijn Heer, maar den anderen kant uitgaat, ver, ver van het Vaderhuis af?

---

10 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 10:1—14.

JESAJA 10 : 3. *Wat zult gij doen ten dage der bezoeking, en der verwoesting, die van verre komen zal? tot wien zult gij vlieden om hulp? en waar zult gij uwe heerlijkheid laten?*

Een dag der bezoeking krijgt iedereen eens; op zijn tijd zal hij dien hebben, en niemand zal hem ontloopen. Maar het zal zeer verschillend wezen, zooals de een of de ander dien dag der bezoeking verdragen zal.

Als de Christen den dag zijner bezoeking hebben zal, dan weet ik hoe hij dien dragen zal. Hij zal, als hij het onweder over zich ziet aankomen, zijn huis binnengaan, en zijn binnenkamer zoeken; en hij zal daar zich nederbuigen, op de knieën; en het zal lang wezen, voor hij weer opstaat; dat zal een heel lang bidden

zijn, een worstelen, met groote benauwdheid; maar als hij zich weer overeind richt, dan zal het zijn met iets als licht in zijn oogen, en met iets als blijheid van overgave, zal hij zeggen: „Uw wil geschiedde!" En dan zal hij weer naar buiten gaan, en hij zal zijn onweder afwachten, moedig en sterk, als degenen die denken: „Zonder den wil mijns Hemelschen Vaders valt mij geen haar van het hoofd, en alle ding moet mij tot mijne zaligheid dienen!" En hij zal staan te midden van het losbarsten des onweders, te midden van de bliksemen, als die niet vreezen kan.

Maar de goddelooze, hij die in God geen geloof heeft gehad, en die altijd buiten God om heeft geleefd, — „wat zal hij doen ten dage zijner bezoeking, en der verwoesting, die van verre komen zal? tot wien zal hij vlieden om hulp? en waar zal hij zijne heerlijkheid laten?"

---

11 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 11.

JESAJA 11 : 1. *Daar zal een rijsken voortkomen uit den afgehouwen tronk van Isaï, en een scheut uit zijne wortelen zal vrucht voortbrengen.*

Dat is weer die profetische spreekmanier, dat zeggen van beelden, waardoor wij de profeten onder de dichters moeten rekenen. In zijne gezichten ziet de profeet het koningshuis van David, uit Isaï gesproten, van de oude macht vervallen, van de oude eere ontroofd, onder het juk van vreemden gebracht. Hij ziet het grondgebied van

dat koningshuis verkleind; hij ziet hen vasallen van sterke overweldigers; ja, hij ziet in de verre toekomst zelfs die koningen aan de andere menschen gelijk gemaakt, al armer, tot de menschen het niet eens meer weten, dat er onder hen nog het koningsgeslacht is. Hij ziet de nakomelingen van David in een afgelegen provincie den landbouwers gelijk worden, herders en timmerlieden en metselaars worden, met niets meer van het koninklijke aan zich, met nauwelijks meer de herinnering er van, zwoegend om een arm brood. Maar hij ziet tegelijk hoe, in den dag dien God maakt, er op eens een laatste nakomeling weer opstaat uit die schande en vernedering, hoe deze zich opheft en daden doet, die de wereld verbazen, zoo dat Israël roept: „Deze is onze koning!" En hij ziet, hoe deze door het eene volk voor, en het andere volk na, tot een koning wordt uitgeroepen, en de kroon der wereldheerschappij zich op het hoofd zet, zoo dat hij grooter koning is dan David zelf, en het oude geslacht in een luister straalt, zooals het nimmer van te voren heeft gehad. En als hij het ziet, de profeet, dan zegt hij het op zijn dichterlijke wijze, met die vergelijking, die geen dichter hem heeft verbeterd: „Daar zal een rijsken voortkomen uit den afgehouwen tronk van Isaï, en een scheut uit zijne wortelen zal vrucht voortbrengen."

Wij, die in onze dagen leven in de schaduw van dien boom, en die de vruchten eten van dien boom, wij zegenen dien koning, als die Hem ook hebben uitgeroepen tot onzen Heer, en wij danken God, die het wonder heeft gewrocht! Hosanna!

12 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 27.

JESAJA 27 : 4. *Grimmigheid is bij mij niet: wie zou mij als een doorn en distel in oorloge stellen, dat ik tegen hem zou aanvallen, en hem tegelijk verbranden zou?*

In Kanaän, dat bloemrijke land, groeiden er veel distels en doornen.

Daar, waar de akkers ophielden, en de rotsen de natuurlijke grenzen der akkers waren; daar aan de hoeken der bouwlanden, daar wiessen de doornen; en zij slingerden zich hoog tegen de rotsen op, wild, ontembaar en sterk van hard hout. En als zij konden, de doornen, dan namen zij het bouwland in bezit, en groeiden over het koren, het overdekkend, en het koren bedervend. Dat was een harde strijd der akkerbouwers tegen de doornen. Zij sneden met scherpe bijlen de takken, de langhangende takken, die hen deden bloeden aan de handen. En de takken wierpen zij op hoopen, die brandden zij met blijdschap, als die zich wreekten over een vijand.

En de distels, die groeiden in het laagland, waar de grasvelden waren. Scherppuntige bladeren en knoppen staken zij uit, aller vijand, een grimmige plant. Waar zij groeiden, stierf het gras, en werd de grond dor als asch. Dat was een harde strijd der weiboeren tegen de distels. Zij rukten ze uit, waar zij konden, en brachten ze op hoopen, en brandden ze met blijdschap, als die zich wreekten over een vijand.

De distel en de doorn voerden altijd oorlog tegen den korenakker, en tegen den wijnberg, en tegen het gras-

land. In tijden van droogte, dan ontbrandden zij dikwijls van zelf, en knetterend als die blijde waren het booze te kunnen, knetterend tastten zij dan het koren en den wijnstok en het hooge gras aan, alles meesleurend in een laaien brand. Menige wijnberg was door de zelfontbranding der doornen, menig grasland door de distels verwoest. Het waren grimmige planten, bereid en lustig tot plagen en kwellen en verderven.

Hoe kunnen sommige menschen toch denken, in hun tegenspoed, dat God iemand is, die lust heeft tot plagen? Hoe kunnen zij soms Hem beschuldigen, in hun smarten, dat Hij een liefdelooze is, die hard is en grimmig? O goddelijke humor! die het nog noodig wil achten, om tegenover zulke menschen zich te verdedigen, met te zeggen: „Grimmigheid is er bij mij niet: een doorn en een distel zijn grimmig, en stellen zich in oorlog tegen den wijnberg, en tegen den akker, en tegen het grasland, en verlustigen zich in den aanval, als zij die verbranden; maar zoo ben ik toch niet?"

---

13 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 29:1—10.

JESAJA 29 : 8*a*. *Het zal alzoo zijn, gelijk wanneer een hongerige droomt, en ziet, hij eet, maar als hij ontwaakt, zoo is zijne ziel ledig; of, gelijk als wanneer een dorstige droomt, en ziet, hij drinkt, maar als hij ontwaakt, zoo is hij nog mat, en zijne ziel is begeerig.*

Een schoon beeld, — dat nog van iets anders een beeld kan zijn, dan waar de profeet het voor laat dienen.

Hebben wij hier niet het sprekende beeld van den armen ongelukkigen mensch, die de zonde doet, en in de zonde leeft, en van de zonde niet verzadigd wordt? Wanneer zal de onwetende wereld het toch weten, dat al de dingen der aarde een ziel niet voldoen tot verzadigens toe? Al duizenden jaren grijpt de mensch om zich heen in de dingen die voorbijgaan, met den roep: „Die wil ik hebben, want mijn ziel hongert en dorst!" En al duizenden jaren hebben alle menschen bij het verkrijgen daarvan, zich onverzadigd gevoeld, en hebben zij geroepen: „Ik ben bedrogen, zij hebben niet gebaat; mijn ziel is nog ledig; mijn ziel hongert nog, en dorst van onleschbaren brand!" Het eene geslacht heeft stervende aan het andere geslacht het als een erfenis achtergelaten, dat geen dingen die gezien worden een voedsel en een drank kunnen zijn voor de ziel, die in onverzadigbaar begeeren nog altijd blijft roepen naar iets anders. Maar de jonge geslachten begonnen altijd van voren af aan, alsof die wijsheid niet verkregen was, alsof het praat van oude menschen was; zij geloofden het niet. En zoo grijpen zij nog altijd, de menschen van onzen dag, naar de dingen der wereld, en eten en drinken zij daarvan, totdat zij in hun ouderdom op hun beurt het roepen: „Ik ben ontwaakt, wee! zie, al wat ik gegeten heb, is eten in den droom geweest; en al wat ik gedronken heb, wee! zie, het is drinken in den droom geweest; mijn ziel is mat, en zij begeert als die nog niets heeft gehad!"

Wanneer zal de mensch het toch weten, dat een ziel die tot God is geschapen, niet eerder tot verzadigens

is vervuld, dan wanneer God in die ziel is ingekomen? Zoo groot is de menschelijke ziel, dat hemel en aarde haar niet vullen; slechts God is groot genoeg voor de ledigheid eener ziel.

---

14 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 30:19—29.

JESAJA 30 : 26. *En het licht der maan zal zijn als het licht der zon, en het licht der zon zal zevenvoudig zijn, als het licht van zeven dagen: ten dage als de Heere de breuke zijns volks zal verbinden, en de wonde, waarmede het geslagen is, genezen.*

Het is een stout beeld, dat de profeet hier gebruikt. Zie, daar zijn van die heldere dagen, heldere dagen in den loop van een jaar, (en zij zijn er meer dan men opmerkt), van die wolkenlooze dagen, waarin de hemel blauw is, diepblauw zonder tinten van nevel; waarin de zon schijnt, zoo alles vervullend van licht, dat de bergen licht zijn daarboven, en de dalen licht zijn beneden; zoo dat de blijheid ligt als witte glans over alle land, en over alle water, tot ver, ver aan den horizon. „Maar dat is niets, dat is niets bij den dag, dien ik weet," roept de profeet, „ik weet een dag zoo groot, en zoó vroolijk, en zoo blinkend, als een dag van zeven zonnen!" — Welke die dag wel is?

Het is een stout beeld dat de profeet hier gebruikt. Zie, daar zijn van die heldere nachten in den loop van een jaar; nachten, waarin het maanlicht ligt over

bosschen en akkers, zoo wit en stil en blank, dat men alles zien kan, alles zien kan heel duidelijk en ver, tot ginds bij den stroom, waar het water zacht vloeit aan zilver gelijk, en tot ginds aan de huizen, die wit liggen tegen den heuvel. „Maar dat is niets, dat is niets bij den nacht, dien ik weet," roept de profeet, „ik weet een nacht, zoo groot, en zoo vroolijk, en zoo witlicht, dat het licht der maan zal zijn als het licht der zon!" — Welke die nacht wel zijn zal?

Het zal die nacht en die dag zijn, „als de Heere de breuke Zijns volks zal verbinden, en de wonde waarmede het geslagen is, genezen." Dan, als Zijn volk, dat is Israël, het nog altijd afvallige volk, zich bekeeren zal tot den Christus, en zijn Koning zal erkennen, dien het gekruisigd heeft; dan, als God het weer aannemen zal als Zijn eerstgeborene, naar wiens wederkomst uit verren lande God allen dag heeft uitgezien met smarte; dan, als Israël weer zijn zal Gods volk, en het weer voor de andere volken zijn zal een zegen zooals het voor die volken nog niet is geweest, — dan zal dat de dag zijn, zoo groot, en zoo blinkend, en zoo glansrijk, als er nog geen dag is geweest in de geschiedenis der wereld. Dat zal de tijd zijn, waarin men vroolijk, naar het beeld van den profeet zal roepen: „Het licht der maan is als het licht der zon, en het licht der zon is zevenvoudig, als het licht van zeven dagen."

15 DECEMBER.

Lezen: Lukas 15:1—10.

JESAJA 42 : 3*a*. *Het gekrookte riet zal hij niet verbreken.*

Waar de akker van den Israëliet afliep, daar beneden bij den waterplas, waar tegen den avond de schapen en de runderen kwamen drinken, daar wies het riet, het slank wiegelend groen riet. Dat hoorde bij het water, en maakte het moeras tot een landstuk, dat schoon was om te zien. Soms bij een onweder, als de regen kwam in sterke stroomen, of als de regen in hagel overging, in hagel, die als stukken van de wolken afviel, dan stond het riet gekrookt, slap neerhangend; de hagel was de dood voor het riet. Maar na het onweer, als de zon doorkwam, en als zachte warmte streek over den plas, dan hief het jong riet zich weer op, den slanken stengel recht beurend omhoog, en wiegelend blij, omdat het weer leven mocht zijn toch al zoo korte leven van één zomer.

Wie was hij, die niet doen zou als een onweder, maar die doen zou als de zon na den donder? Wie was hij, die niet doen zou als de hagel, maar die doen zou als de zachte warmte, die streek over de gekrookten?

Dat was de Messias: die zou, als Hij kwam, zacht doen met de zondaars, hen opbeurend, in het leven behoudend; die zou den gewonden met balsem de wonden verzachten, den stervenden met wondere lieflijkheid het leven hergeven. En die opgeschreven waren ter verwoesting, zou Hij weer bloeien doen als in het komen van een lente.

O Jezus, dat Gij het gekrookte riet niet verbreekt,

dat weet ik, ik zondaar; want ook ik heb gekend den hagelslag van de zonde, en het wederoprichten Uwer zonnige genade!

---

16 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 42:1—12.

JESAJA 42 : 3*m. De rookende vlaswiek zal hij niet uitblusschen.*

Sierlijk waren de lampen van vorm, in ouden tijd; van goud waren zij, of van zilver of minder metaal, ook van aarde; maar altijd was het een sierlijke vorm, dien de maker er aan had weten te geven. Olie brandde men daar in, met een drijvende wiek, die van vlas was genomen. Zachtschijnend was altijd de vlam, niet te fel of verblindend voor de oogen; rustig was die schijn, in het vertrek, waar de moeder zat met de kinderen. Maar lastig was die wijze van verlichting; want telkens moest de moeder er naar zien, of de vlaswiek niet smeulde van wakkelen, en of de olie niet verteerd was; dikwijls met geduld moest zij bijvullen, of de vlaswiek recht zetten; het ongeduld ergerde zich als de wiek rooken ging; hoe kon het ongeduld voelen dat ook de vlam gaarne leeft onder de dingen die leven? Evenwel straks, door de zorgende hand toch geholpen, flikkerde de schijn weer vroolijk, blijde dat zijn toch al zoo korte leven niet uitgebluscht was, en vond hij zijn weerschijn in de ook vroolijke oogen der kinderen.

Wie was het, die naar het woord van den profeet,

met de zondaars zoo doen zou, als de moeder daar deed met de lamp?

Dat was de Messias: die zou, als Hij kwam, de rookende vlaswiek niet uitblusschen; die zou de laatste vonk leven in het hart van de zondaars weten aan te blazen tot een goddelijk vuur, groot en hel stralend; die zou wat er nog over was van goddelijke natuur in een zondige ziel, met geduld en met liefde kweeken, zoo dat straks al het booze in die ziel was verdreven en verdwenen, en zoo dat er niet anders dan heiligheid en reinheid daar in zouden wonen.

O, hoe weet ik, dat dat waar is geworden, wat de profeet van dien Messias heeft gezegd; het is gekomen al te maal; want ik was die rookende vlaswiek, en dat ik brand in vroolijken schijn, het is door Zijn zachte en groote geduld, en door Zijn liefde geschied!

---

17 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 60:1—22.

JESAJA 65 : 18*b*. *Ziet, ik schep Jeruzalem eene verheuging, en haar volk eene vroolijkheid.*

Ik heb in de profetieën nagespeurd, wat die verheuging zijn zal, die God voor Jeruzalem en Zijn volk scheppen zal. En ik heb het gevonden. Dit zal God doen:

Israëls zonen en dochteren, die lang hebben gezworven over de aarde, zwervende en dolende als Kaïn, omdat zij ook hun broeder vermoord hebben, zullen eenmaal wederkomen tot Jeruzalem. Zooals een vlucht

vogels boven aan den hemel, zooals duiven naar de vensters komen gevlogen, zoo zullen zij naderen, velen in getal, en met haast, vol begeerte naar het oude land en het oude huis. De kameelen van Midian zullen zich leenen om Gods volk weder te brengen, en die kameelen zullen voor de poorten der stad legeren in menigte. De schepen van Tharsis zullen zich aanbieden, om hen over te brengen van over zee, en die schepen zullen goud en zilver tegelijk medevoeren, voor den nieuwen tempel. Vreemdelingen uit de volken zullen zich aanmelden, zeggende dat zij gezonden zijn, om de muren van de stad op te bouwen met hare torens; en zij zullen bekwamelijk dat werk doen; paleizen zullen staan waar de hutten vervallen waren. De inwoners van Kedar zullen komen met de kudden van hunne hoogvlakten, de schapen zonder getal, en zij zullen zeggen: „Deze zijn tot een brandoffer den Heere, uw God!" De Libanon zal roepen: „Hier, neemt mijne denneboomen, en mijne beuken en busboomen, en ceders; al mijne heerlijkheid is voor uw stad!"

De poorten zullen dag en nacht openstaan, omdat er geen oorlog meer zijn zal; vreedzaam zal een iegelijk uitgaan en ingaan. Voor koper zal God goud brengen, voor ijzer zilver, voor hout koper, en voor steen ijzer.

Daar zal geen geweld meer gehoord worden in al de landpalen, noch verstoring, noch verbreking; die het land regeeren zullen vreedzamen zijn en rechtvaardigen. En zóó zal het eeuwige licht Gods over de stad schijnen als een zon die niet ondergaat, dat de andere volken der aarde zullen meenen in duisternis te zitten; en zij zullen

daarom komen tot dat licht, en hunne koningen tot den glans, die over haar is opgegaan.

Dit is de verheuging, die God scheppen zal over Jeruzalem, en over Zijn volk. Maar wanneer zal dit zijn? Ik zie nog altijd niet het teeken van den Zoon des menschen aan den hemel. Kom, Heer Jezus, kom, ja kom!

---

18 DECEMBER.

Lezen: Jeremia 2:19—31.

JEREMIA 2 : 31*m. Ben ik Israël eene woestijn geweest? of een land der uiterste donkerheid?*

Een woestijn, dat is een land dat niet antwoordt. Zie, daar strekken zich die onafzienbare zanden in alle richtingen uit. Eindigen die zanden daar oostwaarts? Neen, het oog ziet geen einde, ook westwaarts niet, en ook niet naar het noorden en het zuiden. Tot aan den horizon breidt zich dat uit. En of de vermoeide reiziger al vraagt: „Hoe lang nog? de vermoeidheid is over mij, ik kan niet verder!" de woestijn antwoordt niet, en spreekt niet een woord van belofte, dat het einde spoedig nabij is. En of de vermoeide reiziger al vraagt: „Welken kant moet ik uit? want daar is geen wegwijzer; ik ben verdwaald!" de woestijn antwoordt niet, en toont geen pad door het zand, het is al padloos zand, dat daar is. En of de reiziger al vraagt: „Is hier geen bron, waar ik mijn brand van een dorst kan gaan lesschen? ik verga van de dorheid mijner tong!" de woestijn geeft geen antwoord, en spreekt niet van

bronnen; de laatste der bronnen is verdroogd in het zand. En of de reiziger al vraagt: „Toon mij brood, want ik sterf van den honger!" de woestijn geeft geen antwoord; zij is stom op de vraag naar het brood. En of de reiziger al vraagt: „Zijn hier geen wolken en regens, die schaduw en frischheid kunnen geven, want de zon brandt, brandt op mijn hoofd, en onder mijn voeten!" de woestijn antwoordt niet, en blijft stom. Ook straks, als de nacht komt, zijn de verschrikkingen niet minder, wanneer het is als een land van de uiterste donkerheid; alle staren vooruit in de verte doet in die verte niets zien, dat als een belofte kan zijn van redding die daagt. Zooals de Sphinx stom is, zoo is de woestijn stom. Zij is een land dat niet antwoordt; en dat zwijgen is wanhoop voor hem, die daar doorgaat.

O! hoe kunnen de menschen in hun leven soms opzien naar den hemel, met de beschuldiging in de oogen en in den mond: „Heere, Gij antwoordt niet! Ik roep van wege mijn smarten, en ik schreeuw tot U den ganschen dag, maar daar is geen antwoord!" Als wij weten wat de woestijn is, en als wij weten uit vroegere ervaringen wie God is, — is er dan eenige vergelijking tusschen die twee? En heeft dan God geen recht tot die klacht: „Ben Ik ooit u een woestijn geweest, of een land der uiterste donkerheid?"

19 DECEMBER.

Lezen: Jeremia 8:1—12.

JEREMIA 8 : 7. *Zelfs een ooievaar aan den hemel weet zijne gezette tijden, en eene tortelduive, en de kraan, en de zwaluw, nemen den tijd van haar aankomst waar: maar mijn volk weet het recht des Heeren niet.*

Als de lente komt, dan komen ook zij, de trekvogels. Ver, ver van het zuiden komen zij gevlogen, hoog aan den hemel: de ooievaar, en de tortelduif, en de kraanvogel, en de zwaluw. Aan een inwendigen drang gehoorzamen zij, zij weten dat zelven niet. En de zeeën zijn niet te breed, en de bergen zijn niet te hoog, ver boven de wolken trekken zij, al nader, al nader, tot zij neerstrijken tusschen de bloemen en nieuwe bladeren, die de lente heeft gebracht. Zij weten hare gezette tijden, en missen die nooit.

En als de zomer voorbij is, en de herfst in koude winden en kille regenvlagen de voorbode is van den winter, die alle groen zal doen sterven, en die de natuur dood zal maken in bosschen en op akkers, dan trekken zij weer, de ooievaar, en de tortelduif, en de kraan, en de zwaluw. Zij gehoorzamen aan inwendigen drang, zij weten dat zelven niet. Dan zoeken zij weer hun landen van zon en van warmte, ons latend in sneeuw en in winternevel en in nachtdagen; en als zij heengaan, dan gaat er van ons meê veel heimweegevoel naar het land waar nimmer de zomer sterft, dan gaat er een deel van ons hart meê.

Een les hebben zij: de ooievaar, en de tortelduif,

en de kraan, en de zwaluw: een les hebben zij, voor wie hooren willen: deze les, in Gods mond tot een klacht geworden: „Zelfs een ooievaar aan den hemel weet zijne gezette tijden, en een tortelduif en de kraan en de zwaluw nemen den tijd van haar aankomst waar: maar mijn volk weet het recht des Heeren niet.” Zullen wij dan nimmer volgen den diepsten drang van ons hart, welke is een drang naar God toe?

---

20 DECEMBER.

Lezen: Jeremia 14:1—12.

JEREMIA 14 : 8. *O Israëls verwachting, zijn verlosser in tijd van benauwdheid! waarom zoudt gij zijn als een vreemdeling in het land? en als een reiziger, die slechts inkeert om te vernachten?*

In den ouden tijd, toen de gastvrijheid een plicht was, die nimmer verzuimd werd, keerde de vreemdeling tegen den avond in bij het huis, dat hij juist tegenkwam op zijn weg. Daar ging de zon neigen; dit was de woning, waar hij voor stond, — en zonder dralen ging hij binnen. Afgewezen kon hij niet worden. En spijze kreeg hij, en drank kreeg hij, en ruste was daar ook voor hem op het leger. Tegen den morgen ging hij weer heen; een woord van dank en van zegen, en met zijn staf in de hand was hij weer weg, ginds op het pad, dat hem voerde naar zijn doel. De menschen in dat huis, zij wisten soms niet eens wie hij was, die daar bij hen had geslapen, en die daar van hun brood had gegeten; de welopge-

voeden deden nimmer vragen, die nieuwsgierigheid verraadden; de gastvrijheid was weer vervuld; de vreemdeling was weer heen; het werk van den dag ging zijns weegs.

Als de verschijning Gods, — die altijd tot ons gekomen is als een vriend, en die altijd bij ons ingekeerd is als een vriend, en die woning bij ons gemaakt heeft, en die ons gezegend heeft door Zijn altijd nabij zijnde tegenwoordigheid, — als de verschijning Gods bij ons ook eens was als de verschijning eens vreemdelings, en als de verschijning eens reizigers, die slechts inkeert om te overnachten? Is Hij wel eens zoo, onze Heere?

Zeker, in de dagen van moeite en zorgen, in de dagen van donkerheid, als wij bedroefd zijn, dan schijnt het ons zoo. Dan neemt Hij den schijn aan van een die slechts kort komt, die aanstonds weer weg wil en die ons alleen wil laten staan in onzen nood. Dan is Hij als een die des morgens ter deure uitgaat, die afscheid neemt, en verder wil. En wij begrijpen het niet, en zien verslagen, en denken: „Is dat nu die God, dien ik geherbergd heb in mijn huis, en dien ik gehoopt had te zullen hebben als mijn helper wanneer de nood kwam? En gaat Hij nu weg?"

Verontrust u niet, o mijn broeder; dat schijnbaar weggaan van uw God is als het weggaan van Jezus, die, toen Hij bij het dorpje Emmaüs kwam, zich hield alsof Hij verder wilde gaan, en wien het slechts er om te doen was, om uit den mond van Zijn discipelen dat woord te hooren: „Heer, blijf bij ons!" en die toen ook bleef, bleef tot hun zaligheid.

21 DECEMBER.

Lezen: Jeremia 29:4—14.

JEREMIA 29 : 7. *Zoekt den vrede der stad, daarhenen ik u gevankelijk heb doen wegvoeren, en bidt voor haar tot den Heere: want in haren vrede zult gij vrede hebben.*

Toen Juda, het rijk der twee stammen, gevankelijk werd weggevoerd naar Babel, toen gaf de profeet dien Joden dezen raad mede. En daar zijn er toen geweest, die dien raad opgevolgd hebben.

Sedert zijn de Joden in een veel vreeselijker verbanning nog op een geheel andere wijze over de aarde verstrooid. Is er ooit een verstrooiing geweest als die der Joden, na die ontzettende gebeurtenis der kruisiging van Christus? In elke stad, en in elk dorp is een Jood; zooals zand, dat tusschen de vingers wordt uitgestrooid, zoo zijn zij neergekomen, verspreid op de gansche aarde.

Maar denken die Joden nu wel nog eens aan den raad van Jeremia: „Zoekt den vrede der stad, daarhenen ik u gevankelijk heb doen wegvoeren, en bidt voor haar tot den Heere: want in haren vrede zult gij vrede hebben?" Dat is een raad, ook nog voor nu, in deze veel vreeselijker verbanning. Dat de Rabbi's het hun volgelingen herinneren, als zij tot hen spreken! De Christelijke gemeente bidde: „om den vrede van Jeruzalem;" en het Joodsche volk bidde: „om den vrede der stad waarhenen het is weggevoerd!" Wellicht, dat ophouden zou alle Semietische en Anti-Semietische wrijving en ongerechtigheid!

22 DECEMBER.

Lezen: Jeremia 37:16—21.

JEREMIA 37 : 17*b*. *En de koning vraagde hem in zijn huis, in het verborgen, en zeide: Is er ook een woord van den Heere? En Jeremia zeide: Daar is.*

Soms, als de menschen in den nood zijn gekomen door hun zonden, willen zij wel eens tot de profeten Gods gaan, om met hen te spreken, en te zien of er wellicht van die zijde eenige hulp voor hun nood is te vinden. Dan zijn de profeten goed genoeg, en wel te gebruiken. Maar wat ik opgemerkt heb, is dit, dat er veel barmhartigheid dan is bij die profeten, als zij naar hun goede natuur die kinderen der wereld niet afstooten, maar werkelijk nog helpen, ook al moeten zij eerst straffen en het oordeel Gods laten uitwerken. Ik heb nooit de schaamteloosheid der goddeloozen kunnen begrijpen, die eerst de profeten in de gevangenis werpen, en dan als zij in hun nood zijn gevallen, diezelfde profeten laten uithalen om hen te redden; terwijl ik altijd verbaasd heb gestaan over de uitermate groote lankmoedigheid der profeten, die vergeven, en weer middelaar willen zijn tusschen Gods toorn en de boozen.

O, mocht elk Christen, hoe ook verdrukt en vervolgd door de wereld, toch altijd nog bereid worden gevonden, om zijn vijanden alles te vergeven, en over hun schaamteloosheid heen te zien, en toch weer middelaar te zijn voor hen bij God! Vooral nu de boodschap, die wij te brengen hebben aan die vijanden, zulk een andere is dan die Jeremia had te brengen. Want op de vraag

des konings: „Is er een woord van den Heere?" moest hij antwoorden: „Er is: gij zult in de hand des konings van Babel vallen!" Maar op die zelfde vraag der ellendige wereld aan ons: „Is er een woord van den Heere?" mogen wij antwoorden: „Er is: daar is verzoening in Christus voor u!" Dat zal Kerstmis weer zeggen!

---

23 DECEMBER.

Lezen: Lukas 1:26—35.

LUKAS 1 : 32*a*. *Deze zal groot zijn, en de Zoon des Allerhoogsten genaamd worden.*

Ik heb rondgezien onder de menschen, die in de wereld groot geweest zijn, en die ik zou kunnen ook groot achten en vereeren. Maar ik heb altijd wat gevonden, waardoor het tot de vereering bij mij niet komen wilde. Ik zag voor mijne oogen de groote wereldveroveraars, die altijd overwinnaars waren in elken strijd, en die de kroon zich opzetten van tien en twintig koninkrijken; maar ik bedacht, dat van hun grootheid al het heerlijke afging, omdat hun macht was gevestigd op geweld, en omdat de vloek aan die macht kleefde van de duizenden, wier bloed had gevloeid, of wien het tranen had gekost als weduwen en weezen. En tot de vereering wilde het bij mij niet komen. En ik zag voor mijne oogen de weldoeners der menschheid, die door wijsheid, wetenschap en kunst verbetering en versiering hadden aangebracht aan het moeilijke leven der menschenkinderen; maar ik bedacht, dat er nog geen was

die den dood had kunnen wegnemen, en die de zielen had kunnen redden. En tot de vereering wilde het bij mij niet komen. En ik zag rond onder de edelen en braven en heiligen, die bestrijders van de zonde in zichzelven en in anderen; maar ik bedacht, dat van die zelfs er niet één goed was, en dat er geen zondelooze zelfs onder hen was. En tot de vereering wilde het bij mij niet komen. Totdat ik den Christus zag: die was de zondelooze; die was het, die de zonde kon wegnemen; die was het die den dood vernietigde; die was het, die overwinnaar was zonder dooden, en die de wereld zich aan de voeten legde, terwijl de wereld Hem niet vloekte maar zegende. En toen kwam de vereering vanzelf; mijn ziele boog, en viel neer, en juichte Hosanna! Deze was groot! En vanzelf, dat Zijn naam is geworden: de Zoon des Allerhoogsten!

---

24 DECEMBER.

Lezen: Johannes 1:1—15.

JOHANNES 1 : 8. *Hij was het licht niet, maar was gezonden opdat hij van het licht getuigen zou.*

Johannes de Dooper bevond zich tegenover zijn hoorders en volgelingen dikwijls in een moeilijk geval. Zij wilden maar hebben, dat hij zich voor den Messias zou verklaren, — hoe gaarne wenschten zij dat! Dan zouden zij met hem aan het hoofd den nieuwen Joodschen staat stichten, waar hun droomen altijd over liepen. Zij drongen hem, om er zich voor uit te geven.

Dat is hetzelfde geval, waarin alle volksleiders eenmaal of meermalen geraken; dit geval namelijk: dat de volgelingen den leidsman een richting indrijven, die hij eerst niet wil. Weinige leidslieden zijn dan zoo sterk, dat zij tot hun volk zeggen: „Terug, gij daar! ik zal immers zelf weten, welken weg ik in moet; moet gij mij leiden, of ik u?" De meeste leidslieden geven wat toe aan hun publiek, doen een weinigje af van hun beginselen, praten wat naar hun mond; anders krijgen zij hen niet meê! En zoo sterk is dat, dat ik in vele gevallen vraag: „Hoe is dat daar nu in dien hoek? Leidt daar de man het volk, of leidt daar het volk den man?" Daar is dikwijls groot geknoei tusschen leidslieden en volgers; maar zij moeten wel knoeien samen; anders bereiken zij hun doel niet, hun staatkundig doel niet, en hun kerkelijk doel niet.

Eerlijke Johannes! die zijn volgers niet in de onzekerheid liet aangaande zichzelven! Hij was het licht niet, maar was gezonden opdat hij van het licht getuigen zou. Neen, de Messias kwam na hem! Groote man, die dit zegt, terwijl hij weet, dat hij er al zijn volgers door zal kwijt raken! Groot, tegenover al die kleine mannen, die altijd roepen: „Ik ben het licht wel! blijf mij vooral trouw volgen!" Een eerlijke hoop volgelingen met een eerlijken leidsman aan het hoofd is een zeldzaam gezicht.

25 DECEMBER.

KERSTMIS I.

Lezen: Lukas 2:1—20.

LUKAS 2 : 7. *En zij baarde haren eerstgeboren zoon, en wond hem in doeken, en leide hem neder in de kribbe: omdat voor henlieden geen plaats was in de herberg.*

Indien er iets vreemd is geweest in de wereldgeschiedenis, dan is het dit geweest, dat toen de Zoon van God op aarde kwam als Verlosser der menschheid, de wereld geen plaats voor Hem had.

Openden de paleizen zich voor Hem om Hem te ontvangen? Zeiden de grooten onder de menschen: „Hier bij ons moet Hij binnenkomen? Wij hebben ruimte, en overvloed; wij willen Hem hebben?" De grooten onder de menschen zeiden dat niet; en hunne paleizen bleven gesloten.

Kwamen de armen uit hun hutten naar buiten geloopen, met stralende gezichten, en zeiden de arme mannen en vrouwen: „Laat Hem hier komen; bij ons is Hij welkom; wij willen alles eerlijk met Hem deelen?" Neen, de armen zeiden dat niet, en daar was niemand, die de deur van zijn hut voor Hem ontsloot.

Daar was geen plaats voor Jezus, toen Hij kwam; nergens een plaats. Een profetie, dat Hij ook later zelfs geen steen zou hebben, waar Hij Zijn hoofd op zou kunnen leggen.

O, wat is dat weinig veranderd, sedert dien eersten Kerstnacht! Nog altijd geen plaats voor Hem! Geen

plaats voor Hem in het huiselijke leven; geen plaats voor Hem in het maatschappelijke leven, evenmin in het staatkundige leven! De wetenschap bant Hem uit; de kunsten bannen Hem uit; de handel bant Hem uit; zonder Jezus gaat het alles te beter in den handel, en in de schoone kunsten, en in de wetenschap! Nergens nog een plaats voor Hem! Wat is er veranderd sedert den eersten Kerstdag?

Met weemoed vier ik zoo Kerstfeest, bij zulke gedachten. Maar gedrongen door het gezicht van het Godskind, dat een plaats zoekt, en er geen vindt, roep ik uit: „Kom hier, Heere Jezus, neem mijn hart als een plaats voor U! Als niemand U een plaats geeft, waardiger dan ik U geven kan, och, wil dan mijn hart nemen, daar is een plaats voor U, hoe gering ook!" Mochten er velen onder de ootmoedigen zoo spreken op dezen dag!

---

26 DECEMBER.

KERSTMIS II.

Lezen: Jesaja 9:1—9.

JESAJA 9 : 5*a*. *Een kind is ons geboren.*

Hoe zou naar menschelijke gedachten de komst hebben moeten zijn van iemand, die door God was gezonden om de wereld te verlossen? Zouden wij het ons niet anders voorgesteld hebben, dan het in werkelijkheid geschied is?

Toen God iemand zond, Zijn Eengeboren Zoon, om

de wereld te verlossen, toen zond God Hem in de gedaante van een kind; daar lag de gezondene van God, als een kind, als een klein kind, in een kribbe, te Bethlehem. Vreemd van God, om zoo te doen! Wij zouden menschelijkerwijze gezegd hebben: „Als God iemand gaat zenden om ons te verlossen, dan is dat zeker iemand, die komen zal zooals het een afgezant van God past; en dan komt hij zeker van den hemel af op een oogenblik, zichtbaar groot, en heerlijk, op de wolken, machtig, en koninklijk vergezeld van zijn duizende engelen; en dan daalt hij neder onder ons, en wij staan verbaasd, en wij roepen het elkander toe: „Gaat zien, gaat zien, daar is hij!" Zoo zouden wij ons menscherlijkerwijze de komst van Gods Zoon hebben voorgesteld. En het laatst van alles zouden wij er aan gedacht hebben om die komst ons voor te stellen in de gedaante van een klein kind. Waarom heeft God dat zoo gedaan? Want nu is het gelooven veel moeilijker! Als Hij op de wolken gekomen was, groot, en heerlijk, en machtig, en van Zijn engelen vergezeld, zouden wij gegeloofd hebben in Hem; wij zouden gezegd hebben: „Ja, dat is Hij, wie kan nog twijfelen?" en wij zouden ons bekeeren. Het gelooven zou dan gemakkelijk zijn geweest, en de bekeering een vanzelfheid. Maar nu: nu komen wij bij de kribbe, en staren op dat kleine kind, en daar is niets dat ons dringt tot geloof; wij vragen onwillekeurig: „Wat is dat kind anders dan een ander? Is het niet armer, niet rampzaliger dan een ander?" Nu is het gelooven veel moeilijker. Waarom heeft God dat zoo gedaan?

Zou het waar zijn, wat ik hier zeg? En zou de bekeering een vanzelfheid zijn, als de komst van Christus een ander geweest was? De duivel scheen ook van die meening, toen hij Jezus verzocht in de woestijn. En het is nog altijd dezelfde duivel, die dat overzegt in onze harten: „Als Hij zich van de tinne des tempels wierp, en de engelen Hem droegen, zouden de menschen beter gelooven!” Neen, sedert ik de verzoeking in de woestijn heb gelezen in de Schrift, heb ik het heel goed begrepen, waarom de Christus niet op de wolken moest komen, en waarom het wezen moest als een klein kind, in de kribbe.

---

27 DECEMBER.

Lezen: Psalm 72.

PSALM 72 : 16*a*. *Is er een handvol koren in het land op de hoogte der bergen, de vrucht daarvan zal ruischen als de Libanon.*

In Israël waren menschen, die hunne akkers hadden beneden in de laagte, op het vlakke veld; en daar waren er die hunne akkers hadden hooger op, op de hoogte der bergen. Deze laatsten hadden niet zulke vruchtbare akkers als de eersten. Dat was voor hen in den oogst niet zulk een vroolijk gezicht. Zij zagen dan hun akkers, bijna verdord vóór den tijd, met slechts enkele halmen hier en daar, spichtig en dun opgeschoten, zonder aren, en waar de aren er waren, die bijna zonder vrucht. Als de wind er over streek, dan was er geen geruisch; daar

sprak geen stem van het koren tot den armen bergman. En wanneer die man dan omlaag keek, langs de zijden van den berg, naar het dal, dan zag hij daar beneden wel de akkers vol van koren, zwaar van aar; en de wind die daarover streek, deed de stemme veler aren opstijgen als de belofte van een grooten oogst en van weelderig brood. Die man werd bijna bedroefd bij het onderscheid; dat was maar een handvol koren in zijn land op de hoogte der bergen.

Welnu, zeide de profetische psalmist, eens komt de Messias; als die gekomen is, dan zal zelfs een handvol koren in het land op de hoogte der bergen ruischen als de Libanon! Zooals het geluid is van de cederen op den Libanon, wanneer de wind door de takken vaart, zoo zal het geluid zijn van het koren, op de schrale hoogten; ruischen zal dat koren een vroolijk lied in de ooren van den landman, een lied van overvloed en rijkdom, zelfs voor hem. Daar zal niemand arm zijn in Zijne dagen!

Sedert is de Messias gekomen; en wij, armen, wij hebben het gezien, dat het waar is geworden, wat de profeet heeft gezegd: die Messias heeft ons allen rijk gemaakt; zelfs de armsten in het koninkrijk der hemelen zijn rijker dan die rijk zijn zonder Hem!

28 DECEMBER.

Lezen: Mattheus 2:1—12.

MATTHEUS 2 : 2*a*. *Waar is de geboren koning der Joden?*

Als er nu, in onze dagen, uit het verre Oosten ook weer eens Wijzen kwamen, in de begeerte huns harten, om het hier in onze steden te vragen: „Waar is de Christus, want wij zoeken Hem?" wat zou de ervaring wezen dier mannen? Zij zouden komen in onze straten, en het vragen aan de voorbijgangers, — maar deze zouden vreemd opzien bij hun vraag, als die zulk een vraag naar den Christus niet gewoon waren; en de Wijzen zouden verder moeten zoeken: op onze straten is de Christus niet! En die Wijzen zouden binnengaan in de paleizen der wetenschap en der kunst, het vragende aan onze groote dichters en schilders en zangers, — maar deze zouden nauwelijks hooren naar zoo kinderlijke vraag, bezig met dingen van veel grootschere beteekenis in hun oogen; en de Wijzen zouden verder moeten zoeken: in onze wetenschap en in onze kunst is de Christus niet! En die Wijzen zouden binnengaan in de vele kerken, waar de Schriftgeleerden samenkomen, de Schriftgeleerden, die alles weten, ook de profetieën; en zij zouden er hooren en zien de twisten die de kerken verdeelen, en de verkettering waarmede zij elkander verketterden, en zij zouden vernemen het groote geroep van elke kerk in het bijzonder: „De Christus is hier, bij ons, bij ons alleen, bij de anderen niet!" en zij zouden

weer uitgaan, mistroostig, omdat zij er wel gezien hadden de Christenen, maar den Christus zelven niet. En zij zouden zoeken, en vragen als die geen antwoord vonden. O, soms schaam ik mij! En tot die Wijzen zou ik willen zeggen: „Vraagt niet verder, en keert weder; de schande mijns volks kan ik niet dragen!"

---

29 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 65:17—25.

JESAJA 65 : 25. *De wolf en het lam zullen te zamen weiden, en de leeuw zal stroo eten als een rund, en stof zal de spijze der slang zijn, zij zullen geen kwaad doen noch verderven op mijnen ganschen heiligen berg, zegt de Heere.*

Dikwijls denken wij er over na, wat het einde zal wezen van de wereldgeschiedenis; wat in de verre toekomst het lot eenmaal moet zijn van deze aarde, die al zoo oud is, en van dit menschengeslacht, dat nog nooit een einde heeft gezien van zijn zonden en rampen. Dikwijls verdiepen wij ons daarin. Zal het menschengeslacht steeds voortgaan in die zonden? Zullen die zonden nog vermeerderen? Zal moord of oorlog nooit ophouden? Zal de sterke altijd blijven heerschen, zooals de leeuw heerscht over het rund, en zooals de wolf heerscht over het lam? Zal onreinheid eeuwig blijven kleven aan de vleeschelijke karakters, en zal de vleeschelijke mensch eeuwig

zijn hand uitsteken naar den lust, onwetend van het verderf ,zooals een kind onwetend is, dat zijn hand uitsteekt naar den basilisk in zijn hol? En zullen met die zonden gepaard de ellende en de smart en de dood altijddoor de tranen doen vloeien der verdrukten en der bedrogenen, zooals die tranen al gevloeid hebben de duizenden jaren?

Ik weet niet veel van die toekomst. Maar één ding weet ik: heel aan het einde van de wereldgeschiedenis zie ik een streep als een streep van licht aan een donkeren hemel; de horizon is niet gansch donker. De groote dag zal eenmaal komen, dat door Gods doen het kwaad zal weg zijn van de aarde; dat de zonde alleen zal gekend wezen als een ding uit een tijd van lang geleden; dat de wolf en het lam te zamen zullen weiden; dat de leeuw zal stroo eten als het rund; dat stof de spijze zal wezen der slang; dat niemand meer zal kwaad doen op Gods ganschen heiligen berg; en dat de zachtmoedigen het aardrijk zullen beërven. Het einde van de wereldgeschiedenis is weer een begin, als het begin van een nieuwen hemel en en van een nieuwe aarde. Halleluja!

---

30 DECEMBER.

Lezen: Jesaja 46 : 1—13.

JESAJA 46 : 4*a*. *Tot den ouderdom toe zal ik dezelfde zijn, ja, tot de grijsheid toe zal ik ulieden dragen.*

De ouderdom komt niet alleen met gebreken, maar ook met verschrikkingen. Als de gebreken des lichaams komen, dan komen tegelijk de verschrikkingen des geestes.

Zie, dat het lichaam zwak wordt, dat de armen de kracht verliezen, dat de beenen niet meer kunnen dragen, dat de gestalte gebogen is, als reeds bukkende om het graf in te gaan, — dat zijn de gebreken; daar is geen verzetten tegen als tegen een noodlot dat komt; de gebogen houding is de houding dergenen die zeggen: „Ik kan er niets tegen doen."

Maar dat de geest moet mede-lijden met het lichaam, dat is verschrikking! Dat straks de oogen en ooren der ziele zich gaan sluiten tot een niet meer zien en tot een niet meer hooren; dat straks het denken zwak wordt, dat is verschrikking! Dat straks de verleidingen des Boozen even sterk zijn als altijd, maar de gedachte te krachteloos is, om zelfs maar den Booze te kennen; en dat dan de ziele zonder weerstand is zooals het lichaam zonder weerstand is; dat is verschrikking! Wat ik in de oogen der grijsaards gelezen heb, dat is niet alleen zwakte, maar dat is vrees! Daar is siddering bij het denken, dat evenals het lichaam straks valt in handen des doods,

zoo ook de geest een roof is zonder verweer in handen desgenen die de geesten als een buit zich begeert!

Welnu, daar is een woord voor de grijzen en ouden van dagen: Zoo zegt de Heere: „Tot den ouderdom toe zal Ik dezelfde zijn, ja tot de grijsheid toe zal Ik u dragen." Als de tijd komt, dat zij weer kind worden, een kind in zwakheid en onmacht en niet-denken, dan komt ook de tijd weer, dat als in moederarmen zij gedragen zullen worden, veilig en zacht; en dat zullen wezen: de sterke armen van God.

---

31 DECEMBER.

Lezen: Psalm 90.

PSALM 119 : 19*a*. *Ik ben een vreemdeling op de aarde.*

Gij waart bezig dit te vergeten, en gij maaktet van de aarde uw blijvende stad. O onnadenkende! gij sloegt de pinnen van uw tente vast in de aarde, gij maaktet den hof van uw woonplaats op het schoonst; gij versierdet uw verblijf op het fraaist; en gij zeidet behagelijk: „Deze plaats is goed om te wonen, hier blijf ik." Maar de oudejaarsavond spreekt u aan en herinnert u, — dat gij hier maar een vreemdeling zijt.

Gij waart bezig te vergeten, dat gij reiziger zijt, en zwerveling; de oase rondom beviel u zeer wel; de boomen waren koel, de bronnen waren frisch; zelfs de zondewoestijn begon u te bevallen; en zoo vast hechttet gij aan het leven, dat als de dood kwam, gij zoudt zeggen:

„Ga voorbij; ik woon wel in een woestijn, maar ik wil nog niet weg; ga voorbij, o dood!" En voor uw gevoel was het geworden, alsof deze aarde uw eigenlijke woonplaats is, en alsof die eeuwigheid ginds iets is, waar gij maar nooit moest aanlanden. Maar de oudejaarsavond spreekt u aan, en herinnert u, — dat gij hier maar een vreemdeling zijt.

Gij waart bezig te vergeten, dat de rusteloos snelle gang van uw leven naar dien God toe is, die op een zekeren dag u weer verwacht zooals een vader zijn zoon verwacht, die lang en ver weg is geweest. En als iemand bij wien een booze geest de herinnering heeft uitgewischt aan zijn vroeger vaderhuis, zoo dat hij niet meer weet dat hij het heeft, zoo begont gij u t'huis te gevoelen in dit land der vreemdelingschap, en begont gij u hier in te richten, als wildet en zoudt gij hier blijven voor goed. Maar de oudejaarsavond spreekt u aan, en herinnert het u, — dat gij hier maar een vreemdeling zijt.

O laat, bid ik u, de ontzaglijke ernst van naar een eeuwigheid te reizen, weer over u komen. Laat het eeuwigheidsbesef weer wakker worden in u, als een die uit den droom ontwaakt, en die de oogen verbaasd rondslaat, en die uitroept: „Hoe kon ik slapen te midden der vergankelijkheden, en al slapende met die vergankelijkheden vergaan? Hoe kon ik droomen? Ik ben ontwaakt! Nu wil ik opstaan en reizen naar mijn eigenlijk land, opstaan en reizen naar mijn eigenlijk huis, opstaan en naar mijn Vader gaan, die mij verwacht!"